

MISTERIJA VAVILON

OTKRIVANJE NAJVEĆE
BIBLIJSKE PROROČKE
MISTERIJE

DŽOEL RIČARDSON

AUTOR KNJIGE *ISLAMSKI ANTIHRIST*, BESTSELERA NJUJORK TAJMSA

MISTERIJA VAVILON

OTKRIVANJE NAJVEĆE BIBLIJSKE
PROROČKE MISTERIJE

DŽOEL RIČARDSON

Džoel Ričardson: MISTERIJA VAVILON

MYSTERY BABYLON

Copyright © 2017 by Joel Richardson

U originalu objavila izdavačka kuća WinePress Media.
Sva prava pridržana.

Nijedan deo ove knjige se ne može koristiti u elektronskom, digitalnom, štampanom ili ni u kom drugačijem obliku bez pisane dozvole od izdavača, osim od strane recenzenta, koji može navesti kratke odlomke u svom pregledu.

Ukoliko nije drugačije navedeno, citati Svetog pisma preuzeti iz izdanja *Novi srpski prevod*. Copyright © 2005, 2017 Biblica, Inc.® Koristi se uz dopuštenje. Sva prava pridržana.

Citati preuzeti iz drugih izdanja označeni su skraćenicama: SSP (Savremeni srpski prevod), ĐD (Stari zavet, prevod Đure Daničića, revidirano izdanje), LB (prevod dr Luje Bakotića), DS (Novi zavet, prevod dr Dimitrija Stefanovića), EČ (Novi zavet, prevod dr Emilijana Čarnića, Izdanje biblijskog društva Beograd. Ljubljana: ČGP Delo, 1973) i VK (Novi zavet, prevod Vuka Stefa Karadžića). Korišćene su standardne skraćenice naziva biblijskih knjiga.

PRIZNANJA I ZAHVALNOSTI

ISUSU, čežnji moga srca: Hvala Ti što si Sebe do kraja predao.

Mojoj divnoj ženi i deci – jer ste moja zvezda vodilja koja me uvek vraća kući. Tako sam zahvalan što vas imam.

Najiskrenije zahvaljujem pristalicama koji su me blagosiljali tokom proteklih nekoliko godina – jer su omogućili da ova knjiga ugleda svetlost dana.

Zahvaljujem takođe Semjuelu Vitfieldu (Samuel Whitefield), D. Vilijamsonu (D. Williamson), Stefanu Holmsu (Stephen Holmes), Džeremaji Džonsonu (Jeremy Johnson), Gregu Maksvelu (Greg Maxwell), Doniju Vilijamsu (Donnie Williams), Džuliji Dženkins (Julie Jenkins), Ralfu Vudrouvu (Ralph Woodrow), Dejvidu Lindžemu (David Lindhem) i Daksu Kabreri (Dax Cabrera) – zato što su pročitali prvobitni rukopis i izneli mi svoje mišljenje.

Na kraju, želim da izrazim duboku zahvalnost Džozefu (Joseph) i Elizabeti Fara (Elizabeth Farah) – jer su me podržali. Zahvaljujem čitavom WND timu. Zahvaljem direktoru redakcije Džefriju Stounu (Geoffrey Stone) – za sav naporan rad, kao i doprinos i savete u vezi sa rukopisom. Zahvaljujem Reniju Čavezu (Renee Chavez), svom uredniku. Zahvaljujem Marku Karisu za stvaranje još jednog izuzetno dobrog dizajna korica. Zahvaljujem i marketinškom koordinatoru Majklu Tomsonu (Michael Thompson). Kakav sjajan tim za rad. Hvala vam još jednom i mnogo blagoslova svima vama.

REKLI SU O KNJIZI

„Džoel Ričardson je ponovo uzdrmao svet proročanstva i poziva nas da preispitamo sve ono što smo mislili da znamo o misteriji Vavilon. Ova jedinstvena i podsticajna knjiga izaziva razmišljanje koje će možda izneditri rešenje stare misterije, što očekujemo već hiljadama godina.“

—TOM HORN, PISAC BESTSELERA I DIREKTOR INFORMATIVNOG PROGRAMA *SKYWATCH TV*

„Nova Ričardsonova knjiga sadrži brilljantno istražen, Svetim pismom podržan i tečno napisan materijal. Možda vam posle nje 'TAJNA: VELIKI VAVILON, MATI BLUDNICAMA' više neće biti misterija. Ovu knjigu trebalo bi da pročita svako ko ima neodoljivu želju da razume proročke istine i dešavanja u poslednjim danima.“

—MARVIN DŽ. ROZENTAL, IZVRŠNI DIREKTOR MISIJE *ZION'S HOPE*

„Pisac bestselera Džoel Ričardson, još jednom povezuje geopolitičke i proročke tačke i iznosi upečatljivo i jednostavno rešenje jednog od najtajanstvenijih proročanstava Biblije. Ako želite da razumete vremena kao Isaharovi sinovi, svim srcem vam preporučujem ovo Džoelovo izuzetno delo.“

—KRIS MIČEL, GLAVNI UREDNIK BLISKOISTOČNE MREŽE HRİŞĆANSKE RADIODIFUZIJE

„Džoel Ričardson nam je pružio važan i vrlo sistematican rad, koji iznosi moguće rešenje proročke zagonetke u vezi s tim ko je ili šta je 'Misterija Vavilon'. Ova knjiga će sigurno učiniti da ponovo razmislite o svojim ranijim pozicijama.“

—PASTOR MARK BILC

*Posvećeno nebrojenom mnoštvu hrišćana koji su izgubili
sve zbog vere u Isusa. Izdržite još samo malo.
Pravda uskoro dolazi.*

SADRŽAJ

Priznanja i zahvalnosti

Uvod

PRVI DEO: NAJVEĆA BIBLIJSKA PROROČKA MISTERIJA

1 Istorija misterije.....	15
2 Veliki grad.....	26
3 Koji Vavilon?.....	33
4 Mit o Nevrodu.....	43
5 Dva Vavilona Aleksandera Hislopa.....	57
6 Majka svih bludnica.....	77
7 Žena i zver.....	85
8 Islamsko carstvo.....	97
9 Sotonin grad.....	117
10 Raskošna carica.....	127
11 Kratko podsećanje na ono što smo do sada prošli.....	135

DRUGI DEO: ODMERAVANJE PONUDJENIH REŠENJA

12 Rim.....	143
13 Jerusalim.....	153
14 Iluminati i Novi svetski poredak.....	169
15 Njujork i SAD.....	177
16 Doslovan Vavilon.....	187

TREĆI DEO: POSLEDNJI VAVILON

17 Meka i Saudijska Arabija.....	211
18 Veliki paganski grad.....	221
19 Carski raskoš.....	237
20 Bludnica zavodi narode.....	243
21 Bludnica korumpira careve.....	251
22 Pijana od krvi svetih.....	263
23 Pustinjska prostitutka.....	271
24 Omražena bludnica Bliskog istoka.....	279
25 Sažet pregled i zaključak.....	287

Pogовор

Beleške

UVOD

SAMO NEKOLIKO ODLOMAKA U BIBLIJI krije više tajni i više zbujuje od 17. i 18. glave Otkrivenja. Ova dva poglavlja zajedno čine najduže pojedinačno proročanstvo u Novom zavetu. Ono govori o „velikom gradu“ (Otkr. 17:18) koji je opisan metaforički, slikom jedne posve groteskne žene. Ova žena je istovremeno carica, bludnica i hladnokrvni ubica. Ona ponosito drži visoko podignutu zlatnu čašu. Iako spolja sija, njena čaša je ispunjena jezivom mešavinom prolivene krvi Božjih mučenika i bolesne „nečistote svoga bluda“ (17:4). Ne samo što se ona opija iz ove čaše, već navodi i „zemaljske careve“, pa čak i čitave narode, da piju iz nje (17:2). Ova žena je prepuna gordosti, protivljenja i grubog samouzdizanja. Kao brnjica od zlata u njušci svinje iz stare izreke, takva je i ona – prerušena je u caricu, a u stvari podla je i besprimerna bludnica. Obučena je u carsku „porfiru i skerlet, okićena zlatom, dragim kamenjem i biserima“ (st. 4). Ne samo što sama sebe odeva u preteranoj raskoši, već je navela i zemaljske careve da uživaju „u njenoj raskoši“ (18:9).

To nije sve što vidimo u ovom odvratnom i šokantnom prizoru. Žena jaše neobičnu i strašnu crvenu zver, pravog monstruma, sa sedam glava i deset rogova. Ona i ta „zver“, jahač i konj, oboje crveni, pravi su par koji kao da je iz samog pakla izašao.

Božiji sud, koji će uskoro biti izliven, nadvio se nad ovom ženom, dok glas anđela s neba gromoglasno objavljuje upozo-

renje stanovnicima zemlje: „Izidite iz nje, narode moj, da se ne pomešate u grehe njezine i da ne budete kažnjeni s njome, jer gresi njezini dopreše do neba, i Bog se seti njenih grešnih dela“ (Otkr. 18:4, 5, VK).

Svako ko je pokušao da razume ovaj odlomak u potpunosti se može poistovetiti sa apostolom Jovanom, koji je izjavio: „Začudih se veoma kad je videh“ (17:6, EČ). Zatim, u iznenadnom i neočekivanom obrtu, monstrum na kojem bludnica sedi ustremljuje se na nju, proždire joj meso i spaljuje ono što od nje preostane. I nastade velika radost među anđelima na nebu, dok se objavljuje vest o njenoj smrti, jer je to značajna pobeda Boga i Njegovog naroda: „Pade, pade, veliki Vavilon!“ (18:2). Zemaljski očevici u strahu i užasu izdaleka posmatraju kako se dim njenog uništenja podiže visoko uvis. Širom sveta, bogati privrednici, trgovci, pomorci i vladari zemlje pridružuju se žalosteći se zbog njenog gubitka, kao i gubitka prihoda što će im njeni smrt doneti.

Naziv koji je ovoj ženi dao sam Bog, podjednako zbumuje mnoge koji tumače Pismo: „Tajna: VELIKI VAVILON, MAJKA BLUDNICA I GNUSOBA ZEMALJSKIH“ (17:5, EČ). Ona se drugačije naziva „velikom bludnicom“ (17:1) ili, kako u nekim prevodima stoji: „velika kurva“ (KJV) ili „velika prostitutka“ (NIV).

Dakle, koga ili šta ova žena predstavlja? Da li postoji danas u našem svetu? Ona je u više navrata opisana kao grad, ali koji grad predstavlja? Možemo li je otkriti? Da li pravilno razumevanje ovog odlomka može imati neke značajne posledice po svet ili realnu primenu za nas danas? Ima li bilo kakve veze između ove žene i globalnog porasta radikalnog islama? Može li ovaj odlomak išta otkriti o budućnosti SAD? Istraživači i predavači Biblije jednako su se rvali sa mnogim ovakvim pitanjima, bukvalno hiljadu godina. Žalosno je to što mnogi pastori i veroučitelji danas smatraju da odgovore na ova pitanja, tj. da se otkrije Veliki Vavilon, treba prepustiti margi-

nalnim teologima foteljašima i zaluđenicima koji raspravljaju samo o kraju sveta. Nema sumnje da su donekle i u pravu. Međutim, ovi odgovori su mnogo više od neobičnih proročkih sitnica. Na kraju krajeva, ne možemo očekivati da pravilno razumemo vrhunac ostvarenja Božjeg velikog plana spasenja ako zapostavimo ova dva poglavlja završne knjige Biblije. Kada odgovorni i pažljivi tumači Biblije izbegavaju određenu temu, oni je samo prepuštaju onima koji su ponajmanje odgovorni i oprezni u svojim tumačenjima. Svakako, mnogi nestručni biblijski učitelji postavili su ogradi i položili svoje pravo na ovaj deo Biblije, ali to nije izgovor da se on izbegava. Sasvim suprotno. To nije deo pisma za koji možemo sebi dopustiti da zapostavimo. Kao što ćemo videti, pravilno tumačenje i istražno zalaganje da razumemo ovo proročanstvo i dobijemo odgovore na mnoga pitanja, koja nam tekst donosi, zaista imaju neke značajne posledice po svet i realnu primenu za pastoralno vođstvo danas. U nastavku ćemo govoriti o mnogim ovim posledicama.

Podelio sam ovu knjigu na tri dela. Prvi deo je pretežno izlaganje, ali ne nužno stih po stih. Umesto toga, prošao sam kroz 17. i 18. glavu Otkrivenja sistematski i tematski, izneo sam sva tumačenja velike bludnice; tako ćete znati šta da tražite pošto sam predstavio pozicije koje su razni tumači Biblije zauzeli. U drugom delu knjige, obrazložio sam najčešća objašnjenja i ukazao na njihove prednosti i mane. Konačno, u trećem delu, u najvećoj meri ću obrađivati gledište koje ja predlažem kao rešenje ove velike misterije. Ukoliko niste toliko zainteresovani za ono što mislim da nije bludnica Vavilon, onda možete jednostavno preskočiti drugi deo knjige i nastaviti sa trećim delom.

Najiskrenije se nadam da će ova knjiga, koja sa najvećom ozbiljnošću zastupa stav koji do sada nije ozbiljno razmatran, postati dragocen doprinos daljim diskusijama.

Trudio sam se, koliko god je to moguće, da ovu studiju učinim jednostavnom i jasnom. Iskreno se nadam da sam u tome uspeo. Molim se da ovaj rad baci više svetla na pročanstva koja će postati sve važnija, naročito sada kada smo se približili poslednjem danu i povratku slavnog Cara Isusa Mesije.

PRVI DEO:

NAJVEĆA BIBLIJSKA PROROČKA MISTERIJA

ISTORIJA MISTERIJE

JOŠ OD NAJRANIJIH DANA HRIŠĆANSTVA, vernici su se trudili da razumeju misteriju velike bludnice. Proučavaoci Biblije došli su do mnogih različitih zaključaka. Svrha ovog poglavlja je da ispita glavna tumačenja ovog odlomka i kako su se ona dalje razvijala tokom crkvene istorije.

RIM

Skoro dve stotine godina nakon što je napisana knjiga Otkrivenje, Laktancije, ranohrišćanski pisac iz severne Afrike, verovao je da je bludnica grad Rim, u kojem je u to vreme još uvek preovladavao paganizam.¹

Tertulijan, Irinej i Jeronim koristili su termin „Vavilon“ koji se odnosio na Rimsko carstvo.² Međutim, kako je paganski Rim nepovratno propadao, ovaj vid je počeo da gubi naklonost među hrišćanima. U šestom veku Andrej Kesarijski je otvoreno izrazio sumnju u vezi sa Laktancijevim pogledom, rekavši: „Pošto je stari Rim izgubio svoju moć odavno, ne verujemo da će povratiti nekadašnji položaj.“ Umesto da ukaže na neki od gradova svog vremena, Andrej je tvrdio da misteriozni Vavilon predstavlja grad koji će se pojaviti u poslednjim danima i zavladaće mnogim delovima sveta.³

ISLAM

Hiljadu godina kasnije, nakon što je islam nastao i stavio veliki deo sveta pod svoju vlast, mnogi hrišćani su počeli da se pitaju da li je on rešenje za misteriju velike bludnice. Nalazimo da je ovaj stav izražen u spisima Nikole Lirskog, francuskog franevca kojeg često nazivaju najvećim egzegetom XIV veka. Kao što je uobičajeno za evropske hrišćanske pisce iz kasnjeg srednjeg veka, Nikola često naziva muslimane „Saracenima“, što je bio opšti naziv za muslimane tokom ovog razdoblja, ili jednostavno „Turcima“, koji su vladali velikim delom muslimanskog sveta u to vreme. Nikola je za islam govorio: „Veliki Vavilon, to je saracenska sekta koja se zove Vavilon.“⁴ On je rekao da apostol Jovan koristi naziv „Tajna: veliki Vavilon“ da „pokaže da on ne misli na grad Vavilon, već na saracensku sekstu, to jest Turke, koji su uvukli istočne narode u zabludu svoje sekete.“⁵ Iako su stavovi iz Lire bili veoma uticajni u kasnom srednjem veku, u vreme reformacije, koja je uskoro nastupila, oni su se vrlo brzo izgubili jer su protestanti pomerili svoj fokus nazad na Rim.

RIMOKATOLIČKA CRKVA

Kako je velika podela između katolika i protestanata uzela maha u Evropi, reformatori su skinuli prašinu sa ranijeg gledišta da je Rim Vavilon, malo ga prepravili i počeli da ukazuju na Rimokatoličku crkvu. Godine 1522, dobar prijatelj Martina Lutera, Lukas Kranah (Lucas Cranach), napravio je sada poznati duborez koji će Luter vrlo efikasno koristiti u svom propagandnom ratu protiv Vatikana. Lukasov duborez je oslikao papu kao veliku bludnicu koja jaše zver sa sedam glava. Ovaj novi pogled, da je katoličanstvo velika bludnica, brzo je postao skoro univerzalno prihvaćen među protestantima. Vilijam Tindejl, čuveni reformacijski učenjak i predvodilac, izjavio je da su katolici „postavili taj veliki idol, vavilonsku kurvu, rimskog antihrista, koga zovu papa.“⁶ U na-

rednih pet stotina godina, takvi stavovi su odredili kako protestanti treba da posmatraju Katoličku crkvu. Od tog vremena, mnogi ljudi su udahnuli novu snagu i polet tom pogledu.

Najistaknutiji među tim pobornicima bio je škotski sveštenik po imenu Aleksandar Hislop, autor knjige iz XIX veka pod naslovom „Dva Vavilona: papsko bogosluženje dokazano kao obožavanje Nimroda i njegove žene.“ Teško je iskazati u kojoj meri je Hislopov rad imao uticaj na popularno razmišljanje protestanata o Rimokatoličkoj crkvi. Hislop je tvrdio da se drevna vavilonska religija, obožavanje Tamuza, na kraju uvukla i prožela gotovo svaki aspekt rimokatoličke liturgije. Prema Hislopu, ako bi neki drevni vavilonski sveštenik, ili čak sam Valtazar, kojim slučajem „ušao u Baziliku Svetog Petra u Rimu i video papu u njegovoj prvosvešteničkoj odeždi, u svoj njegovo raskoši i slavi... sigurno bi pomislio da je ušao u jedan od svojih čuvenih hramova, i da je sve isto kao što je bilo u Vavilonu“⁷. Kasnije ćemo izdvojiti celo poglavlje da bismo govorili o Hislopovom delu (kao i brojne probleme vezane za njega).

Još jedan pobornik stava da je katoličanstvo bludnica (zajedno sa protestantskim grupama koje održavaju bogosluženja nedeljom) jeste Elen Vajt, osnivač pokreta adventista sedmog dana. Do današnjeg dana, na osnovu proročanstava Vajtove, mnogi tradicionalni adventisti su uvereni da dolazi dan kada će papa iznenada sprovesti globalni „nedeljni zakon“ i poseći glave svima koji ne prihvataju njegov autoritet.

Skofildova Biblija sa referencama, objavljena 1917. godine, i danas vrlo popularna, takođe je u velikoj meri doprinela očuvanju popularnosti mišljenja da je Rimokatolička crkva Vavilon poslednjih dana.⁸ Druge knjige, kao što je delo nedavno preminulog učitelja proročanstava Dejva Hanta (Dave Hunt) iz 1991, „Žena koja jaše zver: Rimokatolička crkva i poslednji dani“, i dalje imaju veliki uticaj među mnogim protestantskim studentima proročanstva.

Iako verovanje da je Rimokatolička crkva velika bludnica, danas nema tako veliku podršku među protestantima, ovo tumačenje i dalje značajno utiče na protestantsku svest na razne načine. Dovoljan je letimičan pogled na komentare koji slede nakon skoro svakog članka na društvenim mrežama ili na medijske objave, koji se odnose na papu i rimokatolicizam, i uticaj ovog gledišta biće očigledan.

Odmah možemo videti zašto je pravilno razumevanje ovog odlomka ključno za hrišćane. Nema sumnje, protestanti i katolici i dalje imaju mnoge značajne razlike. Ove nesuglasice su, međutim, stvari o kojima se generalno može diskutovati između dve razumne i zrele osobe. Ali nije isto reći: „Hajde da razgovaramo o našim neslaganjima i možda ćemo moći bolje da razumemo jedni druge“, i: „Ti si ta veliki kurva!“ Kada jedna strana smatra da ona druga predstavlja versku organizaciju koja je oličenje Sotone na zemlji, onda čak i jednostavan dijalog postaje nemoguć. Ovakav pristup je u poslednjih pet stotina godina često kidal veze između rimokatolika i protestanata. To je samo jedan od razloga, premda prilično važan, zašto sticanje pravilnog razumevanja ovog odlomka ima veliku važnost za hrišćane.

GRAD NJUJORK I SJEDINJENE DRŽAVE

Od pre izvesnog vremena još jedan stav koji je stekao ogromnu popularnost jeste mišljenje da su Sjedinjene Američke Države i Njujork posebno, bludnica Vavilon. U svojoj knjizi *Poslednji Vavilon: Amerika i dolazak Antihrista*, koautori Kriger (Kreiger), Mekgrif (McGriff) i Vudvord (Woodward) tvrde da otkrivanje ko стоји iza misterioznog Vavilona „zahteva samo malo analitičkih veština. Zaista, samo Sjedinjene Američke Države imaju toliko novca i moći da budu poslednji Vavilon iz 18. glave Otkrivenja.“⁹ U poslednjih nekoliko godina zaista se desila eksplozija popularnih knjiga o proročanstvima koje branе ovaj stav. Naslove je gotovo nemoguće razlikovati jedan od

drugog: *Kraj Amerike; Pad Amerike, Vavilona velikog; Sud nad Vavilonom: Pad Amerike i Amerika će greti*, samo su neki od njih. Svi ovi naslovi iznose vrlo sličnu priču. Kao rezultat velikog broja prihvatanja ovog novog tumačenja, nastao je rastući pokret hrišćana koji su pobegli, ili žele da pobegnu iz SAD, kako bi izbegli budući sud i razaranje koje očekuju. Nekoliko pomenutih naslova čak nude detaljne planove za bekstvo onima koji žele da izadu iz SAD. Dok putujem i propovedam u crkvama širom Severne Amerike, zabrinutost i pitanja u vezi sa ovom temom vrlo često isplivaju na površinu. Nedavno sam razgovarao sa kanadskim pastorom kome su se obratili neki Amerikanci koji razmišljaju da se presele u Kanadu, u nadi da će izbeći buduće uništenje Sjedinjenih Američkih Država. Nepotrebno je reći da ako je Amerika zaista Vavilon poslednjih dana, to će imati velike posledice po čitav svet. Još jednom vidimo zašto je pravilno tumačenje ova dva poglavљa u knjizi Otkrivenja toliko važno.

DANAŠNJI OTPALI JERUSALIM

Jedno ne tako rasprostranjeno tumačenje smatra da se ovaj odlomak odnosi na Jerusalim. Većina onih koji zastupaju ovo gledište jesu preteristi, što znači da veruju da je proročanstvo odavno postalo prošlost, pošto se ispunilo kada su Jerusalim uništili Rimljani 70. godine.¹⁰ Najuticajniji govornik koji danas podržava ovaj stav jeste stručnjak za Novi zavet N. T. Rajt (Wright). Rajt ovako objašnjava svoje tumačenje Otkrivenja 17-18:

Pravi Izrael sada mora pobeći iz Jerusalima, da ne bude učesnik u njegovom uništenju. Jerusalim je taj čije će uništenje biti znak da Bog koga je Isus objavio sada zaista caruje celim svetom... Jerusalim i njegova vladajuća hijerarhija preuzeli su ulogu Vavilona, Edoma i Antioha Epifana. Oni predstavljaju grad čiji pad nagoveštava opravdanje istinitog naroda Božjeg Izraela. Proročanstva o izbavljenju od tiranina obistinilo se sa Isusom i njegovim

narodom. Neposredno pre pada ovog grada Božji narod je morao brzo izaći iz njega; ovo je bio njihov trenutak spasenja i opravdanja.¹¹

Iako retko, postoje i neki koji veruju da je bludnicom predstavljen budući sud koji će se u poslednjim danima sprovesti nad otpalim Izraelom. Jedna knjiga koja promoviše ovaj pogled iznosi: „Biblija nam govori koji će tačno grad biti glavni grad Antihrista u poslednjim danima, ona nam kaže koji će grad promovisati obožavanje Antihrista [?!?] ostatku sveta i u kojem gradu će Antihrist pokrenuti najveći progon svih vremena. Taj grad je Jerusalim.“¹² Neke od problema sa kojima se ovo mišljenje susreće navećemo kasnije.

DOSLOVNI VAVILON

Drugo tumačenje govori da će grad Vavilon (čiji se ostaci nalaze osamdeset pet kilometara južno od Bagdada, u Iraku, u gradu koji se zove Hila) bukvalno biti obnovljen u poslednjim danima. Iako su ruševine ovog nekada veličanstvenog grada sada nešto više od turističke atrakcije, oni koji se drže ovog objašnjenja veruju da će, u danima koji dolaze, rekonstruisani Vavilon daleko nadmašiti staru slavu ovog drevnog grada. Oni tvrde da je to mnogo jednostavnije od svih drugih ponuđenih objašnjenja. Ovaj stav je zastupao neznatan broj istaknutih ljudi tokom poslednjih dve stotine godina. Među njima su bili klasični bibličari E. V. Bulindžer (E. W. Bullinger), B. V. Njutn (B.W. Newton) i Džozef Avgust Sejs (Joseph Augustus Seiss) u ranom devetnaestom veku. U dvadesetom veku, cenjeni poznavaoци Biblije kao što su Dž. H. Lang (G. H. Lang), Arnold Fruhtenbaum (Fruchtenbaum), Robert Tomas (Thomas), pastor Mark Hičkok (Hitchcock) i Džoel C. Rozenberg (Joel C. Rosenberg) zastupali su ovaj pogled. Razgovaraćemo o održivosti ovog tumačenja u drugom delu knjige.

OTPALO HRIŠĆANSTVO ILI MEDJUVERSKI EKUMENIZAM

Postoji gledište po kojem će se sve struje otpalog hrišćanstva u poslednjim danima udružiti da naprave neku vrstu organizovanog ekumenskog tela. Svetski savet crkava, još od svog osnivanja 1975. godine bio je najčešći kandidat, ili „osumnjičeni“; smatralo se da će on objediniti sve otpadnike. Džon Valvurd (John Walvoord), bivši predsednik bogoslovije u Dalasu, isticao se posebno po tome što je verovao da će bludnički „sistem“ zaista zaživeti u obliku otpadničkog ekumenizma. Valvurd je o bludnici izjavio sledeće:

Žena koja predstavlja otpadnički religiozni sistem, pijana je od krvi svetih. Jasno je da će otpadnički verski sistem u prvoj polovini poslednjih sedam godina, koje prethode Hristovom drugom dolasku, biti potpuno lišen pravih hrišćana. Otpadnička crkva će pokušati da pobije sve one koji slede pravu veru.¹³

Drugi, pak, očekuju još širi ekumenizam, onaj koji će okupiti sve religije i sva verovanja pod jednim, još većim, kišobranom. U ovom zamišljenom scenariju, Ujedinjene nacije se često vide kao savršeno sredstvo, preko čega bi Antihrist mogao da preuzme kontrolu nad čitavim svetom.

ILUMINATI

Za neke nijedan kišobran nije dovoljno velik, ukoliko ne može da obuhvati pun istorijski zamah i sveopštu međunarodnu zaveru izuzetno tajanstvenih, okultnih globalista, moćnih brokera i bankara, čiji se zli pipci protežu do svakog kutka na planeti. Ova zavera je u toj meri sveobuhvatna da je nekako u stanju da okupi vrlo različite organizacije kakve su Rimokatolička crkva, Svetski savet crkava, Ujedinjene nacije, globalno društvo jevrejskih cionista, iluminati i skoro sve druge grupe kojih se možemo setiti. Za one koji imaju ovakav stav, ne radi se samo o tumačenju ova dva poglavља iz Otkrivenja, već je to celokupan pogled na svet koji pomaže da se razume gotovo svaki događaj

za koji čujemo u vestima. To je zavera koja tako daleko ide da je, prema njenim teoretičarima, očigledno da sam čak i ja duboko umešan. „Džoel Ričardson je takođe agent iluminata, koji radi na ostvarivanju cionističkih ciljeva,“¹⁴ upozorio je jedan pisac objava na internetu. Ironično je to što je moja uključenost u tajnu satanističku zaveru dokazana time što sam se pojavljivao u mnogim hrišćanskim televizijskim programima, za koje bi svima trebalo da bude očigledno da su „iluminatski centri za kontrolu uma. ...Ove činjenice su nesporni dokazi da je on jedan od njih, tu nema nikakvih sumnji.“¹⁵ Izgleda da su gostovanja u bilo kom obliku zapaženog medija ono što prate ovi teoretičari zavere, na šta je još jedan od njih upozorio:

Ričardson koristi uverljivi hrišćanski žargon i dobar je poznavalac Biblije. Ali prvo upozorenje koje je moj duh osetio u vezi sa Džoelom bilo je to što ima ogromnu podršku moćnih ljudi i medija. Crveni alarm se upalio kod toga. Često se pitam nije li on deo onoga što se naziva „bela propaganda.“¹⁶

Još jedan teoretičar zavere iznosi slične stavove, ali ovog puta se prvenstveno optužuje jevrejska cionistička zavera: „Nije potrebno da budete teoretičar zavere da uvidite da Jevreji već dugo kuju ozbiljnu zaveru.“¹⁷ Na početku 1990-ih proveo sam nekoliko meseci na proputovanju po Bliskom istoku da bih upoznao ljude i regione, i molio se da se tamo preselim i živim kao misionar. Ali prema ovom čoveku, tamo sam, u stvari, „prošao kroz intenzivnu obuku u Mosadovom centru.“ I naravno, postoji jasan 'dokaz' za to: „Pogledajte tog momka, on i izgleda kao Jevrejin.“¹⁸ Pored mog izgleda, kruna 'dokaza' mog učešća u globalnom vavilonskom sistemu bila bi – kako bi to i prvi teoretičar koga sam citirao rekao: „Video sam da se pretvara“¹⁹.

MEKA I SAUDIJSKA ARABIJA

U novije vreme, sve je više hrišćana koji prihvataju ideju islamskog Antihrista, koji će povesti neko bliskoistočno carstvo, i u Meki i Kraljevini Saudijskoj Arabiji vide Vavilon poslednjih dana. Iako ovaj pogled postaje sve zastupljeniji u svetu biblijskog proroštva, do sada nije dublje i potpunije istražen. Treći deo ove knjige je posvećen temeljnijem razmatranju ovog tumačenja.

ZAKLJUČAK

Neki od ovih stavova očigledno zavređuju mnogo više pažnje od drugih. Neki od njih, po mom mišljenju, nemaju nikakvih osnova. Neki su prilično uvrnuti. Ipak, ispitaću svaki od tih pogleda i razmotriti sve mogućnosti. U tom smislu, ova knjiga je jedinstvena. Iako će posebno izdvojiti samo jedan od ovih stavova, iskreno će izvagati prednosti i slabosti svih opcija. Pošto svi mi pokušavamo da pravilno razumemo šta je Gospod ostavio Svom narodu preko ovog proročanstva, neophodno je da odgovorno i vrlo pažljivo razmotrimo sve različite putokaze koje nam je Gospod dao, a ne samo nekoliko izabralih, što je vrlo čest slučaj.

Ako ste počeli da čitate ovu knjigu, a prethodno ste već prihvatili određeno značenje ovog proročanstva, zamolio bih vas da samo otvorite svoju Bibliju i nepristrasno preispitate sve što je ovde izneseno. Uveren sam da ako budemo želeli da dođemo do razumevanja ovog teksta pažljivim proučavanjem, molitvom i poniznošću, Gospod će doneti preko potrebnu jasnoću i raščisti veliku zbrku koja se nagomilala oko zaista kritičnog dela Svetog pisma. Dakle, kao što to uvek volim da uradim, pozivam vas da čitate ovu knjigu ne samo sa intelektualnom radoznalošću, već i sa mnogo molitve iz istinski skrušenog i verujućeg srca, koje zaista veruje da će Gospod otkriti svoje tajne svima „onima koji Ga se boje“ (Ps. 25:14).

VELIKI GRAD

DOK TRAŽIMO REŠENJE MISTERIJE velike bludnice, prvo što treba da shvatimo jeste da je ona zaista grad. Iako predstavlja bezbožni religiozni i finansijski sistem – ona je zapravo srce tog sistema – ali nije samo sistem ili određen koncept, već je i prepoznatljivo geografsko odredište. Ne samo što Biblija jasno kaže da je bludnica grad, ona nam daje i neke vrlo specifične i važne detalje o prirodi i geografskom položaju tog grada. Hajde da odmah i razmotrimo ove opise.

STVARAN GRAD

Uvod u opis velike bludnice počinje simboličnim terminima – ona je gnusna, prostitutka ubica – ali odmah nakon toga sledi doslovno tumačenje i objašnjenje onoga što ona predstavlja. Osam puta u Otkrivenju 17 i 18, ona se naziva „gradom.“ Verujem da su mnogi previše iskomplikovali tu misteriju tvrdeći da nije samo mračni opis ove žene simboličan, već i spominjanje „grada“ u više navrata. Ovde se, međutim, ne radi o dvostrukoj metafori. Žena koja jaše zver, opijena krvlju svestih – deo je proročanstva za koji se svi slažu da je metaforično.²⁰ Međutim, prvo u Otkrivenju 17:18, a zatim još nekoliko puta, dobijamo objašnjenje šta predstavlja ta metaforična žena: „Žena koju si video, to je veliki grad koji vlada nad carevima zemaljskim.“ Neobična prostitutka ubica opisana tokom prve polovine proročanstva jeste stvaran grad na zemlji.

Grad nije, kako to neki tvrde, samo metafora za sveobuhvatne ili neodređene pojmove kao što su „zavodljivi svetski sistem“ ili „otpalо hrišćanstvo.“ Možemo biti sasvim sigurni da je ovde reč o sasvim određenom i stvarnom gradu.

Dok pokušavamo da razumemo misteriju bludnice, moramo verovati da Gospod ne pokušava da nas sa neba zbuni previše teškom apokaliptičnom simbolikom i metaforama unutar metafora. Preko apokaliptičnih delova Svetog pisma, ovaj obrazac je prilično zastupljen. Prvo dolazi otkrivenje, san ili viđenje prikazano simboličkim slikama. Zatim se ta simbolika objašnjava prilično jasnim i doslovnim pojmovima. Vidimo da se vrlo često šalje anđeoski glasnik da objasni značenje simbolike. Upravo je to slučaj na ovom mestu u Otkrivenju, gde anđeo uverava Jovana (i nas, ako ćemo ga poslušati): „Ja ћi ti reći šta znači tajna ove žene“ (17:7). Zatim anđeo jasno kaže da je bludnica jedan grad – pravi, pravcati grad.²¹

RASIPNIČKI GRAD

Pored toga što se naziva gradom osam puta, velika bludnica se opisuje na načine koji se mogu primeniti samo na doslovan grad. Nakon što je uništen, rečeno nam je: „Trgovci zemaljski plakaće i kukaće za njim, što robu njihovu niko više ne kupuje“ (EČ). Koju vrste robe?

Tovare zlata i srebra i dragog kamenja i bisera i platna i porfire i svile i skerleta i svakog mirisnog drveta i svake posude od slonovače i svake posude od najskupocenijeg drveta i od bronze i gvožđa i mramora, i cimeta i balsama i kada i mira i tamjana i vina i ulja i belog brašna i pšenice i marve i ovaca i konja i kola i telesa i duša ljudskih. (Otkr. 18:11–13, EČ)

Iako ovo svakako nije konačna lista, ona uključuje neke od primarnih potreba koje grad uvozi. Ako bludnica ne predstavlja grad doslovno, onda bi bilo veoma čudno uključiti takav spisak robe u proročanstvo. Zašto bi Sвето pismo trošilo vreme da

nam navodi ono što je u suštini spisak namirnica za nestvaran, simboličan grad? To ne bi imalo smisla. Očigledno, ovaj deo proročanstva nije simboličan. U Svetom pismu postoje neke stvari (baš kao i u svakodnevnom životu) koje se nikada ne uzimaju simbolično. Ovaj spisak je savršen primer toga. Naš zadatak ovde nije otkrivanje dubljih duhovnih značenja cimeta, brašna ili stoke. Ako bi danas napravili spisak namirnica, samo bi sluđena osoba uzela tu listu i pokušala da objasni dublje duhovno značenje svake pojedine stvari kroz neku navodnu simboličnost. Pokušaj da se nađe dublji duhovni značaj u ovom spisku vavilonske bludnice bio bi podjednako nerazuman. Tu nema ničeg drugog osim popisa robe koja se slala u ovaj grad.

O Vavilonu možemo mnogo toga saznati na osnovu onoga što uvozi. On ih uvozi zato što ne može, ili ih jednostavno ne proizvodi. Proizvodi navedeni na ovom spisku mogu se podeliti u tri kategorije. Hajde da ih pogledamo:

Luksuzne stvari: Ova kategorija uključuje skupe građevinske materijale, odeću, parfeme i plemenite metale, dragulje i bisere. Iz ovoga vidimo da Vavilon verovatno nije narod koji ima rudnike, kamenolome, čak i ne izrađuje mnoge fine materijale koje ceni. Takođe vidimo pominjanje „kola“ (18:13). Mada se obično ustručavam da pronalazim savremene ekvivalentne u drevnim opisima, mislim da je prilično fer da ovde izjednačimo „kola“ sa automobilima. Vavilon neće biti jak u proizvodnji automobila. Umesto toga, sve vrste prevoza koje koristi biće u velikoj meri uvozni.

Prehrambene stvari: Ova kategorija uključuje stoku i proizvode. Vavilon mora da uvozi čak i osnovne namirnice. Kao grad Vavilon neće biti „kotarica puna hleba“, kako se često govori o Americi. To nije nacija bogata pašnjacima i poljoprivredom.

Ljudi: Vavilon uvozi ljude iz različitih razloga. Dok većina želi da misli da je ropstvo stvar prošlosti, istina je da se danas ropstvo javlja u različitim oblicima u mnogim mestima širom

sveta. Iz bilo kakvog razloga, Vavilon će biti grad koji će uvoziti sve vrste ljudi, nema sumnje radi održavanja i unapređivanja svog preterano raskošnog načina života.

NALAZI SE U PUSTINJI

Poglavlje 17 počinje tako što anđeo pristupa apostolu Jovanu i kaže: „Dođi da ti pokažem sud nad velikom bludnicom koja sedi na mnogim vodama... I odvede me u duhu u pustinju. I videh ženu gde sedi na crvenoj zveri“ (st. 1, 3 EČ). Od svih putokaza koji su nam dati u vezi sa bludnicom, često se ispušta jedan važan detalj koji govori o mestu gde ona prebiva – većina engleskih prevoda Biblije to mesto naziva „divljina (wilderness)²².“ Reč *divljina* može navesti na pogrešan zaključak. Mnogima ova reč priziva slike nepreglednih šuma. Međutim, grčka reč *erēmos*, koja je ovde upotrebljena, označava nenaseljeno, opustošeno, pusto mesto²³, drugim rečima – pustinja. Kada su Izraelci lutali „divljinom“ četrdeset godina, lutali su kroz Sinaj, Negev i jordanske pustinje. Putovao sam kroz te oblasti, i uveravam vas, tamo nema ni traga od šuma. Isto tako, kada je Isus otisao u „divljinu“ da bi postio i molio se četrdeset dana (vidi Mt 4:1-11), on nije otisao u šumu. Isus je otisao u pustoš Judejske pustinje. I tamo sam bio. Ona je kamenita, suva i besplodna. Da je proročanstvo nameravalo da ukaže na šumu, pisac bi koristio grčku reč *hule*, što znači šumovita oblast, koja se koristi u drugim delovima kada Biblija želi da ukaže na takvo mesto.

Mnogi propuštaju važnost toga što se žena nalazi u pustinji, jer pustinju tumače samo u duhovnom smislu. Iako reč može da nosi i neko dublje duhovno značenje, ne verujem da bi je trebalo razumeti samo kao metaforu. U Otkrivenju 17:15, anđeo objašnjava Jovanu da su „vode“ na kojima bludnica sedi „narodi, ljudi, narodnosti i jezici.“ Jasno nam je da to znači da ona ima snažan uticaj nad velikim brojem naroda i narodnosti. Međutim, anđeo nije dao nikakvo dublje duhovno ili meta-

foričko značenje pustinje. I zato ne postoji nijedan razlog da prepostavimo da ovde ima nečeg drugog osim ukazivanja na geografski predeo u kome se ona nalazi.

Znamo da je za grad rečeno da je u pustinji i po tome što su ove slike prenesene iz 21. poglavlja Isajije, proročanstva koje Vavilon opisuje kao „primorsku pustinju“ (st. 1).

Treba istaći da u Otkrivenju 21, Jovan ima istovetno iskustvo, ali ovog puta, umesto da bude odveden u pustinju, odveden je na „veliku i visoku goru“, gde mu je prikazan „sveti grad Jerusalim kako silazi sa neba od Boga“(st. 10). Ta gora nije nebitna, isključena iz viđenja, kao neka bioskopska sala. Ne, ona predstavlja goru Sion, stvarnu i doslovnu lokaciju na kojoj će novi Jerusalim naći svoj mir.²⁴ Isto tako treba da razumemo i pustinju gde se žena nalazi kao stvaran opis topografije mesta gde je grad-bludnica. Pustinja u kojoj je Jovan odveden, gde je video bludnicu, ne može se razdvajati od sadržaja viđenja. Kada se prilikom tumačenja zapostave detalji poput ovog, ispuštaju se ključne smernice u tekstu. U ovom slučaju, pustinja je važna smernica koja nam pomaže da otkrijemo koji je grad u pitanju. Bez obzira na naše tumačenje ko je velika bludnica, to mora doslovno da bude grad koji je u pustinji.

LUČKI GRAD

Pored toga što je pustinjski grad i narod, Vavilon koji će se pojaviti u poslednjim danima biće luka ili grad blizu obale. Nakon što Bog osudi i uništi Vavilon, za njim će najviše žaliti tri grupe ljudi: carevi, trgovci i moreplovci. Oni će žaliti zbog svog gubitka prihoda, konkretno, više niko neće kupovati njihove „tovare.“ Reč za tovar je *gomos* i odnosi se posebno na teret koji se prevozi brodom ili baržama. Tekst nam kaže da „svi kormilari, svi mornari i moreplovci, stajali su izdaleka. Videvši dim koji se podiže iz grada u požaru... Od njegovog izobilja se obogatiše svi koji su imali brodove na moru“ (Otkr.

18:17-19). Činjenica da će ovi moreplovci moći da vide „dim koji se podiže iz grada“ izgleda da ukazuje na to da se ovaj grad nalazi na obali ili u neposrednoj blizini. Dakle, još jednom nam je data važna smernica, jedinstvena geografska karakteristika ovog grada, koja će nam pomoći da otkrijemo njegov identitet.

METROPOLA

Kada prepoznamo da je Vavilon poslednjih dana grad u doslovnom smislu, naše tumačenje ne bi trebalo da se zaustavi na tome. Izraz „grad“ se koristi ne da ograniči identitet bludnice, već da se ona prikaže kao nešto što je vidljivo, tj. stvarna geografska lokacija. Bludnica Vavilon se u više navrata opisuje grčkim rečima *polis hē megalē*. Ona je grad kakav je bio megalopolis ili kao što u većini prevoda Biblije jednostavno piše „veliki grad.“ Njena veličina bi mogla da dolazi od njene površine, mada tekst naglašava i njen dalekosežni i široki uticaj. Kako je to objasnio G. K. Bijejl (G. K. Beale): „Bludnica je u suprotnosti sa Božjim gradom i predstavlja bezbožnu metropolu koja je središte ekonomskih i verskih institucija.“²⁵ Dakle, ona nije samo grad. Kao i svaki drugi veliki grad u biblijsko vreme, nije bio samo grad, već i glavni grad različitih gradova država koji su vladali velikim delovima sveta. Kao prototip Vavilona poslednjih dana, drevni grad Vavilon bio je veliki grad država. Grad Rim je, takođe, bio i veliko carstvo. Kada se pominju narodi, kraljevine, čak i imperije, oni često nose nazine svog glavnog grada. Zato, kada se govori o drevnom Vavilonskom carstvu, jednostavno se spominje grad Vavilon, glavni grad i srce tog carstva. Isto važi i za Rim. Ni danas nije drugačije. Kada spominjemo glavni grad neke države, mislimo na čitavu državu. Umesto da kažemo da su SAD i Rusija u sukobu, može se jednostavno reći da je Vašington u sukobu sa Moskvom. Ova stilска figura se zove sinegdoha i često je nalazimo u Bibliji.²⁶ Veliki gradovi Vavi-

lon i Rim nisu bili samo prestonice, već epicentri, središta ogromnih sfera ekonomskog i verskog uticaja i autoriteta. Upravo je to razlog zašto andeo u Otkrivenju 17:15 navodi da su „vode“ na kojima velika bludnica sedi „narodi i ljudi i narodnosti i jezici.“ Kao i veliki gradovi države drevnih vremena, Vavilon poslednjih dana imaće takođe veliki uticaj na mnoštvo naroda na zemlji. On je srce mnogo veće religiozne i ekonomske sfere.

ZAKLJUČAK

Sada u zaključku već imamo neke vrlo određene i prilično jedinstvene kriterijume, koji nam pomažu u prepoznavanju bludnice Vavilon. Ona je doslovno grad ili država i nalazi se u doslovnoj pustinji, na obali ili blizu nje. Opisi koje smo dobili u velikoj meri na samom početku pomoći će nam da razumemo ovu veliku proročku misteriju.

KOJI VAVILON?

DA BISMO RAZJASNILI OVU VELIKU MISTERIJU, moramo početi sa stvarima unutar proroštva, koje su očigledne. U ovom slučaju polazimo od imena koje je Sveti pismo dodelilo velikoj bludnici. Pre nego što pokušamo da odgometnemo sve te čudne simbole i metafore vezane za nju, moramo uzeti u obzir to što se žena više puta naziva „Vavilonom.“ Kako to razumeti iz biblijske perspektive?

U Bibliji, zapravo, postoje dva „Vavilona.“ Oba su isti grad, sa istim imenom, sagrađeni na istom mestu. S druge strane, ova dva Vavilona razdvaja približno 1700 godina, i za svaki od njih je vezana drugačija priča unutar biblijske pri-povesti. Ovo bi bilo slično, na primer, gradu Rimu. Imamo drevni paganski Rim kojim su vladali razni cezari, čuveni u drevnoj istoriji, a postoji i moderan grad Rim, dom Vatikana, sedišta Rimokatoličke crkve. Iako su isti grad, sa istim imenom, izgrađen na istoj lokaciji, razdvaja ih dva milenijuma i veoma su različiti gradovi, koji predstavljaju dve veoma različite stvarnosti. Tako je i sa Vavilonom. Prvo, postojao je stariji grad Vavilon, koji je izgleda osnovao Nevrod (u nekim pre-vodima Nimrod). Bio je to doslovno prvi grad koji je sagrađen nakon Potopa. Zatim postoji onaj koji obično podrazumevamo pod Vavilonom, gradom koji je Navuhodonosor učinio slavnim i koji je sazidan na ostacima prvobitnog Vavilona. U hebrejskoj Bibliji, i Nevrodom i Navuhodonosorov grad zovu se „Babel.“

Međutim, pošto je *Vavilon* grčki naziv za ovaj grad, engleski prevodi Biblije uglavnom prevode Nevrodon grad kao „Babel“ i kasnije oživljavanje tog grada kao „Babilon (odn. Vavilon).“

Dok se trudimo da razaznamo ono što Bog želi da nam pokaže time što ovaj grad naziva Vavilonom poslednjih dana, moramo se zapitati na koji nam Vavilon prvenstveno ukazuje kao na njegovu prasliku. Da li na Nevrodon ili Navuhodonosorov grad? Ili na oba? Istraživanje ovog pitanja je važno, jer biblijske priče o tim gradovima, gresi koji se vezuju za njih i uticaj koji su imali na Božji narod, prilično su različiti. Hajde da razmotrimo šta svaki od njih predstavlja u biblijskim izveštajima.

NEVRODOV VAVILON

Prema knjizi Postanje, posle Potopa, Vavilon je bio prvi grad koji je čovečanstvo izgradilo. Bio je smešten u Mesopotamiji, u ravnici senarskoj, pored reke Eufrat. Ovo je otprilike šezdeset milja južno od današnjeg Bagdada u Iraku. U Postanju 10 rečeno nam je da Nevrod, sin Husa, unuk Hamov i praunuk Nojev, nije postao samo „dobar lovac“ (st. 9), već je i za sebe izgradio carstvo. „A početak carstvu njegovom,“ kaže Biblija, „beše Vavilon... u zemlji Senaru“ (st. 10). Sledi prikaz ovog masivnog građevinskog projekta (i kako je Gospod poremetio taj plan):

U ono vreme je sva zemlja imala isti jezik i iste reči. No, seleći se na istok, ljudi naiđu na dolinu u zemlji Senar, i tu se nastane. Tada rekoše jedan drugome: „Hajde da pravimo opeke i da ih valjano ispečemo!“ Opeke su im bile umesto kamena, a smola im je služila umesto maltera. Zatim rekoše: „Hajde da sagradimo sebi grad i kulu sa vrhom do nebesa. Stecimo time sebi ugled, da se ne bismo rasejali po zemlji.“ Tada je Gospod sišao da vidi grad i kulu što su ljudi gradili. Gospod reče: „Pošto su oni jedan narod i svi imaju isti jezik, onda je ovo tek početak njihovog delovanja. Zato im sad ništa neće biti neostvarivo, što god

da naume. Hajde da siđemo i pobrkamo im jezik, da ne razumeju šta govore jedan drugome!“ Tako ih je Gospod odatle rasuo po celoj zemlji, te su prestali da grade grad. Zato mu je ime Vavilon, jer je tamo Gospod pobrkao jezik celoj zemlji, i odatle rasu ljude po celoj zemlji. (Post. 11:1–9)

Veliki trud da se izgradi Vavilon, zajedno sa svojom legendarnom kulom bio je suprotan zapovestima koje je Bog dao čovečanstvu: „Rađajte se i množite se i napunite zemlju“ (Post. 9:1). Umesto da se raseju, ljudi su se okupili u ovom gradu, sa namerom da time steknu sebi „ime.“

KAPIJA BOŽJA

Zanimljivo je to što postoji igra reči unutar imena *Babel*. Na drevnom akadskom jeziku, *bab-ili* je označavao „kapiju Božju.“ Ovo se najverovatnije odnosilo na Vavilonsku kulu, čiji je cilj bio da omogući čoveku da stigne „do nebesa.“ Međutim, na hebrejskom, *bab-il* znači „zbrka“, koja se odnosi na pometnju među ljudima nakon što je Gospod pomešao njihove jezike.

Dok preispitujemo priču o ovom Vavilonu kako bismo utvrdili njegovu povezanost sa Vavilonom poslednjih dana, primećujemo da nemamo mnogo podataka za obradu. Jednostavno rečeno, greh drevnog Vavilona je opšta pobuna ljudi protiv Boga. Potpuno je verovatno da će se ista ova dinamika ponoviti u Vavilonu poslednjih dana. Ako bismo hteli da kažemo nešto više od ovog, samo bismo nagađali. Nezgodno je to što biblijska priča o ovom Vavilonu nema dovoljno detalja. Nažalost, ovo je navelo mnoge u istoriji da potraže vanbiblijiske izvore i da se bave raznim nagađanjima. Dok proučavamo brojne hrišćanske knjige o Vavilonu poslednjih dana, zapre-pasti nas to što u njima nalazimo svakojake podatke o Nevrodu, njegovoj supruzi, njihovoj religiji i Vavilonskoj kuli. Čitavе knjige se o tome pišu. O tradicionalnim pričama o Nevrodu govorićemo u sledećem poglavljju. Za sada ćemo jedno-

stavno reći da vanbiblijske priče o njemu nisu ništa više od – tradicionalnih priča od kojih su mnoge očigledno neistinite. U našem proučavanju ostaćemo usredsređeni isključivo na ono što Sveti pismo kaže.

NAVUHODONOSOROV VAVILON

Četrnaest vekova nakon što su drevni graditelji Vavilona bili rasejani, u šestom veku pre Hrista, grad je dosegao vrhunac svoje drevne slave. Car Navuhodonosor, dok je šetao carskom palatom, izjavio je: „Nije li ovo veliki Vavilon, koji sam podigao svojom silnom moći sebi za carsku prestonicu, na slavu svoga veličanstva?“ (Danilo 4:30). To je bila rečenica u kojoj je Navuhodonosor izgovorio reči „veliki Vavilon“, koje je Gospod upotrebio u Otkrivenju kako bi opisao veliki grad iz poslednjih dana (14:8; 16:19; 17:5; 18:2). Ovo je bio ponosit grad poznat po svojim zapanjujućim arhitektonskim karakteristikama, kao što su visoka kapija Ištar (impresivna rekonstrukcija se sada može videti u berlinskom muzeju Pergam) i legendarni Viseći vrtovi, jedno od sedam čuda drevnog sveta. Pod vladavinom Navuhodonosora, Vavilon je proširio svoju regionalnu moć i postao silno carstvo drevne istorije. Kada pogledamo Navuhodonosorov Vavilon, naročito kakav je uticaj imao na Jerusalim i jevrejski narod, vrlo je lako videti da je on na više načina bio snažna praslika Vavilona poslednjih dana.

PRUT KOJIM GOSPOD KAŽNJAVA

Nakon što je postao car, Navuhodonosor je počeo da osvaja mnoga manja carstva oko Jude. Već je prošlo više od sto godina od kada su Asirci porazili severno carstvo Izraela i odveli većinu njegovih stanovnika u zarobljeništvo. Godine 598. pr. Hr. Navuhodonosor i njegove snage opkolile su Jerusalim. Kralj Joahin i njegova porodica su se predali i bili su odvedeni kao zatvorenici. Nije ostalo samo na tome, Navuhodonosor „preseli sav Jerusalim, sve knezove i sve junake,

deset hiljada robova, i sve drvodelje i sve kovače, ne osta ništa osim siromašnog naroda po zemlji“ (2. Car. 24:14). Iako je ovo je bilo dovoljno razarajuće, to je bio samo prvi nalet. Posle odvođenja prve grupe zarobljenika, Navuhodonosor je umesto Joahina postavio njegovog ujaka Sedekiju. Međutim, umesto da se pokori Navuhodonosoru, on je uspostavio niz saveza sa okolnim carstvima, pre svega sa Egiptom. Ovi savezi su prošli neslavno, a krajnji rezultat bio je potpuno opustošenje Jude i njenog glavnog grada Jerusalima.

Devetog dana meseca Ava, 586. pr. Hr., Navuhodonosor i njegova vojska napali su Jerusalim i doneli gradu i hramu propast. Pisac Druge knjige dnevnika zabeležio je katastrofalne događaje koji su izazvali pad Jude i njenog poslednjeg cara:

Dvadeset i jedna godina beše Sedekiji kad poče carovati, i carova jedanaest godina u Jerusalimu. I činjaše zlo pred Gospodom Bogom svojim, i ne pokori se pred Jeremijom prorokom, koji mu govoraše iz usta Gospodnjih; Nego se još odvrže od cara Navuhodonosora, koji ga beše zakleo Bogom; i otvrdu vratom svojim i otvrdu srcem svojim da se ne obrati ka Gospodu Bogu Izrailjevom. I svi glavari između sveštenika i narod grešaše veoma mnogo po svim gadnim delima drugih naroda, skvrneći dom Gospodnji, koji beše osvetio u Jerusalimu. I Gospod Bog otaca njihovih slaše k njima zarana jednako glasnike svoje, jer mu beše žao naroda Njegovog i stana Njegovog. A oni se rugahu glasnicima Božjim, i ne marahu za reči Njegove, i smejahu se prorocima Njegovim, dokle se ne raspali gnev Gospodnji na narod Njegov, te ne bi leka. I dovede na njih cara haldejskog, koji pobi mladiće njihove mačem u domu svetinje njihove, i ne požali ni mladića ni devojke, ni starca ni nemoćna. Sve mu dade u ruke. I sve sudove doma Božjeg, velike i male, i blago doma Gospodnjeg i blago carevo i knezova njegovih, sve odnese u Vavilon. I upališe dom Božji, i razvališe zid jerusalimski, i sve dvorove u njemu popališe ognjem, i iskvareše sve dragocene zaklade njegove. I šta ih osta od mača, odnese u Vavilon i biše

robovi njemu i sinovima njegovim, dokle ne nasta carstvo persijsko, da se ispuni reč Gospodnja koju reče ustima Jeremijinim, dokle se zemlja ne izdovolji subotama svojim. (2. Dn. 36:11–21, ĐD)

Daleko više od tadašnjeg rušenja grada i hrama uzne-mirava to što ovo ovo katastrofalno razdoblje istorije Jude zapravo predskazuje ono još gore što će se desiti u poslednjim danima za vreme vladavine Antihrista. Dok opisuje to razdoblje od tri i po godine, andeo Gavrilo je rekao da se to neće završiti sve dok Antihrist i njegove vojske „sasvim skrše silu svetog naroda“ (Dan. 12:7, LB). Na drugom mestu u Danilovom proročanstvu rečeno nam je da će vođe Izraela biti predane Antihristu koji će „oboriti istinu na zemlju, i uspeti u delima svojim“ (8:12, LB). Takva upozorenja se više puta ponavljaju. Antihrist „će strašno pustošiti, uspeće u delima svojim, uništiće silnike a i narod svetaca“ (8:24 LB, vidi 11:36).

Među najgorim užasima koje će Antihrist uspeti da postigne jeste odvođenje mnogih današnjih stanovnika Jerusalima i Izraela u zarobljeništvo. Nagoveštaji ove nepojmljivo bolne budućnosti nalaze se u čitavom Svetom pismu. Na primer, prorok Zaharija je zapisaо da će polovina stanovnika Jerusalima biti odvedena kao ratni zarobljenici:

Okupiću sve narode na bitku protiv Jerusalima. Grad će biti osvojen, kuće oplenjene a žene silovane. *Pola grada će odvesti u izgnanstvo*, a ostatak naroda neće terati iz grada. (Zah. 14:2, naglasak dodat)

I Isus je, u svom govoru na Maslinskoj gori, upozorio na dan kada će mnogi stanovnici Jude biti odvedeni kao ratni zarobljenici u okolne narode:

A kad vidite da je vojska opkolila Jerusalim, onda znajte da je blizu njegovo opustošenje. Tada stanovnici Judeje neka beže u gore, koji budu u gradu neka izidu napolje, a koji budu u polju neka ne ulaze u grad, jer su ovo dani osvete, da se ispuni sve što je napisano. Teško trudnim ženama i

dojiljama u te dane; biće, naime, velika nevolja na zemlji i gnev na ovom narodu, pašće od oštice mača i *odvešće ih u ropstvo po svim narodima*, a mnogobošci će gaziti Jerusalim dok se ne ispune vremena mnogobožaca. (Luka 21:20–24, EČ naglasak dodat)

Pružajući nadu usred ove nevolje, mnogi odlomci govore o oslobođanju jevrejskih zarobljenika u vreme povratka Isusa Mesije:

Zato govori Gospod Bog: sada ћu vratiti roblje Jakovljevo i smilovati se svemu domu Izrailjevom. Pokazaću revnost za svoje sveto ime. (Jezek. 39:25)

Jer će na gori Sion i u Jerusalimu biti spasenje, baš kao što je rekao Gospod, i od ostatka koji Gospod pozove. Jer, gle, u tim danima i u to vreme, kad vratim izgnanike Jude i Jerusalima... (Joilo 2:32–3:1)

Duh je Gospoda Boga na meni, jer me Gospod pomaza da javljam dobre glasove krotkima, posla me da zavijem ranjene u srcu, da oglasim zarobljenima slobodu i sužnjima da će im se otvoriti tamnica. Da oglasim godinu milosti Gospodnje i dan osvete Boga našeg, da utešim sve žalosne, da učinim žalosnima u Sionu. (Is. 61:1–3, ĐD)

Ti ćeš ustati, smilovaćeš se na Sion, jer je vreme smilovati se na nj, jer je došlo vreme... Gospod pogledao s neba na zemlju. Da čuje uzdisanje sužnjevo, i odreši sinove smrtne. (Ps. 102:13, 19, 20, ĐD)

Kao car koji je odveo mnoge Jevreje u zarobljeništvo, Navuhodonosor je jasna praslika budućeg Antihrista, „cara“ Vavilona poslednjih dana. Na taj način drevno Vavilonsko carstvo, pod Navuhodonosorovom vladavinom, slika je Vavilona poslednjih dana, koji predstavlja Gospodnju poslednju kaznu, kojom kažnjava sopstveni narod pre nego što ih vrati Sebi i učini ih zauvek Svojim.

ZLATNI IDOL

Dok razmatramo opis vavilonske bludnice kao velikog progonitelja opijenog „krvlju svetih i krvlju Isusovih svedoka“ (Otkrivenje 17:6), prisetićemo se onoga što Danilova knjiga govori o duhu Vavilona i vidimo da će se on zasigurno ponovo pojaviti u poslednjim danima. To je priča o trojici Jevreja: Ananiji, Misailu i Azariji, najčešće poznatim po svojim vavilonskim imenima: Sedrah, Misah i Avdenago. Prema Danilu, car Navuhodonosor je postavio „zlatan lik“ u ravnici Duri (Dan. 3:1). Ovaj masivni idol bio je visok 27,5 m. Uporedite to sa ogromnim kipom Hrista Spasitelja sa pogledom na Rio de Žaneiro, koji je, ne računajući njegovo veliko postolje, visok 30 metara. Kip slobode, od postolja do vrha baklje, visok je 46,5 metara. Bio je to ogroman, impozantan kip.

Po završetku izgradnje ovog ogromnog kipa, Navuhodonosor je izdao naredbu da svi narodi u Vavilonu padnu i poklone se pred njim. Ukoliko odbiju, da se živi spale. Ova uredba je javno pročitana:

Narodi, plemena i jezici, naređuje vam se, da kad začujete glas roga, frule, kitare, lire, gajdi i svih ostalih svirala, padnete i poklonite se zlatnom liku, koji je podigao car Navuhodonosor. Ko ne padne i ne pokloni se, istog će trena biti bačen u užarenu peć. (Dan. 3:4–6)

Neki od Haldejaca, posvećenika vavilonske religije, bili su besni zato što su Ananija, Misailo i Azarija odbili da padnu i poklone se kipu. Ozlojeđeni, došli su pred cara i optužili ih.

O, care, da si živ do veka! Ti si, care, izdao naredbu da svaki čovek koji čuje glas roga, frule, kitare, lire, gajdi i svih ostalih svirala, padne i pokloni se zlatnom liku. A ko ne padne i ne pokloni se, da bude bačen u užarenu peć. Ali ima tu nekih Judejaca kojima si poverio upravu vavilonske oblasti: Sedrah, Misah i Avdenago, Oni ne mare za tebe, o, care; one ne služe tvom bogu i ne se klanjaju zlatnom liku, koji si podigao. (Dan. 3:9–12)

I tako su ovi verni Jevreji bili izvedeni pred Navuhodonosora. Zadivljuje me poniznost kojom su se usprotivili, čak i pod pretnjom smrti. To je primer za sve sluge Gospodnje:

Ne moramo da se u ovome branimo pred tobom, Navuhodonosore. Jer, ako nas bace u užarenu peć, Bog kome služimo može da nas spase od nje i On će nas izbaviti iz tvoje ruke. Ali, ako On to i ne učini, care, znaj da mi nećemo da služimo tvojim bogovima ni da se klanjam zlatnom kipu koji si postavio. (Dan. 3:16–18, SSP)

Pravog diktatora, kakav je Navuhodonosor bio, ovo je razbesnelo. Vatra je potpaljena da bude sedam puta vrelija od uobičajene, mladići su svezani i bačeni u oganj. Naravno, priča se tu ne završava. Nakon što se povratio od zaprepašćenja što je video ove Jevreje kako živi šetaju (zajedno sa četvrtim, božanskim bićem) usred plamena, Navuhodonosor ih je pustio na slobodu i dozvolio im da žive. Posledica ovog događaja bilo je duboko priznanje autoriteta Boga Jevreja. Ovo je bilo moćno božansko oslobođanje. Međutim, ono što bi trebalo naglasiti za naše potrebe jeste to što su primoravani da se poklone pod pretnjom smrti. Bez sumnje, ovo je samo deo prikaza proročkog modela za Vavilon poslednjih dana. Ovaj grad će biti sastavni deo religozno-ekonomskog sistema Antihrista. Ko odbije da prihvati „žig zveri“, padne i pokloni se Antihristovom bogu, koštaće ga života (vidi Otkr. 13). Upravo zato je žena Vavilon prikazana kao opijena „krvlju svetih i krivlu Isusovih svedoka“ (17:6). Isto kao i Sedrah, Misah i Avdenago, pravi vernici će u poslednjim danima biti pozvani da stoje čvrsto, čak i do same smrti. Ovo je slika odnosa između Vavilona poslednjih dana i Božjeg naroda na zemlji tokom tog vremena.

ZAKLJUČAK

Dok razmatramo biblijske priče o Nevrodom i Navuhodonosorom Vavilonu, dolazimo do zaključka da Nevrodom Vavi-

lon ipak daje samo mali uvid u prirodu Vavilona poslednjih dana, a da Navuhodonosorov Vavilon nudi obilje podataka. Navuhodonosorov Vavilon je bio upotrebljen kao prut kojim je kažnjen Božji narod u istoriji, kao što će Vavilon poslednjih dana biti upotrebljen da kazni Izrael, jevrejski narod i hrišćane širom sveta. Stari Vavilon je mnoge Jevreje odveo u zarođeništvo; slični događaji će se ponoviti u poslednjim danima. Onaj još stariji Vavilon je predstavljaо jedinstvenu pobunu protiv Gospoda; u poslednjim danima Vavilon će isto tako predstavljati sotonski nadahnutu globalnu pobunu protiv jedinog istinskog – biblijskog Boga. Predstavljaće i izrazito neprijateljsku i progoniteljsku religiju koja će zahtevati da se svi narodi poklone njenom bogu. Kao što je Navuhodonosorov Vavilon prolio mnogo jevrejske krvi, Vavilon poslednjih dana, udružen sa đavolom, proliće više jevrejske i hrišćanske krvi nego bilo koji prethodni progon. Kao što nam je rečeno u Otkrivenju 12: „Aždaja razbesni na ženu, pa ode da zarati na njenostalo potomstvo, na one koji vrše Božije zapovesti i drže svedočanstvo za Isusa“ (st. 17). I baš kao što je drevni Vavilon pružio priliku odanima Gospodu da stoje čvrsto pred izuzetnim pritiskom, tako će i Vavilon poslednjih dana pružiti mogućnost Božjem narodu da čvrsto stoji čak iako će ih to koštati života.

MIT O NEVRODU

U PROŠLOM POGLAVLJU razgovarali smo o razlici između drevnog grada Vavilona i nešto manje drevnog Navuhodonosorovog Vavilona. Kao što smo primetili, iako u Bibliji postoji mnoštvo podataka o Navuhodonosorovom Vavilonu, Biblija nam daje samo devet stihova o drevnom Vavilonu. Nažalost, to je navelo mnoge hrišćanske pisce da izađu iz okvira Biblije, okrenu se istoriji i oslane na niz legendi koje sve zajedno nazivam „Nevrodom mitom.“ Za verne studente Božje reči ovo jednostavno ne postoji kao opcija. Naše razumevanje 17. i 18. glave Otkrivenja mora biti zasnovano na objavljenoj Božjoj reči, a ne na vanbiblijске priče i mitove koji, kao što ćemo videti, verovatno nemaju nikakvih dodira sa istinom.

Pre nekoliko godina, kada sam počeo da proučavam brojna hrišćanska istraživanja vezana za vavilonsku bludnicu, više puta sam se suočio sa hrpom podataka o Nevrodu i Vavilonu. Izgleda kao da se sva ova literatura oslanja na vrlo dobro očuvanim i pouzdanim pričama o Nevrodu, njegovoj supruzi, njegovoj religiji i kako je ta religija na kraju uspela da se tokom istorije uvuče u sve druge religije. Te priče o Nevrodu zapravo su mnogim teologima bile osnova za razumevanje misterije Vavilona. U suštini, ono što mnoge od ovih knjiga uče jeste da će ova drevna vavilonska religija dovesti sve druge svetske religije pod jedan kišobran, tj. pod kontrolu Antihrista, koji će biti neka vrsta Nevroda poslednjih dana. Ovakva slika

stvorila je jednu naizgled besprekornu priču po kojoj će se mnoge sukobljene religije i ideologije ujediniti i stati pod jedan krov. Iako je to obezbedilo vrlo jednostavno i lako prihvatljivo objašnjenje na koji način bi Antihrist mogao čitav svet da ujedini pod jednom zastavom, ono počiva na pričama o Nevrodu. Shvativši u kojoj meri one služe kao osnova ovom prikazu, potudio sam da budem savestan Verijac, jer sam znao da je od ključne važnosti istražiti njihovo poreklo. Pošto se, praktično, nijedna od ovih priča o Nevrodu ne nalazi u Bibliji, morao sam da saznam odakle su došle. Kada su se pojavile i odakle potiču? Kada sam počeo da prekopavam po tome, otkrio sam raznovrsna jevrejska, hrišćanska, pa čak i islamska predanja. Iako su neka od njih nastala oko prvog veka, nastavila su da se razvijaju u jednu podužu i mnogo detaljniju priču, kojoj se do današnjeg dana sve više dodavalio. Ono što me je još više zapanjilo kod ovih priča jeste to što nijedna od njih nije mogla da se potvrди kao istinita. Zapravo, mnoge od njih su bile u sukobu sa biblijskim zapisom ili sa drugim poznatim istorijskim činjenicama. Ako želimo da budemo odgovorni za naše tumačenje 17. i 18. glave Otkrivenja, onda se moramo pozabaviti ovim pitanjem. Poslednje što želimo da uradimo jeste da uvažimo, oslonimo se ili čak nastavimo da proširujemo predanje koje „ukida Božju reč“ (vidi Marko 7:13). U ovom poglavlju ukratko ćemo ispitati odakle su došle te razne priče o Nevrodu, kako su se razvile i zašto ne bi trebalo da očekujemo da će nam one pomoći u razumevanju misterije Vavilona, bludnice poslednjih dana.

FILON ALEKSANDRIJSKI

Prvo pominjanje Nevroda izvan Biblije nalazimo u spisima Filona Judejca (20. pre Hr. do 50. posle Hr.). Filon je bio jevrejski filozof iz prvog veka iz Aleksandrije, koji je pokušavao da spoji grčku filozofiju sa biblijskom teologijom.

Filonov pristup biblijskom tumačenju bio je vrlo čudan. Za njega je karakter osobe bio određen dubljim alegorijskim i duhovnim značenjem njegovog ili njenog imena. Prema Filonu, Ham, Nevrodov deda, nosi ime koje označava „zlo u stanju neaktivnosti“²⁷; Kuš, Nevrodov otac, predstavlja „ogoljenu zemlju“²⁸, a "ime Nevrod znači 'dezerterstvo'.“²⁹ Dakle, Filon je tvrdio da je Nevrod bio „prvi primer dezterstva [od Boga i njegovih puteva].“³⁰ Pošto je Nevrod bio „dobar lovac (ili: *moćan lovac*, hebrejski: *gibor*)“, prema Filonu on je bio i „div koji se pojavio iz Zemlje, koji voli više zemaljske stvari nego nebeske... jer zaista, onaj ko je ljubitelj zemaljskih i propadljivih stvari uvek je u sukobu sa nebeskim.“³¹ Na drugom mestu, Filon je izjavio da se ime Nevrod treba prevesti kao „Etiopljanin“ ili kao „crni“, jer u Nevrodu nema duhovnog svetla.³²

Filon je takođe tvrdio da je Nevrod gradio Vavilonsku kulu, ali ne da ona stigne do bogova, kako mnogi tvrde, već da bude „bedem protiv nebesa“³³, tvrđava koja će ga zaštiti od Boga. U zaključku svojih optužbi protiv Nevroda, Filon je izjavio:

Mnogo govori to što je Nevrod bio „silan“ pred Bogom. On je okupio narod i stavio se nasuprot božanstvu. Zloban čovek nije ništa drugo nego neprijatelj koji se protivi Bogu. Na osnovu toga nastala je izreka po kojoj svako ko greši u velikoj meri i sebe postavlja za poglavara grešnika, smatra se „drugim Nevrodom.“³⁴

Nema sumnje da je Filonov potpuno negativan prikaz Nevroda utro put mnogima koji su ga kasnije sledili.

JOSIF FLAVIJE

Pišući četrdeset godina kasnije, Josif Flavije, jevrejski istoričar, predstavio je drugačije, još razvijenije predanje o Nevrodu. Prema Josifu, nekoliko naraštaja posle velikog potopa, čovečanstvom je zavladao strah da će Gospod pustiti još jedan

potop. Budući poslušni Gospodnjoj naredbi da ispune Zemlju, Nojevi sinovi, Sim, Ham i Jafet, sišli su pre svih drugih ljudi sa planina u ravnice. Međutim, ostali ljudi nisu verovali Gospodu, jer „zbog velikog straha od poplave zazirahu od niskog tla i behu veoma nevoljni da silaze sa viših predela.“³⁵ Nojini sinovi su ih ipak ubedili i usudiše da slede primer trojice braće. Kada su to uradili, brzo su se namnožili i doživeli velike blagoslove. Prema Josifu, Nevrod je bio taj koji ih je naveo da „preziru Boga“:

On ubeđivaše ostale da blagodat u kojoj prebivahu ne pripisuju Gospodu i da nisu Njegovim posredstvom došli do srećnog življenja, već da je njihova vlastita smeonost ono što ih je dovelo do takvog stanja. Uz to, Nimrod je takođe i postepeno preinacavao način upravljanja u tiraniju, uvidevši da ne postoji drugi način okretanja ljudi od straha pred Bogom, osim njihovog neprestanog dovođenja u zavisnost od njegove sopstvene moći. Takođe još govoraše da bi se on usprotivio Bogu kada bi ovaj naumio još jednom da potopi svet: jer će on, Nimrod, podići kulu toliko visoku da voda neće moći da je dosegne! Povrh svega, Nimrod je tvrdio čak i to da će se on lično osvetiti Bogu za uništenje koje je poslao na očeve tadašnjih ljudi!³⁶

Prema Josifovom mišljenju, svrha Vavilonske kule bila je da obezbedi sigurno utočište za one koji su živeli u ravnicama. Ako bi Gospod odlučio da pošalje još jednu veliku poplavu, kula bi trebalo da bude njihovo sklonište.³⁷

SIBILINA PROROČANSTVA

Sibilina proročanstva su zbirka raznovrsnih kontroverznih proročanstava, koje je u prvom veku objavila žena po imenu Sibila. Iako se neki drevni pisci pozivaju na nekoliko, čak i do desetak Sibila, Filon i Josif posebno naglašava samo jednu „Sibilu.“ Sibilinska proročanstva su se često, a ponekad i sa blagonaklonošću, navodila u jevrejskim i ranim hrišćanskim

spisima. Evo jednog od Sibilinog proročanstva koje se odnosi na Vavilonsku kulu:

Kada su svi ljudi još uvek govorili jednim jezikom, neki među njima podigoše golemu kulu, takvu da se njome htedoše uspeti do neba, ali Bog posla na njih besnu oluju i raznese kulu, povrh svega još svakome davši njegov naročit jezik; i to je razlog zašto se grad koji postade na tom mestu naziva Vavilon.³⁸

Već vidimo raznolikost pogleda u vezi sa ciljem izgradnje kule. Za Filona ona je bila „bedem protiv neba,“ za Josifa sredstvo za preživljavanje poplave, dok ju je Sibila predstavila kao sredstvo kojim je trebalo da se stigne u nebo. Tri sasvim drugačije i kontradiktorne priče.

PSEUDO-FILON

Gotovo da ništa ne znamo o Pseudo-Filonu, osim što je bio autor još jedne proširene istorije Biblije, koja je dobila naziv *Filonove biblijske starine*. Ovaj rad je verovatno napisan tokom druge polovine prvog veka. Iako se autor potpisao kao Filon, on se, zapravo, samo pravio da je Filon. Prisvajanje imena poznatih pisaca, kako bi se sopstvenim radovima obezbedio značaj, bila je prilično uobičajena praksa u drevnim vremenima. Pseudo-Filon nam je ostavio vrlo razrađenu priču o Nevrodu. Objašnjavajući Postanje 10:9, on je napisao da je Nevrod³⁹ „počeo da se ponosi pred Gospodom“⁴⁰. Kasnije, nakon što je izabran za vođu Hamovih potomaka, nailazimo na intrigantnu priču o neposrednom duhovnom sukobu između Nevroda i Avraama. Ljudi rekoše: „Uzmimo cigle i da svako od nas napiše svoje ime na nekoj od njih i da ih ispečemo u vatri i upotrebimo ih za gradnju.“⁴¹ I svi uzeše po ciglu i napisale svoje ime na njoj; svi, osim dvanaest ljudi, među kojima je bio i Avraam. Zatim, ispunjeni besom,

uhvatiše ih, odovedoše ih pred svoje knezove i rekoše:
„Ovi ljudi su prekršili naše dogovore i ne žele da žive kako

mi živimo.“ I knezovi upitaše dvanaestoricu: „Zašto nećete da postavljate cigle kao svi svi ostali ljudi u ovoj zemlji?“ Oni mu odgovoriše: „Nećemo s vama postavljati cigle, niti ćeemo živeti po vašoj želji. Jednog Gospoda mi poznajemo, i njemu služimo. I da nas u ognjenu peć s vašim ciglama bacite, nećemo pristati uz vas.“⁴²

Besan zbog njihove pobune, Nevrod je Avraama bacio u peć za pečenje cigli. Priča je skoro istovetna onoj o Sedrahu, Misahu, Avdenagu i užarenoj peći u Danilu 3. Kada je zemljotres raspirio vatru u peći, 83.500 ljudi je umrlo, a Avraam je pobegao potpuno neozleđen.⁴³ Ova priča, ili neka njena verzija, ponovljena je u brojnim drugim, kasnijim pričama o Nevrodu po kojima su Avraam i Nevrod imali više sukoba.

TALMUD

Sledeća značajna zbirka priča o Nevrodu, možda od svih najuticajnija, nalazi se u Talmudu. U svom klasičnom radu, *Jevrejske legende*, poznati rabin devetnaestog veka Luis Ginzberg sabrao je mnoga od ovih predanja. U ovoj jedinstvenoj priči, Ginzberg je detaljno opisao događaje koji su doveli do toga da Nevrod postane veliki car antičkog sveta:

Prvi među vođama iskvarenih ljudi bio je Nevrod. ...[Njegov otac, Hus,] dao mu je odeću od kože kojom je Bog odenuo Adama i Evu u vreme njihovog odlaska iz raja. Hus ju je dobio od Hama. Od Adama i Eve su je predali Enohu, od njega je došla do Metuzalema, a zatim i do Noja, koji ju je uneo u arku. Kada su stanari arke napustili svoje utoчиšte, Ham je ukrao odeću i sakrio je, i na kraju je predao svom sinu prvencu Husu. Hus ju je, zatim, dugo skrivao. Kada je njegov sin Nevrod napunio dvadeset godina, on mu je odeću predao. Ova odeća je imala divno svojstvo. Onaj koji ju je nosio bio je i nepobediv i neodoljiv. Zveri i ptice iz šume pale bi ničice pred Nevrodom čim bi ga ugledale, i jednak je pobedivao u borbama s ljudima. Izvor njegove nesavladive snage nije im bio poznat. Pripis-

sali su je njegovoj ličnoj sposobnosti, pa su ga zato postavili sebi za cara.⁴⁴

Ginzberg je ispričao još jednu priču po kojoj je Nevrod izgradio ogroman tron za sebe i tražio da bude obožavan kao Bog:

Veliki uspeh koji je prevazišao sve Nevrodove poduhvate doneo je kobne posledice. Ljudi više nisu verovali Bogu, već svojoj vlastitoj snazi i sposobnosti. To je bilo ono u šta je Nevrod pokušao da ubedi čitav svet. Zato su ljudi rekli: „Od stvaranja sveta nije bilo nikoga poput Nevroda, snažnog lovca na ljude i zveri, i grešnika pred Bogom.“ Sve ovo nije bilo dovoljno da ispuni Nevrodotu zlu nameru. Pošto je odvratio ljude od Boga, on je učinio sve što je mogao da ih primora da božanske počasti ukažu njemu. Postavio se kao Bog i napravio sebi tron koji je oponašao Božji presto. Izgrađena je kula od oblog kamena, na čijem su se vrhu ispod prestola od kedrovog drveta, nalazila, jedan iznad drugog, četiri nivoa – od gvožđa, bakra, srebra i zlata. Kao kruna svega, nad zlatnim nivoom, postavljen je dragoceni kamen okruglog oblika i ogromne veličine. To mu je služilo kao sedište, i kada bi seo na njega, narodi su mu pristupali i ukazivali poštovanje kao božanstvu.⁴⁵

Obe priče su svakako zanimljive, čak i pored toga što se zbog nekih stvari, kao što je Nevrodotu ogrtač nepobedivosti, ne može u njih verovati.⁴⁶

U rabinskom judaizmu, mnoge od ovih priča smatraju se kao deo „usmene Tore“, svete priče koje se ne nalaze u pisanoj Tori, ili Bibliji, ali su, ipak, istinite priče koje se prenose kroz vekove. Međutim, neke ogromne pukotine postoje kod takvih tvrdnji. Prvo, ne vidimo nijedan primer da su ova predanja zabeležena pre prvog i drugog veka posle Hrista, a Nevrod je živeo oko dve hiljade godina pre ovog predanja. Drugo, u petom veku pre Hrista, nakon što su se jevrejski prognanici vratili iz Vavilona, kada je u hramu pronađena kopija pisanog

zakona i pročitana naglas pred narodom, ispostavilo se da su ga svi do jednog zaboravili. Kako su onda mogli da zapamte tzv. usmenu Toru kada su zaboravili i onu zapisanu? Umesto tvrdnje da su ovo neka dugo čuvana predanja, svi dokazi ukazuju na činjenicu da su ova predanja o Nevrodu verovatno nastala negde oko prvog veka.

AVGUSTIN

Ne možemo a da ne spomenemo i ono što je o Nevrodu zabeležio Avgustin, verovatno najuticajniji postapostolski teolog u istoriji hrišćanstva. Pišući u ranom petom veku, Avgustin je, kao i mnogi pre njega, Nevroda prikazao u sasvim negativnom svetlu:

Stoga treba shvatiti i onoga diva kao „lovca protiv Gospoda.“ Jer šta se drugo označava tim imenom, naime rečju 'lovac', ako li ne obmanitelj zemaljskih stvorova, njihov tlačitelj i uništavatelj? Stoga je, sa svojim narodom, podigao taj toranj protiv Boga, čime je označena bezbožna oholost. S pravom je stoga kažnjena opaka namera, iako ona ostade bez učinka.⁴⁷

APOKALIPSA PSEUDO-METODIJA

Apokalipsa Pseudo-Metodija, lažni hrišćanski spis iz sedmog veka, isticao je ideju da je Nevrod bio jedan od divova drevnog sveta. U njemu se prvi put spominje da se Nimrod bavio astronomijom, kojom je stekao moć da vlada nad ljudskim rodom:

Jonit, Nojin sin, ušao je na istok sve do mora u zemlju koja se zove „Hiliju Hora“, a to je „Zemlja Sunca“, u kojoj se Sunce rađa, i tamo je živeo. Ovaj Jonit je dobio od Boga dar mudrosti; i ne samo to, postao je i izumitelj svih grana astronomije. Nevrod, koji je bio div, došao mu je u posetu i od njega dobio savet kako da postane vladar. Ovaj Nevrod je iz loze sinova heroja; on je bio Simov sin i prvi je car koji je vladao zemljom. Godine 790. trećeg milenijuma pre

Hrista izgrađen je veliki Vavilon i Nevrod je vladao njime.⁴⁸

KNJICA SMOTULJAKA

Arapski hrišćanski spis iz ranog devetog veka poznat pod nazivom Kitab al-Magal, ili Knjiga smotuljaka⁴⁹, deo onoga što se naziva Klimentove omilije, sadrži više poznatih detalja, poput onoga da je Nevrod bio div. Međutim, dodaju se i neki novi – koji su ranije bili nepoznati predanju. Evo jednog primera:

Div Nevrod je vladao čitavom zemljom. Njegovo carstvo se uspostavilo prvo u Vavilonu. On je bio taj koji je na nebu video komad crnog platna i krunu; pozvao je Sasana tkača i naredio mu da napravi takvu krunu; na njoj je postavljen nakit i Nevrod je počeo da je nosi. On je bio prvi car koji je nosio krunu. Pošto narod ništa nije znao o kruni, govorili su da mu je ona sišla sa neba. Njegova vladavina je trajala šezdeset i devet godina.

Kasnije, knjiga opisuje kako je Nevrod uspostavio običaj obožavanja vatre i klanjanja idolima, a od nekoga ko se zvao Boniter, koji je naveden kao četvrti Nojev sin, dobio je uputstva kako da vrača.⁵⁰

KNJICA JAŠEROVA

Knjiga Jašerova, koja je u poslednje vreme ponovo doživila ogromnu popularnost, nije isto što i knjiga Jašareva koja je spomenuta u Bibliji (vidi Is. Nav. 10:13; 2. Sam. 1:18, u nekim prevodima stoji „knjiga Istinitoga“ ili „knjiga Pravednika“). Knjiga Jašerova, poznata i kao *Sefer ha Jašer*, zapravo je jevrejsko midraško delo iz šesnaestog veka. Jašer sadrži jedan obiman deo o Nevrodu koji obuhvata mnoge elemente prethodnih predanja. Ono što je jedinstveno kod Jašera jeste to što on govori o graditeljima Vavilonske kule i njihovoj nameri da zbace Boga:

I svi ovi ljudi sa svojim porodicama su se podelili u tri grupe; prva je rekla: „Mi ćemo se uzdići na nebo i boriti se protiv njega“; druga je rekla: „Idemo na nebo da tamo stavimo svoje bogove i služimo im“; a treća: „Idemo na nebo da ga ubijemo sa lukovima i strelama.“⁵¹

Kasnije nam se govori o tri različita suda nad ovim grupama. Prva grupa je ubijena, druga grupa pretvorena u majmune i slonove, a treća se raspršila širom zemlje. Jašer takođe spominje šta se dogodilo sa kulom nakon što je Gospod rasputio narod:

A što se tiče kule koju su sagradili sinovi naroda, zemlja je otvorila usta i progutala trećinu nje, vatra se spustila s neba i spalila još jednu trećinu, a preostalo стоји до данашnjeg dana. Obim onog dela koji je bio na vrhu, mogao je da se obide za tri dana hoda.⁵²

Na kraju, Jašer priča priču o tome kako je Avraamov unuk Isav, takođe lovac, Nevroda sačekao u zasedi, uhvatio ga i odrubio mu glavu, a zatim mu uzeo odeću od životinjske kože koju je dobio od oca. Slični izveštaji se nalaze u ranijim talmudskim predanjima.⁵³

NEVROD KAO ISTORIJSKA LIČNOST

Pored ovih tradicionalnih proširenja biblijske pripovesti, nekoliko učenjaka je pokušalo da poistoveti Nevroda sa različitim mitološkim ili istorijskim ličnostima kao što su: (1) *Ninurta*, asirski bog lova; (2) *Gilgameš*, vavilonski epski heroj, koji je takođe opisan kao lovac; (3) *Marduk*, Vavilonski bog; (4) *Amenhotep III* (1408-1369. pr. Hr.) iz egipatske osamnaeste dinastije; (5) *Tukulti-Ninurta*, asirski vladar i još jedan poznati lovac koji je osvojio Vavilon; i (6) *Sargon Akad Naram-Sin*, unuk Sargona iz Akada. Kako Lekshamov biblijski rečnik izvodi zaključak: „Ova lista pokazuje oštro neslaganje među bibličarima u vezi s tim ko je bio Nevrod.“⁵⁴ Dok neki učenjaci izjednačavaju Nevroda sa nekom vrstom boga ili poluboga,

drugi ga povezuju sa ljudskim vladarima. Nijedan od ovih predloga nije uverljiv.

NEVROD PRAVEDNI?

U marginalnim beleškama Ženevske Biblije, najčešće korišćene Biblije među protestantima u XVI veku, u izdanju iz 1599. godine Nevrod se naziva „surovim tlačiteljem i tiraninom... [čija] tiranija je postala sinonim za nešto što mrze i Bog i ljudi, pošto Nevrod predstavlja onog koji ne preza da bude okrutan čak ni pred Bogom“⁵⁵. Uprkos činjenici da Biblija uopšte ne podržava ideju da je Nevrod bio zao tiranin antičkog sveta, prihvatanje ove ideje i njen uticaj na hrišćanstvo kroz vekove vrlo je zastupljeno.

Iznenađujuće je to što postoje i mnoga drugačija predanja koja za Nevroda kažu da je bio pravedan. Neki će se zaprepastiti kada čuju da postoji barem jedno rano jevrejsko predanje koje poistovećuje Nevroda sa Nojom, tvrdeći da je to zapravo jedna ista osoba.⁵⁶ Jerusalimski i Pseudo-Jonatanov targum tvrde da se Nevrod preselio u Asiriju jer je odbio da učestvuje u izgradnji Vavilonske kule. Prema ovim talmudskim predanjima, Gospod je Nevroda zbog ovog pravednog dela nagradio sa četiri grada.⁵⁷ Kasnije, do kraja četvrtog veka, Jovan Zlatousti je branio Nevroda kao čoveka koga je Bog blagoslovio hrabrošću i snagom:

„Dakle, od Husa se rodio Nevrod, koji je postao moćnik na zemlji. On je bio silan lovac pred Gospodom.“ Dok neki kažu da reči „pred Gospodom“ označavaju protivljenje Bogu, ja naprotiv ne mislim da Sveti pismo to kaže. Umesto toga, ono podrazumeva da je Nevrod bio jak i hrabar. Izraz „pred Gospodom“ znači da ga je Bog stvorio takvim, tj. da je od Njega primio blagoslov.⁵⁸

Jefrem Sirijski, još jedan poznati hrišćanski teolog iz četvrtog veka, takođe je govorio pozitivno o Nevrodu, ali ne kao

o onom koji je izgradio Vavilonsku kulu, već kao o heroju pred Gospodom koji je zapravo proganjao graditelje kule:

Što se tiče Nevroda, Mojsije je rekao: „On je bio silan lovac pred Gospodom“, jer, po volji Gospodnji, bio je taj koji se borio sa svakim od tih naroda i terao ih odande da odu i nastane se u područja koja im je Bog dodelio. Zato je rečeno: „Kao Nevrod, snažan lovac pred Gospodom.“ Zato možemo videti da se kada se blagosilja vođa ili vladar kaže: „Da budeš poput Nevroda, snažnog lovca koji je pobedivao u bitkama za Gospoda.“⁵⁹

Očigledno je da Nevrod nije mogao istovremeno biti i otelovljenje zla i čovek legendarne pravde. Mada nikako ne možemo znati koja je od ovih priča i da li je ijedna od njih tačna!

ZAKLJUČAK

Kao što smo videli, različita predanja o Nevrodu imaju mnogo protivrečnosti. Neka od njih kažu da je Nevrod stupio na vlast zahvaljujući odeći od životinjske kože koju su nosili Adam i Eva. Drugo predanje kaže da je to zato što je stekao znanje o astrologiji. A treće, zbog toga što je bio silan div lovac. Filon je opisao Vavilonsku kulu kao Nevrodotu odbranu od Boga, dok ju je Josif opisao kao kulu utočište u slučaju da Bog pošalje drugi potop. Sibila je o njoj govorila kao o sredstvu kojim bi čovek mogao „da se uspne do neba.“ Na kraju, Jašer ju je prikazao kao sredstvo koje će se, zapravo, upotrebiti za napad na nebeske stanovnike. Čak i ako ostavimo po strani sve njihove različitosti, vidimo da nijedno od ovih predanja ne odgovara biblijskom izveštaju. Biblija jednostavno kaže da su graditelji pokušali da steknu sebi ugled i da se ne rasprše po svetu. Ne govori ništa o utočištu u slučaju da se ponovo dogodi potop ili da se uspne na nebo. Štaviše, Biblija čak i ne govori da je Nevrod uopšte i izgradio Vavilonsku kulu. Jedino što kaže o povezanosti Nevroda i Vavilona jeste: „A početak car-

stvu njegovom beše Vavilon“ (Post. 10:10). I to je to. Sve što je izvan ovoga samo je prepostavka.

Nevrodova su predanja započela kao jednostavno proširenje biblijske priče, ali s vremenom je sve više dodavano i predanja su postajala sve složenija. Svako novo predanje bilo je obimnije od svih prethodnih. Očigledno je da u ovim pričama ne nalazimo očuvanje drevnih istina; umesto toga, imamo jedan mit koji se sve više razvijao. To je trajalo oko dve hiljade godina. Mit doživljava svoj vrhunac u priči koja je proizašla izuma škotskog sveštenika Aleksandra Hislopa. Sledeće poglavljje posvetićemo ovom čoveku i njegovom obimnom radu.

DVA VAVILONA ALEKSANDRA HISLOPA

GODINE 1853, VELEČASNI ALEKSANDAR HISLOP objavio je pamflet pod naslovom „Dva Vavilona.“ Pet godina kasnije, pamflet je prerađen, dramatično proširen i objavljen kao knjiga pod istim naslovom. „Dva Vavilona“ je postalo jedno od najuticajnijih hrišćanskih dela devetnaestog veka, čije duboke trageove primećujemo čak i danas u raznim krugovima protestantizma.

HISLOPOVA PRIČA

Osnovna pretpostavka Hislopovog dela jeste da je savremeni rimokatolizam u potpunosti paganski, da je svoje običaje, simbole i strukturu poprimio, ne od neke hrišćanske tradicije, već neposredno od Nevroda i Semiramide, osnivača drevnog vavilonskog paganizma.

Od samog početka, Hislopova priča ima snažan prizvuk neskrivenog i uvredljivog rasizma. „Nevrod je,” u njegovoj knjizi piše, „bio crn, drugim rečima, crnac... i stvarni original crnog Neprijatelja čovečanstva... prepoznati predstavnik đavola.“⁶⁰ Prema Hislopu, pošto je Nevrod bio sin Husa, koji je najčešće povezivan sa afričkim zemljama južno od Egipta, mora da je bio crnac,⁶¹ i zato što je bio crnac, mora da je bio orgi-

nalni predstavnik đavola. Žalosno je reći, ali to je logika koja podupire veliki deo Hislopovog rada.

Zatim, pošto je Nevrod predstavljen kao „moćni^a lovac pred Gospodom“ (Post. 10:9), Hislop je smatrao da je on bio div, potomak Nefilima (vidi Post. 6:4). Problem je, naravno, to što pažljivije čitanje teksta pokazuje da je Nevrod „postao prvi moćnik“ (Post. 10:8). „Moćnik“ (ili „silan“ kako stoji u ostalim srpskim prevodima) u ovom kontekstu jednostavno znači da je Nevrod bio izuzetno dobar lovac. Dakle, Hislop je video Nevroda kao zlog diva crnca. S druge strane, Nevrodoma supruga Semiramida bila je prikazana kao izuzetno lepa plavuša sa izrazito plavim očima. Međutim, kao što ćemo kasnije videti, Nevrod i Semiramida nikako nisu mogli biti u braku, jer ih je razdvajalo preko hiljadu godina!

Kako je Hislop napisao, ubrzano nakon što se venčala sa Nevrodom i zatrudnela sa njim, Semiramida ga je ubila. Kada je dete rođeno, tvrdila je da je njena beba reinkarnacija Nevroda. Dete je dobilo ime Tamuz. Prema Hislopu, Ištarina vavilonska religija, koju su stvorili Nevrod i Semiramida, uključivala je obožavanje Semiramide i Tamuza, majke i njenog deteta. Kasnije, kako se ova religija proširila po celom svetu, imena Semiramide i Tamuza su se kod drugih naroda menjala. U Egiptu Semiramida se zvala Isis; u Grčkoj i Rimu ona je bila Venera, Dijana, Atina, Fortuna i drugačije. Na taj način, zabeležio je Hislop, izvorna satanistička vavilonska religija širila se u sve krajeve zemlje, čineći osnovu za svaku lažnu religiju. I zato što se Vavilon poslednjih dana naziva „Majka bludnicā“ (Otkr. 17:5), ta drevna vavilonska religija „majka“ je, u doslovnom smislu, svake lažne religije koja postoji – uključujući i hrišćanstvo!

^a „moćni“ – u drugim prevodima stoji: „dobar“ ili „vešt.“

VAVILON JE POKVARIO HRIŠĆANSTVO

Hislop je tvrdio da je car Konstantin u ranom četvrtom veku svesno prevario čitav svet tvrdeći da je prešao u hrišćanstvo, iako je, u stvari, u potpunosti ostao paganin. Prema Hislopu, on je vavilonskim bogovima i boginjama koje je obožavao dao hrišćanska imena kako bi pomešao ove dve religije. Krajnji rezultat velike satanske zavere jeste da su savremeni rimokatolizam kao i istočno pravoslavlje i anglikanizam, ne samo zaraženi paganizmom, već su zapravo moderna manifestacija drevnog vavilonskog satanizma. Hislop je verovao da su „doktrina i praksa rimokatoličke crkve, u svim svojim osnovnim vidovima, pozajmljeni iz Vavilona.“⁶² Nijedan od običaja, simbola ili liturgijskih struktura tradicionalnih grana hrišćanstva onda ne potiče od apostolske, čak ni od postapostolske tradicije, već umesto toga sve dolazi neposredno iz drevnog Vavilona. Nažalost, neke hrišćanske grupe su čak koristile ovakvo viđenje Nevroda da odbace sve protestantske denominacije (osim svoje, naravno) kao paganske „kćeri“ Vavilona.

Nažalost, nisu samo marginalne grupe prihvatile Hislopove pretpostavke. Kao što ćemo videti, brojni hrišćanski učitelji, od kojih su neki veoma cenjeni predstavnici glavne struje u hrišćanstvu, održavaju različite elemente Hislopove priče. Bilo bi teško zanemariti duboki uticaj koji je Hislopov rad imao na današnje hrišćanstvo.

GLOBALNI VAVILON

Za one koji tragaju za nekom sveobuhvatnom satanskom zaverom u koju su uključeni i međusobno povezani svi sistemi lažnih religija u svetu, Hislop je pružio besprekorno osmišljenu priču. On se smatra velikim detektivom koji je prvi razotkrio Satanin veliki plan time što je ukazao na neposrednu vezanost pobune čovečanstva na samom početku istorije, u vreme zidanja Vavilonske kule, sa svim onim što se u svetu događalo sve do današnjih dana. Iz tog razloga, Hislopov rad je

postao glavna osnova za tumačenje onih koji smatraju da se „Misterija Vavilon“ odnosi na „Novi svetski poredak“, illuminate i tako dalje. Problem je u tome što je velika većina Hislobovih tvrdnjki jednostavno netačna. Najveći deo njegove priče se uopšte ne zasniva na istoriji niti na onom što se događa u stvarnosti.

VELEČASNI RALF VUDROU: OPOVRGAVANJE HISLOPA

Ranije, dok je bio pod uticajem Hislobovog rada, velečasni Ralf Vudrou, američki evanđelist i sveštenik, napisao je svoju ažuriranu verziju Hislobovog dela pod naslovom *Vavilonska misterijska religija*. Vudrou je godinama bio moderni Hislop koji je putovao i predavao o vavilonskim vezama sa katalizmom i svim ostalim svetskim religijama. Potpuno neočekivano, nakon što mu je bio upućen izazov da preispita istorijsku tačnost Hislobovog rada (a samim tim i sopstvene knjige), Vudrou je došao do zaključka da je to zaista bila velika prevara. Kao rezultat toga, učinio je ono što vrlo malo autora ima hrabrost da uradi; ne samo što je povukao sopstvenu knjigu iz prodaje (postupak koji mu je doneo veliki finansijski gubitak), već je napisao još jednu knjigu, u kojoj se zapravo odriče Hislobovog rada i ispravlja ono što je on sam prethodno napisao. Ova knjiga se zove *Vavilonska veza?* (The Babylon Connection?). Sa dopuštenjem gospodina Vudroa, iz uvoda u njegovu knjigu izdvojio sam sledeći deo teksta:

U svojoj ranijoj hrišćanskoj praksi, naišao sam na knjigu u kojoj se iznosi tvrdnja da je paganizam prodro u hrišćanstvo. Iako je rimokatolička crkva obično bila na meti, činilo se da su i druge crkve poprimile običaje i verovanja koja imaju pagansko poreklo.

Knjiga *Dva Vavilona* Aleksandra Hislopa (1807-1862), sa svojim alarmantnim podnaslovom: *papsko obožavanje dokazano kao obožavanje Nevroda i njegove žene*, bio je udžbenik na kome se zasnivala većina ovih

predavanja. Ova knjiga godinama ima uticaj na razmišljanje mnogih ljudi – od onih u radikalnim kultovima do veoma posvećenih hrišćana koji željno iščekuju Božji potez i pokušavaju da razotkriju šta je to što se tome opire. Njegova osnovna pretpostavka jeste da je paganska religija drevnog Vavilona opstala sve do današnjeg dana prorušena kao Rimokatolička crkva ili kako je opisana u knjizi Otkrivenja kao „Misterija: veliki Vavilon“, odakle potiče i ideja o dva Vavilona od kojih je jedan drevni a drugi savremeni. Pošto je ova knjiga vrlo detaljna, sa mnoštvom napomena i referenci, prepostavio sam, kao i mnogi drugi, da se radi o činjenicama. Navodili smo „Hislopa“ kao autoriteta za paganizam, baš kao što se „Webster“ navodi za definiciju reči.

Kao mladi evanđelist počeo sam da propovedam o mešanju paganizma sa hrišćanstvom i na kraju napisao knjigu zasnovanu na Hislopu pod nazivom *Vavilonska misterijska religija*. S vremenom je moja knjiga postala prilično popularna, imala je mnoga izdanja i prevedena je na korejski, nemački, španski, portugalski i nekoliko drugih jezika. Mnogi su me smatrali merodavnim za paganske religije. Čak je i čuveni rimokatolički pisac Karl Kiting (Keating) za mene rekao: „...čiji je najpoznatiji zagovornik Ralf Vudrou, autor knjige *Vavilonska misterijska religija*.“

Mnogi su više voleli moju knjigu nego *Dva Vavilona*, jer je nju bilo lakše čitati i pratiti. Ponekad su ove dve knjige pravile zbrku jer su se mešale jedna sa drugom, da sam, jednom prilikom, čak i pozdravljen kao „velečasni Hislop“! Neprestano sam dobijao pisma u kojima se hvalila moja knjiga. Samo povremeno bi se čuo glas neslaganja. Jedan od onih koji se nisu složili bio je Skot Klem (Scott Klemm), učitelj istorije u srednjoj školi u južnoj Kaliforniji. Kao hrišćanin koji je poštovao druge stvari koje sam napisao, počeo je da mi iznosi dokaze da Hislop nije pouzdan istoričar. Kao rezultat toga, shvatio sam da moram

da se vratim na Hislopov rad, moj osnovni izvor, i da uz molitvu proverim njegove tvrdnje!

Kada sam to učinio, bilo mi je jasno – Hislopova „istorija“ je previše često bila samo mitologija. Iako mitovi ponekad mogu odražavati događaje koji su se stvarno dogodili, proizvoljno sklapanje tih drevnih priča ne može pružiti zdravu osnovu za istoriju. Dakle, samo odaberite različita plemena i različite priče iz različitih vremena, skačite iz jednog vremena u drugo, iz jedne zemlje u drugu, pokupite sličnosti – zašto bi za bilo šta od toga trebalo tražiti neke „dokaze“!⁶³

Ne samo da su Vudrova iskrenost, hrabrost i poniznost za pohvalu, već je i njegova analiza Hislopovog dela pronicljiva, sa velikom dozom duhovitosti i humora. Pošto je učinio veliki posao time što je odbacio Hislopa, toplo preporučujem svima vama koji čitate moju knjigu da odvojite vreme da pročitate i njegovu.⁶⁴

BLISTAVI UM ALEKSANDRA HISLOPA

U filmu *Blistavi um* iz 2001, glumac Rasel Krou igra Džona Neša, briljantnog matematičara koji je patio od paranoične šizofrenije. Pentagon je angažovao Neša radi dešifrovanja ruskih tajnih poruka. Svi su bili zaprepašćeni kada su shvatili da je on u stanju da svojim umom odgonetne šifre bez ikakve spoljne pomoći. Obuzet mišlu da mu je vlada dodelila tajni zadatak, Neš postaje opsednut skeniranjem časopisa i naslovima novina kako bi otkrio tajne kodove i sovjetsku propagandu. Jedna od najupečatljivijih scena u filmu jeste veliki zid na kojem je Neš prikačio stotine stranica iz časopisa i novina. Na zidu sa mnoštvom čioda i isprepletenih niti koje ih povezuju, Neš pokušava da pronađe razne „veze“ između nasumičnih reči i slika. Sve je to svojstveno šizofreničnom ponašanju. Ali i mnogo podseća na *Dva Vavilona* Aleksandra Hislopa. Zapravo, mogao bih čak i da kažem da ako Hislop nije patio od nekog stepena mentalne bolesti, onda je svesno obmanjivao ljude.

Lično sumnjam da je on stvarno verovao u ono što je učio. Iako je bio neumorni istraživač u pogledu načina na koji je istraživao istoriju, njegov rad je u mnogim slučajevima zastrašujuće nelogičan. Hajde da razmotrimo samo nekoliko primera njegovih tvrdnji i njegovu metodologiju da biste znali o čemu govorim.

ISPREPLETENE VEZE

Argument kojem se Hislop stalno vraćao poznat je pod nazivom logična greška lažne istovetnosti. Kad god je Hislop pronašao dve stvari koje su bile slične, za njega je to bio apsolutni i nesporni dokaz da su one jedna ista stvar. Korišćenje ove vrste pogrešne logike moglo bi da dokaže da sam ja, Džoel Ričardson, zapravo Džoel C. Rozenberg. Na kraju krajeva, obojica se zovemo Džoel, oba naša prezimena počinju sa „R“, obojica smo pisci, živimo u istom istorijskom razdoblju, pišemo i često govorimo o vrlo sličnim problemima. Moramo biti jedna ista osoba. Slučaj je rešen. Ili bi tako Hislop zaljučio. Nije preterano reći da ovakvo razmišljanje preovladava u Hislopovom radu. Svaki put kad je otkrio neku sličnost između dve stvari, razvukao bi još jednu nit preko svog zida, pletući tako pravu paukovu mrežu uspostavljenih veza. Pogledajmo samo nekoliko primera.

NEVROD KAO OZIRIS

Pošto je Hislop želeo da dokaže da je Nevrod bukvalno uzor po kojem su nastali svi lažni bogovi iz istorije, tražio je sličnosti između njegovog opisa Nevroda i njih. Istraživajući druge radove, Hislop je pronašao sliku egipatskog boga Ozirisa u knjizi Sira Gardnera Vilkinsona (Sir J. Gardner Wilkinson) iz 1841. godine, *Navike i običaji drevnih Egipćana* (The Manners and Customs of the Ancient Egyptians). Tvrđio je da je posmatranjem te slike pronašao „nedvosmislene dokaze“ da je Oziris zapravo Nevrod. Rekao je da je Oziris „predstavljen kao

pravi crnac. Kod Vilkinsona se može pronaći kako je predstavljen sa nepogrešivim odlikama Husita ili crnca.⁶⁵ Molim vas da ispratite Hislopovu logiku ovde. Pošto je Nevrod bio crn (prema Hislopovom mišljenju), a na osnovu crteža u Vilkinsonovoj knjizi, i Osiris je bio crn, Nevrod i Oziris moraju biti jedna ista osoba.

Ali čekajte, „dokaz“ se montira. U daljem posmatranju Vilkinsonove slike o Ozirisu, Hislop je takođe primetio još jedan neoborivi dokaz. Na Ozirisu ima tačkastu odeću. Šta to može značiti? Posle detaljnog upoznavanja (vrednog tri cele stranice) sa korišćenjem leoparda u antičkim ritualima lova, Hislop je zaključio da pošto je Nevrod bio lovac, sigurno je imao veze sa leopardima. I tako, „ta odeća ga direktno povezuje sa Nevrom. Ovaj Oziris predstavljen kao crnac, od glave do pete je obučen u odeću sa pegama.“⁶⁶ Kako to dokazuje da je Oziris Nevrod? To je očigledno, leopardi imaju pege, i zato, „možemo biti sigurni“ da je odeća sa pegama imala za cilj da poistoveti Ozirisa sa Nevrom.⁶⁷ Tako je, dokaz je haljina na tufnice. Ovo je skroz uvrnuto.

DIONIS KAO NEVROD

U nastavku, trudeći se da dokaže da je obožavanje Nevroda pokvarilo ne samo Egipat, već i Grčku i paganski Rim, Hislop je razvukao još jednu nit u svojoj mreži, ovog puta do Dionisa, grčkog boga vina i žetve. Rimljani su kasnije Dionisovo ime promenili u Bahus. Hislop je postavio drugu sliku drevnog asirskog božanstva, ovog puta kako drži lane, pitajući se da li

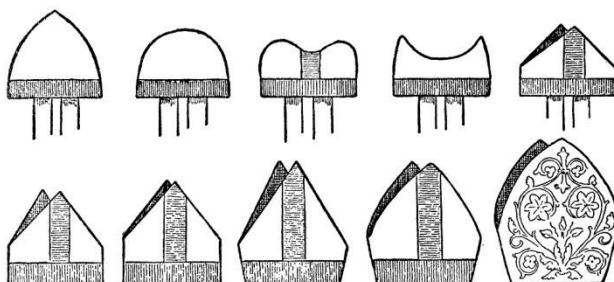
ima nekoga ko ne može da primeti očiglednu simboliku. Leopardi imaju pege i lanad imaju pege. Očigledno je da je Dionis samo drugo ime za Nevroda. I ova „veza“ je neosporna.

DA LI JE PAPA DAGONOV SVEŠTENIK?

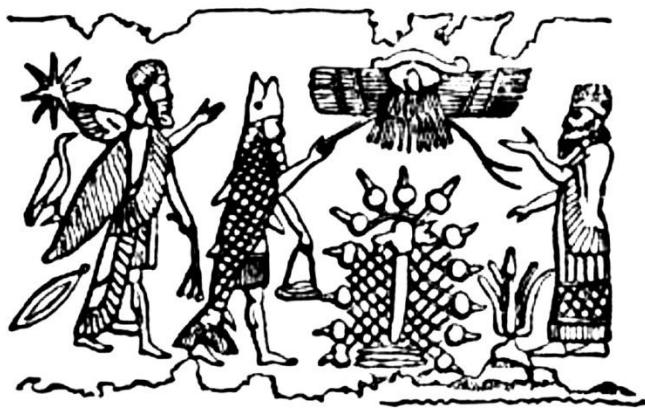
Hislop je želeo da pokaže da je rimokatolizam u potpunosti paganski i zato je odbacio skoro svaki oblik istorijske hrišćanske vere – smatrao je da je ukorenjena u vavilonskom paganizmu. Prema njegovim rečima, običaj da se ispoveda svešteniku ima svoje poreklo u paganskom Vavilonu. Doktrina o neophodnom krštenju^b, tvrdio je, takođe dolazi iz Vavilona. Upotreba bilo kakvog oblika stuba u arhitekturi, takođe je vavilonska. Naravno, Hislop je prevideo činjenicu da je Sam Gospod zapovedio upotrebu stubova unutar Šatora od sastanka (vid na primer Izl. 24:4; 26:32,37; 27:11, 17; 1. Car. 7). Ali prema njegovom mišljenju, pošto je zvonik u osnovi stub, svaka crkva sa zvonikom je, u stvari, savremenih vavilonskih hram. U želji da prikaže i pričeće u rimokatoličkoj crkvi kao pagansko, tvrdio je da je hlebčić okruglog oblika jer je sam krug paganski, pošto predstavlja vavilonsko obožavanje Sunca. Međutim, Hislop se najviše ustremio na papu. Prema njegovom mišljenju, papski šešir, poznat kao „papska mitra“, zapravo je simbol Dagona, vavilonskog boga ribe, i zato je papa Dagonov

^b *Baptism regeneration* – prema verovanju Katoličke crkve, čovek MORA biti kršten u vodi da bi mogao ući u carstvo Božje, dok je Božja reč jasna da osoba pristupa krštenju NAKON što je spasena, kako bi javno potvrdila svoju veru u Isusa Hrista. Krštenjem javno ispovedamo našu veru u ono što krštenje predstavlja: Hristovu smrt, sahranu i vaskrsenje.

sveštenik. Kako je Hislop došao do ovog zaključka? Pronašao je sliku koja je objavljena u radu ser Ostina Henrika Lejlarda (Sir Austen Henry Laylard) iz 1853. godine, *Otkrića među ruševinama Ninive i Vavilona* (Discoveries Among the Ruins of Nineveh and Babylon), i primetio je da neko nosi odeću dizajniranu da liči na ribu. Glava i usta ribe podsećali su na mitru koju je nosio papa. Dotle su njegova zapažanja bila delimično tačna. Međutim, problem je u tome što ne postoji istorijska veza između šešira koji danas pape nose i kostima koji je pronađen u Lejlardovom radu. Papska mitra je prošla kroz niz postepenih promena tokom vekova. U početku, u jedanaestom veku, papski šešir bio je kratak, okrugao i vrlo malo uzdignut i uopšte nije podsećao na riblju glavu. Tokom godina, šešir je postepeno evoluirao i postao je ono što je danas. Jednostavno rečeno, izdužena papska mitra koju vidimo danas nije uvek bila takva i uopšte ne može da se tvrdi da vodi poreklo od drevnog Dagonovog kulta. Hislop je prosto video sliku šešira koji je bio sličan papskom i uradio je ono što je uradio mnogo puta u svojoj knjizi – uspostavio je zamišljenu vezu, koja kao takva, zapravo, ne postoji.

Razvoj mitre od jedanaestog veka do današnjeg dana.
Izvor: Braun, J. (1911). Mitre. U Katoličkoj enciklopediji.
Njujork: Robert Appleton Company. Preuzeto 15. jula
2008. iz *New Advent*: Objavljeno u javnoj domeni
Katholičke enciklopedije.

Lajlardova Otkrića među ruševinama Ninive i Vavilonia.
Zapazite drugu osobu sa leve strane koja nosi kostim ribe.

DA LI JE KRST SATANSKI SIMBOL?

U svojim žestokim naporima da pripiše Vavilonu sve što ima veze sa rimokatolicizmom, Hislop je otišao toliko daleko da je tvrdio da je i krst kao simbol satanski idol. U svojoj knjizi je napisao:

Postoji još jedan simbol rimskog obožavanja koji je jedan od najvažnijih, a to je znak krsta. U papskom sistemu kao što je svima poznato, znak krsta i slika krsta nalaze se svuda. Ne može se izreći nijedna molitva, niti obavljati bogosluženje, gotovo da se ništa ne može uraditi bez redovne upotrebe znaka krsta. On se smatra velikom zaštitom i utočištem u vreme svake opasnosti, u svakom iskušenju je kao sigurna odbrana od svih sila tame. Krst se obožava poštovanjem kakvo dugujemo samo Svevišnjem.⁶⁸

Da bi podupro svoju tvrdnju, Hislop je podelio sliku Bahusa iz *Smitovog klasičnog rečnika* (Smith's Classical Dictionary) koji je prikazan sa trakom oko glave ukrašenom drevnim grčkim simbolom Tau i izjavio: „Krst se tako na mnogim mestima obožavao ili smatrao svetim grbom, nema

sumnje da je bio simbol Bahusa, vavilonskog mesije, jer je on predstavljan sa trakom oko glave koja je bila prekrivena krstovima.“⁶⁹

Prema Hislopu, „paganski simbol“ krsta nikada nije korišćen u ranoj crkvi; on se u crkvi pojavio mnogo kasnije:

Dakle, ovaj paganski simbol najpre je ušao u hrišćansku crkvu u Egiptu, i uopšte u Afriku. Tertulijanova izjava, sredinom trećeg veka, pokazuje koliko je u to vreme crkva u Kartagini zaražena starim kvascem. Posebno Egipat, koji nikada nije bio temeljno evangeliziran, izgleda da je preuzeo vodeću ulogu u uvođenju ovog paganskog simbola. Prvi oblik onog što se naziva hrišćanskim krstom, koji se nalazi na tamošnjim hrišćanskim spomenicima, nesumnjivo je paganski Tau, ili egipatski „znak života.“⁷⁰

Da li je tačno da su drevni pagani koristili simbole koji su ličili na krst? U nekim slučajevima jesu. Da li to znači da je crkva „zaražena starim kvascem“ paganizma, kako je Hislop tvrdio? Naravno da ne znači! Ponovo, samo zato što su dve stvari slične, ni na koji način logično ne sledi da su te dve stvari jedno isto. Sećam se jedne slike Džordža Buša koju sam video. Na njoj je rukom pokazao znak koji je navodno dokazao da je Satanin obožavalac. Naravno, gest koji satanisti pokazuju rukom i gest koji koristi teksaska fudbalska ekipa Dugorozi jesu u osnovi isti. Možemo li na osnovu toga zaključiti da je svaki navijač teksaskih Dugoroga zapravo tajni obožavalac Satane? Naravno da ne možemo. Čak i da je Tau ili nešto drugo što je nalik na krst mnogo ranije korišćeno kao paganski simbol, iz toga automatski ne proizilazi da je i

Hristov krst simbol satanskog obožavanja. Ipak, upravo to je Hislop tvrdio: „U početku je to bio simbol Tamuza, da bi na kraju postao znak Tejtana, tj. samog Satane“⁷¹. Ovo je suluđo.

Zastanite kod ovog i na trenutak razmislite. Mnogo pre nego što je hram u Jerusalimu ustanovljen sa svojim sistemom sveštenstva i žrtvovanja, razni drevni pagani takođe su imali hramove sa najsvetijim mestom u njemu, sveštenstvom i životinjskim žrtavama. Da li onda treba da zaključimo da je hram koji je Sam Gospod ustanovio zapravo paganski i satanski? Ko bi predložio nešto tako besmisleno? Ako je neznabوštvo u nečemu prethodilo, ne mora nužno značiti da je svaki simbol ili svaka praksa zauvek svojina paganizma. Da li je nešto pagansko ne zavisi od toga da li je korišćeno u neznabоštву, već od toga kako ga posmatraju oni koji ga koriste ili kakav mu značaj pridaju.

Šta kaže Sveti pismo? Da li je krst zaista simbol paganizma koji je zarazio crkvu? Da li je Isus stvarno bio razapet na stub, kako tvrde Jehovini svedoci (i Hislop)?⁷² Kada je apostol Toma izneo svoju čuvenu izjavu o sumnji u pogledu vaskrsenja, šta je rekao? „Dok ne vidim rane od klinova na njegovim rukama, dok ne stavim prst u te rane i ne stavim ruku u ranu na njegovom boku, neću verovati“ (Jovan 20:25, NS – prevod Jehovinih svedoka). Ako je Isus bio raspet na jednostavan uspravan stub, s rukama iznad glave, koristio bi se samo jedan klin. Da su mu ruke raširene na poprečnoj gredi pokazuje to da su bili potrebni klinovi, dakle, množina, i zato je Toma govorio o *klinovima*. Isto tako, tabla sa natpisom nije zakačena iznad Isusovih ruku, već „iznad njegove glave“ (Mt 27:37). Svi dokazi ukazuju da je Isus visio na krstu.

Na drugim mestima u Bibliji, pronalazimo neverovatan pojam o znaku krsta u Jezekiljevom proročanstvu. U 9. poglavljtu, Gospod je naredio šestorici anđela da prošetaju kroz Jerusalim i ubiju one koji su nepravedni. Jednom anđelu, tačnije „čoveku obučenom u platno“ (LB) Gospod je rekao: „Prodi kroz grad,

kroz Jerusalim, i stavi znak na čela ljudi koji uzdišu i stenju zbog svih gadosti koje se čine u njemu” (st. 4). Kojim je znakom andeo obeležio pravednike? Bio je to hebrejski *Tav*, koji se, kao i grčki *Tau*, jednostavno označava kao krst. Vudrou nas na to podseća:

Gospod je bio taj koji je naredio da se znak + postavi na čela pravednika. Da je ovo predstavljalo zli, vavilonski simbol Tamuza, zašto bi ga Gospod koristio kao znak? Zašto bi se stavljao na pravednike? To nije bio slučaj neke zle osobe koja je stavljala znak na čelo zlih ljudi. To je bio Božji znak! Ako su pagani obožavali krst kao simbol Tamuza, kako Hislop teoretiše, stavljanje ove oznake na pravednike bilo bi i te kako nedosledno kontekstu, jer se samo osam stihova pre ovog obožavanje Tamuza zabranjuje! (vidi Jezek. 8:14).⁷³

SEMIRAMIDA

Najvažnija i osnovna komponenta Hislopove teze ipak je nje-gova tvrdnja da se Nevrod oženio ženom po imenu Semiramida. Kao što smo već rekli, prema Hislopovom mišljenju, Nevrod i Semiramida su izgradili Vavilon sa njegovom legendarnom kulom i stvorili drevnu vavilonsku religiju. Na ovome se zasnova čitav njegov rad. Od ove drevne vavilonske religije, koju su stvorili Nevrod i Semiramida, poreklo vode sve današnje lažne religije. Problem je u tome što se ništa od ovoga nije dogodilo. Uopšte nema nikakvih istorijskih niti biblijskih dokaza koji podržavaju Hislopove najosnovnije tvrdnje. Počnimo sa Semiramidom; ko je ona bila i da li postoji stvarna istorijska veza između nje i Nevroda?

Hislopova Semiramida, kako se većina istoričara slaže, samo je mitološka figura koju su stvorili starogrčki istoričari. Brojne legende o Semiramidi mogu se naći širom Bliskog istoka. Međutim, istoričari pravu Semiramidu ne mogu da smeste u Nevroovo razdoblje. Neki stručnjaci veruju da su mito-

loške priče Semiramide ukorenjene u životu stvarne asirske kraljice devetog veka po imenu Šamuramat. Šamuramat je bila supruga asirskog kralja Šamši-Adada i majka Adad-Nirarija. Kada je njen suprug umro, privremeno je vladala kao regent nekoliko godina dok joj sin nije seo na očev presto. Izgleda da je bila prilično aktivna kako bi ratovima proširila Asirsko carstvo i donela napredak gradu Vavilonu. Sve se događalo između 823. i 806. p.n.e.⁷⁴ Hislop je u velikoj meri koristio slike iz života Šamuramate da bi oslikao svoju Semiramidu. Međutim, on je zanemario to što je Nevrod živeo negde oko 2600-2100 p.n.e., a Šamuramat najmanje 1.200 godina kasnije. Nepotrebno je reći da ovo potpuno isključuje ideju da su se oni venčali ili da su zajedno oblikovali religiju. Oni čak nisu živeli ni u istom milenijumu! Glavne Hislopove tvrdnje nisu samo u osnovi pogrešne, već ih je lako i osporiti. Hislopova metoda, međutim, nije bila proučavanje istorije da bi se otkrila istina. Umesto toga, počeo je svoju unapred osmišljenu priču, potom se trudio da pronađe bilo kakav dokaz i nije mu bilo bitno da li je on istorijski ili logično valjan ili ne. Kada su činjenice govorile drugačije, jednostavno bi ih zanemario. U Hislopovoj knjizi, tvrdnja da se Nevrod oženio Semiramidom i da su zajedno osnovali religiju smatra se nespornom. Činjenica je, međutim, da ova priča uopšte nema nikakvih osnova u stvarnoj istoriji. Prema rečima Džošue J. Marka (Joshua J. Mark), saradnik autora *Enciklopedije antičke istorije*, „istorijske netačnosti u [Hislopovom] radu previše su brojne da bi se sve spomenule.“⁷⁵

Kao što smo videli, Aleksandru Hislopu nedostaje osnovno razumevanje istorijske metode, pa čak i jednostavne logike. Poput Džona Neša u *Blistavom umu*, bio je marljiv, ako ne i opsesivan, istraživač koji je pretresao svaki izvor do čega je mogao doći kako bi povukao još jednu „vezu“ između nekih malih sličnosti. I gore od toga, kada nije uspeo da pronađe takve sličnosti, on ih je sam proizvodio sa novim „činjenicama“

vrlo često zasnovanim na slobodnoumnim prepostavkama. To što su Hislopove samoobbrane uticale na njega, samo je po sebi žalosno, ali kada razmislimo u kojoj je meri bio rasprostranjen njegov uticaj na protestantsko hrišćanstvo dvadesetog veka, zista je velika sramota.

UTICAJ HISLOPA NA HRIŠĆANSKO TUMAČENJE

Ovakve priče o Nevrodu, i pre Aleksandra Hislopa bile su samo mitovi koji nemaju dodira sa stvarnom istorijom. Nijedna od njih ne može biti potkrepljena Biblijom. Čak je i pre Hislopa bilo vrlo problematično kada se hrišćanski bogoslovi i pisci oslanjaju na Nevrodotov mit. A to što su sada mnogi prigrili Hislopovo katastrofalno delo pravi je skandal. Hislopov rad je trebalo odmah razobličiti i odbaciti; umesto toga on je u znatnoj meri prihvaćen unutar glavne struje protestantizma.

U svojoj klasičnoj seriji komentara, poznati američki baptistički pastor i bibličar Voren Virsbi (Warren Wiersbe) prihvata i prenosi istu tu Hislopovu priču:

„Vavilonski sistem“ lažne religije deo je istorije od kada je Nevrod osnovao svoje carstvo. Neverovatno je to što su ga učenjaci obznavali kao istinsku hrišćansku veru! Jao nama, Satana je krivotvorio Božju istinu. Vavilonci su praktikovali obožavanje majke i deteta, čak verovali i u smrt i vaskrsenje sina.⁷⁶

Isto tako, i Džon Volvurd (John Walvoord), jedan od najcenjenijih i često citiranih predavača biblijskih proročanstava u modernom vremenu, odražava Hislopovo gledište. Na primer, u svom obimnom radu *Sva proročanstva Biblije*, Volvurd je napisao:

Žena Nevroda, osnivača Vavilona, pokrenula je misterioznu religiju kojom se odlikovao Vavilon. Ona se zvala Semiramida i prema verovanjima njenih sledbenika, imala je sina kojeg je čudesno začela i čije je ime bilo Tamuz. On je bio predstavljen kao spasitelj koji ispunjava obećanje

dato Evi – da će doneti oslobođenje. To je, naravno, bio satanski prikaz koji prožima paganske religije.⁷⁷

Danas možemo videti da nebrojeno mnogo hrišćanskih izlagača i dalje izvlači vodu iz Hislopovog zagađenog bunara kako bi izgradili svoj slučaj Misterije Vavilon. Jedan nedavni rad koji zastupa ovaj pogled kaže sledeće:

Da bismo rešili najveću zagonetku Biblije, moramo da odemo daleko u davnu prošlost, u vreme nakon Nojevog potopa, u drevni Vavilon. Tu, u kolevcu civilizacije duž reke Eufrata, nalaze se tragovi koji su nam potrebni da rešimo kosmičku zagonetku koja predviđa šta će se dešavati danas u našem svetu.⁷⁸

Nakon što su uspostavili hermeneutiku, koja podrazumeva da možemo otkriti šta predstavlja misterija Vavilon samo ako prethodno razumemo Nevrodon Vavilon, ovi pisci zatim počinju da navode ključne podatke koji se odnose na njega: „Od pradavnog Vavilona, članovi tajnih društava su delovali kao neka vrsta nevidljive elite koja ima veliki stepen kontrole nad poslovima čovečanstva i smera kretanja civilizacije.“⁷⁹ Prema ovim piscima, iz Vavilona potiču „menjači novca, tajne religije i pagansko obožavanje Device i deteta.“⁸⁰ Semiramida je, rečeno nam je, bila „Kraljica neba“ koja je „zahtevala prinošenje ljudske žrtve. Ona je podizala hramove sa prostitutkama o kojima čitamo u Bibliji.“⁸¹ Ponavljam, već smo videli da ništa od ovoga nije tačno. Ipak, uprkos tome što ovakve tvrdnje nemaju veze sa stvarnošću, priča o Nevrodu i Semiramidi kao predvodnicima drevne tajne religije postala je temeljno verovanje mnogih hrišćana, koji smatraju da će sistem Antihrista biti neka vrsta okultnog Novog svetskog poretku sa rimskim papom na čelu. Da budem jasan, moja namera ovde nije da kritikujem lično Virsbiju, Volvurda ili bilo koga drugog. Ja jednostavno pokazujem koliko je rasprostranjen uticaj Hislopa i njegove maštovite pseudo-učenosti. Virsbi i Volvurd

nisu marginalni teolozi. Međutim, uticaj Hislopove prevare daleko je rasprostranjeniji nego što bi mnogi želeli da priznaju.

ZAKLJUČAK

Iako je vanbiblijski mit o Nevrodu nastao negde oko prvog veka, tek je sredinom devetnaestog, kroz spise Aleksandra Hislopa, čoveka koji je imao snažnu sklonost da sklapa uvrnuta tumačenja, dostigao granice bizarnog. Tragično je, međutim, to što se čak i danas, mnogi koji proučavaju Svetu pismo oslanjaju na ovu papazjaniju, koja je postala glavna osnova za njihovo tumačenje Otkrivenja 17-18. Nadam se da ćete se sada, nakon čitanja ova dva prethodna poglavља, složiti da to jednostavno više ne postoji kao opcija ni za jednog poštenog izučavaoca Biblije.

Da je istinski ključ za razumevanje identiteta bludnice Vavilon trebalo tražiti u ovoj ogromnoj kolekciji raznih predanja, pa čak i u mitovima o Nevrodu i Semiramidi, onda bi Gospod ove podatke uključio u Bibliju. I koliko god da su ove priče fascinantne, one moraju ostati u kategoriji fikcije, zajedno sa Harijem Poterom i Ratom zvezda, jer za njih nema mesta u kući odgovornog biblijskog tumačenja. Nigde se u Bibliji ne kaže niti se nagoveštava da je Nevrod tvrdio za sebe da je bog, da je započeo religiju, ili da je njegova žena pokrenula žrtvovanje ljudi i kulturnu prostitutuciju. I sam dr Volvurd je zapazio da, pošto nijedna od ovih informacija o Nevrodoj religiji nije pronađena u Bibliji, istina o Misteriji Vavilon može se razumeti jedino ako to Sam Bog neposredno otkrije: „Pošto je religija Vavilona bila oblik tajnog verskog obreda, potrebno je božansko otkrivenje da se potpuno razume šta je sve sadržavala.“⁸² Ovo je zapanjujuće priznanje. Potrebno je božansko otkrovenje da se razumeju čak i najosnovnije informacije koje su potrebne za pravilno tumačenje Otkrivenja 17-18. Božansko otkrivenje je, koliko god da nam otkrije, ipak, subjektivno. Ono sigurno nije osnova za odgovorno biblijsko tuma-

čenje. Oslanjanje na subjektivno, lično otkrivenje kao na osnovu za razumevanje Biblije, hermeneutika je kultova. Iz tog razloga se moramo složiti s Martinom Luterom, koji je, davno pre Hislopa, ismejao česta nagađanja u vezi sa Postanjem 10-11:

Razlikuju se mišljenja o strukturi ili samoj kuli i o grehu njenih graditelja. Što se čovek više odvajači da odgovori na ova dva pitanja, to više pokazuje kakav je on sam. Nisu se ni obični ljudi uzdržali od izmišljanja priča. I tako, kažu oni da je visina kule bila preko 14 kilometara, a kada su jezici pobrkani, jedna trećina je uništena vетром i zubom vremena, druga je potonula u zemlju a samo jedna trećina i danas postoji. Štaviše, oni tvrde da je kula bila toliko visoka da se sa nje mogla čuti pesma anđela sa nebu. Ali se mi ne obaziremo na ove glupe priče.⁸³

Dok pokušavamo da shvatimo ko je vavilonska bludnica iz poslednjih dana, moramo biti pažljivi i odgovorni tumači Biblije, a ne da se oslanjamо на ове krivotvorene vanbiblijске izvore. Dok pokušavamo da razumemo proročanstvo iz Otkrivenja 17 i 18, naše razumevanje mора да се zasniva na Reči Božjoj – čvrstoj osnovi за коју се svi slažemo da je nepromenljiva, uvek pouzdana i pre svega – istinita.

MAJKA SVIH BLUDNICA

SADA BISMO MORALI DA PREDJEMO NA JOŠ JEDNU od ključnih smernica u vezi sa identitetom bludnice Vavilon. Uprkos važnosti, čini se da većina tumačenja bludnice ovaj podatak u potpunosti zapostavlja.

Kad god dođem do ovog odlomka, uvek se podsetim na jedan nemili događaj iz mojih školskih dana, pre mog spasenja. Unapred se izvinjavam što ga ovde opisujem, ali on je jednostavno prava slika onoga o čemu će u nastavku govoriti. Jednog kasnog popodneva posle škole, nekoliko mojih prijatelja iz komšiluka i ja prilično smo popili. Jedan od mojih prijatelja (zvaćemo ga „Zeka“) toliko se oduzeo od pića da je čvrsto zaspao na kauču drugog prijatelja. Za kaznu, mi koji smo još uvek bili svesni, našminkali smo mu lice kao u klovna. Zatim smo mu sa crnim markerom, velikim slovima preko čela, napisali smo reč PIJAN. A onda je došao zabavni deo. Kao u nekoj panici, probudili smo ga i rekli mu da ga je otac pozvao da odmah dođe kući. Jedva da je bio svestan gde se nalazi, skočio je i doslovno izjurio napolje, žureći kući. Nepotrebno je reći da kada je stigao, roditeljima nije bilo teško da shvate šta je njihov sin radio do tada. Jasno kao dan, velikim, debelim crnim slovima, preko čela je bilo napisano: Zeka je bio pijan.

Što se tiče bludnice Vavilona, Gospod nam je dao podjednako očiglednu smernicu. Ipak, iz nekog razloga, praktično svaki komentar koji sam pročitao to propušta. U Otkri-

venju 17:5 apostol Jovan nam kaže da je na čelu bludnice, velikim debelim slovima „napisano ime, tajna: VELIKI VAVILON, MAJKA BLUDNICA I GNUSOBA ZEMALJSKIH“ (ĐD). Time je sve rečeno. Da je u prvom veku bilo neonskog svetla, možda bi Gospod na njenom vratu okačio treperući neonski znak. Shvatate li ovo? Očigledno je da Gospod želi da uočimo ovaj trag. Kao što je to biblijski poznavalac i pisac komentara G. K. Bijejl izjavio: „Priroda žene je detaljnije otkrivena imenom koje je napisano na njenom čelu. U Otkrivenju imena napisana na čelu otkrivaju pravi karakter ljudi i njihov odnos prema Bogu (7:3; 14:1; 22:4) ili Satani (13:16; 14:9; 20:4).“⁸⁴ Šta onda znači ova rečenica pošto ona govori o ženinom pravom karakteru i odnosu prema Bogu? Hajde da to obrazložimo.

Tajanstvena rečenica napisana na čelu žene zapravo sadrži dva naziva. Prvi je „veliki Vavilon“, a drugi je „majka svih bludnica i gnusoba zemaljskih.“ Ova dva naziva su apoziciona, što znači da jednostavno ponavljaju istu misao. Od njih, ovaj drugi je taj koji se najviše pogrešno razume. Najčešće se tumači da je ona majka prostitutka koja je rodila mnoge druge, kćerke prostitutke. Na osnovu toga, pisac klasičnih komentara Metju Henri je napisao:

Ona je ime dobila zbog svog ozloglašenog načina života i običaja koje sprovodi; ne samo zato što je bludnica, nego i majka bludnica, koja rađa bludnice, neguje ih i uči idolopoklonstvu i svim vrstama razvrata i bezbožnosti – začetnica i negovateljica svih lažnih religija i prljavih veza.⁸⁵

Međutim, naziv „majka svih bludnica“ nema nikakve veze sa stvarnim ili metaforičnim materinstvom. Ne radi se, kako kaže Henri, o „rađanju“ ili „negovanju.“ Ne, reč „majka...“ ima figurativno značenje: „glavna,“ „najveća“ ili „najbolja.“⁸⁶ Na primer, poznata je izjava Sadama Huseina da ako Sjedinjene Države napadnu Irak, biće to „majka svih bitaka“, što znači

najveća bitka do sada. Najveća oluja za prethodnih sto godina mogla bi se nazvati „majkom svih oluja.“ Ovo opet znači da je to najveća ili najekstremnija oluja, a ne da sve druge oluje u istoriji vode poreklo od nje. Slično tome, za onog ko je otkrio veliku žilu zlata tokom kalifornijske zlatne groznice u devetnaestom veku, može da se kaže da je naišao na „majku žilu“, ili do sada najveću žilu zlata. Da je ovo značenje rečenice ovde u Otkrivenju, postaje još jasnije kada se ova dva apoziciona naziva posmatraju zajedno. I „veliki Vavilon“ i „majka svih bludnica i gnušoba zemaljskih“ znače da će Vavilon poslednjih dana biti najveća, najmoćnija i najznačajnija „bludnica“ u čovečanstvu. Ili kao R. C. H. Lenski kaže: „Ovo je zapravo vrhunska kurva“⁸⁷. Ona doslovno predstavlja najveću odvratnost koja je ikada postojala.

PROSTITUCIJA

Iako će ovo biti samo usputna napomena, mislim da je sada važno nešto raščistiti pre nego što nastavimo. Da bi saopšto kakva je priroda Vavilona poslednjih dana, Gospod je izabrao da koristi prostituciju kao metaforu. U savremenom svetu, u kojem je očigledno da trgovina ljudima beleži svoj globalni porast, i kada se najčešće radi o prisilnoj prostituciji i pravom ropstvu, vredi navesti da nisu svi oblici prostitucije nužno isti. Danas su mnoge prostitutke, a ima ih na milione, mlade žene koje su zatvorenice, sluškinje i robinje. One su eksplorativne, najčešće protiv sopstvene volje, za krajnje sebičnu dobit onima koji ih stavlju u promet i iskorisćavaju. Samo pomislite kakva sva zlostavljanja mnoge od ovih žena doživljavaju. Otete su i zatvarane, mnogo puta pretučene, nadrogirane, ucenjene, silovane i zastrašivane nezamislivim pretnjama. One su prestrašene, dezorientisane, beznadežne, zlostavljanje. Ove moderne robinje, iako ih zovemo prostitutkama, veoma se razlikuju od onoga što je Jovan opisao da je video u svojoj viziji. Ono što Gospod govori o bludnici u knjizi Otkrivenja veoma je pro-

mišljen oblik prostitucije. Ova žena je bestidna i ponosita na svoj način života; ona se trudi da namami što je moguće više njih da joj se pridruže. Iz tog razloga se žena s pravom naziva „velika kurva“ (Otkr. 17:1 kvj).

DUHOVNO BLUDNIŠTVO

Greh Vavilona poslednjih dana, naravno, nije doslovna prostitucija, već duhovna. Na šta upućuje duhovna prostitucija, to jest bludništvo? U Svetom pismu, bludništvo se odnosi na idolopoklonstvo, obožavanje bilo kog drugog boga osim Jahvea, jednog istinskog, biblijskog Boga.⁸⁸ To je naziv koji se primenjuje kako na Izraelce kada bi počeli da obožavaju druge bogove, tako i na neznabošce koji su obožavali svoje paganske bogove. U Izlasku, na primer, za neznabošce koji se klanjaju svojim bogovima, Gospod kaže da se odaju bludu:

Ne klanjaj se nijednom drugom bogu, jer Gospod, čije je ime Ljubomorni, ljubomoran je Bog. Ne sklapaj savez sa stanovnicima te zemlje. Jer, kada se budu odavali bludu u čast svojih bogova i prinosili im žrtve, pozvaće te i ti ćeš jesti od njihovih žrtava. I neke od njihovih kćeri uzećeš za žene svojim sinovima, a one će se odavati bludu u čast svojih bogova i navesti tvoje sinove da se odaju bludu u čast njihovih bogova. Ne pravi sebi livene bogove. (Izl. 34:14–17, SSP)

U Levitskoj knjizi, obraćanje duhovima pokojnika i prizivačima duhova takođe se naziva bludničenjem: „Okrenuću se protiv svakoga ko se bude obraćao duhovima pokojnika i prizivačima duhova i odavao se bludu sa njima, i odstraniću ga iz njegovog naroda“ (20:6, SSP). Gospod je unapred upozorio Mojsija na idolopoklonstvo u koje će Izraelci pasti nakon što uđu u obećanu zemlju:

„Ti ćeš umreti, a ovaj narod će uskoro da se oda bludu sa tuđim bogovima zemlje u koju će ući. Ostaviće me i pre-

kršiti Savez koji sam sa njima sklopio.“ (Pon. zak. 31:16, SSP)

Kasnije, u vreme sudija, Izrael se odao bludu kada je počeo da obožava Gedeonov naplećak kao sveti predmet: „Gedeon napravi naplećak i postavi ga u svom gradu Ofri. Sav Izrael se odade bludu s tim naplećkom, koji postade zamka Gedeonu i njegovojoj porodici“ (Sud. 8:27, SSP). Kasnije je Gospod ukorio Izrael zato što je postao kao paganski narodi, „što od Gospoda odstupi i bludu se preda“ (Os. 9:1, ĐD).

Jasno je da je bludnica slika idolopoklonstva i svakog oblika bogosluženja ili klanjanja, osim onog koji se ukazuje Jahveu, jedinom pravom Bogu. U Bibliji ta slika uvek označava isto. Zato Vavilon poslednjih dana ne predstavlja samo lažnu religiju, već onu koja je veća od svih drugih lažnih religija. Može se reći da je bludnica Vavilon „velika mama“ svih lažnih i idolopokloničkih religioznih sistema.

RELIGIJA BLUDNICE

Ova žena ne predstavlja samo najveću lažnu religiju za koju je čovečanstvo ikada znalo, već i izrazito surovi verski poredak koji proganja, i čak nastoji da u potpunosti istrebi one koji se klanjaju Hristu. Otkrivenje 17:6 nam kaže da se ona opija „krvljju svetih i krvljju Isusovih svedoka“ (ĐD), mučenika stradalih zbog svoje odanosti Bogu. To snažno ukazuje na to da ona kuje zaveru sa Antihristom, za kojeg je ranije rečeno da mu je data moć „da zarati protiv svetih i da ih pobedi“ (Otkr. 13:7).

Vidimo i da žena jaše zver. O zveri čemo kasnije govoriti mnogo detaljnije. Za sada, dovoljno je da razumemo da deset rogova zveri predstavljaju Antihristovo carstvo. Na samom početku vizije, bludnica i zver predstavljeni su kao tim. Oni su jahač i konj, koji imaju veoma blisku, čak i simbiotsku vezu. Ovo je demonska parodija (iako devetnaest vekova starija) Usamljenog jahača i Srebrenka, njegovog vernog konja. To nije sve, pošto je zver „skerletna“ (17:3), i bludnica je „obu-

čena u porfiru i skerlet“ (17:4). Kao simpatični srednjoškolci, nose iste boje jer navijaju za isti tim. Zato će biti potpuno neočekivano i šokantno kada dođe do ironičnog preokreta događaja – kada se zver bude ustremila na bludnicu i proždere je. Ali u početku, postoji bliska saradnja između žene i zveri.

Navodeći „zemaljske careve“ i „stanovnike zemlje“ da joj se pridruže i „opiju vinom njenog bluda“ (17:2, DS), bludnica je zapravo neka vrsta velikog promotera religije Antihrista. Bijejl je napisao „da je ova žena 'majka' idolopoklonika, ukazuje i njen autoritativni uticaj na stvaranje i nadahnuće idolopokloničkog poretka.“⁸⁹ Carevi koji su se opili njenom lažnom religijom biće oni koji će obrazovati vodeće telo u Antihristovom carstvu. Jednostavno rečeno, pošto ima partnerstvo sa Antihristom i njegovim saveznicima, lažna religija, ili bludnica, predstavlja religiju Antihrista. Baš kao što je Lenski izjavio: „Da bi sprovodila antihrišćansko zavodenje, ženi je potrebna moć Antihrista. To je taj spoj: ona sedi na zveri i koristi njenu silu da narode navodi na bludničenje.“⁹⁰

Da je lažna religija bludnice ista kao što je Antihristova, potvrđeno je u Otkrivenju 14. Tamo nalazimo tri anđela koji glasno objavljuju poruku stanovnicima Zemlje. Iako svaki anđeo ima posebnu poruku, sve njihove objave stapaju se u jednu celovitu. Prvi anđeo poziva sve ljude da odbace idolopoklonstvo i klanjaju se samo Bogu: „I govoraše snažnim glasom: bojte se Boga i odajte mu slavu, jer dođe čas njegovoga suda, i poklonite se Tvorcu neba i zemlje i mora i vodenih izvora“ (st. 7, EČ). Drugi anđeo objavljuje dobru vest da je Vavilon poslednjih dana (koji predstavlja najveći sistem idolopoklonstva koji je ikada postojao) konačno primio svoj sud i uništenje: „Pade, pade veliki Vavilon, koji je strasnim vinom svoga razvrata napojio sve narode“ (st. 8, EČ). Treći anđeo zatim izjavljuje da „ako se ko klanja zveri i njenom liku, i prima žig na svoje čelo i na svoju ruku, i sam će piti od vina gneva Božijeg, koje je nepomešano utočeno u čašu njegovog

gneva, pa će biti mučen u vatri i sumporu pred svetim anđelima i pred Jagnjetom. I dim njihovoga mučenja dizaće se u sve vekove, i neće imati pokoja danju ni noću oni koji se klanjaju zveri i njenom liku, i ko prima žig njenoga imena“ (st. 9–11, EČ). Kada se cela poruka posmatra, ona je poziv koji je upućen stanovnicima zemlje da se klanjaju samo Bogu, da ih ne bi, kao Vavilon, Gospod osudio i zauvek uništio.

JA SAM, NEMA DRUGOG

Konačni pokazatelj da žena predstavlja veliku religiju koja se protivi Jahveu vidi se i u jednoj njenoj izjavi u kojoj ona govori o sebi. U Otkrivenju 18:7 ona za sebe kaže: „Sedim na prestolu kao carica; nisam udovica i žalosti neću iskusiti.“ Ovaj stih je preuzet iz Isajije 47:8, gde „kćer vavilonska“⁹¹ kaže: „Ja sam i druge nema, neću postati udovica.“ Ovo proglašavanje sebe za „Ja sam (onaj koji jesam)“ jeste neposredan izazov koji je upućen Gospodu, Bogu Biblije, koji se tako zove – JA SAM (vidi Izl. 3:14, SSP). Ovo ukazivanje na Isajiju 47:8 stvara jedini pravi kontekst za veliku bludnicu iz Otkrivenja koja predstavlja otvoreno protivljenje jedinom pravom Bogu.

ZAKLJUČAK

Na kraju, vidimo da „veliki Vavilon, majka svih bludnica i gnušoba zemaljskih“ predstavlja najveću i najbrojniju lažnu religiju za koju će čovečanstvo ikada znati. Ona je prikazana kao nasilna i krvožedna religija koja je kriva za prolivenu krv Božjih svetih mučenika. Bludnica Vavilon je takođe velika religija zavodnica koja će mnoge stanovnike zemlje namamiti u ovaj lažni sistem bogosluženja koji se protivi Gospodu. Od svih različitih putokaza koje smo dobili, ovaj je ključan. U sledećem poglavljtu nastavićemo obrazlaganje ove teme.

ŽENA I ZVER

KADA JE UGLEDAO BLUDNICU U SVOJ NJENOJ GNUSOBI, apostol Jovan je bio zaprepašćen od čuda. Nakon što je anđeo koji ga je vodio zapitao zašto se toliko čudi, dobili smo jednu od najvažnijih smernica u vezi s identitetom bludnice.

Malo je čudno to što, iako je anđeo rekao Jovanu da će mu otkriti „tajnu ove žene i zveri koja je nosi“ (17:7, SSP), on je započeo detaljno objašnjenje jedino zveri. U ostatku poglavlja, anđeo se skoro u potpunosti usredsredio na opis zveri. Žena čak nije ni spomenuta. Ovo nije slučajno. Jednostavno rečeno, razumevanje značenja žene zahteva da prethodno shvatimo šta zver predstavlja. Jednom kada to utvrdimo i shvatimo odnos između žene i zveri, imaćemo mnogo bolju sliku o tome šta žena predstavlja u ovom proročanstvu. Iz tog razloga, ostatak poglavlja posvetićemo razumevanju ovog zagonetnog dela vizije.

Kao prvo, šta predstavlja zver? Šta to znači što zver ima sedam glava? A šta je sa zagonetnim osmim carstvom koje je pomenuto? O čemu se tu radi? Odgovori na ova pitanja su od presudne važnosti za ispravno razumevanje tajne Vavilona poslednjih dana.

SEDAM SATANSKIH CARSTAVA

Ako vam se čini da je nemoguće razumeti šta predstavlja čudovište sa sedam glava i deset kruna, ne brinite. Kada shvatimo da je simbolika koju vidimo u ovoj viziji već objašnjena u drugim delovima Biblije, onda ovo zagonetno proročanstvo postaje mnogo jednostavnije za razumevanje. Za početak, slika „zveri“ se prvi put pojavljuje u Danilu 7, gde vidimo da četiri zveri predstavljaju različita paganska carstva. Međutim, za razliku od zveri iz Danila 7, zver koja je opisana u Otkrivenju 17 ne predstavlja samo jedno, već mešavinu sedam paganskih carstava iz istorije. Svaka glava, kao što ćemo videti, predstavlja drugačije carstvo.⁹²

Ova sedmoglava zver, koja predstavlja sedam satanskih carstava iz istorije, zapravo je prvi put prikazana u Otkrivenju 12-13. Tu nam je otkriveno da je ova zver, u suštini, otelotvorenje Satane na zemlji. U Otkrivenju 12, sam Satana je prvo opisan kao „ogromna crvena aždaja sa sedam glava“ (st. 3). Zatim, u 13. poglaviju, dok velika aždaja stoji na obali mora, iz mora se pred njom pojavljuje zver. Prvo što primećujemo jeste da zver izgleda skoro isto kao aždaja Satana. Obe su crvena čudovišta sa sedam glava.

Zašto je zver predstavljena tako da izgleda kao preslikani Satana? Ovde se dolazi do veoma važnog zaključka. Bez sumnje, Satana i druga pobunjena anđelska bića ratuju protiv čovečanstva pod okriljem mraka: prepredeno, tajno, prikriveno. U stvari, većina bi rekla da Satana mami, iskušava i podmeće zamke da bi ulovio neoprezne, ali pritom uvek ostaje nevidljiv, skriven u senci. Naravno, Satana radi na ovaj način. Sveti pismo upozorava da „đavo ide okolo kao lav koji riče tražeći koga da proždere“ (1. Petrova 5:8, EČ). Međutim, ono što saznajemo iz ove slike u Otkrivenju jeste da je glavni način na koji Satana deluje na zemlji, u stvari, očigledan. To je tako tokom čitave istorije: Satana sprovodi svoje planove i ciljeve na očigledan način, kako bi svi videli, preko paganskih car-

stava i njihovih vojski. Zbog toga je zver, koja predstavlja sedam paganskih carstava u istoriji, u suštini odraz samog Satane. Ova paganska carstva su bila samo đavolske marionete koje su obavljale svoj zadatak – da se odupiru Gospodnjem planu otkupljenja. Upravo je zato rečeno da će Satana dati zveri „svoju silu, svoj presto, i veliku vlast“ (Otkrivenje 13:2). Satana je delovao u istoriji kroz ova carstva, ali će najveći posao obaviti kroz poslednje carstvo zveri.

Iako je tokom istorije bilo mnogo carstava i naroda kojima je Satana dao silu, sedam glava zveri predstavljaju sedam određenih carstava kroz koja je Satana posebno nastojao da se suprostavi ostvarenju Božjih namera. Ovo su najvažnija carstva koja su u tokom istorije vladala nad obećanom zemljom i koja su u određenom trenutku pokušala da unište Božji narod. Dok Daniel 7 daje delimičnu sliku, otkrivajući samo četiri paganska carstva (Vavilon, Medopersiju, Grčku i carstvo Antihrista), Otkrivenje 13 i 17 prenose potpuniju sliku, koja obuhvata čitavu biblijsku istoriju. Dakle, koja carstva predstavljaju sedam glava?

PREPOZNAVANJE PRVIH ŠEST CARSTAVA

Prva glava zveri predstavlja drevno pagansko Egipatsko carstvo. Ovo je Egipat u doba faraona, koji je porobio Jevreje i pojurio za njima u pustinju da ih istrebi. Ovaj Egipat je predstavljao prvi veliki Satanin napad na Božji izabrani narod, Jevreje. Drugo pagansko carstvo koje je bilo pretnja Božjem narodu bila je Asirija, koja je, pod Senahirimom, napala i proterala deset severnih plemena Izraela. Posle njega, došao je Vavilon, pod Navuhodonosorom, koji je napao Judeju, južno kraljevstvo, uništio Jerusalim a narod oterao u izgnanstvo. Četvrto veliko pagansko carstvo bilo je Medopersija, odakle potiču Aman i njegova demonska zavera po kojoj je trebalo da se uništi jevrejski narod, što je zabeleženo u knjizi o Jestiri. Zatim su došli Grci, na čelu sa Aleksandrom Velikim, koji su

osvojili čitav Bliski istok. Posle Aleksandrove smrti, Satana je preko grčkog cara Antioha IV Epifana, još jednom poveo strahovit napad na Božji narod. Sledeće carstvo koje je Satana opunomoćio bio je, naravno, Rim, koji je u Isusovo vreme okupirao i ugnjetavao obećanu zemlju. Rimsko carstvo je vladalo kada je Isus bio razapet. Četrdeset godina kasnije, u vreme vladavine cara Tita, Jerusalim i hram bili su uništeni i mnogi stanovnici ove zemlje ubijeni ili prognani. Dakle, ovo je prvih šest carstava:

1. Egipatsko carstvo
2. Asirsko carstvo
3. Vavilonsko carstvo
4. Medopersijsko carstvo
5. Grčko carstvo
6. Rimsko carstvo

Većina futurističkih tumača proročanstava se slaže sa imenima na ovoj listi.⁹³ Od Džozefa Avgusta Sejsa iz pozognog devetnaestog veka do Džordža Eldona Lada (George Eldon Ladd) i Džona Volvurda (John Valvoord) iz kasnog dvadesetog, biblijski stručnjaci uglavnom poistovećuju prvih šest glava zveri sa ovim carstvima. To što postoje neka neslaganja oko onog što predstavlja sedma glava zveri, uopšte ne iznenađuje. Mnogi smatraju da će oživljeno Rimsko carstvo biti carstvo koje će predvoditi Antihrist. Međutim, postoji očigledan problem sa ovim stavom. Posle sedme glave, to jest carstva, andeo je opisao drugo, tajanstveno, osmo carstvo. Šta ćemo sa time? Osmo carstvo zasigurno ne može biti po drugi put oživljeno Rimsko carstvo. Rim ne može biti šesto, sedmo i osmo, zar ne? To ne bi imalo nikakvog smisla. Sam prikaz zveri zahteva da svaku glavu vidimo kao posebno carstvo. Osmo je jedini izuzetak, jer je na zagonetan način vezano za ono koje mu je prethodilo. Znači, ključno je da prvo otkrijemo koje carstvo

predstavlja sedma glava. Osma glava je oživljena sedma. Dakle, koje bi to carstvo moglo da bude? Koje je carstvo došlo nakon Rima?

SEDMA GLAVA: ISLAMSKO CARSTVO

Kao jedinog pravog kandidata predložio bih jedino carstvo u istoriji koje je sledilo i sprovelo jasno utvrđeni obrazac prethodnih šest carstava – ono koje možemo nazvati Islamskim carstvom. Većina ovo carstvo naziva „Kalifatom“, od arapske reči *hilafa*, koja se jednostavno odnosi na islamsku vladu koja je nasledila Muhameda, osnivača islama. Nakon što je Muhamed umro, njegovi naslednici su osvojili Bliski istok munjevitom brzinom. Islamsko carstvo je za kratko vreme progutalo veliki deo drevnog sveta i protezalo se od Indije sve do Španije, i što je najvažnije, obuhvatalo je i obećanu zemlju. Bilo je daleko veće od Rimskog carstva u vreme kada je ono bilo najveće. Svojevremeno, Islamsko carstvo bilo je, poput onih pre njega, glavni provodnik mržnje prema Jevrejima i satanskog duha antisemitizma. Kao i prethodna velika carstva, islamsko je već dugo imalo istu goruću želju da osvoji obećanu zemlju, Izrael. Ako je sedma glava, nakon Rima, Islamski kalifat, onda bi to značilo da će obnovljeni kalifat, konačno i kratko živuće carstvo Antihrista, biti osmo carstvo. U tom slučaju, sledeća lista predstavlja potpunu viziju:

1. Egipatsko carstvo
2. Asirsко carstvo
3. Vavilonsko carstvo
4. Medopersijsko carstvo
5. Grčko carstvo
6. Rimsko carstvo
7. Islamsko carstvo
8. Antihristovo obnovljeno Islamsko carstvo

Moramo napomenuti da jedino ovakvim tumačenjem možemo razumeti čitav ovaj odломak, a da pritom ne kršimo obrazac koji je prethodno uspostavljen u Danilu 2 i 7. U oba ova poglavlja, konačno carstvo je prikazano kao jedno carstvo u dve različite faze. U Danilu 2, prikazan je lik koji se sastoji od pet slojeva, od kojih svaki predstavlja različito carstvo. Poslednja dva sloja lika, noge od gvožđa i stopala od mešavine gvožđa i gline, predstavljaju dve različite faze istog carstva. U Danilu 7, gde se opisuju četiri zveri iz vizije, svaka od njih predstavlja različito carstvo u istoriji, četvrta zver, a zatim i deset rogova koji nastaju „iz tog carstva“ (st. 24); takođe predstavljaju dve različite faze istog carstva.⁹⁴ To bi značilo da noge od gvožđa u Danilu 2 i četvrta zver u Danilu 7 predstavljaju Islamsko carstvo, dok stopala od gvožđa i gline u Danilu 2 i deset rogova zveri u Danilu 7 predstavljaju obnavljanje ovog carstva, koje će Antihrist predvoditi. Moramo uzeti u obzir da je konačno carstvo sastavljeno od dve, a ne tri faze. U Otkrivenju 17, vidimo da je isti obrazac i dalje prisutan. Noge od gvožđa i četvrta zver odgovaraju sedmoj glavi. Oni koji smatraju da je konačno carstvo Rimsko, prisiljeni su da vide tri faze šestog carstva u Otkrivenju 17. Ovo tumačenje nije u skladu sa Danilom 2 i 7.

Ali kada razumemo da se sedmo i osmo odnose na Islamsko carstvo koje je bilo i njegovo ponovno oživljavanje, onda je Otkrivenje u savršenom skladu sa Danilom 2 i 7. Pogledajte tabelu na sledećoj strani:

DANILO 2	DANILO 7	OTKRIVENJE 13
		EGIPAT
		ASIRIJA
ZLATNA GLAVA	LAV	VAVILON
PRSA I RUKE OD SREBRA	MEDVED	MEDOPERSIJA
STOMAK I BEDRA OD BRONZE	LEOPARD	GRČKA
		RIM
NOGE OD GVOŽDJAJA	ČETVRTA ZVER	ISLAM
STOPALA OD GVOŽDJAJA I GLINE	DESET ROGOVA	ANTIHRIST

Neki će upitati zašto Rimsko carstvo nije uključeno u Danilu 2 ili 7. Odgovor je jednostavan. Kontekst Danila 2 je san koji je dat Navuhodonosoru, vavilonskom caru. Vizija govori o tri carstva koja će naslediti njegovo. Rimsko carstvo, u svoj dugoj istoriji, Vavilon je držalo samo nekoliko meseci. Godine 116. posle Hrista, pod carem Trajanom, Rim je zaista zauzeo ruševine Vavilona. Međutim, nakon veoma kratkog

vremena, Trajan je doživeo moždani udar, povukao se i ubrzao nakon toga umro. Danilo 2 i 7 govore o Vavilonu, Medopersiji i Grčkoj, a zatim su odmah prešli na sledeće veliko carstvo koje je Vavilon zaista imalo pod svojom kontrolom (Dan. 2:40). Istorija nam govori da je to pošlo za rukom Islamskom kalifatu. Vrlo jednostavno, ne postoji ni-jedan drugi kandidat koji ispunjava uslove koje ovaj tekst postavlja.⁹⁵ O tome čemo detaljnije u nastavku.

LEOPARD, MEDVED I LAV

Ono što nastavlja da potkrepljuje ovo tumačenje, bliskoistočnu i islamsku prirodu sedme i osme glave zveri, jeste složeni opis zveri:

Zver koju sam video bila je slična leopardu, s nogama kao u medveda, a ustima kao u lava. Aždaja joj je dala svoju silu, svoj presto, i veliku vlast. (Otkr. 13:2)

Ova slika dolazi neposredno iz Danila 7. Tamo vidimo da leopard predstavlja Grčko, medved Medopersijsko, a lav Vavilonsko carstvo. Sedmo i osmo su mešavina ova tri carstva, delimično podseća na leoparda i lava, kao i na medveda. Danas gledano, Vavilon možemo povezati sa Irakom, Medopersiju sa Iranom a Grčko carstvo sa Balkanom, Turskom i Sirijom. Svi ovi narodi se, naravno, skoro savršeno podudaraju sa Islamskim carstvom – ali ne i sa Rimskim. Ovo je od ključne važnosti.

OSMO CARSTVO: OBNOVLJENO ISLAMSKO CARSTVO

Dok razmišljamo o prirodi osmog i završnog carstva iz Otkri-venja 17, moramo obratiti pažnju kako ga je anđeo opisao:

Zver koju si video, koja je bila, ali više nije, ponovo će izići iz bezdana i otići u propast. A stanovnici zemlje, čija imena nisu upisana u Knjizi života od postanja sveta, diviće se gledajući zver, koja je bila, a više nije, ali koja će doći. (Otkr. 17:8)

Poslednje satansko carstvo prikazano je kao carstvo koje se, nakon razdoblja postojanja, gubi u tami „bezdana.“ Ono umire. Zatim se, nešto kasnije, iz bezdana ponovo pojavljuje. Zbog zbumujuće prirode ovog dela proročanstva, mnogi su pogrešno shvatili njegovo značenje. Neophodno je da se prvo pravilno razume kontekst vremenskog razdoblja i onda će se steći ispravno razumevanje andelovih reči. Doduše, ovo jeste malo komplikovano. Razmislite o ovome. Andeo objašnjava Jovanu, koji je živeo u prvom veku, da će zver koju vidi u poslednjim danima biti carstvo koje je već postojalo. Andeo ne kaže da je iz Jovanovog ugla, tada u prvom veku, zver već bila živa i da će se vratiti. Ne, ova zagonetka ima smisla samo iz ugla onog koji živi u poslednjim danima, u kojima je Jovan privremeno bio, pošto je u viziji prenesen tamo. Oni koji su u poslednjim danima, videće carstvo koje je ranije postojalo, raspalo se, a zatim i vratilo. Sledeći stih jasno pokazuje da andeo zaista govori o osmom carstvu i poslednjoj glavi zveri: „Zver pak, koja beše i koje nema, i sama je osmi, i jedan od sedmorice, te ide u propast“ (Otkr. 17:11, EČ). Setite se, osmo carstvo zveri odgovara stopalima od gvožđa i gline u Danilu 2, kao i deset rogova koji će izrasti četvrtoj zveri: „A deset rogova, to su deset careva koji će nastati iz tog carstva“ (Dan. 7:24). Deset rogova u Danilu 7 jesu istih deset rogova opisanih ovde u Otkrivenju kao osmo carstvo:

A deset rogova koje si video, deset su careva, koji se još nisu zacarili, ali će dobiti vlast da vladaju sa Zveri samo za jedan sat. (Otkr. 17:12)

Deset careva su glavni predvodnici predstojeće Anti-hristove koalicije. Ovo je poslednje „carstvo“ Antihrista, poslednja linija otpora Satane koji se odupire dovršavanju velikog plana Gospodnjeg otkupljenja.

POVRATAK U ŽIVOT CARSTVA ILI ČOVEKA?

Sada bi trebalo nešto ukratko da kažem o ovom obnovljenom carstvu. Mnogi izлагаči smatraju da se ovaj odlomak odnosi na Antihrista, koji će zadobiti smrtnu ranu na glavi, a onda će se vratiti u život (vidi Otkr. 13:3). Da se razumemo, verujem da će Antihrist ispuniti ovo proročanstvo. Međutim, isto tako, jasno je da će i sedmo carstvo doživeti smrt i oživeti. Kao što smo već rekli, Danilo 2 i 7 jasno stavljaju do znanja da konačno carstvo ima dve odvojene i veoma različite faze.

ŽENA I ZVER: PAKLENI SPOJ

Nakon što smo sedmu glavu zveri prepoznali kao Islamski kalifat i osmo carstvo kao oživljenu islamsku koaliciju, šta nam to govori o tome ko je bludnica Vavilon? Pre svega moramo da obratimo pažnju na odnos koji postoji između velike bludnice i zveri. Prvo što vidimo jeste da bludnica jaše zver. To govori o veoma bliskoj vezi među njima. Žena i zver imaju savez, simbiotičko partnerstvo. Ovaj demonski par predstavlja satansku varijantu klasičnog motiva junaka na njegovom vernom konju. Osim toga, ovo dvoje nose boje istog tima. Kao što nas na to pisac biblijskih komentara R. C. H. Lenski podseća...

...da je zver ovde opisana kao „skerletna (ili crvena)“ i da je u skladu sa likom žene koja je obučena u porfiru i „skerlet.“ Smatra se da je „skerletna“ boja boja greha, suprotno od belog (vidi „skerlet“ Is. 1:18)... Ono što ovde treba naglasiti jeste partnerstvo između kurve i zveri.⁹⁶

Oni od spolja izgledaju kao savršen par. Kao da su stvorenji jedno za drugo. I zaista, oni su pakleni spoj. Oboje imaju iste ciljeve. Zveri je data moć „da zarati protiv svetih i da ih pobedi“ (Otkr. 13:7), a žena se „opija krvlju svetih, i onih koji ispovedaju veru u Isusa“ – hrišćanima (Otkr. 17:6). Sve što vidimo kod njih govori o pravom partnerstvu.

Zbog toga nije malo iznenađenje kada se kasnije zver sasvim neočekivano ustremi na ženu, pojede njeno meso i spali je vatrom. Zamislite da vidite kako Srebrenko iz čista mira napada Usamljenog jahača i proždere ga. Bili su toliko duboko povezani zbog zajedničkih ciljeva i bliskog partnerstva da taj iznenadni tok događaja ni najmanje nije mogao da se nasluti. Ipak, ovaj neverovatan razvoj situacije, kao što ćemo videti, još je jedan važan podatak koji će nam pomoći da otkrijemo ko je ta misteriozna bludnica.

ZAKLJUČAK

Uprkos čitavom zagonetnom simbolizmu i apokaliptičkim slikama u Otkrivenju, razumevanje ko je bludnica, zapravo, donekle je jednostavno. Ono u velikoj meri zavisi od otkrivanja ko je zver. Iako zver uglavnom predstavlja sedam carstava koje je Satana nadahnuo, njeno glavno otelotvorenje biće osmo carstvo. Ovo je carstvo koje će imati uspeha u vreme velike bludnice. Njih dvoje, bludnica i osmo carstvo, u poslednjim danima delovaće kao žestoki tim kako bi zajedničkim snagama ispunili volju svog gospodara, đavola. Time što smo prepoznali osmo carstvo kao ponovo uspostavljen Islamski kalifat, dramatično smo smanjili opcije u vezi sa ovim *velikim gradom* na kraju vremena. Misterija Vavilon biće prestonica, samo srce obnovljenog Islamskog carstva u danima koji nam idu u susret.

ISLAMSKO CARSTVO

POŠTO SMO PREPOZNALI SEDMU I OSMU GLAVU zveri iz Otkrivenja 17 kao islamske, što je od ključne važnosti za otkrivanje šta predstavlja velika bludnica, važno je i da to možemo potvrditi Svetim pismom.⁹⁷ Ako sedma i osma glava predstavljaju Islamsko carstvo i njegovo ponovno oživljavanje, onda se krug oko zagonetnog grada-bludnice dramatično sužava. Kao grad, bludnica Vavilon je religiozna i finansijska prestonica poslednjeg satanskog carstva. To će biti poslednje veliko uporište Satane na zemlji pre nego što se Isus vrati. Zato bi trebalo potražiti grad koji je glavno duhovno i ekonomsko središte islamskog sveta.

Međutim, pre nego što to uradimo, moramo imati potvrdu da je Islamsko carstvo zaista ono što su proroci predviđali i o čemu su govorili. Pošto sam pažljivo razmatrao ovo pitanje već više od jedne decenije, mogu sa sigurnošću reći da je teorija islamskog Antihrista i Islamskog carstva jedno od pitanja sa kojim bi trebalo da se svaki predani istražitelj Svetog pisma ozbiljno pozabavi. U preostalom delu ovog poglavlja, sažeto ćemo izneti najvažnije biblijske argumente za Islamsko carstvo zveri.

SVE SE VRTI OKO IZRAELA

Onaj ko želi ispravno da protumači koga predstavlja zver – ili jednostavno, da razume biblijsku priču – mora uzeti u obzir

njenu jednostavnu, ali od duboke važnosti, suštinu. Jednostavno rečeno, geografski gledano, biblijska priča je u potpunosti usredsređena na Izrael, i posebno na Jerusalim. Priča dostiže svoj vrhunac u ovom geografskom prostoru i u ovom gradu. Jerusalim je, uostalom, grad u koji će se Isus vratiti i ponovo uspostaviti Davidov presto. On će sa gore Sion vladati narodima. Ovo će verovatno nekim Amerikancima biti teško da prihvate, ali Sjedinjene Države nisu centar Božje priče koja se tokom istorije odvija. Svet izvan Bliskog istoka i severne Afrike, Biblija najčešće označava neodređenim nazivima kao što su: „ostrva“, „koji ste daleko“ ili čak „krajevi zemlje.“ Ne kažem da su oni koji žive izvan biblijskog sveta manje važni u Božjim očima. Naravno da nije tako. Ali što se tiče proročke priče, ona se vrti oko Izraela. Svaki pokušaj da se razume priča o vremenu svršetka mora početi tako što se uzme u obzir ova jednostavna činjenica. Ovo je kontekst Biblije.

„NARODI UNAOKOLO“

Za koje narode Biblija kaže da će napasti i pokušati da preuzmu kontrolu nad Jerusalimom? U Svetom pismu se više puta ponavlja da će to biti narodi „unaokolo.“ Hajde da pogledamo samo nekoliko primera.

Govoreći o vojskama Antihrista, prorok Joilo kaže: „Neka se podignu i dođu narodi... jer ču onde sesti da sudim svim narodima unaokolo“ (Joil. 3:11-12, ĐD). Preko proroka Zaharija, Gospod je rekao: „Evo, ja ču učiniti Jerusalim čašom za opijanje svim narodima unaokolo, koji će opesti Jerusalim ratujući na Judu... U onaj ču dan učiniti da glavari Judini budu kao ognjište udrvima i kao luč zapaljen u snopovima, te će prožreti i nadesno i nalevo sve narode unaokolo“ (Zah. 12:2,6, ĐD).

Isto tako ni Jezekilj nije mogao biti jasniji kada je napisao o danu kada narod Izraela više neće biti okružen narodima koji ga preziru: „I neće više biti domu Izrailjevom trn koji bode, ni

žalac koji zadaje bol više od svih suseda njihovih, koji ih plene; i poznaće da sam ja Gospod Gospod“ (Jez. 28:24, ĐĐ). Izraz preveden kao „svih suseda njihovih“ ista je reč koja se koristi u Joilu i Zahariji. U pitanju je hebrejska reč *kabiib*, koja se odnosi na one narode koji se nalaze oko Izraela, njegovih suseda.

Dakle, da li su Izraelski „susedi“ narodi Evrope ili su to narodi na Bliskom istoku i u Severnoj Africi?

ANTIHISTROVI NARODI

Kad god se u Svetom pismu pominju narodi koje predvodi Antihrist, oni koji će napasti Izrael u poslednjim danima, uvek su to bliskoistočni i severnoafrički narodi – većinske muslimanske države. Nasuprot tome, ne postoji nijedno pominjanje jednog jedinog evropskog ili bilo kog drugog nemuslimanskog većinskog naroda, kome će se suditi u Dan Gospodnji zbog napada na Izrael. To ne znači da nijedan drugi narod zbog toga neće biti izveden na sud. Međutim, Biblija neprekidno ponavlja i naglašava da će to biti narodi sa Bliskog istoka i iz severne Afrike. Trebalo bi da i mi navodimo te narode. O onome o čemu Biblija čuti, moramo da pazimo da joj ne dodajemo neke naše prepostavke. Kad vam biblijski učitelji kažu da ne treba da očekujemo da će Bliski istok iznedriti Antihrista i njegov poredak, oni jednostavno nisu dosledni Bibliji. Trebalo bi da se usredsredimo na ono na šta se Biblija usredsređuje. Nadam se da se slažemo u vezi sa ovim pitanjem.

MESIJA ĆE SATRTI SVOJE NEPRIJATELJE

Hajde sada da budemo određeniji. Svi znamo priču o neposlušnosti Adama i Eve. Ubrzo nakon pada čovečanstva, Gospod je počeo da ukazuje na Svoje rešenje. Opisao je kako će na kraju doći da satre Svog protivnika. Obraćajući se neposredno zmiji, Gospod je rekao: „Mećem neprijateljstvo između tebe i žene i između semena tvog i semena njenog; ono će ti na glavu stajati

a ti ćeš ga u petu ujedati“ (Post. 3:15, ĐD). Prema ovom proročanstvu, tokom čitave istorije, Satanino seme će biti u ratu sa ženinim „semenom“ – Mesijom i sa onima koji Ga slede. Međutim, na kraju će Isus Mesija, Evino seme, satrti Sataninu glavu – kao i sve njegove sledbenike. On će popraviti svu štetu koja je učinjena tog mračnog dana u edemskom vrtu. Zato je sasvim prikladno što se ovo proročanstvo ponekad naziva „majkom svih proročanstava“⁹⁸.

Kao proširenje teme Mesije Koji će jednog dana satrti Satantu i njegove sledbenike, u knjizi Brojeva pronalazimo još jedno veoma važno proročanstvo o Isusu. U Brojevima 24, Valak, car Moavski, i prorok Valam stoe na visokoj uzvišici i posmatraju ulogorene Jevrejske šatore u prostranoj dolini. Božji narod je izašao iz Egipta i krenuo ka obećanoj zemlji. Pošto je Valak bio uz nemiren zbog ove ogromne grupe ljudi koja je prešla granicu njegovog carstva, angažovao je Valama da baci prokletstvo na jevrejski narod. Međutim, umesto da ih prokune, pod nadahnućem Svetog Duha, Valam je počeo da izgovara duboko proročanstvo za poslednja vremena. „Hajde,“ rekao je Valaku, „da ti saopštим šta će ovaj narod učiniti tvom narodu u poslednjim danima“ (st. 14). Izraz „poslednji dani“ na hebrejskom jeziku *aharit jom*, doslovno znači „poslednji dani.“ Zatim je dao jedno od najvažnijih mesijanskih proročanstava u celoj Tori:

Vidim Ga, ali ne u sadašnjosti; posmatram ga, ali ne izbliza. Zvezda će izaći od Jakova, ţezlo će se podići od Izrailja, on će satrti krajeve moavske i razbiti Sitove potomke. Edom će postati tuđa imovina, Sir, dušman njegov zaposednut biće... (Br. 24:17–18)

Valam je izjavio da će u poslednjim danima izaći car iz Izraela. Jevrejski tumači Pisma su od samog početka smatrali da je ovaj odlomak proročanstvo koje govori o Mesiji. Šta kaže tekst da će Mesija uraditi kada se vrati? Šta je Sveti Duh istakao kao najvažnije da će Mesija ispuniti tog dana? Proši-

rujući „majku svih proročanstva“ iz Postanja 3, za Mesiju se ponovo kaže da će satrti glave Sataninih sledbenika, tj. njegovog „semena.“ Međutim, ovog puta su ti sledbenici imenovani. Mesija će se vratiti i satrti glave Moava, Edoma, Sira, sinova Sita i Amalika. Na koga se odnose ova imena? Moavci i Edomci su živeli istočno od današnjeg Izraela, gde je danas država Jordan. Gora Sir bila je najistaknutija planina na području Edoma. Prema tome, upućivanje na Moav, Edom i Sir ukazuje na jedno isto područje. Isto tako, Amalici su bili narod koji je zauzimao jedan veći deo istočno od Izraela. Tokom biblijske istorije, svi ovi narodi su često gajili duboku mržnju i neprijateljstvo prema jevrejskom narodu. „Sitovi potomci“ su u jerusalimskom Targumu prevedeni kao „svi sinovi istoka“⁹⁹.

Dakle, kada čitamo ono što u ovom odlomku piše, da li je razumnije tumačiti da nas pominjanje Edoma, Moava i Amalika upućuje na Bliski istok ili na Nemačku, Italiju i Englesku, kako to danas tako mnogo njih propoveda?

MOAV IZGAŽEN U DJUBRIŠTU

Stih koji se najčešće čita na sahranama jeste Otkrivenje 21:4: „Neće više biti smrti, ni žalosti, ni vike, ni bola, jer ono prvo prođe.“ Malo je poznato da je Knjiga otkrivenja zapravo pozajmila ovaj deo od proroka Isajije. U Isajiji 25 nam je rečeno da će Gospod ne samo obrisati suze i uništiti smrt, već će ukloniti sramotu svog naroda Izraela sa zemlje. Kako će to učiniti? Tako što će uništiti neprijatelje Izraela. Pogledajmo taj odломak.

On će smrt pobedonosno zderati, Gospodar Gospod će suzu
orti sa lica svakoga, i sramotu će skinuti sa Svoj naroda
po svoj zemlji – zato što je Gospod rekao. I govoriće se u
dan onaj: „Gle, ovo je Bog naš. Njega smo očekivali i On
nas je spasao. Ovo je Gospod kog smo očekivali; kličimo i
radujmo se, jer On spasava.“ Jer ruka Gospodnja počiva na
gori ovoj [Sion], i Moav će biti izgažen pod Njim kao što

se slama u đubrištu gazi. I širiće ruke svoje posred njega kao što širi plivač kada pliva. I poniziće njegov ponos veštinom ruku njegovih. (st. 8–11)

Očigledno je da Bog još uvek nije obrisao svaku suzu, i da smrt i dalje postoji. Ovo proročanstvo tek treba da se ispuni. Kao i odlomci koje smo ranije pogledali i ovaj se odnosi na budućnost, na vreme nakon Isusovog povratka. Zato Gospod kaže da će na kraju doba Njegova ruka blagoslova i zaštite počivati na glavi Siona, na Njegov narod, dok će njegova noga pobedonosno zgaziti glavu Moavu, Njegovom neprijatelju, usred gomile đubreta. Ovde se ne radi o nekom neodređenom ili opštem neprijatelju Božjeg naroda. Brojevi 24 kažu da je Moav taj kome će Isus, Mesija koji će se vratiti, suditi.

I zato bih još jednom postavio isto pitanje, prema ovom odlomku, da li su u vreme Gospodnjeg povratka glavni primaci Njegovog suda iz Evrope, ili je tekst još jednom ukazao na antisemitske sinove Istoka? Zdrav razum nam jasno govori da je u pitanju ovo drugo.

ANTIHIRSTOVI NARODI U JEZEKILJU

U Jezekilju 25 nalazi se još jedno jasno proročanstvo koje govori o Gospodnjem božanskom суду usmerenom protiv Amona, Moava i Edoma, zbog toga kako su se ophodili prema „domu Judinom“ (st. 12). I opet, ova tri carstva su bila tamo gde se danas prostire država Jordan. Prorok je rekao da je to što se „osvetio“ Njegovom izabranom narodu, Edom „teško skrio“ Gospodu (st. 12, ĐĐ). Zbog toga će Gospod njima suditi i „gnevno ih kazniti“ (st. 17).

Ali tekst ne govori samo o Amonu, Moavu i Edomu. Takođe pominje i Dedan (st. 13), grad koji se nalazi u centralnoj Saudijskoj Arabiji, danas poznat pod imenom Al Ula. Proročanstvo, takođe, pominje Filistejce i Hereteje (st. 15–16), ukazujući na oblast koja se danas povezuje sa Pojasom

Gaze. Nekoliko poglavlja kasnije, i mnogi drugi narodi su označeni za sud u Dan Gospodnjih:

Dođe mi reč Gospodnja: „Sine čovečji prorokuj i reci: Govori Gospod: Zakukajte – Jao, dane! Jer blizu je dan, dan Gospodnji, dan oblačni, vreme za narode. Doći će mač na Egipat, strepnja će obuzeti Kuš, kad puginuli stanu da padaju po Egiptu, kad mu otmu njegovo bogatstvo, i kad mu sruše temelje. Kuš i Fut, Lud, Arabija i Huv, i narod zemlje saveza, pašće s njima od mača.“ (Jez. 30:1–5)

Krajnji kontekst odlomka je Dan Gospodnji i Hristov povratak. Ovde, kao i u mnogim drugim odlomcima, Mesija dolazi da izvrši presudu protiv neprijatelja svog naroda, Izraela. Na spisku onih koji su označeni za presudu nalaze se Egipat, Kuš (Sudan), Fut^c (Severna Afrika), Lud (Turska), Arabija i Libija.

ANTIHISTROVI NARODI U SOFONIJI

Poput svih ostalih proroka, Sofonija je prorokovao da će na „dan gneva Gospodnjeg“ (2:3) Gaza, Askalon, Azot, Akaron, Herećani, Hanan i zemlja filistejska biti potpuno uništeni (st. 4–5). Sva ova imena zajedno upućuju nas na čitavo područje koje obuhvata Pojas Gaze. Ali to nije presuda samo protiv Gaze, proročanstvo nastavlja da upozorava:

„Čuo sam ruganje Moavaca i ponižavanje Amonaca. Oni hule na moj narod, osilili su se na njihovoj granici. Zato, života mi moga – govori Gospod nad vojskama, Bog Izrailjev – Moavci će biti kao Sodoma i Amonci kao Gomora: carstvo kopriva, slana jama i večna pustoš. Poharaće ih ostatak mog naroda, preostali od moga naroda će ih zaposesti... A vi, o, Kušani [Sudanci], bićete sasečeni mačem mojim!“ Pružiće On ruku svoju na sever i uništiće Asiriju. Ninivu će učiniti pustarom, sprženom kao pustinja. (Sof. 2:8–9, 12–13)

^c „Fut“ u nekim prevodima: „Put.“

U vreme Sofonije, Asirija je obuhvatala delove današnje Turske, Siriju, Liban i Irak. Drevni grad Niniva sada se zove Mosul i nalazi se u severnom Iraku.

Naravno, ne treba posebno isticati da u svim ovim naredima i oblastima preovladava islam. Dakle, ako Gospod više puta ponavlja i stalno ističe da su oblasti koje su danas pretežno muslimanske određene za sud na Dan Gospodnj, zašto se onda mnogi odupiru ideji da će Antihrist doći iz tog dela sveta?

GAZITI U MULJARI JAROSNOG GNEVA BOGA, SVEDRŽITELJA

Konačno, dolazimo do Knjige otkrivenja. Tu se nalazi najverovatnije najpoznatiji biblijski odlomak koji se odnosi na Hristov povratak. U ovom dramatičnom prikazu, Isus se pojavljuje sa neba, sa očima koje su kao oganj koji sažiže; On jaše na belom konju, dok Ga „vojske nebeske“ slede:

Onda sam video otvoreno nebo, a tamo, beli konj. Onaj koji ga jaše zove se „Verni i Istiniti“; on po pravdi sudi i ratuje. Oči su mu oganj što sažiže, a na glavi su mu mnoge krune. Na njemu je napisano ime koje нико не zna osim njega. Obučen je u odeću natopljenu krvlju, a njegovo ime je Reč Božja. Vojske nebeske su ga pratile, jašući na konjima obučeni u belu i čistu tkaninu od lana. Iz njegovih usta izlazi oštari mač, kojim će poseći narode. On će vladati nad njima gvozdenom palicom i gaziti u muljari jarosnog gneva Boga, Svedržitelja. Na svojoj odeći i na svome bedru napisano mu je ime: Car nad carevima i Gospodar nad gospodarima. (Otkr. 19:11–16)

Većina hrišćana je upoznata sa ovim odlomkom. Ipak, malo njih zna čija je krv natopila Isusovu odeću. Mnogi misle da je to Njegova vlastita krv, ili krv mučenika. Međutim, pravi odgovor nalazimo u Isajiji 63:

Ko je taj što iz Edoma dolazi, iz Vosore u ogrtaču jarkom, onaj ukrašeni u odeći svojoj, koji korača u punoj snazi? –

„Ja sam koji govori o pravdi, velik kad spasava.“ Zašto ti je odelo crveno i haljine tvoje kao da si u muljari gazio? – „Cedio sam, po kaci gazio, od naroda sa mnom ni čoveka, i u gnevnu sam ih izgazio, i u jari svojoj njih sam izgnječio. A što je iz njih šikljalo moj ogrtač je poprskalo, te sam isprljaо svu odeću svoju. Jer je u mom srcu dan kada se svetim, i došla je godina kada otkupljujem.“ (st. 1–4)

U ovom dramatičnom odlomku, prorok Isaija gleda iz Jerusalima prema istoku. On vidi veličanstvenog i pobedonosnog Isusa koji ide prema svom prestolu u Jerusalimu. On dolazi iz Vosore, glavnog grada drevnog Edoma. Danas je to Petra u državi Jordan. To je odlomak od kojeg dolazi slika Isusa koji gazi „u muljari jarosnog gneva Boga, Svedržitelja“ (Otkr. 19:15). Ovde nas Isaija obaveštava da će Isus, pobedonosni ratnik – lav iz Judinog plemena – zaista izgaziti Božje neprijatelje kao grožđe, i natopiti Svoju odeću njihovom krvlju. Da li zaista shvatate o čemu se ovde radi? Kada se Isus vrati, „majka svih proročanstava“ iz Postanja 3 dolazi do svog potpunog i konačnog ispunjenja. Satana je ujedao stopala Božjeg naroda tokom čitave istorije, ali kada se Isus bude vratio, On će satrti ne samo Satanu, već i njegove sledbenike. On će gaziti u muljari gneva Boga Svemogućeg, da će posebno u Edomu – gde ponovo vidimo područja južnog Jordana i severozapadne Saudijske Arabije – Božji neprijatelji biti skršeni.

Dakle, da sumiramo, kad god se ističu i navode određeni narodi nad kojima će se izvršiti Božji sud u vreme kada se Isus bude vratio, uvek su to područja i narodi u kojima danas prevladava islam. Biblija prosto viče dok nas poziva da usmerimo svoj pogled prema ovom delu sveta. Zato uopšte ne izne-nađuje što se danas u ovom delu sveta toliko raspiruje mržnja prema jevrejskom narodu i žudnja za posedovanjem obećane zemlje.

STUBOVI TEORIJE EVROPSKOG ANTIHRISTA

Hajde da u nastavku razmotrimo još nekoliko ključnih odlomaka. Ako pogledamo mnoge radeve koji već duže vreme predstavljaju evropskog Antihrista, primetićemo neke odlomke koji se redovno pojavljuju. Ovo su stubovi na kojima počiva čitava teorija:

1. Danilo 2: ogromni metalni kip iz Navuhodonosorovog sna
2. Danilo 7: Danilovo viđenje četiri zveri
3. Danilo 9:26: „narod vladara koji će doći“

Neverovatno, iako ova tri odlomka služe kao glavni stubovi gledišta koje zastupa evropskog Antihrista, nijedan od njih mu zapravo ne daje stvarni oslonac. U stvari, svako pažljivo ispitivanje ovih odlomaka uopšte nas neće dovesti do Evrope, već do Bliskog istoka. Hajde da to pogledamo.

ČETVRTO CARSTVO

Oba proročanstva, Danilo 2 i Danilo 7 govore o carstvu koje će na kraju iznedriti Antihrista. Ovom carstvu, koje oba poglavila nazivaju „četvrtim carstvom“ (2:40; 7:12), nijednom nije otkriveno ime. Međutim, većina pisaca biblijskih komentara, prepostavila je da ovo četvrto carstvo predstavlja ono koje u istoriji znamo kao Rimsko carstvo, koje će biti obnovljeno u poslednjim danima. Zbog ove prepostavke, mnogi su zaključili da će Antihrist doći iz Evrope. Zapravo, od samog rođenja Evropske unije, većina onih koji se zanimaju za proročanstva posmatraju isključivo Evropu. Međutim, ideja da se Rimsko carstvo može poistovetiti sa Evropom samo je delimično tačna. Svaka karta će pokazati da Rimsko carstvo uključuje takođe i delove Bliskog istoka i severne Afrike.

Dakle, da li proročanstva iz Danila 2 i 7 zaista ukazuju na Rimsko carstvo, kako se to obično prepostavlja? Malo pažljivije istraživanje ovih tekstova pokazaće upravo suprotno.

Priča u Danilu 2 počinje sa Nevuhodonosorom, Vavilonskim carem, koji je duboko uznemiren onim što je video u snu. Prikazan mu je visok kip koji se sastoji od četiri različita dela – može se reći i pet. Svaki deo sastojao se od drugačijeg metala. Odlučan da razume značenje sna, car je zatražio savet od svojih „čarobnjaka, gatara, vračara i Haldejaca [astrologa]“ (st. 2), ali nijedan od njih nije mogao da mu ponudi bilo kakvo objašnjenje. Danilo je, međutim, potražio Boga Izraela u molitvi i učinio ono što nijedan od mudraca nije mogao učiniti. Gospod je otkrio Navukodonosorov san Danilu, tako da je Danilo izašao pred cara i opisao mu kip koji je video u snu. Zatim je caru, koji ga je pažljivo slušao, objasnio šta on znači.

Gornji deo kipa, glava od zlata, predstavlja Navuhodonosorovo Vavilonsko carstvo (36-38), objasnio je Danilo. Delovi koji su sledili predstavljali su tri druga carstva koja će naslediti Vavilon, od kojih će svako zaposeti teritoriju svog prethodnika. Prva dva carstva ispod glave podrazumeva se da su Medopersija i Grčka. Zapravo, oba su kasnije po imenu pomenuta u Danilovoj knjizi (8:20-21; 10:20). Uglavnom se svi slažu da četvrto carstvo – noge od gvožđa i stopala od mešavine gvožđa i gline – predstavlja carstvo Antihrista. Ali nijednom nije otkriveno ime ovog carstva. Bez obzira na to, u nekim Biblijama je mnogo pouzdanja da je Rimsko carstvo četvrto dodato ime „Rim“ u podnaslovima. Ipak, mnoge će iznenaditi ova tvrdnja, ali različiti kriterijumi koje tekst sadrži, kao i jasno svedočenje istorije, onemogućavaju da se četvrto carstvo poistoveti sa Rimskim. Sa druge strane, Islamski kalifat, jedini drugi mogući kandidat, savršeno ispunjava sve biblijske kriterijume. Kalifat, Islamsko carstvo, nastalo je 632. posle Hrista, ubrzo nakon smrti Muhameda, osnivača islama, a svoj vrhunac je dostiglo sa Otomanskim carstvom, koje se zvanično završilo 1923. godine.

USPON ČETVRTOG CARSTVA

Prvi problem sa poistovećivanjem Rimskog carstva sa četvrtim carstvom jeste to što Rimsko ne ispunjava zahteve Danila 2:40. Govoreći o usponu četvrtoog carstva, kaže nam se da će, kada se ono pojavi, satrti sva tri prethodna: „Četvrtog carstvo će biti čvrsto kao gvožđe, kao gvožđe koje sve lomi i mrvi. Kao što gvožđe sve satire, tako će ono razbiti i satrti sva ta carstva.“

Kasnije, u Danilu 7, nalazimo skoro istovetnu izjavu: „...biće četvrtog carstvo na zemlji, koje će se razlikovati od svih drugih carstava. Ono će progutati sav svet, pregaziti ga i smrviti“ (st. 23).

Četvrtog carstvo će pregaziti i razbiti Vavilon, Medopersiju i Grčku. S obzirom na to da ova tri carstva nikada nisu postojala istovremeno, razbijanje se mora odnositi na osvajanje njihovih teritorija. Međutim, Rimsko carstvo je osvojilo samo jednu trećinu teritorija koje su bile pod vlašću ova tri druga carstva. Oko dve preostale trećine ostale su potpuno netaknute od Rima. Zapravo, Rimsko carstvo nikada nije ni stiglo do dva persijska glavna grada Ekbatana i Persepolisa.

Zamislite kada bismo to uporedili sa nečim iz današnjeg vremena: ako bi neki narod osvojio Boston, a da nikada ne bude ni blizu Njujorka ili Vašingtona, teško bi moglo da se kaže da je taj narod „satru“ čitave Sjedinjene Države. Zato ne bi bilo ispravno reći da je Rimsko carstvo satrlo Vavilonsko, Medopersijsko i Grčko. Ipak, tekst je jasan – da bi se ispunilo proročanstvo iz Danila 2:40, jedno carstvo mora da slomi sva tri prethodna. Rimsko carstvo jednostavno ne ispunjava ovaj zahtev. Islamski kalifat je, s druge strane, sasvim sigurno, u potpunosti osvojio sve teritorije koje su ova tri carstva imala u svom sastavu.

GRANICE, JEZIK, KULTURA

Šta ako „satiranje“ obuhvata više od same geografije? Uzmite u obzir opis četvrtog carstva u Danilu 7: „Imala je ogromne zube od gvožđa; proždirala je i drobila, a što je ostalo, to je izgazila nogama“ (st. 7). Ovaj opis svakako upućuje na mnogo više od same vladavine nad teritorijama. Verujem da četvrto carstvo, zapravo, proždire i satire kulturu, religiju i jezik onih koje osvaja. Kada imamo ovako nešto na umu, šta se događa kada uporedimo Rimsko carstvo sa Islamskim kalifatom?

Nema sumnje da je rimska vojska bila moćna vojna sila. Međutim, kada uzmemo u obzir narav Rimskog carstva, i način na koji je vladalo nad ljudima koje je osvojilo, veoma je teško uklopiti u opise proročanstva. Ono je zapravo vrlo dobro poznato po tome što je izgrađivalo drevni svet. Kada Rim osvoji neki narod, umesto da uništi njegovu kulturu, ukine njegovu religiju i uvede novi jezik, on je uglavnom dopuštao sve to, dodaо bi samo zakon, izgradio puteve i infrastrukturu, stvarajući tako red. Čuveni rimski putevi su stizali do svakog dela Rimskog carstva. Bili su dobro izgrađeni – kamen, kojim su putevi bili popločani, ležao je na čvrstoј osnovi. Koristeći rimske puteve, trgovina je napredovala, što je donosilo više poreza. Na kraju su svako mesto i svaki grad u carstvu bili međusobno povezani složenom mrežom puteva. Tako je nastala čuvena uzrečica: „Svi putevi vode u Rim.“ Rimski zakon i zaštita koju je obezbeđivala njena vojska stvorili su mir i stabilnost koji su postali poznati kao *pax Romana*, ili Rimski mir. Rimsko carstvo je često bilo suprotno od sile koja je rušila i proždirala sve pred sobom. Čak je i Džona Volvurda mučio ovaj problem i zato je naveo da je: „Očigledno vrlo malo toga graditeljskog kod ovog carstva u poređenju sa rimskim zakonom, putevima i društvenim razvojem.“¹⁰⁰

Kada ga uporedimo sa drugim antičkim carstvima, vidimo da je Rimsko često bilo vrlo tolerantno. Pod rimskom upravom, u Isusovo vreme, velelepni jevrejski hram se uzdizao u Je-

rusalimu, i Jevreji su javno sprovodili svoje verske obrede. Rimski zakoni su, zapravo, štitili njihovo pravo na to. Iako su, svakako, postojali izuzeci, kao što je to bilo pod carem Kaligulom, tokom većeg dela svog postojanja, Rimsko carstvo je uglavnom bilo popustljivo. To što je Danilovo četvrti carstvo rušilačko, predstavlja problem kada pokušamo da ga poistovetimo sa Rimom. Uzmite, na primer, odnos Rimskog carstva prema grčkoj kulturi. Umesto da uništi grčku kulturu, kako tekst nalaže, veći deo Rimskog carstva bio je preplavljen grčkim običajima. Pod rimskom vladavinom, u Isusovo vreme, u prvom veku, grčki jezik bio je zvanični jezik u velikom delu carstva. Štaviše, Rim je, takođe, usvojio grčki paganski panteon bogova. Iako su imena promenjena, osnovni panteon je ostao isti. Zevs je postao Jupiter, Artemida Dijana i tako dalje. Očigledno je da Rimsko carstvo nije bila razorna sila koja je navedena u Danilu 2:40.

ISLAMSKI KALIFAT

Sa druge strane, Islamski kalifat je od samog početka bio sila arapske islamske supremacije, koja je rušila i brisala kulture i religije naroda koje je osvojila. To je ono čemu vodi duboko netolerantna priroda islama, koji je, kao što vidimo, još jedna totalitarna ideologija. Reč islam zapravo znači pokoravanje. Zamislite kakav bi vam život bio pod talibanim ili ISIS-om. Gde god se islam širi, donosi ovu okrutnu ideologiju. Ne samo što je islam osvojio sve što su zauzimali Vavilon, Medopersija i Grčka, već je i arapski jezik nametnut narodima koje je osvojio. Danas, u Jordanu, Iraku, Siriji, Libanu i velikom delu severne Afrike, govori se arapski. Kao vladajuća sila, islam je nametnuo arapsku religiju i kulturu na sve pokorene narode, istovremeno brišući sve prethodne religije i kulture. Čitave knjige bi mogle biti ispisane o beskrajnim primerima islamskog slamanja i brisanja kultura koje je osvojio. Danas, u drevnom srcu rane crkve, hrišćanska zajednica je samo manjina koja je

vrlo često primorana da se bori za sam svoj opstanak. Iako su gradovi Antiohija, Aleksandrija i Jerusalim nekada bili glavni crkveni centri za slanje misionara, danas su tamošnje hrišćanske zajednice samo bleda senka onog što su nekad bile. Pod vlašću Islamske države (ISIS), stotine crkava u tim oblastima su uništene. Tamo gde su nekad krstovi ukrašavali krovove crkava, danas se vijori zastava ISIS-a, na kojoj piše: „Nema drugog boga osim Alaha, i Muhamed je njegov poslanik.“ Drevne svetinje i muzeji bukvalno su dizani u vazduh ili polupani teškim maljevima. Slično tome, muslimanski vakuf u Jerusalimu pokušava da porekne i izbriše svaki dokaz istorijske povezanosti i prisutnosti Jevreja na Hramskoj gori.

Od takvih primera bi se mogli bukvalno ispisati tomovi i tomovi knjiga. Gde god se islam širio, pokorena kultura postepeno je brisana, a obeležja uništavana. Na meti je posebno bila religija pokorenih naroda. Ono što je islam ostavio za sobom, savršeno je ispunjenje Danilovih predviđanja (2:40, 7:7, 19). Četvrta zver je satirala i proždirala ono što je osvojila. Dok Rimsko carstvo ima mnogo poteškoća da se uklopi u ove opise, Islamski kalifat ih savršeno ispunjava.

„POMEŠANO“ ČETVRTO CARSTVO

Još jedan vrlo zanimljiv nagoveštaj etničke osnove poslednjeg carstva nalazi se u Danilu 2:43: „Video si i da je gvožđe pomešano sa običnom glinom. To znači da će se mešati sa semenom drugih naroda, ali da se neće održati zajedno, kao što se ni gvožđe ne može pomešati s glinom.“

Tri puta, ovaj stih koristi istu reč prevedenu kao „pomešano“, „mešati“ i „pomešati.“ Malo njih zna da je ovde u pitanju aramejska reč *’arab* (hebrejski: *ereb*). Na drevnom Bliskom istoku, Arapi su smatrani mešovitim pustinjskim narodima. Pošto su potomci Ismaila i Isava sklapali brakove sa pripadnicima raznih pustinjskih paganskih plemena, postali su poznati kao „pomešani.“

Prvo spominjanje ovih „pomešanih“ u Bibliji nalazi se u Knjizi Nemijinoj. Nakon što je pronađena Knjiga zakona, čitav Izrael se okupio da čuje Reč koja je čitana javno: „Toga dana bila je narodu čitana Mojsijeva knjiga i u njoj se našlo da je zapisano da se Amonac i Moavac doveka ne primaju u Božiji zbor... I čim su čuli Zakon, odvojili su od Izrailja svaku osobu *mešanog porekla*“ (13:1–3, naglasak dodat).

Nakon čitanja Zakona, Jevreji su shvatili da im je zabranjeno uzimati žene iz pustinjskih paganskih naroda, tačnije od Amonaca i Moavaca, koji su živeli tamo gde se danas nalazi Hašemitska Kraljevina Jordan. Dakle, iz Izraela su isključili sve one koji su bili pomešani ili „'arab.“ Sam naziv *Arap* u svojim etimološkim izvorima odnosi se na mešovite ljude koji su živeli prvenstveno na istoku Izraela. Dakle, doslovni prevod Danila 2:43 bio bi: „Video si i da je gvožđe pomešano sa običnom glinom. To znači da će biti *'arab*, ali da se neće održati zajedno, kao što se ni gvožđe ne može pomešati s glinom.“

Ovaj stih, koji liči na neku zagonetku i koji ukazuje na glavne narode iz kojih će se podići četvrti carstvo, veoma podseća na događaj iz Danila 5, kada Danilo tumači natpis na zidu koji ukazuje na pad Vavilonskog carstva u ruke Medijaca i Persijanaca. Danilo je pročitao reč *Farsan* (negde stoji Feres ili Peres), što znači „razdeljeno“, i objasnio da se odnosi na Farsan, tj. na Persijance.

Da budem jasan, ovaj mogući nagoveštaj unutar teksta nikako ne bi trebalo posmatrati kao negativnu izjavu koja se odnosi na sve Arape. Međutim, može ukazati na prirodu i poreklo tog carstva. Kako će pokazati svako ozbiljnije istraživanje islamskih osvajanja u istoriji, rani muslimani su zaista nametali jezik, kulturu i verske običaje sedmovekovne Arabije svima onima koje su osvojili.

STUBOVI SE RUŠE

Pošto smo preispitali 2. i 7. Danilovo poglavlje, dva najvažnija stuba teorije evropskog Antihrista, počinjemo da shvatamo da je slučaj evropskog ili rimskog Antihrista zasnovan na zaista slaboj osnovi. Šta je sa poslednjim stubom, Danilom 9:26? Pređimo sada na taj odlomak.

NAROD VLADARA KOJI ĆE DOĆI

Tokom proteklih nekoliko godina, u svom nastojanju da obrazložim biblijsku osnovu za islamskog Antihrista, bio sam u prilici da o ovome razgovaram sa različitim međunarodno priznatim profesorima proroštva koji su iznosili teoriju evropskog Antihrista. U suštini, stih koji svaki profesor navede kao osnovu za odbacivanje teorije islamskog Antihrista jeste Danilo 9:26, koji govori o „narodu vladara koji će doći“ (SSP).

Iako su ponuđena različita tumačenja ovog stiha, većina smatra da ovo proročanstvo kaže da će narod koji je unišio Jerusalim i hram 70. godine biti predak „naroda“ koji će slediti Antihrista („vladara koji će doći“).¹⁰¹ Prema ovom stavu, stih bi trebalo razumeti na sledeći način:

Narod (koji je prvenstveno sastavljen od sledbenika) vladara (Antihrista) koji će doći (u poslednje dane) uništiće grad (Jerusalim) i svetilište (jevrejski hram iz prvog veka). (SSP)

Iako je ovo samo jedan stih, on za mnoge predstavlja očigledan i neoboriv dokaz za rimskog Antihrista. Međutim, nakon dugogodišnjeg sveobuhvatnog preispitivanja ovog stiha i brojnih komentara koji ga objašnjavaju, i nakon što sam preispitao sva ponuđena rešenja, sa sigurnošću mogu reći da je tradicionalno tumačenje Danila 9:26 koje se odnosi na Evropu i Rim – pogrešno. Molim vas da ispratite moje obrazloženje.

Većina učenjaka veruje da se uništenje „grada i svetilišta“ u ovom stihu odnosi na 70. godinu, kada su rimske legije pod

vojskovođom Titom uništile jevrejski glavni grad Jerusalim i njegov hram. Zbog toga što su vojnici bili rimski građani, mno-gi zaključuju da će glavni sledbenici Antihrista u poslednjim danima biti Evropljani, opšte gledano, ili određenije – Italijani. Problem je, međutim, to što je vrlo mali broj vojnika koji su uništili hram i Jerusalim 70. godine bili Italijani, pa čak i Evropljani. U stvari, istorija otkriva sasvim drugačiju sliku.

Pre nego što je Rimsko carstvo postalo carstvo, zvalo se Rimska republika. U ranim danima Republike, kada je carstvo počelo da se stvara, većina regrutovanih vojnika u rimskim legijama bili su Italijani iz Rima i okolnih predgrađa. Međutim, pošto se carstvo znatno proširilo, postalo je skoro nemoguće da se celo carstvo obezbeđuje samo vojnicima iz Italije. Nije bilo dovoljno Italijana da se rasporede širom Evrope, Severne Afrike i Bliskog istoka. Tako je početkom prvog veka, imperator Avgust napravio više reformi koje su izazvale značajne promene u etničkom sastavu rimske vojske. Do 15. godine, jedini deo rimske vojske, koji se i dalje sastojao uglavnom od Italijana, bio je Pretorijanska garda, elitna vojna jedinica koja je štitila cara. Ostatak vojske je sve više bio sastavljen od „provincijalaca“, građana koji su živeli u provincijama, spoljnim rubovima carstva, daleko od glavnog grada Rima. „Provincijalizacija“ vojske sprovedena je u svim rimskim legijama ovog razdoblja, što je najizraženije bilo kod istočnih legija, koje su korišćene za napad na Jerusalim. Drevni istorijski zapisi i sa-vremena istraživanja ovo jasno potvrđuju.

Prema Publiju Korneliju Tacitu, senatoru i rimskom istoričaru, „cezara Tita su dočekale tri legije u Judeji, peta, deseta i petnaesta [za napad na Jerusalim]... njima je priključena dvanaesta iz Sirije i deo ljudstva koji je pripadao osamnaestoj i trećoj legiji, koje je morao da povuče iz Aleksandrije. Ovu silu je pratila... jaka četa Arapa, koji su mrzeli Jevreje sa mržnjom kakvu često srećemo među susedima.“¹⁰²

Postoji nekoliko važnih detalja koje u ovom tekstu primećujemo. Prvo, saznajemo da su rimske legije bile raspoređene u Judeji, Siriji i Egiptu. Ovoj vojsci pridružila se „jaka četa Arapa, koji su mrzeli Jevreje.“ Nepotrebno je reći da se od prvog veka skoro ništa nije promenilo kad je u pitanju regionalna mržnja prema jevrejskom narodu.

Kasnije je Josif Flavije, još jedan neizostavni istoričar iz tog vremena, potvrdio Tacitov izveštaj: „Vespazijan je poslao svog sina Tita... [koji] je kopnom stigao u Siriju gde je sakupio rimsku vojsku i od susednih careva mnoge pomoćne (dobrovoljačke) trupe.“¹⁰³ Na drugom mestu, Josif, takođe, podrobno govori o broju arapskih vojnika koji su se pridružili vojsci koja se spremala za napad: „Malh [car Arabije], posla 1.000 konjanika i 5.000 pešaka“¹⁰⁴. Zamislite, šest hiljada ljudi je čitava jedna legija. Malh, koji je bio samo jedan od tri arapska cara koji su poslali dobrovoljce, uputio je dovoljno vojnika za jednu celu legiju. Kao što sam to detaljno opisao u svojoj knjizi *Zver sa Bliskog istoka*, savremeni stručnjaci za rimsку istoriju potpuno su saglasni da su „rimski“ vojnici uglavnom bili etnički Sirijci i Arapi, ne preci današnjih Evropljana, već stanovnika Bliskog istoka.

Naravno, ukoliko olako pređemo preko Danila 9:26, možemo zaključiti da će pristalice Antihrista biti Evropljani, ali ako malo više istražimo, videćemo da dokazi otkrivaju nešto sasvim drugačije od onoga što mnogi veruju.

KRATAK PREGLED

Hajde da se u kratkim crtama podsetimo o čemu smo govorili u ovom poglavljju. Prvo smo govorili o izraelo-centričnosti Biblije. Usredstredili smo se na stvarni geografski prostor u kome će se odigrati veliki sukob u poslednjim vremenima i pokazali da se sve vrti oko Jerusalima. Preispitali smo nekoliko odlomaka koji navode da će Antihristova neprijateljska vojska biti sastavljeni od „okolnih naroda“, tj. Izraelovih „suseda.“

Zatim smo izneli činjenicu da biblijski proroci više puta poimence nabrajaju narode koji će slediti Antihrista. Svi su oni bliskoistočni i severnoafrički, islamski narodi. Konačno, preispitali smo tri glavna stuba koji su osnova teorije evropskog Antihrista. Uprkos činjenici da je većina tokom crkvene istorije smatrala da će carstvo Antihrista u poslednjim danima biti obnovljeno Rimsko carstvo, videli smo da postoji mnogo čvršća osnova za verovanje da će, zapravo, Islamski kalifat biti obnovljen. Kada shvatimo da nije samo prorok Danilo, već su i svi ostali proroci govorili o Islamskom kalifatu a ne o Rimskom carstvu, u istom trenutku će nestati brojne poteškoće unutar Biblije. Tada će se sva biblijska proročanstva savršeno uklopliti. Kada u bravu zagonetnog sveta biblijskih proročanstava kao ključ ubacimo islam, sve dolazi na svoje mesto i sve ima smisla.

ZAKLJUČAK

Ako je poslednje carstvo zveri zaista oživljeno Islamsko carstvo, onda to baca ogromno svetlo na tajanstvenu bludnicu Vavilon. Ovaj eshatološki grad biće grad blisko povezan sa poslednjim carstvom zveri. Dok nastavljamo da sužavamo krug različitih kandidata koji se mogu uzeti u obzir, islamski identitet sedme i osme glave svakako je jedan od najvažnijih usmerenja. U sledećem poglavljju, videćemo da ne samo što je poslednji Vavilon grad koji je čvrsto povezan sa poslednjim carstvom zveri, već je i samo njegovo religiozno i finansijsko sedište.

SATANIN GRAD

KAO ŠTO SMO VEĆ POKAZALI, sedam glava zveri predstavljaju sedam carstava u istoriji. Čim su Jevreji postali veliki narod, Satana je izneo ono što će postati prvi od mnogih planova za njihovo uništenje. Egipat pod faraonom, pre oko tri i po hiljade godina, bio je prvo carstvo koje je pokušalo da uništi narod sa kojim je Bog sklopio zavet. Nakon što je Egipat propao, još nekoliko drugih paganskih carstava podigla su se i propala. Iako su se carstva smenjivala, Satanin cilj je tokom istorije ostao isti: uništiti Božji narod i ometati Njegove planove. Kao što smo to naglasili u sedmom poglavljju, Satana je uvek radio preko paganskih carstava, vladara i njihovih vojski kako bi ostvario svoje vlastite planove i ciljeve. Bez obzira na to da li su Egipat, Asirija, Vavilon, Persija, Grčka, Rim ili Islamski kalifat, sve ih je đavo upotrebio kao marionete kako bi ispoljio svoj bes prema Gospodu i Njegovom narodu. U zagognetnom apokaliptičkom prikazu sedmoglavog čudovišta iz Otkrivenja 17, imamo sveistorijsku, duhovnu sliku glavnih carstava koje je Sotona koristio.

Kada uzmememo u obzir da je žena opisana kao partner zveri, označena kao grad pod nazivom „Vavilon“, dobili smo još jednu veoma važnu smernicu. Vrlo jednostavno, grad Vavilon je bio glavni grad Vavilonskog carstva, treće glave zveri. Međutim, nakon pada Vavilona, sedište Satanine moći na zemlji preselilo se na drugu geografsku lokaciju. Ubrzo nakon

što jedno carstvo padne, a drugo se podigne, Satana se odomaći u nekom novom glavnom gradu. Zbog toga su Jevreji prvog veka i rani hrišćani gledali na grad Rim (prestonica šestog carstva) kao na „Vavilon.“ Drevni paganski grad Vavilon bio je korišćen kao prauzor za sve druge satanske gradove koji bi usledili. Rim je bio duhovni Vavilon svog vremena. Zato je apostol Petar mislio na Rim kada je napisao: „Pozdravlja vas sa vama izabrana crkva u Vavilonu i moj sin Marko“ (1. Pt. 5:13, EČ). Ovaj stih sadrži jedan od najvažnijih podataka koji nam pomažu da pravilno protumačimo i razumemo misteriju Vavilon.

REAKCIONARNE PRIMEDBE

Pre nego što razgovaramo o posledicama Petrovog komentara, moramo ukratko da odgovorimo na primedbe onih koji tvrde da Petar nikada nije bio u gradu Rimu. Već duže vreme neki protestanti tvrde da Petar nikada nije bio u Rimu. Ako bi se to moglo dokazati, došao bi kraj rimokatoličkom učenju po kojem je Petar prvi papa. Kao što je najčešće slučaj u predmetima teoloških sporova, neki će iskoristiti svaku priliku da svojim protivnicima „prikače“ sve što bi moglo da ih ospori. Kao protestant, shvatam da postoje različita teološka pitanja kod kojih se katolici i protestanti ne slažu, ali kao ljubitelji istine, moramo izbegavati reakcionarnu teologiju. Primarni cilj reakcionarne teologije jeste da pobije svoje teološke protivnike, a ne da dođe do istine. Nikada ne treba da izgrađujemo neki teološki stav jednostavno zato što on osporava ono što suparnička grupa veruje. Ako hoćemo nepristrasno da istražimo uticaje koji se javljaju između različitih religija, sekci i veroispovesti, zaprepastilo bi nas koliko je doktrina u istoriji promenjeno zbog reakcionarne teologije. Žestoki napori nekih da poreknu Petrovo prisustvo u Rimu, uprkos mnogim dokazima, savršeni su primer ovog pogrešnog pristupa. Hajde da razmotrimo zašto su ti prigovori neprihvatljivi.

DA LI JE PETAR BIO U DOSLOVNOM VAVILONU?

Neki su tvrdili da je Petar svoju prvu poslanicu pisao iz doslovnog, istorijskog grada Vavilona na Eufratu. Prvi problem sa ovim je to što, kada je Petrova poslanica napisana, u drugoj polovini prvog veka, Vavilon uopšte nije bio prometno mesto.

Prvo značajno uništenje Vavilona dogodilo se otprilike četiri stotine godina pre Petra, kada je, u 309. pr. Hr., Antigon I iz Makedonije grad potpuno sravnio sa zemljom. Dvadeset četiri godine kasnije, Antioh I je preselio preostalo civilno stanovništvo. Petnaest godina nakon toga, 160. pr. Hr., Vavilon je obnovio Antioh IV Epifan. Kasnije je rimski geograf Strabo, pišući o Hristovom vremenu, rekao: „Veći deo Vavilona je toliko napušten da bi svako bez oklevanja sa podsmehom rekao da je 'Veliki grad' sada velika pustinja.“¹⁰⁵ Strabo je nastavio opisivanje malih naselja haldejskih zvezdara, koji su živeli među ruševinama grada. U to vreme je presušila reka Eufrat, i ono što je pre toga opustelo postalo je još veća pustoš. Otprilike osamdeset godina kasnije, 116. godine, rimski imperator Trajan stigao je na mesto nekadašnjeg velikog grada i „nije video ništa osim gomile kamenja i ruševine“¹⁰⁶. Ipak, neki bi i dalje da veruju da se u to vreme, kada je Vavilon bio samo pustinja sa samo šaćicom stanovnika, apostol Petar pre selio tamo i vodio crkvu koja je napredovala.

Drugi problem sa idejom da je Petar bio u doslovnom mesopotamskom Vavilonu jeste činjenica da je morao da koristi kodirani jezik kada je govorio o tamošnjoj crkvi. Petar je poslao pozdrave „izabrane (crkve) koja je u Vavilonu“ (1. Pt. 5:13, DS). Dok Biblija kralja Džejmsa koristi reč crkva^d, izvorni tekst jednostavno kaže „ona.“ U engleskim prevodima NIV, NASB, ESV i nekoliko drugih стоји slično: „Pozdravlja vas ona, koja je u Vavilonu.“ Međutim, svi rani sirijski, arapski

^d koristi reč crkva – kao i gotovo svi srpski prevodi, osim što prevod Dimitrija Stefanovića reč „crkva“ stavљa u zagradi.

i latinski rukopisi umetnuli su reč „crkva“ umesto „ona.“ Zašto? Zato što su rani prevodioci shvatili da se Petar trudio da prikrije činjenicu da je pisao u ime neke crkve. Kodirani jezik bi bio potreban samo ako piše iz grada gde se crkva zbog progona tajno okupljala. Da je Petar bio u Vavilonu na Eufratu, uopšte ne bi bilo nikakve potrebe da bude tajanstven ili oprezan. Čak i da je bilo male jevrejske zajednice kojoj je Petar propovedao evanđelje, bilo bi nemoguće prikriti svoje ciljeve zbog čega je bio тамо. Međutim, ako je Petar bio u Rimu, где je progon hrišćana tokom ovog razdoblja dobro dokumentovan, onda bi bilo potpuno razumljivo što je morao da deluje prikriveno.

Treći problem koji se javlja u vezi s verovanjem da je Petar bio u Vavilonu na Eufratu, jeste to što u svom pominjanju svi rani crkveni pisci stavljaju Petra u grad Rim u vreme progona. Ne postoji ni trunka istorijskih dokaza da je Petar ikada otišao u doslovni Vavilon na Eufratu.

EGIPATSKI VAVILON

Drugi su tvrdili da je Petar bio u gradiću zvanom Vavilon, nadomak Kaira. Međutim, tu ideju većina škola u potpunosti odbacuje. Osim imena Vavilon, nije ponuđen nijedan dokaz za ovu tvrdnju. Egipatski gradić Vavilon bio je toliko beznačajan da bi Petar, zapravo, trebalo da objasni zbog čega piše baš odatile. Govoriti o drevnom bliskoistočnom „Vavilonu“ a misliti na gradić u Egiptu, bilo bi slično kao kad bi nam neko danas pričao kako je bio u „Parizu“, misleći na Pariz u Teksasu, a ne na glavni grad Francuske. Ukoliko nam ne razjasni o kojem gradu se radi, zbuniće nas, a možda čak i obmanuti.

Osim toga, kao što je to slučaj i sa doslovnim Vavilonom, ne bi bilo razloga da Petar koristi kodirane reči koje se odnose na tamošnje vernike, ako je bio u nekom selu, где je мало вероватно да се desi прогон и где би му било немогуће да са-

krije svoje namere. Na kraju, ovo je još jedna opcija koja nema nikakvu istorijsku podršku.

VAVILON KAO RIM

Za razliku od prethodna dva predloga, svi istorijski dokazi ukazuju na to da je Petar bio u Rimu kada je napisao svoju prvu poslanicu. Veruje se da je Petar stigao u Rim u približno 47. godini i ostao tamo do smrti oko dvadeset godina kasnije. Prva Petrova poslanica je verovatno napisana neposredno pre mučeničke smrti u progonu pod Neronovom vladavinom.

Pišući rimskim hrišćanima 110. godine, samo četrdeset godina nakon Petrove smrti, Ignatije Antiohijski je rekao: „Ja vam, kao i Petar i Pavle, ne izdajem naredbe. Oni su apostoli, a ja sužanj; a oni zaista slobodni“¹⁰⁷. Zaključak je, naravno, da su i Petar i Pavle jednom predsedavali kao apostoli nad vernicima u Rimu. Ignatijev svedočanstvo je važno jer je on bio u crkvi u vreme kada su Petar i Pavle služili crkvi.

Devedeset godina kasnije, Tertulijan je u svom *Propisu protiv jeretika* za Rim primetio: „Kako je srećna ova crkva, pred kojom su apostoli prolili svu svoju doktrinu zajedno sa svojom krvlju! Gde je Petar pretrpeo stradanje kao i njegov Gospod! Gde je Pavle zadobio svoju krunu smrću isto kao Jovan“¹⁰⁸. Svakako, svi znaju da je Pavle mučenički stradao u Rimu, a ovde Tertulijan kaže da su i Petar i Pavle bili mučeni u ovom istom gradu. Otprilike u isto vreme Irenej iz Liona pisao je o „velikoj i slavnoj crkvi u Rimu, koju su tamo osnovali dva apostola Petar i Pavle“¹⁰⁹. Drugi rani izvori i glasovi, kao što su Didahe, Polikarp, Kliment, Laktancije, Kiril, Euzebije, Jeronim i nekoliko drugih, takođe su dali komentare koji podržavaju Petrov boravak u Rimu. U svom trodelenom delu, *Vera ranih očeva*, Vilijam A. Džirgens (William A. Jurgens) zapravo navodi trideset pominjanja ranih hrišćanskih pisaca i crkvenih dokumenata koji su potvrdili prisustvo Petra u Rimu. Svedočenje rane crkve je u toj meri saglasno da je Petar bio u Rimu

kada je napisao svoju prvu poslanicu, da Ungerov Biblijski rečnik nedvosmisleno kaže: „Dokazi o njegovom mučeništvu su nesporni, pošto nema nikakvih suprotnih izjava u spisima ranih crkvenih otaca“¹¹⁰.

Malo njih zna da su arheološki i naučni dokazi da je Petar sahranjen pod Bazilikom Sv. Petra u Rimu takođe prilično prisutni. Istraživač Džon Evandelist Volš (John Evangelist Walsh), u svojoj knjizi *Kosti Sv. Petra*, podseća na fascinantni izveštaj naučnog i arheološkog istraživanja o važnosti hrišćanske tradicije. Volšova knjiga naučno i nepristrasno otklanja sve sumnje vezane za iskopavanja, tako da čitaocu ne preostaje ništa drugo osim da zaključi da su pod bazilikom zaista otkriveni ostaci apostola Petra. Iako bi bilo previše da ovde detaljno navedemo kako se sa naučnom tačnošću dolazi do ovog zaključka, dovoljno je reći da će svako ko želi nepristrasno da preispita činjenice i sam zaključiti da je Petar najverovatnije sahranjen u Rimu.

U svetlu preovlađujuće težine dokaza, ne bi trebalo da nas iznenadi otkriće da je Euzebije Pamfil, veliki rani crkveni istoričar, upućivao na ovaj stih 303. godine, navodeći: „Petar pominje Marka u svom prvom pismu, za koje kažu da je napisao u Rimu, kako je on sam naznačio, kada grad u prenosnom smislu naziva Vavilonom“¹¹¹. Dokazi da je Petar koristio „Vavilon“ kao kodiranu reč pojačava i to što je umesto „crkva“ koristio reč „ona“, najverovatnije da bi prikrio svoju lokaciju i namere u toku svog rada pod velikim progonom.

SVEDOČENJA APOKRIFA I PSEUDEPIGRAFA

Petrova upotreba imena Vavilon da uputi na Rim, izgleda da je bila uobičajena praksa među hrišćanima i Jevrejima tokom ovog istorijskog razdoblja. Nekoliko apokrifnih i pseudoepigrafских dela takođe koriste ime Vavilon kada su govorili o gradu Rimu.¹¹² U petoj knjizi Sibilskih proročanstava, koja datira oko 80. godine, pisac predviđa da će velika zvezda pasti

sa neba i spaliti Vavilon, što se odnosi na „zemlju Italiju... grad zemlje latinske, nečist u svemu... kao udovica će sedeti na svojim obalama, a reka Tibar će žaliti za vama“¹¹³. Otkrivenje Varuhovo i 2. Jezdrina Vavilon koriste na sličan način.

Pošto je bilo uobičajeno da se u tom razdoblju Rim naziva „Vavilonom“, i Petrova publika je verovatno odmah shvatila da se radi o Rimu. Postojao je razlog zašto su Jevreji i hrišćani videli vezu između Vavilona i Rima. Oba grada su bila glavna sedišta velike paganske moći u njihovim danima. Bili su glamurozni, zavodljivi, bezbožni, bogati i moćni preko svake mere. Dakle, 70. godine, kada su rimske armije uništile Jerusalim i jevrejski hram, Rim je za Jevreje nastavio da bude Vavilon.

VAVILON: GRAD U KOJI JE SATANA MIGRIRAO

To što je apostolska crkva gledala na Rim kao na Vavilon poslednjih dana, od vitalnog je značaja kada pokušavamo da utvrdimo identitet poslednjeg Vavilona - velike bludnice. Za vernike tih dana, Vavilon je predstavljaо više od doslovnog drevnog grada Vavilona. Sve što je Vavilon otelotvorio i predstavljaо, migriralo je. U duhovnom smislu, Vavilon nije bio statičan, nije vezan za jednu lokaciju. „Vavilon“ predstavlja čvrsto uporište Satane na zemlji u određenom vremenskom razdoblju. Nakon pada Vavilona, satanski duh koji je ranije pronašao dom na Eufratu jednostavno se preselio u drugi grad i tamo postavio svoj tron. Svako sledeće veliko carstvo ima iste karakteristike: ono je povezano sa nekom paganskom religijom koja gaji mržnju prema jevrejskom narodu i neugasivu, demonsku požudu za posedovanjem Božje obećane zemlje. Nakon Vavilona, Medopersijsko carstvo je nasledilo Grčko, a potom i Rimsko. Kao što je Bijejl rekao: „U Jovanovo vreme 'veliki grad' bi se prvenstveno odnosio na Rim, jer je bio središte bezbožnog carstva koje je u to vreme proganjalo Božji narod“¹¹⁴. Kako su se carstva smenjivala, tako je „Vavilon“ migrirao. Kao takav, Tikonije, hrišćanski teolog iz četvrtog

veka, otvoreno je okarakterisao Vavilon na sledeći način: „Prema tome, to je grad naroda đavolovog“¹¹⁵. Dakle, dok se trudimo da razotkrijemo misteriju Vavilon, do sada imamo sledeća objašnjenja:

Upotrebljen je slikovit jezik da bi se otkrio identitet grada koji će biti prestonica poslednjeg velikog Sataninog carstva. To će biti poslednji glavni grad globalnog idolopoklonstva i poslednje veliko demonsko uporište na zemlji, odakle će Sotona voditi rat protiv Jerusalima i Božjeg plana spasenja.

Razni pisci biblijskih komentara zastupaju ovaj stav. Na primer, Kendal Isli (Kendall Easley) je u svom komentaru Otkrivenja rekao:

U to vreme – vreme šeste glave čudovišta – žena je poprimila oblik Rima. U danima sedme glave pojaviće se još jedan veliki grešni grad. Kao raskošna Antihristova prestonica biće izdvojena od ostalih.¹¹⁶

Nakon navođenja glavnih gradova Egipatskog (Memfis), Asirskog (Niniva), Vavilonskog (Vavilon), Persijskog (Persepolis) i Rimskog (Rim) carstva, Isli nastavlja:

Svaki od njih bio je Vavil(on) svojih dana. Svaki se pojavio kao izraz pronicljivih odluka i napretka, podržanih od vojne moći i političkih spletki. Svi su bili komercijalni, verski i kulturni centri. Svi su se ponosito suprotstavljali Bogu i Božjem narodu. Svi oni zajedno utrli su put jednom poslednjem velikom gradu i poslednjoj civilizaciji, koji će se u budućnosti podići protiv Boga i biti „veliki Vavilon“, gospodarica sveta. Onako kako je prošao prvi veliki svetski grad Vavil(on), proći će i poslednji: Bog će mu suditi neposredno i žestoko.¹¹⁷

Isli je to svakako dobro povezao. Kroz istoriju, oduvek je bilo: Jerusalim protiv „Vavilona.“ U prvom veku bilo je Jerusalim protiv Rima. Danas, međutim, Rim više nije glavno

sedište satanske moći na zemlji. Nakon pada šestog carstva, pojavilo se još jedno.

PRESTONICA SEDMOG CARSTVA

Nakon što smo otkrili da je tajanstveni Vavilon Satanino uporište koje se seli iz jednog grada u drugi i prestonica iz koje će zver vladati svojim carstvom, sledeći korak je da jednostavno pogledamo sedmu glavu zveri iz Otkrivenja 17. Koje carstvo ona predstavlja? Kao što smo već rekli, to je Islamski kalifat, jedini kandidat u svetskoj istoriji koji ispunjava sve važne proročke stihove i jasan obrazac koji je utvrdilo prethodnih šest carstava. Za razliku od svega ostalog u ljudskoj istoriji, Islamski kalifat je bio prvak u ispoljavanju duha antisemitizma, anti-judaizma, anticionizma, antijahvizma i Antihristovog duha. To važi i za doktrinu i praksi. Iako je kalifat zvanično raspušten već više od devedeset godina, on živi u srcima i mislima velikog dela muslimanskog sveta, pošto mnoštvo ljudi i dalje traži njegovu obnovu. Zalaganja Islamske države Iraka i Sirije samo su najnoviji primer islamskog nastojanja da se ponovo uspostavi kalifat. Međutim, ono što dolazi sa Antihristom daleko će nadmašiti ISIS u veličini, moći i globalnom uticaju. Uspon osmog carstva zveri odigrava se upravo sada, u našem vremenu i pred našim očima. Verujem da je samo pitanje dana kada će se osmo carstvo ponovo uspostaviti.

Nakon što smo prepoznali sedmo carstvo, sada se moramo zapitati, koji je „grad“ duhovna prestonica i srce islamskog sveta? To je svakako grad Meka i Kraljevina Saudijske Arapije. Bez sumnje, Saudijska Arabija je duhovni epicentar islamskog sveta. Dok je Rim bio Vavilon prvog veka, proteklih 1400 godina novi Vavilon je vladao u srcima mnoštva naroda na Bliskom istoku.

Da, to je grad Meka, najveći idolopoklonički grad za koji je čovečanstvo ikada znalo.

RASKOŠNA CARICA

U OVOM POGLAVLJU RAZMOTRIĆEMO nekoliko završnih opisa i osobina bludnice u proročanstvu u Otkrivenju 17. Svaka od ovih osobina je od ključnog značaja za prepoznavanje velike bludnice, sve one govore ko je zaista ova žena, šta ona predstavlja i na kraju, kakva će biti konačna presuda nad njom.

PIJANA OD KRVI SVETIH

Među prvim zapažanjima koje je apostol Jovan izneo, bilo je da je bludnica „pijana od krvi svetih i od krvi Isusovih svedoka“ (Otkr. 17:6, SSP). Ne smemo prevideti težinu onoga što se ovde opisuje. U poslednjim danima svedočenje crkve svetu dostići će svoj vrhunac, a većina svedočanstava biće ostvarena mučeništvom svetaca i to u meri kakvu istorija ne pamti. Na isti način kako je Isus pobedio svet mučenjem i slamanjem, sveci poslednjih dana ugledaće se na svog Učitelja i nadvladati svet mučeništvom koje će biti deo objavlјivanja evanđelja. To je razlog što je snažni glas sa neba objavio buduću pobedu svetih: „Oni ga [Satanu] pobjediše Jagnjetovom krvlju i rečju svoga svedočanstva. Nisu voleli svoj život toliko da bi ustuknuli pred smrću“ (Otkr. 12:11, SSP). Prema ovom proročanstvu, glavni krivac za pokolj Božjeg naroda u poslednjim danima biće velika bludnica. Grad i uređenje koje ona predstavlja poklaće toliko mnogo svetaca da je prikazana kao pijana od njihove krvi.

Već smo istakli činjenicu da je kroz istoriju svako od sedam carstava progonoilo i pokušavalo da uništiti jevrejski narod. Kasnije, kada se pojavilo hrišćanstvo, hrišćani su takođe proganjani, kako pod Rimskim carstvom, tako i pod islamom. Međutim, u poslednjim danima, Satanin bes će dostići vrhunac i u punoj meri će se izliti. Otkrivenje 12 opisuje ovaj poslednji i najžešći napad:

I nasta rat na nebu; Mihailo sa svojim anđelima zarati na aždaju. I aždaja i njeni anđeli zaratiše, ali ne odoleše i ne nađe im se više mesta na nebu. I bi zbačena velika aždaja, stara zmija, zvana đavo i satana, koja zavodi sav svet, ona bi zbačena na zemlju i njeni anđeli behu zbačeni s njom. I čuh snažan glas na nebu kako govori: sad nasta spasenje i sila i carstvo Boga našega, i vlast njegovog Mesije, jer je zbačen tužitelj naše braće koji ih optuživaše pred našim Bogom dan i noć. I oni ga pobediše Jagnjetovom krvlju i rečju svoga svedočanstva, i ne zavoleše svoj život - sve do smrti. Zato se veselite nebesa i vi koji boravite na njima. Teško zemlji i moru, jer đavo siđe k vama s velikim gnevom znajući da ima malo vremena. I kad aždaja vide da je zbačena na zemlju, poče goniti ženu koja rodi muško dete. Ženi pak dadoše dva krila velikog orla - da leti u pustinju na svoje mesto, gde će se hrani jedno vreme, i dva vremena, i po vremena, daleko od zmije. A zmija izbací za ženom iz svojih usta vodu kao reku, da je reka odnese. No zemlja pomože ženi, pa otvorí zemlja svoja usta i popi reku koju izbací aždaja iz svojih usta. I razgnevi se aždaja na ženu, te ode da zarati na ostalo njenog potomstvo, na one koji drže Božije zapovesti i imaju svedočanstvo Isusovo. (st. 7–17, EČ)

Moramo da napomenemo da bez obzira na to da li govorimo o samom Antihristu, njegovim sledbenicima ili krvo-ločnoj bludnici, oni deluju zajedno da ispolje sav Satanin bes. Lenski je sa pravom izjavio: „U određenom smislu, bludnica Vavilon, carevi i stanovnici zemlje jesu jedno isto“¹¹⁸. Hrišćani

često razmišljaju o Antihristovom progona, ali vrlo retko o velikom progona koji će u poslednjim danima doći od bludnice. Istina, ovo dvoje su, u suštini, jedno isto. Tako da razumeemo poziv poklanim svećima, apostolima i prorocima na nebu koji kaže: „Veseli(te) se nad njom... Jer Bog prizna pravdu vašu osudom njezinom“ (Otkr. 18:20^e, LB). Prolivene krvi u njenoj senci biće tako mnogo da će velika bludnica biti lično odgovorna za sva krvoprolaća kroz istoriju. Zbog toga proročanstvo u zaključku iznosi snažnu napomenu: „U njemu se nađe krv proroka i svetih i svih koji su zaklani na zemlji“ (Otkr. 18:24, EČ). Bludnica Vavilon nije doslovno odgovorna za krv svakog pojedinog sveca u istoriji. Međutim, progon koji će u toj meri biti izveden pod njenim uticajem, dovoljan je za opravdanje takve hiperbole i sveobuhvatnog jezika.

CARICA MNOGIH CAREVA

Začuđuje i uz nemirava slika ove žene jer je istovremeno prikazana kao krvoločni ubica koji ima globalni uticaj i kao moćni trgovački posrednik među carevima, svetskim vladarima i narodima širom zemlje. Proročanstvo zapravo počinje tako što ističe da su carevi zemlje njeni glavni pokrovitelji. Opisana je kao ona „s kojom su carevi zemaljski bludničili, a stanovnici zemlje napiše se njenog bludničkog vina“ (Otkr. 17:2, EČ). Dok su narodi na zemlji pijani od njene lažne religije i prolivene krvi Božjeg svetog naroda, ona uživa podršku zemaljskih vladara. Ovo je zastrašujuće.

Prikazano je da se uticaj bludnice proteže do kraja zemlje. Ovo jasno vidimo dok anđeo objašnjava da su vode na kojima bludnica sedi „narodi, ljudi, narodnosti i jezici... A žena koju si video... vlada nad carevima zemaljskim“ (17:15, 18). Do koje mere će dosezati uticaj bludnice jeste nešto o čemu može da se raspravlja. Da li treba zaključiti da ona u doslovnom smislu

^e Ili kako prevodi NSP: „Veselite se nad njim (tj. nad gradom Vavilonom)... jer ga je Bog kaznio zbog onog što je učinio vama.“

„vlada“ nad svakim pojedinim zemaljskim „carem“ i vladarem ili jednostavno ima ogromni uticaj i kontroše veliki broj svetskih vladara? Na osnovu drugih odlomaka koji govore da će neki narodi i njihove vojske pružati otpor, smatram da je razumnije da se prepostavi da je najverovatnije ovo drugo u pitanju. Ono što znamo jeste da bludnica ima ogroman uticaj na mnoge careve i narode i da ih kontroliše, pa je zato opravdano što Sveti pismo tako govorи.

VELIKI EKONOMSKI UTICAJ

Već smo razgovarali o ogromnom verskom uticaju bludnice. Moramo priznati i da proročanstvo veliki naglasak stavlja na njenu ekonomsku moć i uticaj. Naravno, prostitucija je oduvek bila stvar ekonomije. Kroz proročanstvo, žena je prikazana kao zavodnica, ne samo zbog njene požude, već i zbog njene raskoši. Rečeno nam je da „carevi sveta s njom su bludničili, a svetski se trgovci obogatili od njene silne raskoši!“ (Otkr. 18:3). Na drugom mestu, tekst navodi da su „carevi sveta... uživali u njenoj raskoši“ (18:9). Zanimljivo je to što prevod kralja Džejmsa (slično našem VK) za te careve kaže da su se „naslađivali.“ Vrlo jednostavno, i trgovci i carevi su postali bogati u svojim poslovima sa caricom, koja živi u raskošnom bogatstvu. Kao što je to Bijejl izjavio: „Sam opis potvrđuje da žena predstavlja svetsku ekonomsku silu... Ona je zaštitni znak kulture koja održava stalni ekonomski napredak... [Ona] mami i pokušava da zavede svojom privlačnom ekonomijom“¹¹⁹.

Duhovna preljuba je svaki oblik klanjanja ili predanosti nekom drugom osim Bogu Biblije. Međutim, ona se ne odnosi samo na vidljiv čin klanjanja. U ovom proročanstvu pod „preljubom“ se podrazumeva i svaki oblik davanja podrške; u stvari, čini se da je najveći naglasak na uzajamnim ekonomskim ustupcima. Ovo vidimo u 18:3, gde se kaže da su sa njom „carevi zemaljski bludničili“ (EČ), isto kao što su se i „svetski se trgovci obogatili od njene silne raskoši.“ Pored toga, 18:9

govori o carevima sveta „koji su s njom bludničili i uživali u njenoj raskoši.“ Neki se mogu usprotiviti tome i reći da to što neko finansijski „podržava“ nekoga ne zaslužuje da bude etiketiran kao preljubnik ili bludnik. Međutim, zamislite sebe u situaciji da ste oženjeni čovek koji tajno finansira ženu koja nije njegova supruga. Iako finansijsko pomaganje samo po sebi ne mora da uključuje i čin preljube, malo ko se ne bi složio da se to s pravom može opisati kao nepoštenje i neverstvo. Dakle, ovde u Otkrivenju je prikazano da bludnica zavodi iz religioznih i ekonomskih razloga. Međutim, krivica za davanje podrške ovoj ženi u velikoj meri je pojačana činjenicom da je ona kriva za prolivanje krvi Božjeg svetog naroda. Često čujemo izreku: „Neprijatelj mog neprijatelja je moj prijatelj.“ Isto tako, ovi stihovi nam govore da prijatelji i pristalice ove žene, koja je najveći neprijatelj Božji, sebe svrstavaju u Božje neprijatelje. Iako će mnogi narodi otvoreno počiniti duhovnu preljubu sa bludnicom tako što će prihvatiti njenu lažnu religiju, mnogi drugi će joj se, bez sumnje, pridružiti tako što će sa njom imati ekonomsku ili čak vojnu saradnju. Neka dela nevere su manje otvorena i besramna od drugih, ali Bog ih sve stavlja pod Svoju osudu.

CARSKO OBELEŽJE

Sledeći opis odnosi se na skupocenu bludničinu odeždu: „Žena je bila obučena u porfiru i skerlet, okićena zlatom, dragim kamenom i biserima“ (Otkr. 17:4). Ove boje mogu se tumačiti na dva različita načina. Prvo, te boje su carsko obeležje. Kada je Isus bio uhapšen, rimski vojnici su ga ogrnuli plaštem koji je u jednom jevanđelju (Mt. 27:28) opisan kao skerletni, a u drugom kao purpurni (Mk. 15:17, SSP). Ovaj plašt je, zapravo, oponašao carsku odoru. Isto tako, ispleli su Mu i stavili „venac od trnja ... (i) trsku [kao žezlo] ... Onda kleknuše pred njim, pa počeše da mu se rugaju, govoreći: 'Zdravo, care Judejski!'“ (Mt. 27:29, SSP).

Purpurna i skerletna odeća bludnice ukazuju na nju kao na nekog ko polaže pravo na carski položaj. I pošto njena odeća bukvalno blista od zlata, dragulja i bisera, ona je takođe prikazana kao neizmerno bogata. Basnoslovno je bogata i obučena u carsku odoru.

Trebalo bi da shvatimo i da boje njene odeće predstavljaju grešnost: „Budu li gresi vaši kao skerlet“, Bog je jednom prilikom rekao Izraelu, „postaće beli kao sneg; budu li crveni kao purpur, postaće kao vuna“ (Is. 1:18). Ovo tumačenje podržava ostatak Otkrivenja 17, gde vidimo da je ona, zapravo, koruptivna bludnica ubica. Zato, s pravom možemo reći da njen izgled prikazuje dve stvarnosti. Ona je carica, ali isto tako i grehom zaodenuta bludnica i krvavi ubica. Mada nam ovo izgleda vrlo čudno i nastrano, ona jeste oličenje svega toga zajedno.

SKRIVENA OD POGLEDA DRUGIH

Postoji još jedan opis ove žene, koji se često propušta. U 18. poglavlju rečeno nam je da ona u svom srcu kaže: „Sedim na prestolu kao carica i nisam udovica i žalosti neću iskusiti“ (st. 7). Ovaj deo neposredno navodi ranije proročanstvo o Vavilonu koje je dao prorok Isaija. Važno je da se na njega vratimo i pročitamo ceo taj tekst:

I govorila si: Doveka će biti gospođa^f; ali nikad nisi to uzimala na um, niti si pomišljala šta će biti naponsetku. Sada dakle čuj ovo, koja živiš u slastima i bez brige sediš i govorиш u srcu svom: Ja sam, i nema druge osim mene, neću biti udovica niti će osiroteti. To će ti oboje doći ujedanput, u isti dan, da osirotiš i obudoviš, doći će ti potpuno, radi mnoštva čini tvojih i radi velike sile čaranja tvog. Jer si se pouzdala u zloču svoju govoreći: Niko me ne vidi. Mudrost tvoja i znanje tvoje prevariše te, te si

^f „gospođa“ – u drugim prevodima: „carica“ ili „gospodarica.“

govorila u srcu svom: Ja sam, i osim mene nema druge. (Is. 47:7–10, ĐD)

Ovo je slika žene čija ponositost dostiže vrhunac, nju je potpuno obmanuo visoki položaj na kojem se nalazi. Uverena je da njena vladavina nikada neće prestati. Ona gleda sa visine, sa koje misli da ne može biti oborenata, da joj se nikada neće oduzeti presto – da nikada neće biti u žalosti. Sasvim suprotno od toga, u nastavku teksta naglašava se kojom će brzinom i silinom doživeti kraj kada Božja presuda bude pala na nju: „Zato će se u jedan dan sručiti na nju ova zla: smrt, žalost i glad. I proždreće je vatra, jer je silan Gospod Bog koji joj osudi“ (Otkr. 18:8).

Još jedan važan detalj je čvrsto uverenje bludnice, koja kaže: „Ne vidi me niko“ (Is. 47:10). Ovo je prilično neočekivano. Usred njenog preteranog raskoša, pokvarenosti, ubistava i bludničenja, ona veruje da niko nije svestan njenih grehova. Naravno, ništa ne promiče Božjem zapažanju, i ono što se uradi u tajnosti biće do kraja razotkriveno. U ovom slučaju, čitav svet će gledati kako je bludnica razobličena, osuđena i zauvek uništena.

NJENA OSUDA BIĆE IZNENADNA, STRAŠNA, POTPUNA I KONAČNA

Privodimo kraju našu „opervaciju.“ Veliki naglasak unutar proročanstva stavljen je na uništenje i osudu velike bludnice. Vodene su neke rasprave u vezi s tom osudom. Na jednom mestu rečeno nam je da će „deset rogova... i Zver... zamrzeti Bludnicu. Opustošiće je i ogreleti, poješće joj meso, a nju spaliti u ognju“ (Otkr. 17:16, SSP). Na drugom mestu, nešto kasnije, stoji da je Gospod taj koji će joj suditi: „Zato će je u jedan dan savladati njene poštasti... i biće spaljena ognjem, jer je silan Gospod Bog koji joj sudi... Tada jedan moćni anđeo podiže stenu veliku kao mlinski kamen i baci je u more, govoreći: 'Ovako silovito biće bačen i veliki grad Vavilon, da se više ne

nađe“ (18:8, 21, SSP). Dakle, šta će biti od ta dva? Da li će zver uništiti bludnicu ili će je Bog uništiti? Ova, na prvi pogled, nesuglasica lako se rešava kada shvatimo da će Gospod jednostavno iskoristiti zver i njene careve da bi ostvario Svoje namere: „Jer Bog je stavio misao u njihova srca da ostvare njegov naum: da udruženi u jednoj nameri predaju svoja carstva Zveri, dok se ne ispune Božije reči“ (17:17).

Ne samo što proročanstvo naglašava da je osuda ovog grada sasvim neočekivana: „u jedan je čas opusteo“ (18:19), već i da će mu doneti teške i trajne posledice:

Muzika kitariste, muzičara, flautista i trubača neće se više čuti u tebi, niti će se koji umetnik više naći u tebi, a ni zvuk mlina se neće više čuti. Svetlost svetiljke neće više zasjati u tebi, niti će se glas mledoženje i neveste ikad čuti u tebi... (Otkr. 18:21–23)

Nakon što je uništena tako silovito i brzo, i spaljena u jedan dan, za njenu osudu rečeno je da je trajna i potpuna. U ovom gradu se više nikada neće čuti zvuci muzike. Građevinci neće nikada obnoviti grad. Trgovci se nikada više neće naći u njemu. Sve će prestati. Neće biti ni svadbi, ni venčanja. Ljudska bića tamo se neće vratiti. Opis njegovog stanja u budućem dobu, nakon Isusovog povratka, biće nam važan podatak kada budemo procenjivali različita tumačenja ovog proročanstva.

KRATKO PODSEĆANJE NA ONO ŠTO SMO DO SADA PROŠLI

POŠTO SMO DETALJNO SAGLEDALI PROROČANSTVO iz Otkrivenja 17-18 i istražili razne opise koji nam otkrivaju ko je velika bludnica i čime se ona bavi, sada ćemo se ukratko podsetiti svega što smo zapazili. Spisak koji ćemo sačiniti biće nam merilo koje će u sledećem delu biti od pomoći, jer ćemo razmatrati snagu i slabosti različitih tumačenja. Kao što ćemo videti, neka od ponuđenih rešenja za bludnicu Vavilon mogu se, kako to izgleda, sasvim dobro uklopiti u neke opise, ali se nikako ne uklapaju u neke druge. Da bi se neko tumačenje ozbiljno uzelo u obzir, nije dovoljno da bude u skladu samo sa nekim stavkama sa ovog spiska. Mora biti u skladu sa svakom od njih. Na kraju krajeva, koji god da je naš pogled u vezi s misterijom Vavilon, on mora biti sačinjen od podataka iz samog teksta, a ne na osnovu potrage za nečim što bi potvrdilo pretpostavke ili predanja kojih se već držimo. Hajde da razmotrimo šta to tekst zahteva.

GRAD U DOSLOVNOM SMISLU

U Otkrivenju 17 i 18, Vavilon poslednjih dana osam puta se naziva „gradom“ (17:18; 18:10, 16, 18–19, 21). Zatim, proročanstvo se nastavlja tako što se navodi ono što se jedino može shvatiti kao doslovan spisak namirnica i raznih drugih

potrepština koje on uvozi (18:11–13). Drugi delovi proroštva ga opisuju na načine koji se mogu odnositi samo na njegov doslovni geografski položaj (17:3; 18:17, 19).

VELIKI GRAD

Ovaj grad je više puta opisan kao „veliki grad“ (17:18; 18:10, 18, 19, 21). Iako se „veličina“ grada može zasnivati na površini koju zauzima i brojnosti njegovog stanovništva, ovde se naglasak više usredsređuje na njegov dalekosežan i ogroman uticaj na zemaljske careve, vođe i razne narode. Zato se njegova veličina najverovatnije zasniva na činjenici da je on više od samog grada, pošto ima veliku geopolitičku sferu uticaja. Tokom biblijskog razdoblja, čuveni veliki gradovi bili su srce neke države i vladali su velikim delovima starog sveta. Ovo je važilo za drevni Vavilon kao i za drevni Rim. Zato se naše razumevanje Vavilona poslednjih dana bez problema može odnositi i na više od samog grada države ili nekog naroda.

PUSTINJSKI GRAD

Na početku poglavlja 17, apostolu Jovanu je prikazan grad u pustinji (grč. *erēmos*). To što je Vavilon poslednjih dana, baš kao i drevni Vavilon, prikazan u pustinji, važna je smernica jer ukazuje na njegovo prirodno okruženje i mesto gde se grad nalazi.

LUKA ILI PRIOBALNI GRAD

Biblija izričito navodi da je to lučki grad, ili barem grad u blizini mora. Posle uništenja grada, oni koji žale i oplakuju svoj gubitak jesu prvenstveno kormilari, moreplovci i mornari. Dalje se naglašava da oni koji „na moru rade“, stajaće podalje i jadikovati kada ugledaju „dim od njenog spaljivanja... [jer] njegovim blagom se obogatiše svi koji su na moru imali svoje lađe“ (Otkr. 18:17–19, SSP).

GRAD POTROŠAČ, A NE PROIZVODJAČ

Veliki uvoz (Otkr. 18:11-13) ukazuje na to da ovo nije grad koji je veliki proizvođač, ne živi od svojih proizvoda niti od poljoprivrede. Grad uvozi podjednako luksuzne predmete kao i osnovne namirnice. Svetski trgovci se bogate od robe koju on kupuje. Shodno tome, ovo dodatno doprinosi činjenici da je ona zaista grad koji se nalazi u pustinji.

NAJVEĆI IDOLOPOKLONIČKI GRAD

Stalno povezivanje grada sa bludničenjem i razvratom kroz čitavo proročanstvo jesu slikoviti opisi njegove lažne religije i idolopoklonstva. Naziv koji je ispisan preko njenog čela, „veliki Vavilon, majka svih bludnica“, ukazuje na to da ovaj grad nije samo još jedan od gradova koji praktikuje lažnu religiju, već najznačajniji idolopoklonički grad koji je ikada postojao.

VERSKA PRESTONICA I MISIONARSKI CENTAR

Pored toga što je najveći grad idolopoklonstva i lažnog bogosliženja koji je ikada postojao, on je istovremeno i misionarski grad koji prenosi svoju lažnu religiju širom sveta. Oni koje zavodi jesu „carevi... narodnosti, mnoštva, narodi i jezici“ (Otkr. 17:2, 15, SSP). Rečeno nam je da svetski carevi saučestvuju u njegovom grehu i u njegovoj idolopokloničkoj lažnoj religiji. To što je naglašeno da „su od strasnog vina njegovoga razvrata pili svi narodi, i carevi zemaljski su s njim bludničili“ (18:3, EČ) potvrđuje da je verski uticaj ovog grada zaista globalan.

GRAD PRETERANE RASKOŠI

Među jedinstvenim opisima koji su dodeljeni ovom gradu, vidimo da je on prikazan i kao grad preterane raskoši i materijalnog izobilja. Osim što je okićen „zlatom, dragim kamenjem i biserima“ (17:4), on se takođe „proslavio i odao

raskoši“ (ili: „...proslavi i nasladi“ LB) (18:7). Nakon njegovog uništenja, čitamo da mu „svako obilje i svaki sjaj propade“ (18:14). Ovo će dovesti do žalosti jer „u jedan čas opuste toliko bogatstvo!“ (18:17). Mnoge predmete koje on uvozi su skupoceni, zahtevaju bogatstvo i govore o raskoši.

ZAVODI SVOJOM EKONOMIJOM

Silno bogatstvo i raskoš ovog grada služe da ostvare njegovu zavodljivost i uticaj u mnogo većoj meri nego što to uspeva samo preko svoje religije. I „trgovci“ (18:3) i „kormilari“ (18:17) „obogatiše se od raskoši bogatstva“ njegovog (18:3, LB). I što je još važnije, sve ovo bogatstvo glavni je razlog zbog čega se svetski carevi pridružuju njegovoj duhovnoj pokvarenosti i krvoprolici (17:2; 18:3).

ROBOVLASNIČKI CRAD

Na kraju spiska onoga što grad uvozi vidimo „robove i ljudske duše“ (Otkr. 18:11–13). Iako je u današnjem svetu svaki veliki grad u određenoj meri uključen u trgovinu ljudima, ovde je činjenica da uvozi „robove“ naglašena verovatno zato što je to u njemu mnogo razvijenije nego u drugim gradovima.

GRAD KOJI ZAGOVARA UBIJANJE JEVREJA I HRIŠĆANA

Ovaj grad se „opija krvlju svetih, i onih koji ispovedaju veru u Isusa“ (Otkr. 17:6). Ranije smo videli da je zver sa kojom je bludnica u timu, pokušala da uništi Izrael^g a zatim „ode da povede rat protiv ostalih njenih potomaka – onih koji se drže Božjih zapovesti i imaju Isusovo svedočanstvo“ (Otkr. 12:17, SSP). Kada bude konačno osuđen, „sveti, apostoli i proroci“ moći će da se raduju kao što im je rečeno: „Jer mu je Bog sudio onako kako je on sudio vama“ (Otkr. 18:20, SSP). Krvoprolice koje je ovaj grad počinio nad jevrejskim narodom i hrišćanima

^g ...Izrael, odn. „ženu koja je rodila muško dete.“

toliko je veliko da nam je rečeno: „I u njemu se nađe krv pročka i svetih, i svih koji su pobijeni na zemlji“ (Otkr. 18:24, EČ).

PRIKAZAN JE SA CARSKIM OBELEŽJEM

Grad je prikazan kao žena „obučena u porfiru i skerlet, okićena zlatom, dragim kamenom i biserima“ (Otkr. 17:4) što ukazuje na to da ima carsko obeležje.

SKRIVEN OD OČIJU DRUGIH

Rečeno nam je da ovaj grad „govori u svom srcu: sedim na prestolu kao car i nisam udovac i žalosti neću videti“ (Otkr. 18:7, EČ). Ovo je slika ponositog grada, koji je ubeđen da, uprkos njegovoj drskosti, nikada neće biti zbačen sa trona. Njegova izjava: „Ne vidi me niko“ (Is. 47), takođe ukazuje na to da on veruje da njegova besramnost prolazi neprimetno. On je sakriven, a nalazi se svima pred očima. Ovo prilično zapanjuje. Usred njegovog razvrata, ubistava i korupcije, on veruje da većina nije svesna njegovih grehova.

DUHOVNA I FINANSIJSKA PRESTONICA ISLAMSKOG SVETA

Ovaj grad poslednjih dana je samo srce sedmog i osmog carstva zveri – njihova prestonica. Pošto drevni gradovi Vavilon i Rim služe kao praslike Vavilona poslednjih dana, a bili su prestonice svojih carstava, tako je i budući Vavilon, prestonica poslednjeg satanskog carstva.

GRAD KOJI ĆE BITI ZAUVEK I POTPUNO UNIŠTEN

Konačno, kada ovaj grad bude uništen, biće uništen iznenada, brzo i potpuno. Njegovo uništenje biće „u jednom času... silovito biće bačen... i biće spaljen vatrom“ (Otkr. 18:19, 21, 8, SSP/EČ). Nadalje, njegova presuda je konačna i večna: „Vavilon... neće ga više biti“ (18:21).

ZAKLJUČAK

Bez obzira na to kakav je naš pogled na bludnicu Vavilon, on mora da ispunjava sve uslove koje smo naveli u ovom pogлавljtu. Tek sada kada smo razmotrili sva merila koja će nam biti od pomoći, možemo da nastavimo i počnemo odmeravanje različitih rešenja koja su nam ponuđena, kako bismo utvrdili koje od njih ima najvećih izgleda da ispuni ovo drevno zagonetno proročanstvo.

DRUGI DEO:

ODMERAVANJE PONUDJENIH REŠENJA

U PRVIH NEKOLIKO VEKOVA CRKVE, većina biblijskih teologa verovala je da je Rim bio ta velika bludnica iz Otkrivenja 17-18. Rani pisci, među kojima i Laktancije, Tertulijan, Irenej i Jerom, svi su Rim nazivali „Vavilonom“¹²⁰. Međutim, nakon postepenog opadanja i konačnog pada paganskog Rima, ovaj pogled je sve više napuštan. Još u šestom veku, Andrej Kesariski je javno odbacio to staro tumačenje i izrazio svoje sumnje da će Rim ikada ponovo dostići svoj „drevni status.“ Umesto toga, on je verovao da Otkrivenje 17-18 ukazuje na grad koji će se pojaviti u poslednjim danima¹²¹. Optrilike hiljadu godina kasnije, protestantski reformatori ponovo su se okrenuli Rimu, ali ovog puta prst su uprli na Rimokatoličku crkvu. Mnogi protestanti to rade i danas. Ali može li bilo koji od ovih pogleda da izdrži proveru?

PAGANSKI RIM

Što se tiče starog paganskog Rima, ovaj grad na prvi pogled prilično dobro ispunjava nekoliko uslova koje proročanstvo postavlja. Naravno, Rim je zaista bio pravi „veliki“ grad u doslovnom smislu. To je bio ekonomski čvor i grad izuzetnog raskoša i materijalnog izobilja. To je bio i grad velikog idolopoklonstva i izvor teškog progona za rane hrišćane. Mnogi rani hrišćani su Rim posmatrali kao Vavilon, uključujući i apostola Petra, koji je tako nazvao Rim u 1. Petrovoj 5:13. Takođe

postoji mnogo izrazitih sličnosti između Rima i drevnog Vavilona. Vladari i narodi oba grada uništili su Jerusalim i proterali jevrejski narod. Dalje, sliku „sedam gora na kojima žena sedi“ (Otkrivenje 17:9, LB) bez sumnje bi raniji vernici prepoznali kao upućivanje na grad Rim. Novčići iz prvog veka čak i prikazuju boginju Rima, personifikaciju grada, kako se naslanja na sedam brda i sedi na reci Tibar.

Na samom početku ovaj stav ima neki snažni oslonac. Međutim, on mora uključiti i verovanje da je proročanstvo u potpunosti ispunjeno u prvom veku, a kao takvo ono, zapravo, i nije primenljivo za poslednje dane. Iako postoje mnogi nepremostivi problemi sa verovanjem da se knjiga Otkrivenja ispunila u prvom veku, njih je jednostavno previše da bi ih sve naveli ovde, a i različiti biblijski teolozi su to već uradili i to veoma dobro.¹²² Mi ćemo, međutim, raspravljati samo o nekoliko očiglednih slabosti ovog stava.

PROBLEMI SA STAVOM KOJI PAGANSKI RIM VIDI KAO BLUDNICU

Najupadljiviji problem je činjenica da grad Rim nije pao iznenađujuće, dramatično niti potpuno, kako to jasno kaže proročanstvo. Umesto toga, nakon mnogo godina postepenog slabljenja i propadanja, grad Rim je konačno „pao“ 476. godine, kada su germanske horde zbacile poslednjeg rimskog cara. Stručnjak za Novi zavet Grant R. Ozborn (Osbourne)

ispravno je opisao ovaj problem kada je rekao da se u tom slučaju „ovo proročanstvo nije ostvarilo, jer je Rim trajao još četiri veka. Ili bismo morali da germanska i gotska plemena, koja su mnogo kasnije napala i otpustiošila Rim, uvrstimo među deset careva [Otkrivenje 17:12]“¹²³. Pad Rima bio je tako spor i dugotrajan proces da zapravo mnogi tvrde da Rim nikada nije pao, već da živi kroz zapadnu civilizaciju. To nije ono što proročanstvo kaže. Ono jasno ističe da „u jednom času... silovito biće bačen i veliki grad Vavilon, da se više ne nađe“ (18:19, 21). Pad velikog grada bludnice jasno se opisuje kao iznenadan, brz, potpun i trajan. Nema nikakvog nagoveštaja potiskivanja, gašenja ili batrganja, ništa što bi nam ostavilo prostora da u ovo proročanstvo pokušamo da nekako uklopimo istorijski dugo i sporo propadanje, i na kraju konačni pad Rima. Dovoljna je samo ova jedna stavka da se pokaže koliko slabu osnovu ima istorijsko (preterističko) tumačenje.

Još jedan očigledan problem da Rim predstavi kao velika bludnica jeste činjenica da, iako je on zaista bio jako satansko uporište i njegova prestonica u prvom veku, Rimsko carstvo više nije vladajuće carstvo zveri. Rim je bio šesto carstvo, a proročanstvo jasno kaže da će još jedno carstvo doći posle Rima. U poglavljima od 7 do 9, naveo sam razloge zašto smatram da sedmo i osmo carstvo predstavljaju Islamsko carstvo, ili kalifat, i da bi zbog toga trebalo da pogledamo koja je njegova prestonica. Gledati danas prema Rimu nema nimalo veći značaj od gledanja prema drevnoj Ninivi. To su bili glavni gradovi svojih carstava i gradovi satanskog uporišta u njihovim danima – ali oni više to nisu. Dok pokušavamo da raspoznamo na kome će se ispuniti proročanstva iz Otkrivenja, moramo gledati prema glavnom gradu sedmog carstva zveri, a ne u prethodna carstva koja su vladala tim delom sveta hiljadama godina ranije.

Da bi zaobišli ovaj problem, preteristi moraju da tvrde da sedam glava zveri u Otkrivenju 17 nisu sedam carstava u isto-

riji, već sedam rimskih careva. Pomalo je smešno to što oni koji zastupaju ovaj stav nikako ne mogu da se slože na koje se careve tekst odnosi. Sledeći grafikon sadrži pet kolona koje pokazuju različita tumačenja preterista.

VREME VLADAVINE	IMPERATORI	MOGUĆI CAREVI NA KOJE SE ODNOŠI OTKRIVENJE 17:10				
49.-44. PR.HR.	ČEZAR	1	1			
31. PR. HR.–14. PO. HR.	AVGUST	2	2	1	1	
14.-37.	TIBERIJE	3	3	2	2	
37.-41.	KALIGULA	4	4	3	3	1
41.-54.	KLAUDIJE	5	5	4	4	2
54.-68.	NERON	6	6	5	5	3
68.-69.	GALVA	7		6		
69.	OTO	8		7		
69.	VITELIJE			8		
69.-79.	VESPAZIJAN		7		6	4
79.-81.	TIT		8		7	5
81.-96.	DOMICIJAN			8	6	

Očigledno je da preteristi nisu uspeli da dođu do bilo kakvog zajedničkog rešenja ovog problema. Procenjujući prilično beznadežne napore da se pomiri proročanstvo sa istorijom, Bijejl je zaključio:

Poistovećivanje sedam careva sa određenim svetskim carstvima bilo bi mnogo uspešnije, jer bi tada bilo u skladu sa „sedam glava“ u Dan. 7:3-7, gde se govori o četiri posebna carstva. Prvih pet careva, koji su „pali“, poistovećeni su sa Egiptom, Asirijom, Vavilonom, Persijom i Grčkom; Rim je onaj koji „je još tu“, a potom i tada još nepoznato carstvo koje treba da dođe.¹²⁴

Još jedan problem za ovo gledište uključuje i to što se Rim ne nalazi u pustinji. Na kraju, činjenica je da se proročanstvo odnosi na poslednje dane, a ne na drevnu istoriju, kao i da se pad starog Rima uopšte ne uklapa u sliku naglog i konačnog uništenja Vavilona, kako je to opisano u proročanstvu, čini drevni grad Rim neprihvatljivom opcijom.

RIMOKATOLIČKA CRKVA

Šta je onda sa drugim gledištem da će grad Rim tek u poslednjim danima ispuniti proročanstvo? Ovaj pogled povezuje budućnost Vatikana i čitave Rimokatoličke crkve sa ovim gradom i njegovom konačnom presudom. Kao i prethodni pogled, i ovaj ima neke čvrste oslonce, ali i neke pogubne greške.

Naravno, danas je Vatikan, tj. Rim, stvarno pravi grad izuzetnog raskoša i očigledno uživa ogromnu meru verskog uticaja nad mnogim narodima, carevima i državama. U zavisnosti od toga kako neko gleda na različite rimokatoličke doktrine i bogoslužbene prakse, kao što je poštovanje svetaca, Marijino bezgrešno začeće i posredovanje, veliki broj protestanata bez sumnje će videti Rim kao grad velikog idolopoklonstva. I još jednom, možemo se pozvati na činjenicu da su rani vernici, uključujući Petra, gledali na Rim kao na Vavilon (vidi 1. Pet. 5:13). Mnogi su ispravno istakli činjenicu da je od reformacije Katolička crkva odgovorna za smrt desetina miliona protestanata. Osim toga, danas Rimokatolička crkva teži da zauzme hladan, a ponekad i neprijateljski stav prema Državi Izrael. U nekim delovima sveta, katolicizam i dalje predstavlja izvor progona nad protestantima.¹²⁵

Često se ističu i razne druge pojedinosti kako bi se Rimokatolička crkva prepoznala kao velika bludnica. Dejv Hant (Dave Hunt), na primer, u svojoj knjizi *Žena jaše zver*, izjavljuje: „Purpurna i skerletna boja takođe povezuju ženu i sa paganskim i hrišćanskim Rimom... Boje u koje je odevena žena jesu i boje koje nosi katoličko sveštenstvo!“¹²⁶

PROBLEMI SA STAVOM KOJI SMATRA DA JE RIMOKATOLIČKA CRKVA BLUDNICA

Neki od problema koji postoje za drevni paganski Rim postoje i za ideju o Rimu poslednjih dana. Grad Rim je zaista bio satansko uporište prvog veka, ali Rimsko carstvo, šesta zver ili carstvo, jednostavno više nije zver koja vlada. Kao što je ranije rečeno, Rim danas nije ništa značajniji od Memfisa, Ninive, Vavilona, Persepolisa i Antiohije. Sve su to bili glavni gradovi i uporišta ranijih carstava zveri, ali oni to više nisu. „Vavilon“ migrira – i sedma zver je već bila. Dakle, moramo pogledati koji je glavni grad sedmog i osmog carstva.

Dakle, koji su neki od najznačajnijih problema sa gledištem da je Katolička crkva Vavilon poslednjih dana? Prvo, teško ga je videti kao ekonomsku silu koja kontroliše zemaljske careve. To ne znači da Katolička crkva nema nikakvu ekonomsku moć i uticaj. Svakako da ima, ali izgleda da ne poseduje nivo moći koji je opisan u Otkrivenju. Ako bi Vatikan danas bio uništen, sumnjam da bi trgovci i proizvođači širom sveta žalili zbog kraja nekog velikog centra trgovine. Takođe je teško reći da je grad Rim veliki uvoznik robova i ljudskih života (vidi Otkr. 18:11–13). Na kraju krajeva, Vatikan nije grad u pustinji.

RIMOKATOLIČKA KRIVICA ZA PROLIVENU KRV

Iako je svakako tačno da je rimokatolička crkva ubila ogroman broj protestanata, uzmite u obzir šta se dogodilo tokom proteklih dvadeset godina. Dana 1. marta 2000. godine, na konferenciji za novinare u Parizu, predstavnici Rimokatoličke crkve objavili su novi dokument pod naslovom „Prisećanje i pomirenje: Crkva i greške iz prošlosti.“ Dokument navodi apostolsku poslanicu pape Jovana Pavla II iz 1994. godine, koja nosi naziv *Tertio Millennio Adveniente*^h:

^h *Tertio Millennio Adveniente* – „Na pragu trećeg milenijuma“

Stoga je prikladno da, dok se drugi milenijum hrišćanstva približava kraju, crkva sve više postane svesna grešnosti svoje dece, prisetivši se svih onih vremena u istoriji kada su odstupili od Hristovog Duha i Njegovog Evanđelja i da, umesto da svetu svedoči životom inspirisanim vrednostima svoje vere, ona se prepustila načinima razmišljanja i delima, koji su zaista bili oblici suprotnog svedočenja i skandala. Iako je sveta zbog svog utelovljenja u Hristu, crkva ne prestaje da čini svoje pokore. Pred Bogom i čovekom, ona uvek priznaje da ima svoje grešne sinove i kćeri.¹²⁷

Jedanaest dana kasnije, u nedelju, 12. marta 2000. godine, papa Jovan Pavle II uputio je poslanicu u Bazilici Sv. Petra pod naslovom: „Sveobuhvatna molitva: Ispovest greha i traženje oproštaja.“ U besedi, papa je izrazio žaljenje i pokajanje zbog grehova onih katolika koji su kroz istoriju progonili ili su sagrešili protiv „Jevreja, Cigana i drugih hrišćana“¹²⁸. Tokom besede, papa se izvinio u ime Rimokatoličke crkve i zatražio oproštaj:

Mi molimo za oproštenje za podele među hrišćanima, zbog upotrebe nasilja koje su neki počinili u službi istine i zbog zauzetih stavova nepoverenja i neprijateljstva prema sledbenicima drugih religija.¹²⁹

Sesnaest godina kasnije, u januaru 2016. godine, papa Franja je odražavao osećanja Jovana Pavla II i takođe se izvinio protestantima u ime Rimokatoličke crkve, rekavši: „Kao episkop Rima i pastor Katoličke crkve, želeo bih da zatražim milost i oproštaj zbog nejевандеоског ponašanja katolika prema hrišćanima drugih crkava... Ne možemo da poništimo ono što se dogodilo, ali ne želimo dozvoliti da težina štete iz prošlosti nastavi da zagađuje naše odnose“¹³⁰.

Javna dela i izjave o pokajanju su važne jer se trudimo da otkrijemo ko je velika bludnica. Dok je Katolička crkva priznala da je grešila protiv „drugih hrišćana“, većina nasilja i

krvoprolića koja se dogodila u danima protestantske reforme nije bio isključivo greh rimokatolicizma. Protestanti su isto tako krivi za krvoprolića koja su oni sami počinili. Međutim, o ovoj drugoj strani se retko govori. Uprkos činjenici da greh i krivica za zločin postoje na obe strane, mnogi protestanti veruju da je osuda samo na Katoličkoj crkvi, izuzimajući pritom sebe od bilo kakvih kažnjavanja. Ali bez obzira na to ko će na čiju stranu stati u pogledu katoličko-protestantske podele, svi se slažemo da Bog neće kazniti one koji su svoje grehe javno priznali i zbog njih se pokajali. Da to nije slučaj, svi bismo bili u velikoj nevolji.

Iako je Rimokatolička crkva svakako kriva za prolivenu krv mnogih svetaca u istoriji, da li se u današnje vreme u Rimu proliva hrišćanska ili jevrejska krv? Kakve god religiozne predrasude ili čak neprijateljstva i dalje postoje u različitim delovima sveta, kada pogledamo sam Vatikan, ne vidimo pozive na nasilje. Umesto toga, vidimo izvinjenje i javno pokajanje. To je daleko od onoga što je opisano u knjizi Otkrivenja, gde čitamo o gradu koji je pijan od krv Božjeg svetog naroda. Nasuprot tome, kada danas pogledamo na Bliski istok, u Iraku i Siriji, gde je ISIS postavio svoj privremeni kalifat, većina ubijenih zbog vere u Isusa, zapravo su asirijski i haldejski katolici.

ZAKLJUČAK

Bez obzira da li razmišljamo o paganskom gradu Rimu iz istorije ili o savremenom Rimu i Vatikanu, oba grada imaju nekoliko osobina koje se dobro uklapaju u proročanstvo, ali se sa drugim važnim tačkama jednostavno ne mogu uskladiti. Na kraju, nijedan od ova dva pogleda ne daje zadovoljavajuće tumačenje Otkrivenja 17-18. Neki mogu pitati: „Zašto bi nas onda neki od opisa u tekstu naveli da pomislimo da se jasno ukazuje na Rim, ako Rim nije predviđen da bude glavna tema proročanstva?“ Isto to bi se moglo pitati za Vavilon. Ako do-

slovni grad Vavilon nije tema proročanstva, zašto bi se onda koristilo baš ime „Vavilon“? Odgovor u oba slučaja je jednostavan: drevni gradovi Vavilon i Rim bili su istorijski prototipi onoga što će se tek pojaviti – mnogo veći bludni grad poslednjih dana.

13

JERUSALIM

POSTOJE DVA RAZLIČITA POGLEDA NA JERUSALIM, kao što je to slučaj sa Rimom. Prvi je preteristički: da je Jerusalim u prvom veku bio Vavilon iz Otkrivenja 17-18. Drugi je futuristički: da će Jerusalim u poslednjim danima ispuniti ovo proročanstvo. Dok neke tvrdnje mogu da se vežu samo za jedan od ova dva pogleda, većinu njih iznose i preteristi i futuristi. Zato ćemo više tvrdnji ispitati zajedno.

PRETERISTIČKO GLEDIŠTE

Nekoliko dobro poznatih govornika podržava preterističko gledište, da je Jerusalim iz prošlosti predstavljao Vavilon iz Otkrivenja. Među njima su novozavetni teolog N. T. Rajt; poznati i omiljeni pastor, autor i ličnost sa radija R. Č. Sprol (R. C. Sproul); zatim voditelj razgovorne emisije „Biblijski odgovor čoveku“, Henk Hejngraf (Hank Hanegraaf), dominionističkiⁱ pisac Dejvid Čilton (David Chilton), hiperpreterista Don Preston i rimokatolički teolog Skot Han (Scott Hahn).

Ovaj pogled u velikoj meri zasnovan je na pogrešnoj pretpostavci da je u prvom veku Gospod odbacio Izrael i zamenio ga „novim Izraelom,“ crkvom. Dakle, oni koji se drže

ⁱ *Dominionizam* – verovanje po kojem hrišćani imaju božanski zadatak da dođu do vlasti i imaju uticaj u svim aspektima društva i vlasti.

ovog mišljenja to rade zbog svoje posvećenosti teologiji zamene. Opasnost koju stvara ovaj stav svojim odbacivanjem Jerusalima (koji predstavlja jevrejski narod), pošto ga smatra samim otelotvorenjem Satane, nije samo u tome što tako otvara put za oštре napade antisemitizma, već i što dovodi do nekih vrlo ozbiljnih pritužbi na karakter samog Boga. Razmislite, na primer, o onome što je izjavio Džoel Mekdurmon (Joel McDurmon), predsednik misije *Američka vizija*, u svojoj knjizi *Isus protiv Jerusalima*:

Stari jevrejski narod nije proteran iz svoje zemlje da bi joj se jednog dana vratio. Ne. Ovog puta, carstvo je uzeto od njih i s pravom dato narodu koji daje rod. Hristos je pripremio sebi novu nevestu. Zašto bi Hristos želeo da mu se vrati kurva koju je izbacio i od nje se razveo kad sada ima pristojnu nevestu koja dolazi sa neba, obučena u pravednost [sic] i neiskvarena idolopoklonstvom? On to ne želi. Napustio je kurvu koja jaše svog zaštitnika, zver iz Rima. A velika majka svih bludnica pretrpela je osudu za njeno kurvarstvo. Ona je razvedena i razbaštinjena.¹³¹

Sada dozvolite da vam postavim jedno pitanje. Kakvu sliku o Bogu stvaraju ove reči? Da li vas ovo podseća na uvek vernog Boga iz Svetog pisma, koji ne odstupa od Svojih zaveta, ili je to već viđena slika sebičnog čoveka koga je kriza srednjih godina navela da se razvede od svoje „stare“ žene da bi je zamenio „novom i mlađom“ nevestom? Naravno, нико не spori da su u prvom veku osude zapovesti iz Ponovljenog zakona pale na Izrael. Međutim, tvrditi da je Gospod zauvek odbacio Izrael, da je zauvek odustao od Svog „večnog zaveta“ koji je sklopio sa Avraamom, Isaakom, Jakovom i Davidom (vidi Post. 17:7, 13, 19 i dr.), ne samo što je u samoj svojoj osnovi nebiblijski, nego je i grubi napad na Božju ličnost i suverenost. Dok su preteristi, kao što je gospodin Mekdurmon, uvereni da je proterivanje Izraela trajno i da je „Hristos sebi pripremio novu nevestu“, apostol Pavle kaže: „Da Bog možda

nije odbacio svoj narod? Nikako! ... Nije Bog odbacio svoj narod, koji je predvideo... Zar su posrnuli da bi sasvim pali? Nikako!“ (Rim. 11:1, 2, 11).

Ovaj stav, na isti način, svojom logikom zaključuje da su današnja Država Izrael i jevrejski narod potomci i savremeni predstavnici bludnice koju Gospod teži da uništiti. Logično je da ovo navodi na zaključak da Gospodnja namera da zauvek uništi Izrael kao narod još uvek nije uspela. Na kraju krajeva, Država Izrael je ponovo uspostavljena i postoji već više od šezdeset godina.

Koristeći opšte prihvaćen jezik drugih teologa teorije zamene, N.T. Rajt je rekao: „Umesto da Jerusalim vidi kao žrtvu neznabožačke agresije i pokvarenosti, Isusovo izlaganje različitim starozavetnih odlomaka Jerusalim označava kao Vavilon, kao neprijatelja istinskog naroda Božjeg zaveta, i tako je Jerusalim postao Vavilon, a pravi Jerusalim su sada Isus i Njegovi učenici“¹³².

Zastanite malo i razmislite o onome šta je ovde rečeno. Svuda u proročanstvima Isajje, Jeremije, Jezekilja, Zaharije i Joila, Gospod govori da će suditi neznabožačkim narodima zbog njihovog udruženog vojnog napada na Jerusalim. Narodi će gaziti Jerusalim neko vreme (Lk. 21:24; Otkr. 11:2), a onda će se Gospod vratiti da izbavi ostatak Izraela (vidi Is. 10:20-22; 37:31-32; Jer. 23:3; Mih. 5:7-8; Zah. 9:14-15; Mt. 24:30). Rajt, međutim, smatra da proročanstva koja govore o суду Gospodnjem nad neznabožačkim narodima koji će napasti Izrael u nameri da ga osvoje, treba razumeti da ona zapravo najavljuju Gospodnju osudu i uništenje samog Jerusalima. Ne verujem da biblijska priča može da se izvrne u većoj meri, jer kao što vidimo, ovde se prenosi potpuno suprotno značenje od onoga što ona zaista kaže. Rajt pročita proročanstva o oslobođenju Jerusalima i tvrdi da se tu, zapravo, radi o uništenju Jerusalima. Prema tome, po njegovom mišljenju, kada je Rim uništilo Jerusalim 70. godine, nije Rim, nego je sam jevrejski

narod bio otelotvorenje Satane i da je zato zaslužio da se Božji gnev izlije na njega više nego na bilo kog drugog. Iako nema sumnje da su događaji iz 70. godine bili posledica Gospodnjeg kažnjavanja Njegovog zabludelog naroda, ni na koji način ne bi trebalo da posmatramo te događaje kao dokaz da je Gospod otkazao Svoja zavetna obećanja koja im je dao ili da su oni otelotvorenje samog zla. Bože sačuvaj! Upravo suprotno, Gospodnja kažnjavanja Izraela kroz istoriju pokazuju da On ostaje veran obećanjima zaveta koji je sklopio sa njima. Na Dan Gospodnji, uprkos tome što Izrael ne uspeva da održi zavet s Bogom, Isus će povratiti preživeli ostatak i izbaviti Svoj narod, i to će biti dokaz Njegove vernosti pred čitavim svetom.

Preteristi su brzi da navedu Otkrivenje 11:8, gde se Jerusalim naziva „Sodom i Egipat“, međutim, pritom uvek zanemaruju da se Jerusalim, samo šest stihova ranije, naziva „svetim gradom“ (st. 2). Bez obzira koliko negativan stav imamo prema otpalom, pobunjenom Izraelu, moramo priznati i Gospodnju nameru i obećanje da će ga jednog dana vratiti Sebi. Uprkos nedostacima ovog grada, u Božjim očima on je i dalje „svet.“ Ne gledajmo na Jerusalim kao da je zauvek odbačen, već kao na voljeno dete, jer ako smatramo da zaslužuje kaznu po kojoj će zauvek biti uništen, onda u korenu izvrćemo biblijsku poruku i osporavamo Božje obećanje da će biti veran Svom narodu. Čak i da nema drugog razloga, on je dovoljan za odbacivanje ovog pogleda.

PAD VAVILONA NASPRAM PADA JERUSALIMA

Još jedan poguban problem za preteristički pogled jeste to što Jerusalim jednostavno nije doživeo svoj kraj kao što je opisano u proročanstvu. Prema biblijskom opisu, pad Vavilona biće strašan, iznenadan i njegovo konačno uništenje (vidi Otkr. 18:10, 21). Međutim, kao što znamo iz istorije, pad Jerusalima bio je dug proces – dugotrajna opsada koja je trajala blizu pet

godina (66-70. g.). Štaviše, Jerusalim je bio obnovljen više puta tokom istorije. Danas, Jerusalim, ne samo što je obnovljen, već je to prava metropola. Ovo je daleko od onoga što nalazimo u poslednjim stihovima u poglavljju 18, koji govore o gradu koji će zauvek biti opustošen, u kome ljudi više neće živeti. Koliko god da se trude, preteristi ne mogu da objasne i premoste ovaj očigledan jaz između onoga što je opisano u Otkrivenju i onoga što se dogodilo Jerusalimu u istoriji.

VAVILON

Još jedan značajan problem za preterističko tumačenje, kao što smo već rekli, jeste to što su rani hrišćani i Jevreji pojам Vavilon vezivali ne za Jerusalim, nego za Rim. Jevrejski i hrišćanski dokumenti iz ovog razdoblja, uključujući i Novi zavet (1. Pt. 5:13), koriste izraz Vavilon kada govore o Rimu. Tumačiti Otkrivenje na ovako iskrivljen način, bez ikakvih stvarnih osnova u Svetom pismu i istoriji, potpuno je neodgovorno.

POZIV DA SE NAPUSTI VAVILON

Kao još jedan dokaz za svoje tvrdnje koji preteristi iznose jeste to što je poziv da se napusti Vavilon: „Iziđite iz njega, narode moj“ (Otkr. 18:4, EČ), primetno sličan Isusovom pozivu svojim učenicima, dok ih je poučavao na Maslinskoj gori, da beže iz Jerusalima neposredno pre njegovog uništenja (Mt. 24:15-18; Lk. 21:20-21). Preteristi tvrde da je na taj poziv odgovoreno, i da su hrišćani iz Jerusalima pobegli na bezbedno mesto, u gradić Pelu, nekoliko godina pre uništenja grada u prvom veku. Međutim, Eusebije je napisao da su hrišćani iz Jerusalima pobegli pre početka jevrejskog rata¹³³ 66. godine, dok preteristi kažu da je knjiga Otkrivenja napisana 65. godine. To bi značilo da knjiga Otkrivenja „prorokuje“ i poziva hrišćane da odu nakon što su oni to već uradili. Jednostavno

rečeno, „proročanstvo“ napisano nakon događaja o kojem govori, uopšte nije proročanstvo.

JERUSALIM KAO EKONOMSKA SILA

Sledeći problem je ogroman. I preteristi i futuristi uvek dođu do nepremostive prepreke kada pokušaju da objasne činjenicu da je Vavilon prikazan kao grad огромнog ekonomskog bogatstva i globalnog uticaja, što se jednostavno ne može reći za Jerusalim, kako u prvom veku tako i danas. Iako je Jerusalim sigurno bio poznat u prvom veku, bilo bi previše tvrditi da je vladao nad carevima i zemaljskim narodima. Daleko od toga da je vladao svetom, u prvom veku Jerusalim je bio okupiran, njime su vladale i na kraju ga pregazile paganske sile. Počev od druge polovine prvog veka, Jerusalim je sve više gubio svoj regionalni uticaj koji je u narednih dvesta godina bio na najnižem nivou, dok je u Otkrivenju pad Vavilona prikazan kao dramatičan sunovrat sa vrhunca moći i napretka.¹³⁴ Isto važi i za verski uticaj Jerusalima. U prvom veku, judaizam nije kontrolisao svet. Tako i danas, sama tvrdnja da je ceo svet zaveden judaizmom, kao i da preterano bogatstvo Jerusalima kontroliše zemlju, jednostavno je smešna.

VELIKI GRAD

I preteristi i futuristi tvrde da izraz „veliki grad“ u Otkrivenju 17-18 mora da se odnosi na Jerusalim. U Otkrivenju 11, nakon što su dva svedoka ubijena, Biblija kaže da „njihova telesa ležaće na ulici velikog grada, koji se u duhovnom smislu zove Sodom i Egipat, gde je i njihov Gospod bio raspet“ (st. 8, EČ). Jerusalim je, naravno, grad u kome je Isus bio raspet. Kako se u 11. poglavljju naziva „velikim gradom“, preteristi i futuristi veruju da to mora biti „veliki grad“ iz poglavlja 17 i 18; uostalom, može postojati samo jedan „veliki grad.“ Jerusalim je tajanstveni Vavilon!

Jednostavan odgovor na ovu tvrdnju je da u Knjizi otkri-venja postoje dva velika grada koji predstavljaju dve su-protnosti koje će se međusobno sukobiti. Jedan je veliki grad Božji, a drugi je veliki grad Satane. Kao što smo videli, i ranije su postojali „veliki gradovi“ koji su bili u neprijateljstvu sa Jerusalimom. U jednom trenutku bio je to Vavilon; u drugom Niniva. Gospod je rekao Joni: „Ustani i idi u Ninivu, taj veliki grad i propovedaj mu ono što ti ja kažem“ (Jona 3:2). Za potpunije razumevanje Otkrivenja, otkriveno nam je da ova dva grada predstavljaju dve različite žene, dve različite majke. Još u osmom veku, Beda Poštovani, u objašnjavanju Apokalipse, primetio je: „Jer u svetu postoje dva grada, onaj koji potiče iz bezdana, a drugi sa neba“¹³⁵. Proširujući na Bedova zapažanja, krajem 19. veka, Dž. A. Sejs je uporedio dve žene Otkrivenja:

Prvo što me je trgnulo prilikom proučavanja ove teme jeste to što ni u jednom objašnjenju nisam našao da je uočena očigledna uzajamna povezanost i oštra suprotnost između žene koja je ovde prikazana i druge žene opisane u dvanaestom poglavlju. Tamo kaže: „Pojavi se veliki znak na nebu: Žena“; a ovde: „Odvede me u duhu u pustinju. I videh ženu“ (LB). Obe ove žene su majke; prva je rodila sina, koji će vladati nad svim narodima, a druga je „majka svih bludnica i zemaljskih gadosti.“ Obe su ogrnute sjajem; prva je „odevena u sunce.“ Njena odeća je svetlost neba. Druga je „obučena u porfiru i skerlet, i okićena zlatom, dragim kamenjem i biserima.“ Sve što ima je odozdo, skrojeno od stvari iz zemlje i mora.¹³⁶

Na kraju, Bijejl sastavlja spisak sedam suprotnosti između dve žene:

(1) Jedna je čista nevesta i majka dece rođene u braku, dok je druga nečista kurva. (2) Paralelni uvodni izrazi koji se koriste da bi se predstavile, u 17:1, kurva, a u 21:9-10 Jagnjetova nevesta. (3) Vavilon je pozlaćena skupocenim nakitom i „obučena u svilu, porfiru i skerlet“ (17:4; 18:16,

LB), koji sakrivaju njenu pokvarenost, za razliku od Jagnjeve neveste, koja je ukrašena skupocenim draguljima (21:2, 9-23) i obučena „u blistavo, čisto platno“ (SSP), koji, u suštini, otkrivaju slavni odsjaj Božjeg prisustva i „pravedna dela svetih“ (19:8, uporedi posebno 17:4 i 21:19: „pozlaćena“ i „svakovrsnim dragim kamenjem“ (prevod EČ)). (4) Obe majke su proganjene (17:5, 16; pogl. 12). (5) Žena iz 12. poglavlja je izbavljena, a žena iz 17. je uništena. (6) Jedna žena ima svoju sigurnost „na nebu“ (12:1), dok je pouzdanje druge na mnoštvu i „carevima zemaljskim“ (17:15, 18). (7) Vavilon je viđen u „puštinji“ i spominje se kao „grad“, što isto važi i za ženu u 12. poglavlju, koja je Jagnjetova nevesta (19:7-8; 21:2, 10).¹³⁷

Iako Jerusalim iz prošlosti i iz sadašnjosti nije ni čist, ni svet, Gospod je onaj koji „čini da stvari nastanu ni iz čega“ (Rim. 4:17) i zato često oslovljava Izrael na osnovu onog što će Izrael postati nakon što bude u potpunosti otkupljen, a ne na osnovu njegovog sadašnjeg stanja. Zbog toga je Gospod mogao da se odnosi prema Jerusalimu kao prema „svetom gradu“ (Otkr. 11:2), čak i u njegovoj grešnosti. Ovo se ne razlikuje od načina na koji i mi sada stojimo pred Njim: slabici i slomljeni hrišćani u stalnim iskušenjima, ali nezamislivo slavni u budućem dobu.

DUHOVNA PROSTITUCIJA

Jedno drugo obrazloženje kaže da je Gospod, više puta, optuživao neverni Jerusalim i Izrael za duhovno bludništvo na više mesta u Svetom pismu, i da se Otkrivenje 17-18 očigledno odnosi na Jerusalim. Zaista, Jerusalim je u nekoliko navrata obeležen kao bludnica u Starom zavetu. Najpoznatiji primer je Jezekilj 16:

Ovako Gospod Bog govori Jerusalimu: ...Ali ti si se oslonila na svoju lepotu i *bludu se odala* zbog svoje slave: svojim si bludom obasipala svakog prolaznika; bila si njegova. Uzela si svoje haljine i od njih načinila šarene

uzvišice, i *na njima si bludničila*. U njih ne treba ulaziti, niti ih treba biti. Uzela si i predivne posude od moga zlata i srebra koje sam ti dao, i napravila od njih muške likove s *kojima si bludničila*. (st. 3, 15–17; naglasak dodat)¹³⁸

Zbog nevernosti i bludničenja, Gospod je rekao da će suđiti Jerusalimu i dozvoliti mu da ispašta zbog grehova koje je počinio. Čitajući ove odlomke, mnogi prepostavljaju da je Jerusalim velika bludnica iz Otkrivenja, i da će zato biti najstrože osuđen. Međutim, ovde se javlja jedan potpuno opravdan prigovor. Dovoljno je samo da pročitamo ostatak ovog proročanstva da bismo uvideli da je Gospod obećao da će se u Svom sudu setiti Svojih zaveta sa Jerusalimom. Jer, uprkos njegovoj (ili našoj) nevernosti, Gospod je uvek veran. Ovaj deo je od ključnog značaja:

Ipak, setiću se Svoga saveza koji sam sklopio sa tobom u vreme tvoje mladosti, i sklopicu sa tobom večni savez. A ti ćeš se setiti svojih puteva i postideti se kada primiš obe svoje sestre, stariju i mlađu od sebe. Njih ću ti dati za čerke, ali neće pripadati tvom savezu. Ja ću uspostaviti Svoj savez sa tobom i znaćeš da sam ja Gospod, da se setiš i postidiš i da više ne otvorиш usta od sramote, kad izvršim otkupljenje za sve što si učinila – govori Gospod Bog. (Jez. 16:60–63)

Dakle, pažljivije čitanje ovog odlomka pokazuje da bludnica Jerusalim i bludnica Vavilon imaju veoma različitu budućnost. Jedna je obnovljena, dok je druga uništена zauvek. Njih dve jednostavno nisu iste.

TIR I NINIVA

Iako se ova slika bludnice u Starom zavetu dosta često koristi za Jerusalim, otkrivamo da se ona koristi i za paganske gradove Tir i Ninivu. Za Tir je, na primer, rečeno:

„Uzmi citru, te skitaj gradom, bludnice zaboravljeni!
Sviraj lepo, pevaj mnogo, ne bi li se setili tebe!“ I biće

posle sedamdeset godina: Gospod će pohoditi Tir; i grad će ponovo uzimati svoju platu i bludničiće sa svim carstvima na svetu, po licu zemlje. (Is. 23:15–17)

Za Ninivu je rečeno: „Jao gradu krvoločnom! Pun je obmane, pun je opačine... A to je zbog mnogih bludništva bludnice zanosne i vešte u vračanju, koja prodaje narode svojim bludničenjem, i plemena svojim vračanjem“ (Naum 3:1, 4).

Isto tako, u Izlasku 34, Bog koristi sliku bludništva kad govori o obožavanju idola paganskih nejvrejskih naroda koji su živeli u Hanaanskoj zemlji:

Nego, porušite njihove žrtvenike... Ne sklapaj savez sa stanovnicima one zemlje! Jer, kada budu bludničili sa svojim bogovima i prinosili im žrtve, pozvaće i tebe, te ćeš jesti od njihovih žrtava, i uzimati svojim sinovima njihove čerke. Onda će one, kada budu bludničile sa svojim bogovima, navesti i tvoje sinove na blud sa svojim bogovima. (Izl. 34:13, 15–16)

Očigledno je da se slika bludnice primenjuje na različite gradove u Starom zavetu, a ne samo na Jerusalim.

„PORNĒ“ NASUPROT „MOJHEJA“

Neki, takođe, pogrešno tvrde da se reč koja se koristi za bludnicu (pornē) odnosi na otpali Izrael, koji je raskinuo svoj prvobitni savez. Međutim, da je to bio slučaj, verovatno bi se koristila mnogo određenija grčka reč koja označava preljubu (mojheja). To je daleko tačniji izraz za nevernog preljubnika koji je prekršio zavet. Bludničenje treba razumeti u skladu sa njegovim biblijskim značenjem – kao kurvarstvo, i zato veliku bludnicu treba shvatiti kao nekoga ko stanovnike sveta navodi na idolopoklonstvo. Ona mami mnoge narode da se klanjaju nekom drugom bogu a ne Jahveu, jednom istinskom Bogu Biblije.

Takođe, važno je reći da pošto je greh velike bludnice navođenje drugih na idolopoklonstvo, možemo zaključiti da ona predstavlja neku vrstu nebibijske religije. Kao što je Bijejl zabeležio: „Budući da ženski likovi iz ovih poglavlja predstavljaju isključivo religioznu stvarnost, Vavilon, isto tako, mora imati religioznu suštinu.“¹³⁹ Zapravo, pošto je ova žena religija zavodnica koja navodi svet na obožavanje lažnih bogova, jasno je da to ne ukazuje na Jerusalim, već na paganski religiozni sistem.

GRAD KRVOPROLIĆA

Kao dokaz da je Jerusalim misterija Vavilon, uzima se stih koji kaže da se u Vavilonu poslednjih dana „prolija krv proraka i svetih, i svih koji su ubijeni na zemlji“ (Otkr. 18:24), što se može odnositi samo na Jerusalim, jer je Isus za njega izjavio: „Da dođe na vas sva pravedna krv, prolivena na zemlji“ (vidi Mt. 23:34–37; up. Lk. 13:34).

Istina je da je 70. godine Jerusalim pretrpeo Gospodnji sud za svoje grehe i za odbacivanje onih koji su mu bili poslati. Od sredine prvog veka, međutim, odgovornost za krvoproljeće svetaca i proraka u velikoj meri se prenela na paganski svet. Rim je u prvih nekoliko vekova crkve prolio mnogo hrišćanske krvi. Niko ne može da ospori tvrdnju da apostoli Pavle i Petar nisu mučenički stradali u Jerusalimu, nego u Rimu. Isto tako, apostol Jovan je umro u maloj Aziji, u današnjoj Turskoj. Isus je jednostavno uopšteno govorio ono što je do tada bilo poznato, da je većina proroka ubijena u Jerusalimu. Kada pogledamo svet danas, jasno nam je da Jerusalim ne može biti kriv za ubijene sirijske, iračke i turske hrišćane širom severnog Bliskog istoka, ili za hrišćane koje ubijaju svakodnevno širom Severne Afrike, u Nigeriji, Sudanu, Somaliji i Keniji. Svakako, Jerusalim nije odgovoran ni za hrišćane koje redovno napadaju i ubijaju u Pakistanu. Iako je Jerusalim zaista patio kroz svoju istoriju zbog progona mnogih proroka koji su mu bili poslati, to

više nije slučaj. Ne smemo pomešati Isusovo optuživanje Jerusalima u prvom veku sa Božjom konačnom osudom Vavilona poslednjih dana.

NEBO SE RADUJE

Još jedan značajan problem kod sagledavanja Jerusalima kao vavilonske bludnice jeste i očigledna razlika između oduševljenja na nebu nakon što je Vavilon uništen i onog što nalazimo na mnogim mestima u Svetom pismu kada se govori o суду nad zemaljskim Jerusalimom. U Otkrivenju 19:1-6 vidimo mnoštvo u nebu, koje ushićeno slavi povodom vesti o uništenju Vavilona. Ova reakcija je sasvim suprotna od onoga što nalazimo na drugim mestima, na primer, kada je Jeremija jadikovao zbog pada Jerusalima (Plać. 2:11), a sam Isus zaplakao zbog pada Jerusalima pre nego što se on dogodio (Lk. 19:41). Zašto bi se nebo radovalo nečemu zbog čega se Isus zaplakao? Ovo je još jedan primer kako stav po kojem je Jerusalim bludnica Vavilon, jednostavno ne funkcioniše.

ŽENA JAŠE ZVER

Odnos između žene i zveri takođe je nešto što isključuje mogućnost da Jerusalim bude Vavilon poslednjih dana. Preteristi tvrde da su narodne vođe iz Jerusalima bile u nezakonitoj vezi sa Rimom i da su se time ispunila proročanstva. Prilikom iznošenja ove tvrdnje, oni previđaju nekoliko veoma ozbiljnih problema. Prvo, odnos sa Rimom koji je Jerusalim imao, znatno se pogoršao sredinom 50-ih godina prvog veka. Ipak, preteristi tvrde da je knjiga Otkrivenja napisana polovinom 60-ih godina, a do tada se ovaj odnos potpuno izgubio. Dakle, čak i da je preterističko datiranje Otkrivenja tačno, to bi značilo da je ova knjiga predviđala nešto što se već dogodilo. To nema nikakvog smisla. Drugo, odnos između žene i zveri je opisan kao blisko partnerstvo, nešto mnogo bliskije od onog što je Jerusalim ikad doživeo sa Rimom.

LUČKI GRAD

Pojavljuje se još jedan problem za stav po kojem je Jerusalim predstavljen kao misterija Vavilon – to što je Vavilon prikazan kao lučki grad, a Jerusalim je sve osim lučkog grada. Ne samo što Otkrivenje prikazuje Vavilon kako sedi na mnogim vodama (Otkrivenje 17:1), već je Jovan iskoristio četiri vrlo određena grčka izraza da bi opisao one koji su povezani sa Vavilonom i s njegovim vodama. To su kormilari, putnici, lađari i oni koji trguju na moru (18:17, LB). Međutim, Jerusalim je sa svih strana okružen kopnom, otprilike šezdeset kilometara u unutrašnjosti, i nalazi se na brdima. Samo ako bi se Jerusalim posmatrao kao glavni grad i predstavnik Države Izrael, koja je zaista država sa lukama i lučkim gradovima, ovaj problem bi se rešio.

VAVILON ĆE BITI ZAUVEK UNIŠTEN

Poslednji u nizu očiglednih problema u vezi sa ovim gledištem odnosi se na sveobuhvatnu i trajnu prirodu Vavilonskog razaranja. Setite se da je anđeo, koji se pominje u Otkrivenju 18:21, uzeo „kamen, velik kao mlinski, i bacio ga u more, govoreći: „Ovako će biti bačen veliki grad Vavilon i *neće ga više biti*“ (naglasak dodat).

Ova slika nikako ne može da se uklopi sa biblijskom slikom o Jerusalimu. Jeremija 17:25 nam kaže da će Jerusalim „biti naseljen do veka.“ Isus će se vratiti u Jerusalim da bi ponovo uspostavio Davidov presto (vidi 2. Sam. 7:11–16; Is. 9:6–7; Mt. 25:31; Lk. 1:30–33). Izričito se kaže da će sa Sionske gore Isus vladati narodima (vidi Ps. 110:2). Oni koji zastupaju gledište da će Jerusalim u poslednjim danima biti misterija Vavilon – kao što to čini Kris Vajt (Chris White), pisac knjige *Misterija Vavilon: Kada Jerusalim prigrli Antihrista* – biće primorani da zauzmu izuzetno opasan stav po kojem će današnji Jerusalim postati večno zgarište i pustoš, i da će Isus vladati iz nekog sasvim drugog mesta, koje će tada,

takođe, nositi ime Jerusalim. Ako uzimemo u obzir da će grad iz kojeg će Isus vladati zadržati ne samo isto ime, već i poznate geografske lokacije, kao što je Sionska gora, ovaj pogled postaje nemoguć.

Iako će budući hiljadugodišnji Jerusalim biti mnogo veći nego što je sada, i dalje ostaje neposredna geografska povezanost sa ovim danas. Na kraju krajeva, kako to Biblija jasno kaže, tokom hiljadugodišnjeg carstva

mnogi narodi će doći i reći: „Hajde, popnimo se na goru GOSPODNU, do Doma Boga Jakovljevog. On će nas naučiti Svojim putevima da bismo Njegovim stazama hodali.“ Jer, iz Siona će izaći Zakon, Reč GOSPODNE iz Jerusalima. (Is. 2:3, SSP)

U Svetom pismu, blagoslovi hiljadugodišnjeg carstva se dosledno i neraskidivo povezuju sa budućom slavom Jerusalima:

U to vreme narod će Jerusalim zvati prestolom Gospodnjim. I u njemu, u Jerusalimu, će se svi narodi okupiti ka imenu Gospodnjem, i neće više hodati po samovolji svog zlog srca. U to će vreme dom Judin ići s domom Izrailjevim, i zajedno će doći iz severne zemlje u zemlju koju sam dao u nasledstvo vašim precima. (Jer. 3:17–18)

Ovo je grad za koji je psalmist izjavio: „Da, Gospod je Sion izabrao, za Prebivalište Svoje poželeo ga je“ (Ps. 132:13). Na drugom mestu napisao je da su kamenje i sam prah Jerusalima sveti onima koji razumeju planove Božje za ovaj grad: „Ustaćeš i sažaliti na Sion... njegovo kamenje milo je Tvojim slugama, i žale njegov prah“ (Ps. 102:13–14, SSP). Sama pomisao da će Gospod ispuniti Svoj plan otkupljenja, koji se odvijao oko Jerusalima hiljadama godina, a da ga na kraju ne otkupi, već spali i uništi zauvek, jeste nezamisliva. Bože sačuvaj! Umesto toga, obećao je da će ga, kad se sve ispunii i završi, „dosegnuti mirom koji je kao reka, i slavom naroda koja je kao potok

nabujali“ (Is. 66:12). Stražari su pozvani da ne daju „počinka Njemu dok ne obnovi Jerusalim i učini da ga svet hvali“ (Is. 62:7, SSP). Gospod izjavljuje: „Siona radi neću umuknuti, i Jerusalima radi neću se umiriti, dokle ne izađe kao svetlost pravda njegova i spasenje se njegovo razgori kao sveća. Tada će videti narodi pravdu tvoju i svi carevi slavu tvoju, i prozvaćeš se novim imenom, koje će usta Gospodnja izreći“ (Is. 62:1–2, ĐD). Daleko od toga da će Jerusalim postati večna pustoš, njemu su upućene sledeće reči:

...zvaće te novim imenom, koje će ti dati usta Gospodnja.
Bićeš sjajna kruna u ruci Gospodnjoj, carski venac u ruci svoga Boga. Više te neće zvati Ostavljeni, ni tvoju zemlju Opustostela, nego će te zvati Moja milina, a tvoju zemlju Udata, jer Gospod će u tebi naći milinu. (Is. 62:2–4, SSP)

Mogu se navesti i mnogi drugi odlomci. Da će Jerusalim postati sedište Cara Isusa i prestonica čitavog sveta ponavlja se iznova i iznova u čitavoj Bibliji. Osim onome koji potpuno zanemaruje ove odlomke (ili ih potpuno naopako tumači, kao što zastupnici stava „Jerusalim je Vavilon“ moraju to da čine), sama pomisao da će Jerusalim biti zauvek uništen ne samo da je nepojmljiva, već je i sušta suprotnost Božjem planu i gorućoj želji Njegovog srca.

ZAKLJUČAK

Kod ovog stava smo pronašli isuviše protivrečnosti i nepremostivih poteškoća kada su u pitanju ključne stvari, i da se zato on smatra nepostojanim tumačenjem. To važi za oba gledišta, kako za preterističko tako i za futurističko. Iako slika bludnice u Otkrivenju podseća na razne odlomke Starog zaveta koji govore o Jerusalimu, njega ne možemo videti kao predmet ovog pročitanstva, jer bi to značilo da u osnovi pogrešno razumemo pravu svrhu svih tih odlomaka. Prema tome, moramo precrnati i ovaj pogled sa liste mogućih tumačenja i nastaviti razmatranje sledećeg.

ILUMINATI I NOVI SVETSKI POREDAK

VEROVANJE DA VAVILON POSLEDNJIH DANA IZ OTKRIVENJA predstavlja Novi svetski poredak to jest „iluminati“, postaje sve učestalije među hrišćanima. Iako postoje mnogo-brojne varijante u ovom pogledu, ono što važi za sve jeste verovanje da se Vavilon odnosi na globalnu zaveru svetskih vođa, moćnih trgovaca i bankara koji praktično kontrolišu sve. Ova grupa, kako se tvrdi, sastoji se od raznih tajnih društava, klubova i organizacija koje su se raširile po čitavom svetu. Ovi svetski vladari iz senke uključeni su u različite oblike okultnih rituala, što je, u osnovi, obožavanje Satane, odn. Luciferova religija.

Kad sagledamo po biblijskim merilima, moglo bi se reći da je snaga ovog pogleda u tome što su iluminati i Novi svetski poredak predstavljeni kao religiozni i ekonomski sistem. Na ovaj način bi možda i mogla da se uspostavi kontrola nad mnogim narodima i zemaljskim carevima. I zbog tajne prirode ove grupe, sigurno bi joj odgovarao opis koji kaže: „Ostaću doveka – večna carica“, i: „Niko me ne vidi“ (Is. 47:7, 10, SSP). Međutim, osim ovih osnovnih stvari, ovaj pogled ima vrlo ozbiljne probleme oko usklađivanja sa biblijskim merilima.

OSLANJANJE NA NEVRODOV MIT

Posmatrano iz biblijskog ugla, jedan od glavnih problema sa gledištem da Vavilon predstavlja iluminate jeste njegovo potpuno oslanjanje na Nevrođov mit, tačnije na Hislopovu knjigu *Dva Vavilona*. Prema pristalicama ovog pogleda, velika mreža svetskih vođa, poznatih pod nazivom iluminati, praktikuje religiju koju je Nevrod stvorio na Vavilonskoj kuli. Cilj ove tajne mreže je stvoriti „Novi svetski poredak“, što je, zapravo, pokušaj da se ponovo sagradi Vavilonska kula, i da se ostvari drevna zamisao. Kao takva, sama osnova čitave priče o iluminatskom Novom svetskom poretku jeste priča o Nevrodu i Vavilonskoj kuli. Iz nedavno (2016) izdate knjige, *Vavilonski kod*, čitamo:

Da bismo rešili najveću biblijsku zagonetku, moramo da odemo u daleku prošlost, do vremena neposredno nakon Nojevog potopa u drevnom Vavilonu. Evo, u kolevcu civilizacije, duž reke Eufrat, nalazimo tragove koji su nam potrebni da sklopimo kosmičku slagalicu koja će nam pokazati ono što se danas dešava u našem svetu.

Ova proročka mozgalica vodi poreklo iz Vavilona... Po biblijskoj priči, ljudski rod, koji je govorio jednim jezikom, okupio se u zemlji Senar nekoliko pokoljenja nakon velikog potopa.

U to vreme Nevrod je vladao Vavilonom... Nevrod se oženio zavodljivom prostitutkom po imenu Semiramida i izgradio... Vavilonsku kulu.¹⁴⁰

Prema tome, sama osnova teorije „Iluminati i Novi svetski poredak“ temelji se na potrebi da se razume priča o Nevrođovoj kuli.

Bez ove osnove, čitava teorija pada u vodu. Priča o Nevrodu se, takođe, u velikoj meri oslanja i na neke druge vrlo neobične ideje:

Zidanje Vavilonske kule je verovatno uključivalo naprednu tehnologiju. Vavilonska kula i reč Vavilu (ili Bab-ili) označavaju „kapiju bogova.“ I često, jedini način da se ispravno razume Biblija jeste da se prouči značenje koje ima koren reči u izvornom biblijskom jeziku. Prema tome, Vavilonska kula je mogla služiti kao pristan za bića iz drugih dimenzija koja dolaze na zemlju. Baš tu, u drevnom Vavilonu, rodile su se sve drevne tajne religije i tajna okultna društva. Taj drevni kod je isprepletan tako da čini višedimenzionalnu strukturu Vavilona, koji je povezan sa svetovima izvan vremena i prostora koji tek sada počinjemo da shvatamo.¹⁴¹

„Bića iz drugih dimenzija“ i kapije za njih, isto kao i drugi detalji koji su dodati u priči o Nevrodu, o kojima sam govorio u 4. i 5. poglavljtu, a koji su vrlo zastupljeni kod većine pristalica „Iluminati i Novi svetski poredak“ teorije, uopšte nemaju nikakvu osnovu u Bibliji, u istoriji, čak ni u stvarnosti. Nema dokaza da se Nevrod oženio ženom po imenu Semiramida ili da je osnovao neku religiju. Podaci koje o njemu imamo u Bibliji vrlo su oskudni. Sve ove ideje potiču iz vanbiblijskih mitova ili predanja koja su nastala ne ranije od prvog veka, i stalno se proširivala i razvijala sve do današnjeg dana. Zagovornici ovog pogleda svoju teoriju jednostavno ne mogu ni po kakvoj osnovi da povežu sa biblijskom pričom.

Ne zaboravite: odgovorno biblijsko tumačenje nikada ne bi trebalo da se vrti ili oslanja na predanja, mitove ili čista nagađanja. Osim toga, nema potrebe da se usredsređujete na vanbiblijске podatke o drevnom Vavilonu da biste otkrili koga predstavlja velika bludnica, odn. misterija Vavilon. Biblija nam je već pružila sve što nam je potrebno da pravilno razumemo Vavilon i kako su na njega gledali rani hrišćani.

KOJI GRAD?

Još jedan sukobljeni stav sa Svetim pismom koji ovo gledište odražava jeste i to što je Novi svetski poredak zamisao, a ne

grad, posebno ne u doslovnom smislu, pravi pravcati grad. S druge strane, Biblija opisuje Vavilon koristeći vrlo doslovne pojmove. Činjenica da teorija „Iluminati i Novi svetski pore-dak“ ne imenuje neki glavni grad kao svoju bazu, duboko je problematična. Naravno, mnogi koji su prihvatali ovaj pogled često prisvajaju stavove drugačijih gledišta ovom pokušaju da povežu iluminate sa, recimo, Njujorkom, Briselom, Rimom ili doslovnim Vavilonom (sada grad Al Hilah) u Iraku. Drugim rečima, oni prisvajaju nešto od drugačijeg tumačenja, da bi tako pojačali svoje. Problem je u tome što time ne pridodaju samo jače strane druge teorije, već zajedno sa njima i njihove slabosti.

ILUMINATI NISU GLOBALNA RELIGIJA

Još jedan problem sa tvrdnjom da je iluminatski satanizam religija Antihrista jeste to što on ne predstavlja religiju koju mnoštvo ljudi otvoreno sprovodi. Satanizam će uvek predstavljati neznatan broj mlađih koji želi da bude upadljiv time što ga otvoreno ispoljavaju, ali on jednostavno nikada neće postati opšteprihvaćena globalna religija. Dodatna poteškoća je i to što, prema ovom gledištu, iluminati obožavaju Satana u tajnosti. Ako takvo društvo uopšte i postoji, ono sigurno ne sprovodi otvoreno svoju religiju, ne zalaže se za nju na javnim promotivnim kampanjama. S druge strane, bludnica iz Otkrivenja u ruci drži zlatnu čašu i nudi je svima. U njenim promotivnim naporima, ona se trudi da zavede i privuče careve i narode zemaljske kako bi joj se pridružili.

Kao po nekom pravilu, Satana se uvek pojavljuje kao varalica koji svoj otrov preliva čokoladom. Zato je prosto neverovatno da će u poslednjim danima postojati neka grupa koja će nastojati da navede sve narode sveta da otvoreno obožavaju Satana. Mnogo je razumnije tvrditi da će Satana prevariti i zavesti svet tako što će se pojaviti pod maskom neke dobro poznate religije. Tako je, uostalom, Satana uvek delovao.

Tokom prvog veka, većina Rimljana obožavala je Zevsa. Ipak, kada je govorio o Zevsovom hramu u Pergamu (koji se takođe naziva i Pergamon), Isus ga je nazvao „presto(lom) Satanin(im)“ (Otkr. 2:13). Suvišno je reći da ove reči uopšte nisu bile politički korektne.

Sećam se jednog slikovitog trenutka od pre više godina, u vreme kada sam pohađao koledž. Godinama sam svakog utorka uveče delio besplatne obroke za beskućnike u delu grada gde ih je bilo najviše. Jedne večeri, dok sam razgovarao sa svojim prijateljem beskućnikom (koga sam poznavao samo pod nadimkom „Meda“), pojavilo se nekoliko mlađih satanista da bi i oni dobili malo supe i po par viršli. (Bilo je očigledno da su satanisti, jer se to videlo po njihovoj odeći.) Meda se nagnuo prema meni i tiho rekao: „Znaš,“ rekao je, „stvarno ne razumem ove momke. Mislim, ili veruješ u Bibliju ili ne veruješ u Bibliju. Ali ne možeš da tvrdiš da ne veruješ u Bibliju, a onda odeš i obožavaš najvećeg gubitnika iz Biblije.“ Meda je bio u pravu! Sumnjam da će svet ikada voljno prihvati otvoreno obožavanje Satane, jer je to nešto što je protivno samom sebi. U skladu sa svojim *modus operandi*^j obrascu, koji je sprovedio tokom istorije, verovatnije je da će Satana zavesti mnoštvo ljudi kroz, na primer, obožavanje Alaha, boga Kurana, zapravo, Satane koji se lažno predstavlja kao Bog Biblije. Kao što sam rekao, Satana svoj otrov preliva čokoladom.

ILUMINATI NISU POVEZANI SA ISLAMOM

Ovo nas, naravno, vodi ka drugom problemu koji se javlja kod ideje da iluminati i Novi svetski poredak predstavljaju Vavilon iz Otkrivenja. Naime, iluminati nemaju nikakvu prepoznatljivu vezu sa islamom, sedmom i osmom glavom zveri. Naravno, nečiji pogled može da se razlikuje po pitanju sedmog i osmog

^j *Modus operandi* (lat.) – Način rada ili način ponašanja neke osobe koja koristi određene obrasce u svemu što radi.

carstva. Ako je to slučaj, on mora biti u stanju da objasni svoj stav tako da bude u skladu sa Danilom 2 i 7, a onda da objasni kako se Iluminati odnose na to poslednje carstvo.

OPSTAJANJE TEORIJE ILUMINATSKE ZAVERE

Iako kod teorije „Iluminati i Novi svetski poredak“ nailazimo na značajne probleme, kada pokušamo da je uskladimo sa Svetim pismom, ovo je zaista jaka priča čija je glavna snaga u tome što, naizgled, daje objašnjenja za sve što se u svetu dešava. U tom smislu, ovo je superzavera u kojoj je više manjih zavera umreženo i ima ogromno i snažno hijerarhijsko ustrojstvo. Na samom vrhu je đavo, koji sve nadgleda i upravlja gotovo svime što se dešava u svetu. Budući da je ovo gledište sveobuhvatna priča, u stanju je da gotovo sve ostale stavove podvuče pod svoj kišobran. Prema tome, ukoliko bi neke hrišćane ubila grupa nasilnih islamista, pristalice ovog gledišta bi jednostavno tvrdile da islamistima tajno upravljaju iluminati. Ako bi se zao islamski diktator pojavio iz nekog naroda na Bliskom istoku, moglo bi se tvrditi da je on samo marioneta iluminata. Ako bi papa izdao edikt za koji se tvrdi da je nehrišćanski, onda je, očigledno, i on, samo pion iluminata.

Naravno da se ništa od ovoga ne može dokazati. U prvom poglavlju ove knjige naveo sam da sam od nekih teoretičara iluminatske zavere na internetu i sam bio optužen kao tajni agent tog društva iz senke. Pošto nijedan dokaz nije mogao da iznese, jedan takav teoretičar tvrdio je da je u to uveren, jer se to po mom izgledu „jasno vidi.“ Naravno, na isti način bih mogao da se našalim i sa mnogim drugim izjavama koje sam čuo ili pročitao od nekih, isto tako, opsednutih čudaka, ali stvar je ozbiljna, jer ovakvo razmišljanje uopšte nije strano čak i među široko prihvaćenim hrišćanskim vođama, pastorima i predavačima.

I opet, ideja da svetske vođe pripadaju globalnoj organizaciji koja tajno obožava Satanu i izvršava njegovu volju,

očigledno nije nešto što se može dokazati. To udruženje je, kako se veruje, ipak, tajno. Snaga ovog gledišta je, iz tog razloga, i jedna od njegovih najvećih slabosti. To bi bar trebalo da bude očigledno svima. Iako ono pruža odgovore na skoro sve, ne bavi se nikavim proveravanjem. Kod ovoga bi trebalo da se upale sva crvena svetla uzbune. Da li je logično da nam Gospod, s jedne strane, zapoveda: „Sve proveravajte“ (1. Sol. 5:21), kao što su to plemeniti Verijci radili (vidi Dela 17:10–11), kako bi potvrdili šta je tačno a šta nije, dok sa druge strane, od nas se očekuje da jednostavno prihvatimo nešto što po svojoj prirodi nije moguće proveriti? Da li bi On stvarno stavio svoj narod u tako beznadežan položaj?

Drugim rečima, ovo gledište jednostavno nije uverljivo. Svaka ljudska organizacija ima svoje unutrašnje podele, sukobe i cepanja. Koliko bi to tek važilo za organizaciju koja bi u potpunosti bila sastavljena od obožavaoca đavola? Kako može globalna zavera Sataninih poklonika da bude uspešna u stvaranju ogromne mreže koja je tako disciplinovana da može da nadgleda gotovo sve u svetu, kada čak i najpobožnije i najposvećenije hrišćanske organizacije nadinju ka cepanju i raspadanju posle vrlo kratkog vremena? Kada razmotrimo njihov nivo moći, discipline i organizacije, kako to često prikazuju pristalice iluminatske teorije zavere, izgleda da je ta grupa u toj meri savršena da ima osobine božanskog – ona je sve-prisutna, sveznajuća i svemoćna. Ipak, poznavajući prirodu čovečanstva, siguran sam da će vernici koji sve proveravaju, doći do zaključka da je osnovna pretpostavka teorije iluminatske zavere od samog početka vrlo sumnjiva.

Da kažem još i to, ne samo što su mnogi hrišćanski teolozi koji se drže teorije iluminatske zavere uključeni u ogromnu improvizaciju, učestalo pretapanje i prilagođavanje svojih stava kako bi bili u skladu sa trenutnom potrebom, već teže i ka tome da u velikoj meri odstupe od Biblike u upuste se u razne neobične ideje. Moja namera nije da kritikujem bilo kog pre-

davača, pisca ili pastora, jer verujem da su mnogi koji podržavaju ove ideje potpuno iskreni. Međutim, do razumevanja biblijske pripovesti o poslednjim vremenima, i što je još važnije, kako bi kao Isusovi sledbenici trebalo da živimo u ovim danima, nećemo doći raspravljanjem o piramidama, NLO-ima, bićima iz drugih dimenzija i Nefilima, već putem posvećenog hrišćanskog života, u molitvi i u pažljivom proučavanju Biblije.

ZAKLJUČAK

Spajanje teorije iluminatske zavere sa biblijskom eshatologijom, previše često predstavlja temeljno odstupanje od pažljivog biblijskog izlaganja i umesto toga vidimo okrenutost tekstovima čija se pouzdanost ne može utvrditi i vanbiblijskoj podršci kako bi dokazali svoju teoriju. Kad uzimemo u obzir težinu dokaza protiv objašnjenja da će Novi svetski poredak biti Vavilon poslednjih dana, ne samo u pogledu jednostavnog zdravog razmišljanja, već i u smislu njegove sposobnosti da ispuni kriterijume koji su izneseni u Svetom pismu, ovo gledište ne može biti prihvaćeno.

GRAD NJUJORK I SAD

ODNEDAVNO, sve je veći broj knjiga koje govore o Njujorku, ili uopšte o Sjedinjenim Državama, kao o poslednjem Vavilonu. U svojoj knjizi *Poslednji Vavilon: Amerika i dolazak Antihrista*, koautori Kriger, Mekgrif i Vudvard bez uzdržavanja tvrde da „samo Sjedinjene Američke Države... imaju toliko novca i moći da budu POSLEDNJI VAVILON iz Otkrivenja 18.“¹⁴² Oni dalje navode: „Upoznali smo neprijatelja i to smo mi.“¹⁴³ U svojoj knjizi *Amerika je Vavilon: Američka sudska proročenja u biblijskom proroštvu*, pisac R. A. Kumbs (Coombes) tvrdi da je naveo trideset tri istaknute osobine Vavilona koje prepoznajemo u Sjedinjenim Državama. Nekoliko drugih knjiga, kao što su *Kraj Amerike*, Džona Prajsa (John Price) i *Amerika će greti*, Nejtana Forda (Nathan Ford), slično govore da su Sjedinjene Američke Države velika bludnica i da hrišćani treba da slede biblijske instrukcije da „izađu iz nje“ i beže u strane zemlje (vidi Otkrivenje 18:4). Knjige poput *Izlazak: Vaš vodič za napuštanje Amerike* Marka Ermana (Ehrman) zaista nude predloge hrišćanima kako da „pobegnu“ iz Sjedinjenih Država. Ako su Sjedinjene Države Vavilon poslednjih dana, posledice su vrlo ozbiljne. Zato, još jedan od razloga zašto je pravilno razumevanje Otkrivenja 17-18 danas od izuzetne važnosti jeste to što se ono neposredno tiče duhovnog vođstva i delovanja svakog od nas.

^k „We have met the enemy and he is *us*“ (igra reči *us* ili *US*, odnosno: SAD).

ZAŠTO SJEDINJENE DRŽAVE?

Prednost ovog pogleda je to što po njegovom mišljenju Njujork je doslovan i „veliki grad“ (vidi Otkrivenje 17:18, 18:10 i dr.). Kao dom Vol strita, on je i srce globalne ekonomije. Kako je Stiv Čikolanti (Steve Cioccolanti), viši pastor Otkrivajuće crkve u Melburnu, u Australiji, izjavio u nedavnoj propovedi:

Ko kontroliše novac kontroliše svet. Da li možete da pogodite ko je to? Nisu ni UN; nije ni evro. To je američki dolar koji je u svetska rezervna valuta od 1944. Stanite malo. I to mora da se uzme u obzir. Možda se naziv Vavilon odnosi na Ameriku... Amerika je doslovno centar telesnog, materijalnog sveta... Amerika nije postojala u vreme Biblije, pa je razumljivo da je trebalo koristiti alternativu, i možda je njen kod tada bio Vavilon.¹⁴⁴

Njujork je takođe lučki grad koji je čvrsto ustanovljen „na mnogim vodama“ (Otkrivenje 17:1). Međutim, ako razmišljamo o širem tumačenju – Sjedinjene Države – onda, bilo da govorimo o Vašingtonu, Holivudu, Las Vegasu ili Vol stritu, zaista imamo ime koje je duboko uticajno i iskvareno i to pokazuju nebrojeni primeri. Sigurno nije teško videti mnoge paralele između Sjedinjenih Država i starog Rima. U ovom trenutku istorije, kao nekad Rim, Sjedinjene Države su na vrhuncu svoje globalne moći. Kao Rim, ona ima ogroman uticaj, a njene vojske se, barem donedavno, plašio čitav svet. Nažalost, kao i sam Rim, naše moralne osnove se brzo raspadaju, jer se Amerikanci sve više predaju samopouzdanju, seksualnoj nečistoći, pohlepi i ostalo što biste tome dodali. Uprkos svemu ovome, kao i ostala tumačenja koja smo već razmatrali, i ovo ima nekoliko kobnih grešaka.

SJEDINJENE DRŽAVE NISU LAŽNA RELIGIJA

Iako je svakako na mestu istaći da Sjedinjene Države imaju snažan finansijski i moralno iskvareni uticaj širom sveta, SAD ne uspevaju da zadovolje najznačajniji deo proroštva o Vavi-

lonu – one ne sadrže pravu versku komponentu. Ni Njujork, ni Sjedinjene Države ne predstavljaju religiju, religiozni sistem, svetsku prestonicu idolopoklonstva, ili još određenije, najveću lažnu religiju koja je ikada postojala. Kao što smo već pokazali, velika bludnica iz Otkrivenja predstavlja sve to. Vavilon, kao „majka svih bludnica i zemaljskih gadosti“ (Otkrivenje 17:5), ne predstavlja samo neki opšti oblik idolopoklonstva, kao što su „materijalizam“ i „konzumerizam.“ Ne, ona predstavlja najveći, najmoćniji, najzlobniji i najkrvoločniji religijski sistem koji je svet ikada upoznao. Pored svih mana koje imaju, grad Njujork i Sjedinjene Države ne mogu se prikazati niti bilo kako uklopliti, tako da odgovaraju zahtevima proročanstva.

Uprkos negativnom uticaju koji SAD imaju u svetu, primetio sam da u knjigama koje sam pročitao i koje tvrde za Ameriku da je Vavilon, nedostaje druga strana priče. Bez obzira na sve nedostatke za koje možemo da krivimo Sjedinjene Države, niko ne može poreći da je ona i ogroman izvor dobara za svet. Sjedinjene Države pružaju neizmernu količinu humanitarne pomoći svetu. Na primer, kada je snažan zemljotres uništio iranski grad Bam 2003. godine, Sjedinjene Države su potrošile desetine miliona dolara i požurile da svojim timovima za spasavanje i službama za pružanje pomoći doprinesu bržem oporavku. Ovo je samo jedan primer onoga što se redovno ponavlja. Međutim, daleko važnije je to što su Sjedinjene Države centar za slanje mnogih svetskih misija. Osim što šalje i podupire rad visokog procenta misionara koji objavljaju evanđelje širom sveta, hrišćanska crkva u Sjedinjenim Državama i dalje je vodeći svetski izvor finansiranja misija koje se pokreću iz drugih država. Ovo nije beznačajno. Kako neko ko je najveći izvor objavljivanja evanđelja svim narodima sveta, u smislu finansiranja i slanja misionara, istovremeno može biti i „majka... zemaljskih gadosti“? Samo je ova dihotomija, rekao bih, dovoljna da isključi Sjedinjene

Države kao ispunjenje proročanstva o Vavilonu poslednjih dana.

Kako pristalice ovog gledišta zaobilaze očigledan problem? Pisac R. A. Kumbis (Coombes) predlaže rešenje po kojem Sjedinjene Države zaista predstavljaju religiju čiji sledbenici obožavaju „Gospu od Slobode.“ Iako se idolopoklonstvo često ispoljava na različite i vrlo lukave načine, upoređivanje vrednosti slobode, jednakosti i građanskih sloboda, koje naglašava Ustav Sjedinjenih Američkih Država sa opisima pijane, zavodljive i krvoločne bludnice iz Otkrivenja – besmisleno je. Može li neko stvoriti idola od pojmove kakav je sloboda? Naravno, ali „Gospa od Slobode“ nije veliki progonitelj hrišćana širom sveta. Isto tako, Amerikanci se ne klanjaju pred Kipom slobode i ne iskazuju mu obožavanje ni na koji drugi način. Ovakvo iskrivljenje jasne svrhe i značenja teksta kako bi se Sjedinjene Države predstavile gorim nego što jesu i time se zadovoljili zahtevi proročanstva, potpuno je neubedljivo i zato je to Ahilova peta ovog pogleda.

PIJANA OD KRVI SVETIH

U Otkrivenju 17, za bludnicu Vavilon posebno je naglašeno da je pijana od krvi svetaca (st. 6, LB). Ne samo što je Vavilon odgovoran za pokolj Božijih svetih mučenika, on se hvali i uživa u tome što radi.

Otkrivenje 12 govori o sataninim naporima da u poslednjim danima ne samo da proždre ženu Izrael, nego i da „zarati na ostalo njeno potomstvo, na one koji drže Božije zapovesti i imaju svedočanstvo Isusovo“ (st. 18, EČ). Bludnica će se sa uživanjem prepustiti prolivanju krvi Božjeg naroda, Jevreja i hrišćana, trudeći se pritom da navede čitav svet da se pridruži njenoj bolesnoj opsesiji. Iako je lako uočiti podudarnosti između Sjedinjenih Država i Rimskog carstva u pogledu svetske ekonomске i vojne prevlasti, nikako ne mogu da razu-

mem kako neko može reći da slike krvožedne bludnice koja ubija svete jasno opisuju SAD.

Nažalost, jedini način da zagovornici ovog pogleda pokušaju da odbrane svoje tvrdnje jeste da pođu putem mračnog i beskrajnog mnoštva teorija o zaveri kako bi njima SAD oslikali u potpuno negativnom svetlu. U knjizi *Poslednji Vavilon*, na primer, autori su potrošili mnogo vremena da Očeve osnivače Sjedinjenih Država predstave kao neopagane bogomirsce ili okultiste. Odatle, oni idu dalje kako bi oklevetali gotovo sve što se podrazumeva pod američkim uređenjem. Dok sam istraživao ovo pitanje, pronašao sam čak i nešto što se odnosi na mene. Ovi pisci prepostavljaju da sam i ja neki tajni „musliman koji ne želi da bude razotkriven.“¹⁴⁵ Nažalost, jedino takav sklop razmišljanja može da prigrli scenario po kojem su Sjedinjene Države najmoćniji satanički narod na svetu koji deluje prikriveno.

Priznajući da se ovaj stav susreće sa ovim ozbiljnim problemom, Dag Vudvord (Doug Woodward), jedan od njegovih najglasnijih zagovornika, tvrdi da Sjedinjene Države ispunjavaju ovaj deo proročanstva davanjem podrške abortusu.¹⁴⁶ Međutim, problem je u tome što je greh bludnice ubijanje, ne samo nevinih, već, kako se ističe, „Isusovih svedoka“ (Otkr. 17:6, vidi takođe 12:17, 19:10, 20:4, EČ). Ona je posebno kriva za prolivanje krvi „proroka i svetih“ (Otkr. 18:24). Zato se mučenici poslednjih dana opisuju kao oni kojima su „odrubljene glave, jer su svedočili za Isusa i zbog Božje reči“ (Otkr. 20:4). Abortus, koliko god da je užasan i strašan, jednostavno nije stvar biblijskog mučeništva zbog Isusovog imena ili Reči Božje.

Uz dužno poštovanje prema Vudvordu (koga lično poznajem i cenim), nastojanje da se abortusi u Americi povežu sa velikom bludnicom i njenim ubijanjem svetih i proroka, shvatam samo kao očajnički napor da se objasni jedan od naj-

važnijih delova proročanstva i očigledan je neuspeh u pokušaju da se Sjedinjene Države uklope u ove opise.

Da budemo jasni, niko ne tvrdi da su Sjedinjene Države besprekorne, da su svetionik koji u svetu jasno svetli, bez greha, nedostataka, protivrečnosti, mnogih ispada i mračnih tajni. Ako kažemo da Sjedinjene Države nisu Vavilon poslednjih dana, to ne znači da su one savršene. Daleko od toga. Ne samo što zabrinjava dokle su neki zagovornici ovog gledišta spremni da idu da bi Sjedinjene Države oslikali kao samo otelotvorene zla u poslednjim danima, već je i veliko razočarenje što to dolazi od hrišćana koji su na sebe preuzeli odgovornost učitelja. U vremenu kada američke hrišćanske vođe treba da povedu crkvu u molitvu i upute vapaj Bogu za probuđenje i pokajanje kako bi se pročistila ova nacija, kao što se to događalo u prošlosti, oni umesto toga priželjkuju uništenje Amerike i zapravo preporučuju hrišćanima da iz nje pobegnu. Optuživati druge, u ovom svetu, najlakši je posao. Međutim, zalagati se za njihovo spasenje, zahteva isti zastupnički trud kakav je sam Isus pokazao svojim primerom onima koji žele da budu Njegovi učenici.

Živimo u vremenu kada grupe kao što su Al Kaida, ISIS i druge terorističke organizacije regrutuju desetine hiljada dece iz celog sveta kako bi ih uključili u džihad i bezobzirna masovna ubistva, uništenja, silovanja, porobljavanja i potpuno uništenje raznih grupa ljudi, među kojima su i hrišćani, na Bliskom istoku. Brojne nacije u UN neprestano se zalažu i rade na tome da izbrišu Državu Izrael sa mape. Smatrati da su Sjedinjene Države, od svih naroda na svetu, najviše krive za prolivenu krv Jevreja i hrišćana i da najviše zaslužuju punu meru Božjeg gneva, kako bi se jednom zauvek uništile, da ih više nikad ne bude, jeste smešno.

GDE JE PUSTINJA?

Kao i ostali gradovi o kojima smo do sada razgovarali, Njujork se ne uklapa u topografski opis grada u pustinji (Otkr. 17:3). Oni koji smatraju da je Amerika bludnica, tvrde da je reč koju je Jovan koristio, *erémos*, prevedena kao „divljina“ u većini biblijskih verzija, i zato ne bi trebalo da se posmatra kao doslovna pustinja. Umesto toga, treba da zamislimo šumovitu divljinu – Ameriku, kakva je bila kada su je otkrili evropski istraživači. Međutim, kao što smo već istakli, reč *erémos* kontekstualno se ne odnosi na šumovito zemljište, već na stvarnu pustinju. U Isajiji 21, odlomak iz kojeg se stihovi navode u Otkrivenju 17, Vavilon se posebno naziva "pustinjom kraj mora" (Is. 21:1, SSP). Zašto? Zato što je drevni Vavilon ležao u pustinji. Ovo je kontekst reči koje nalazimo u Isajiji i Otkrivenju. Zagovornici ovog gledišta ne mogu tek tako upućivati samo na jedne delove biblijskih proročanstava koje je lakše uskladiti sa SAD-om, a pritom da zanemaruju one druge. Njujork, kao i Sjedinjene Države u celini, ni na koji način ne ispunjava ovaj jednostavan, ali vrlo važan zahtev, ili znak, koji otkriva bludnicu poslednjih dana.

GDE JE PRESTONICA ISLAMSKOG SVETA?

Još jedna stvar koja isključuje grad Njujork (kao i SAD) jeste to što on nije prestonica sedmog i osmog carstva zveri, za koje smatram da predstavljaju Islamski kalifat iz istorije i oživljeni kalifat Antihrista. Sasvim suprotno, Sjedinjene Države većina islamista i džihadista smatra „velikim Satanom.“ Zajedno sa Izraelom, Sjedinjene Države se smatraju najvećim neprijateljem islama. Naravno, ako pogrešimo i ne prepoznamo sedmo i osmo carstvo kao islam, onda oni koji zagovaraju stav da su SAD poslednji Vavilon, moraju biti u mogućnosti da pruže čvrsto biblijsko objašnjenje o tome koja su ta dva carstva i na koji način predstavljaju prirodni nastavak šest prethodnih carstava.

POGREŠNA PRIMENA TEKSTOVA

Oni koji veruju da su Sjedinjene Američke Države misterija Vavilon, u velikoj meri se oslanjaju na vrlo probrano čitanje Svetog pisma i zato često navode stihove iz Isajje 13-14 i Jeremije 50-51 kako bi podržali svoj stav. Vudvord, Kriger i Mekgrif u *Poslednjem Vavilonu* u velikoj meri navode stihove iz ovih odlomaka kako bi učvrstili svoje gledište i predstavili Sjedinjene Države kao Vavilon. Vudvord posebno tvrdi da je zatirač sa severa, o kojem se govori u oba proročanstva, Rusija, koja će izvršiti napad na Sjedinjene Države. Veliki problem sa ovom idejom je, međutim, da tekst naziva napadača sa severa Midijcima (Is. 13:17; Jer. 51:11). Istorija, naravno, potvrđuje da su to bili Midijci, zajedno sa Persijancima i nekoliko drugih, manjih obližnjih carstava, koji su zajedno pobedili Vavilon 539. pr. Hr. (up. Dan 5:31). Nemoguće je reći da se naziv „Midijci“ odnosi na Rusiju.

Isajja 13:20 predstavlja drugi problem u pokušaju da Sjedinjene Države povežu sa ovim tekstovima. Nakon što Vavilon bude uništen, rečeno nam je da: „On doveka neće biti naseljen, od kolena do kolena biće nenastanjen. I Arapin onde neće podizati šatora.“ Sada se iskreno zapitajte, da li vam ovo više liči na Sjedinjene Države ili Bliski istok?

Evo još jednog velikog problema: Kada se nad onim koji je opisan u Jeremiji 51 konačno izvrši sud, u koju je vodu bačen? U Atlantski okean? U Tihi okean? U reku Misisipi? Naravno da ne. Umesto toga, bačen je „posred Eufrata“ (Jer. 51:63). Proročanstvo zaključuje: „Ovako će Vavilon da potone i neće se dići“ (st. 64).

Vudvord, takođe, smatra da pojам „ćerka vavilonska“ ukazuje na Sjedinjene Države (vidi Is. 47: 1, Jer. 50:42 i dr.). I ponovo možemo da vidimo da je to uglavnom zbog njegovog oslanjanja na Hislopovu netačnu priču (vidi poglavlje 5). Pojam se zapravo odnosi na sam Vavilon, ili tačnije, na njegove građane. Sličan izraz „ćerka sionska“ u čitavom Sve-

tom pismu koristi se za Jerusalim ili njegove građane. Sofonija 3:14, na primer, kaže: „Kliči, čerko sionska! Podvikuj, Izrailju! Raduj se i veličaj od sveg srca, čerko jerusalimska!“ Leks-hamov *Rečnik Biblije* za ovaj izraz kaže da je poetski i da se odnosi na sam grad Jerusalim (Ps. 9:14; Is. 1:8, 16:1, 52:2, Jer. 6:2, Jer. 6:23, Plač 1:6, 4:22, Zah. 2:10, Sof. 3:14).¹⁴⁷ Bejkerova *Enciklopedija Biblije* slično navodi: „Pošto su drevni gradovi bili metaforički smatrani majkom svojih stanovnika, govoriti o Jerusalimu kao o „čerki sionskoj“ sasvim je prikladno, posebno u poetskoj književnosti.“¹⁴⁸ Na kraju velike žalosti u Psalmu 137, psalmist izjavljuje: „O, kćerko vavilonska, što ćeš biti razorena! Blago onom koji ti uzvratи istom merom, onako kako si činila nama. Blago onom koji ti nejač zgrabi i o stenu smrska“ (st. 8-9). Da li zaista verujemo da Biblija govori da će onaj koji o stenu smrska američke bebe biti izobilno blagosloven? Razlog ove najdublje žalosti je izuzetno grubo postupanje koje su Jevreji pretrpeli od ruku surovih Vavilonaca koji su ih odveli u ropstvo. Dakle, „kćerka vavilonska“ predstavlja sam grad Vavilon; to nije neki zagonetni naziv koji se odnosi na Sjedinjene Države.

Postoji još nekoliko problema na koje se nailazi pri pokušaju da se ovi starozavetni odlomci primene na Sjedinjene Države, ali za sada, pustićemo da njihova težina progovori sama za sebe. O Isaiji 13-14 i Jeremiji 50-51 nastavićemo da govorimo u mnogo većoj meri u poglavljtu 16.

ZAKLJUČAK

Sjedinjene Države nisu čak ni blizu ispunjavanja nekoliko naj-osnovnijih zahteva proročanstva iz Otkrivenja 17-18. One nemaju duboku religioznu komponentu koja je za proročanstvo toliko važna. Sjedinjene Države nisu prestonica svetskog idolopoklonstva. One, svakako, nisu glavno izvorište verskog progona Jevreja i hrišćana. Ne nalaze se u pustinji. Sjedinjene Države jednostavno ne odgovaraju zahtevima datim u tekstu.

DOSLOVAN VAVILON

IAKO SU OSTACI NEKADAŠNJE VELIČANSTVENOG GRADA Vavilona danas jedva nešto više od retko posećene turističke atrakcije, mnogi hrišćanski učitelji veruju da će u narednim danima Vavilon biti obnovljen, da će daleko premašiti svoju nekadašnju, drevnu slavu i tako ispuniti biblijsko proročanstvo o gradu bludnici iz poslednjih dana. Među onima koji se suočavaju sa ovim stavom jesu klasični pisci komentara kao što su B. V. Njutn, E. V. Bulindžer, Dž. A. Sejs, Artur Pink i Dž. H. Lang (jedan od mojih najomiljenijih bibličara). U skorije vreme ovo gledište imaju sada već pokojni Dž. Vernon Mekgi (J. Vernon McGee), Arnold Fruhtenbaum, Robert Tomas, Džon Mekartur (John MacArthur), Čarls H. Dajer (Charles H. Dyer), Endi Vuds (Andy Woods), Čak Misler (Chuck Missler), Mark Hičkok (Hitchcock) i Džoel C. Rozenberg. Godinama sam i ja naginjaо prema ovom pogledу. Ne iznenađuje to što je ovaj stav postao prilično omiljen među učiteljima proroštva nakon američkog upada u Irak 2003. godine. Skoro odmah nakon pada vladavine Sadama Huseina, pastor Mark Hičkok je izjavio: „Verujem da ono što se dešava pred našim očima u Iraku i na Bliskom istoku jeste postavljanje pozornice za brzo podizanje... Vavilona.“¹⁴⁹ U skladu sa tim razmišljanjem, Džoel C. Rozenberg je 2005. godine predviđao da će se uskoro širom sveta pojaviti naslovi: „Irak se iz haosa podiže kao naj-

bogatija zemlja u regionu.“¹⁵⁰ Iznoseći svoje mišljenje o američkom upadu u Irak, on je izjavio:

Irak će uspostaviti odlučnu i čvrstu centralnu vlast. Iračke vojne i unutrašnje snage bezbednosti biće dobro obučene, dobro opremljene i sve efikasnije. Pobuna će biti ugušena, pobunjenici će ostati bez podrške, a strani teroristi više neće pristizati u zemlju. Kako se stvari budu normalizovale, irački putevi i aerodromi postaće sve bezbedniji i ljudi će konačno moći slobodno da se kreću po zemlji. Turisti će nagrnuti da posete mnoga drevna arheološka nalazišta i kulturna blaga... Za kratko vreme, Irak će postati naftna super sila koja će biti ravna Saudijskoj Arabiji. Milijarde petrodolara sliće se u zemlju... Drevni grad Vavilon preko noći će se pojaviti kao feniks iz pepela i postati jedno od savremenih svetskih čuda... Iračani će uskoro kao pojedinci i kao narod doseći bogatstvo i moć kakve nisu mogli ni da sanjaju. Oni koji su otpisali ovu zemlju zbog propadanja i haosa u njoj, biće zapanjeni tako dramatičnim preokretom događaja.¹⁵¹

Doduše, za Hičkoka i Rozenberga mogu reći da, bez obzira što se ispostavilo da je vreme odigravanja ovih događaja pogrešno određeno, njihovo viđenje oživljenog Vavilona i dalje ostaje sasvim moguće. Može da se dogodi da Irak na kraju uspe da uspostavi stabilnost i postane globalno versko središte i ekonomska supersila. Međutim, u vreme dok ovo pišem, s obzirom na trenutnu situaciju u kojoj se ovaj narod nalazi, vrlo teško je zamisliti da će se tako nešto uopšte dogoditi. Barem ne u skorijoj budućnosti. Naravno, budućnost zna da nas iznenadi sa neočekivanim preokretima i zato je i ovako nešto moguće.

Da napomenem i to da ovo gledište najbolje funkcioniše ukoliko podrazumeva da je osmo carstvo zveri islamski kalifat. U stvari, nezamislivo je da se ovo može ispuniti izvan scenarija islamske zveri. Ako bi Vavilon bio oživljen u Iraku, čini se da je prosto nemoguće da bude sedište moći Antihrista sa zapada.

Veoma je teško zamisliti da se iz glavnog grada Iraka upravlja nekim drugim religioznim sistemom a ne islamom.

RAZMATRANJE SLUČAJA DOSLOVNOG VAVILONA KAO VELIKE BLUDNICE

Osnove za tvrdnju da će grad bludnica poslednjih dana biti doslovan, obnovljeni Vavilon na reci Eufrat, prilično su jednostavne:

1. U širem kontekstu Isajije 13-14 i Jeremije 50-51 govori se o poslednjim vremenima.
2. Pošto nekoliko događaja opisanih u ovim proročanstvima nije ispunjeno u istoriji, oni moraju biti shvaćeni kao budući sud nad Vavilonom.
3. Pošto se proročanstvo u Otkrivenju 17-18 u velikoj meri zasniva na Isajiji 13-14 i Jeremiji 50-51, Otkrivenje je jednostavno ponavljanje i proširenje ovih starozavetnih proročanstava.
4. U Zahariji 5:5-10, žena koja je poslata u Vavilon (koji se u tekstu naziva „Senar“), tako da se za nju izgradi hram, nije niko drugi nego velika bludnica, koja je poslata u Irak do poslednjih dana, kada će biti otkrivena svetu kao poslednji Vavilon.

Da razmotrimo svaku od ove četiri stavke redom. Hoće li odoleti kritičkom razmatranju?

KONTEKST ISAJJE I JEREMIJE

Prvo, da li kontekst Isajije 13-14 i Jeremije 50-51 ukazuje na ispunjenje u istoriji ili u poslednjim danima? Zagovornici ovog gledišta bi rekli da se on odnosi na poslednje dane. Međutim, tačan odgovor je – na oba. Svako poštено istraživanje ovih poglavljia moralno bi da započne sa podatkom da su i Isajija i Jeremija prorokovali o суду nad Vavilonom, koji se dogodio u njihovoј ne tako dalekoj budućnosti. Ne samo što su konteksti proročanstava u vezi sa tim jasni, već i mnogi detalji u tekstu to

iznose. U oba proročanstva, na primer, kaže se da su Vavilon osvojili Midijci (Is. 13:17; Jer. 51:11, 28). Kao što smo rekli u prethodnom poglavlju, upravo se to i dogodilo. Danilovo proročanstvo nas obaveštava da je, zapravo, Darije Miđanin bio taj koji je zauzeo grad (Dan. 5:31).

Uprkos istorijskoj prirodi ovih proročanstava, postoji i vrlo jasna eshatološka terminologija koju primećujemo u ovim tekstovima. Na primer, Isaija 13:6 govori o „danu Gospodnjem.“ Iako postoje neki slučajevi u Svetom pismu gde ovaj izraz govori o neposrednom Božjem delovanju u istoriji (npr. Amos 5:18, 20, Jez. 13:5, 30:3), ogromna upotreba ovog izraza odnosi se na svršetak zemaljskog poretka. Naravno, kao što nas je na to čuveni pisac komentara Dž. Alek Motijer (J. Alec Motyer) podsetio, „dan Gospodnji ima mnogo privremenih ispunjenja.“¹⁵² To je izgleda i ovde slučaj. U nastavku, Isaija 14 prorokuje protiv cara vavilonskog, da bi se zatim ovo proročanstvo stopilo sa onim koje govori o velikom diktatoru poslednjih dana, poznatom pod nazivom Antihrist. Međutim, iako unutar teksta postoje nagoveštaji koji ukazuju na poslednje vreme, to ne osporava istorijski kontekst ovih proročanstava.

Kada se suoče sa ovakvim odlomcima, preteristi, koji smatraju da je većina proročanstava ispunjena u istoriji, i futuristi, koji smatraju da mnoga proročanstva čekaju na svoje ispunjenje u poslednjim danima, redovno se sukobljavaju. Mnogi tvrde da bi proročanstva, kao što su ova, trebalo prihvati ili kao ispunjena ili kao neispunjena – ili su se ispunila u istoriji ili čekaju svoje ispunjenje u budućnosti – i da ne postoji treće. Smatram da je ovako krut pristup potpuno nepotreban. Svako iskreno i pažljivo razmatranje ovih proročanstava prepoznaće da su istorijsko i buduće isprepleteni u istom tekstu. Naravno, savremenim zapadnim umovima, koji više vole da ih istorijske metode vode dok se trude da do detalja raščlane i samu Božju Reč, ovo može da izgleda kao nešto što je potpuno nepri-

hvatljivo. Međutim, hebrejsko proroštvo, koje je izuzetno bogato poezijom i hiperbolama, nije uvek u skladu sa zapadnim kategorijama i pravilima.

Iako ne postoji opšte pravilo tumačenja, koje možemo da primenimo na svaki proročki odlomak u Bibliji, ono što je uobičajeno je da proroci govore o događajima koji će se zbiti u njihovoј bliskoj ili neposrednoj budućnosti, a istovremeno, tim događajima prorekli su i ono što će se dogoditi u dalekoj budućnosti, odnosno u poslednjim danima. Po mom mišljenju, ovo je najbolji pristup za razumevanje Isaije 13-14 i Jeremije 50-51. Ova proročanstva postaju jasna samo ako pođemo od toga da ona govore o istorijskom padu Vavilona i budućem Božjem sudu u poslednjim danima. Da li to znači da grad Vavilon mora biti obnovljen na svojim drevnim temeljima? Iako je to svakako moguće, ne verujem da tekst to zahteva. Ali ako nas čitanje ovih proročanstava doveđe do zaključka da budući grad Vavilon mora biti obnovljeni istoimeni drevni grad, na kraju ćemo morati da prihvatimo da to isto važi i za druga carstva i narode kao što su Edom, Moav, Amon i Amalik, koji, takođe, više ne postoje. Iako je sud nad ovim carstvima i plemenima u istoriji, očigledno, već sproveden, postoje i proročanstva koja govore o суду nad njima u poslednjim danima. Teško da iko smatra da treba doći do neke vrste oživljavanja ili ponovnog rađanja ovih carstava. Na primer, ne bi trebalo očekivati da će se u doslovnom smislu ponovo uspostaviti carstva kao što su Edom i Moav. Ona proročanstva koja govore o eshatološkom суду nad njima jednostavno podrazumevaju da će oblasti koje su ranije zauzimala ova carstva u poslednjim danima doživeti sličnu osudu. U nekim slučajevima čak izgleda kao da ova drevna imena imaju još šire značenje i da predstavljaju sve neprijatelje Izraela na kraju vremena, bez obzira gde žive. Avdijino proročanstvo, na primer, navodi kako će se planini (odn. carstvu) Edom suditi u danu Gospodnjem. Većina futurista, međutim,

smatra da ovo znači mnogo više od suda samo nad južnim Jordanom u poslednjim danima. U ovom kontekstu, Edom se najčešće smatra predstavnikom svih neprijatelja Izraela u poslednjim danima koji poseduju ono što Jezekilj naziva „mržnjom večitom“ (Jez. 35:5, LB).

Ako uvidimo da Isaija 13-14 i Jeremija 50-51 pre svega govore o istorijskom суду nad drevnim Vavilonom, dok on istovremeno i uopšteno govori o Gospodnjem суду u poslednjim danima nad Svojim neprijateljima u predelu južnog Iraka, verujem da će to biti dovoljno za ispunjenje svih zahteva teksta. Pozivajući se na Jeremiju 50-51, mesijanski jevrejski profesor dr Majkl Braun, daje ispravno objašnjenje: „Vavilonu je dat takav značaj u Bibliji... zato što predstavlja vrhunac ljudskog ponosa i osvajanja sveta. On je postao simbol svih neprijateljskih svetskih sila koje se protive Bogu, kako to vidimo u Otkrivenju 17:1-19:5.“¹⁵³

ZIDOVI VAVILONA

Sledeći argument za buduće ispunjenje Isajije 13-14 i Jeremije 50-51 jeste to što mnogi detalji nisu ispunjeni u istoriji. Zagovornici ovog pogleda ističu, na primer, da Jeremija govori da će zidovi Vavilona u potpunosti biti uništeni, a to se nije dogodilo kada je Vavilon pao. Slično tome, Jeremija opisuje Vavilonov kolaps kao veoma iznenadan, dok je on, zapravo, bio dug i postepen. Jeremija opisuje i da će Vavilon zauvek biti nenaseljen, da nikada neće biti obnovljen, iako je obnavljan i bio naseljen i nakon Jeremije. Na prvi pogled, čini se da je ovo jaka potvrda za stav po kojem ovo proročanstvo tek treba da se ispuni. Međutim, pažljivije razmatranje otkriva neke slabosti ovog argumenta.

Uzmimo u obzir zidove Vavilona. Ovi visoki zidovi bili su toliko masivni da su svrstani među sedam čuda drevnog sveta. Iako su ovi opisi u određenoj meri preuveličani, Herodot je napisao da su zidovi dugački 90 km, debljine 25 m i visine 97

m!¹⁵⁴ Dakle, kada je Jeremija rekao da „sravnjene će biti debele zidine Vavilona“ (51:58, SSP), bila je ozbiljna tvrdnja. Proročanstvo takođe kaže: „I zapaljene njegove visoke kapije“ (51:58, SSP). Nešto ranije, u proročanstvu je predviđeno da će Vavilon „iznenada pasti“ i dramatično završiti (51:8). Ipak, kada je Vavilon pao, njegovi zidovi nisu bili uništeni, njegove kapije nisu spaljene, već se njegov pad odvijao dugo i postepeno. Umesto da poruše velike zidove, vojske Midijaca i Persijanaca su prošle zidove koristeći reku Eufrat i iznenadile grad. Veliki zidovi ostali su vekovima, raspadajući se polako, dok se potpuno nisu srušili.

Imajući u vidu oštru suprotnost između onoga što je prorok opisao i šta se zapravo dogodilo u istoriji, moramo doneti neke važne odluke koje se tiču tumačenja. Prvo, možemo razumeti da je Jeremija koristio dramatičan jezik i hiperbolu kako bi opisao pad Vavilona. Neki tumači Biblije prepostavljaju da je Jeremija preveličavao dok je koristio poetične opise materijalne propasti kako bi oslikao ono što je, zapravo, bilo iznenadni, strahoviti i potpuni politički kolaps. Drugo, možemo protumačiti da se to što je rečeno o sravnjenim zidovima i zapaljenim kapijama mora shvatiti u strogo doslovnom smislu i tvrditi da to može biti samo opis budućeg pada Vavilona. Problem sa ovom opcijom je, međutim, da ona zahteva da taj budući Vavilon bude opasan masivnim zidinama i ogromnim kapijama. U suprotnom, čak ni buduće uništenje Vavilona ne bi zadovoljilo opis teksta, jer ne bi bilo doslovno. Međutim, i sama ideja da će se u savremenom svetu pojaviti utvrđen grad, nezamisliva je, pošto se tako nešto smešta u pogrešno vreme. Iako su drevni gradovi često imali zidove i kapije kako bi ih zaštitili od napadača, današnji gradovi ih nemaju. Zbog toga je mnogo verovatnije da je namera da se opis uništenih zidova i kapija shvati više kao hiperbola nego kao strogo doslovan opis. Da budem jasan, ja se držim doslovnog tumačenja Svetog pisma. Drugim rečima, Sveti pismo tumačim doslovno kad

god je to moguće, ali se time pridržavam onog što nazivam „razumnom doslovnošću,“ koja prepoznaje da biblijska proročanstva često koriste poetsko preterivanje i hiperbole. Čak i kada čitamo Bibliju doslovno, još uvek moramo uzeti u obzir različite vrste književnosti na koje nailazimo. Proročka i apokaliptična književnost često koriste ovakav poetični jezik preterivanja.

Uzmite u obzir još jedan detalj koji to pokazuje prilično dobro. Govoreći o uništavanju Vavilona, Jeremija 51:42 kaže: „More usta na Vavilon, pokri ga mnoštvo vala njegovih“ (ĐD). Dakle, očigledno je da se to u istoriji nije ispunilo doslovno. More nije poplavilo grad Vavilon. Umesto toga, vojnici Midije i Persije su ga preplavili i osvojili. Pristalica preterano doslovnog tumačenja koji odbija da vidi ovo kao vid proročkog izražavanja, mora da tvrdi da će more potpuno prekriti Vavilon poslednjeg dana. Stvar je u tome što je Vavilon skoro pet stotina kilometara daleko od Persijskog zaliva, a za reku Eufrat sigurno ne možemo da kažemo da je more. Razumna doslovnost ovaj deo proročanstva vidi kao jezičko prenaglašavanje u opisu dramatičnog pada Vavilona, koji se već odigrao u istoriji.

Ponovo vidimo da je najprihvatljivije reći da iako je Jeremija prvenstveno govorio o istorijskom padu Vavilona, on je takođe gledao napred, prema poslednjim danima i суду nad Gospodnjim neprijateljima, posebno onima koji se nalaze u području južnog Iraka.

VIŠE GRADOVA KAO PRASLIKA SATANINE PRESTONICE POSLEDNJIH DANA

Treći argument koji koriste oni koji smatraju da se u Otkrivenju 17-18 radi o doslovnom Vavilonu, jeste to što se ovi stihovi najviše pozivaju na Isaiju 13-14 i Jeremiju 50-51 i da su, zapravo, samo ponavljanje tih starozavetnih proročanstava. Ovaj argument, takođe, ima neke vrlo značajne poteškoće.

Otkrivenje 17-18, zaista se u velikoj meri zasniva na proročanstvima Isaije i Jeremije koja govore o Vavilonu, ali, isto tako, i na drugim proročanstvima iz Starog zaveta, koja nas upućuju na nekoliko drugih gradova. U stvari, ova poglavlja iz Otkrivenja se zasnivaju na proročanstvima koja govore o više gradova kako bi se oslikala složena slika budućeg „Vavilona“, grada koji se neće otkriti sve do poslednjih dana. Kada pažljivo preispitamo proročanstvo Otkrivenja 17-18 i uzmemu u obzir različite navode, upućivanja i podsećanja, sve ukazuje na Vavilon, ali i na Rim, Ninivu, Tir, Edom, Sodom i Gomoru, pa čak i na Jerusalim. Vavilon poslednjih dana ne bi trebalo poistovetiti sa nekim od ovih drevnih gradova, već ga treba videti kao mešavinu svih njih. Hajde da razmotrimo neke od odlomaka i prikaze na koje se Otkrivenje poziva.

VAVILON

Niko ne poriče da se proročanstvo iz Otkrivenja u velikoj meri oslanja na nekoliko proročanstava iz Starog zaveta, koja govore o суду nad Vavilonom. Najznačajnija od ovih proročanstava su Isaija 13, 14 i 21 i Jeremija 50-51. Kada je Jeremija govorio o tom суду, pozvao je Božji narod da napusti Vavilon, da ne bi stradali zajedno s njim: „Izađi iz njega, moj narode! Neka svako spasava svoj život od ljutog gneva GOSPODNJEG“ (Jer. 51:45, SSP). U Otkrivenju možemo čuti gotovo istovetan poziv: „Iziđi iz nje, moj narode, da ne budeš saučesnik u njenim gresima i da te ne snađu njene pošasti“ (Otkr. 18:4, SSP).

Objavljujući pad Vavilona, Isaija je video kako glasnik na konju viče: „Pao je Vavilon! Pao je! Svi likovi njegovih bogova smrskani su o zemlju!“ (Is. 21:9, SSP). Jeremijin izveštaj sadrži sličnu izjavu: „Vavilon će iznenada pasti i razbiti se... Vavilon će biti gomila ruševina, jazbina šakalima, predmet zgražavanja i coktanja, mesto nenastanjeno“ (51:8, 37, SSP). Ove dve izjave u Otkrivenju postaju jedna, dok je anđeo taj koji je poviknuo: „Pao je! Pao je Vavilon! Postade prebi-

valište demona i sklonište svih nečistih duhova, i sklonište svih nečistih i odvratnih ptica“ (18:2, SSP).

Nadalje, Gospodnji sud nad Vavilonom opisan je u Jeremiji rečima: „O, ti što živiš kraj mnogih voda i obiluješ bogatsvom, kraj ti je došao“ (51:13). Otkrivenje, s druge strane, kaže: „Tada dođe jedan od sedam anđela... pa mi reče: 'Dođi da ti pokažem kako će biti kažnjena Velika bludnica, koja sedi na mnogim vodama“ (Otkr. 17:1, SSP). Slično tome, Isaija 21 je proročanstvo o Vavilonu, „pustinji na moru“ (st. 1, LB), dok u Otkrivenju Jovan vidi Vavilon i u pustinji i na mnogim vodama (17:1, 3, 15).

BLIZU EUFRATA ILI BLIZU MORA?

Važno je ovde pomenuti značajnu razliku između Vavilona iz Jeremije 51 i Vavilona iz Otkrivenja 18. Na kraju proročanstva Jeremiji je rečeno: „I kada završiš sa čitanjem, veži ovu knjigu za kamen i baci je posred Eufrata“ (Jer. 51:63). Bacanje svitka u Eufrat je proročki čin jer predstavlja Vavilon koji će biti bačen u reku. U Otkrivenju, međutim, kamen je bačen, ne u Eufrat, već u more: „Tada je jedan moćni anđeo podigao kamen, velik kao mlinski, i bacio ga u more, govoreći: 'Ovako će biti bačen veliki grad Vavilon i neće ga više biti“ (18:21). Dakle, za jedan grad se kaže da se nalazi pored reke Eufrat, a za drugi – pored mora. Kao što ćemo videti kasnije, „Vavilon“ iz Otkrivenja, pošto je blizu mora, opisan je tako da mnogo više liči na drevnu luku Tir, nego na drevni grad Vavilon koji je skoro pet stotina kilometara daleko od Persijskog zaliva.

Ipak, jasno je da se Otkrivenje 17-18 oslanja na proročanstva u Isajiji i Jeremiji, koja se odnose na sud nad doslovnim gradom Vavilonom. Upravo zbog ovih jasnih nagoveštaja zagovornici su gledišta da je Vavilon poslednjih dana jednostavno doslovan grad Vavilon. Naravno, ima istine u njihovim zapažanjima. Međutim, od ključnog je značaja uzeti u obzir i brojne druge navode i nagoveštaje iz različitih starozavetnih

odломака, kao i slike i simbolizam koje su vernici iz prvog veka, izgleda, dobro razumeli.

RIM

Kao što je ranije rečeno, nema sumnje da su i prvi hrišćani razumeli da se proročanstvo iz Otkrivenja 17-18 u određenoj meri odnosi na paganski grad Rim. Oni nisu pogrešili, očigledno je da je to bila Božja namera jer od Njega potiče ovo proročanstvo. Ne samo da su pojam Vavilon hrišćani i Jevreji iz prvog veka često koristili za Rim (vidi poglavlja 9 i 12), već i je Gospod s namerom izabrao da koristi sliku žene koja sedi na sedam brda. Ovo je posve jasno. Na rimskim novčićima iz ovog razdoblja, kao što smo videli na jednoj od slika, bio je utisnut baš takav lik. Rim je bio poznat kao grad na sedam brda. Ovo ne bi promaklo nikome ko je čitao ovo proročanstvo u prvom veku. Rim je, takođe, bio glavni svetski ekonomski centar, ali i centar idolopoklonstva i progona toga vremena. Ovaj grad iz prvog veka mnogo toga iz proročanstva ispunjava. Ukoliko bismo smatrali da su hrišćani u prvom veku smatrali da se proročanstvo odnosi ne na Rim, već na doslovni Vavilon, to bi značilo da zanemaruјemo ove podatke. Naravno, kao što smo objasnili u 12. poglavlju, postoje neki drugi razlozi zašto se grad Rim ne uklapa, zašto ne ispunjava proročanstvo. Dakle, s jedne strane, moramo priznati da proročanstvo obiluje slikama, osobinama i duhom grada Rima, a s druge strane, moramo priznati da ono još uvek ukazuje na nešto drugo.

TIR

Otkrivenje 17-18 se takođe u velikoj meri oslanja na proročanstva koja govore o uništenju grada Tira. Prorok Isaija kaže da je u njegovo vreme Tir bio poznato ekonomsko čvoriste. Kao lučki grad severno od Izraela, u današnjem Libanu, Tir je bio prirodni centar regionalne trgovine. Trgovci iz Tira su plovili mediteranskim vodama i osnovali razne kolonije na

obalama Grčke, severne Afrike, u Kartagini, sve do Sicilije i Korzike u Španiji.¹⁵⁵ Zanimljivo je to što je Tir bio poznat po proizvodnji skupe ljubičaste boje poznate pod nazivom „tirski purpur“, koja se dobijala od jedne vrste morskog puža.¹⁵⁶

Setite se da su u drevnim vremenima tu boju nosili gotovo isključivo članovi carske porodice. To što je carica kurva iz Otkrivenja posebno ukrašena skerletom i tirinskim purpurom uopšte nije slučajnost. Još neke stvari se odnose na Tir u proročanstvu o bludnici.

U Otkrivenju 17:2 rečeno nam je: „S njom su carevi bludničili.“ G. K. Bijejl i drugi pisci komentara ovde vide jasno oslanjanje na Isajiju 23, proročanstvo koje je posebno usmereno protiv drevnog grada Tira. Ovde se Tir više puta naziva ekonomskom prostitutkom koja će „bludničiti sa svim carstvima na zemlji“ (st. 17, SSP). Kada anđeo u Otkrivenju govori o суду nad Vavilonom, on kaže: „Tvoji trgovci su bili zemaljski moćnici“ (18:23, SSP). Ove reči su očigledno preuzete iz Isajije 23, gde čitamo da su tirski „trgovci bili glavari“ i „prodavci njegovi poštovani po svetu“ (st. 8).

Otkrivenje se temelji i na glavnom proročanstvu u Jezekilju. To što u Otkrivenju 18 vidimo da će se trgovci, more-plovci i mornari mnogo ožalostili kada čuju da je Vavilon pao, gotovo u potpunosti je preuzeto iz Jezekilja 27, iz proročstva protiv Tira. Pročitajte sledeća dva odlomka i zapazite brojne sličnosti između njih.

Blago tvoje i sajmovi tvoji, trgovina tvoja... pašće u srce moru kad ti propadneš. Od vike tvojih krmara uskolebaće se vali morski. I izaći će iz loža svojih svi veslari, lađari, svi krmari morski, i staće na zemlju. I povikaće za tobom glasno i zaridati gorko, i posuće prahom glave svoje i po pepelu će se valjati. I za tobom će se načiniti čelavi, i pripasaće kostret, i plakaće za tobom gorko iz srca, i gorko će ridati. I za tobom će zapevati u žalosti svojoj i naricaće za tobom: Ko je bio kao Tir, oboren usred mora? Kad

izlažahu trgovi tvoji iz mora, sitio si mnoge narode, mnoštvom svog bogatstva i trgovine svoje obogaćivao si careve zemaljske. Kad te razbi more na dubokoj vodi, trgovina tvoja i sav narod tvoj u tebi pade. Svi ostrvljani prepadoše se od tebe, i carevi njihovi uzdrhtaše se i prebledeše u licu. Trgovci po narodima zazvijaše nad tobom: postao si strahota, i neće te biti do veka. (Jez. 27:27–36, ĐĐ)

Sada pogledajte u kojoj meri su reči i slike iz ovog proročanstva prenesene u Otkrivenju 18:

Koji su ovim trgovali i obogatili se stojaće izdaleka zbog straha od njegovih muka, plačući i naričući, i govoriće: jao, jao veliki grade, obučen u platno i porfiru i skerlet, i nakićen zlatom i dragim kamenom i biserom, jer u jedan čas opuste toliko bogatstvo. I svaki krmari i svaki moreplovac i mornar i svi koji rade na moru stadoše izdaleka i vikahu gledajući dim njegovog spaljivanja, govoreći: ko je bio kao ovaj veliki grad? I baciše prah na svoje glave i vikahu plačući i naričući, i govorahu: jao, jao veliki grade, u kom se obogatiše svi koji imahu lađe na moru - od njegovog skupocenog imanja, jer opuste u jedan čas. Veselite se nad njim, nebo i vi sveti, i vi apostoli, i vi proroci, jer vas Bog osveti na njemu. (Otkr. 18:15–20, EČ)

O jasnoj vezi između ova dva odlomka, Bijejl je napisao:

Među svim opisima bludnice u starozavetnim metaforama, od kojih se većina odnosi na Izrael, onaj koji u Isaiji 23 govori o Tiru najbliži je onome što čitamo u Otkrivenju 17:2. Da se tu misli na Tir, jasno je i iz ukazivanja na Jez. 26-28 kada se izriče sud nad Tirom u Otkrivenju 18 i posebno na Is. 23:7 u Otkr. 18:23.¹⁵⁷

Dakle, ne samo što je Gospod koristio drevne gradove Vavilon i Rim kao praslike Vavilona poslednjih dana iz istorije, već je za to, u velikoj meri, iskoristio i proročanstva o Tiru.

NINIVA

Otkrivenje 17-18 temelji se i na proročanstvima o Ninivi, takođe glavnom gradu jedne od sedam zveri. Kao Vavilon i Rim, Niniva je bila velika regionalna sila svojih dana. U Naumu 3, Gospod prekoreva ovaj veliki drevni paganski grad:

Teško gradu krvoločnom! Pun je obmane, pun je otimačine, u njemu plena nema da nema. Fijuče bič i tutnje točkovi, konji su u galopu, bojna kola poskakuju. Konjanici jure dok mač seva i koplje blešti. Eno mnoštva poklanih, nema mere težini leševa, pobijenima nema broja i ljudi se o mrtve sapliću! A to je zbog *mnogih bludništva bludnice, zanosne i vešte u vračanju, koja prodaje narode svojim bludničenjem, i plemena svojim vračanjem.* (Naum 3:1-4; naglasak dodat)

Ovde ponovo vidimo sliku krvoločnog bludnog grada, koji je takođe opisan kao grad „vračanja.“ Otkrivenje se oslanja na ovo proročanstvo kada za Vavilon kaže: „Tvojim vračanjem su bili zavedeni svi narodi“ (Otkr. 18:23). Dakle, Niniva, glavni grad Asirije, još jedan je drevni grad koji služi kao praslika velikog grada bludnice u poslednjim danima.

EDOM

U Isaiji 34 nalazimo proroštvo protiv Edoma, koji proroci često predstavljaju kao glavnog neprijatelja Izraela u poslednjim danima. U opisu Gospodnjeg konačnog suda nad zemljom edomskom, čitamo: „I potoci će se njeni pretvoriti u smolu, i prah njen u sumpor, i zemlja će njihova postati smola razgorela. Neće se gasiti ni noću ni danju, doveka će se dizati dim njen, od kolena do kolena ostaće pusta, niko neće prelaziti preko nje doveka“ (Is. 34:9-10; naglasak dodat). Zatim, u Otkrivenju 19, mnoštvo glasova na nebnu, koji se raduju padu Vavilona, ukazuju na ovaj odlomak iz Isaije kada govore: „(On je) osudio veliku bludnicu koja pokvari zemlju svojim bludom... Aliluja, i dim njen diže se u sve vekove“ (Otkr. 19:2;

naglasak dodat, EČ). Bijejl je prokomentarisao: „Ovde vidimo Edomov pad kao unapred predviđen obrazac za pad Vavilona, po kojem se nakon Božijeg suda on nikad više neće podići“¹⁵⁸. Edom je zato peti grad koji je takođe istorijska praslika za Vavilon poslednjih dana.

SODOMA I GOMORA

Na isti način kao što uništenje Edoma služi kao praslika za sud nad Vavilonom, isto tako služe i Sodoma i Gomora. Izveštaj razaranja ovih gradova navodi da:

Avraam... pogleda prema Sodomi i Gomori i prema svoj ravnici, a ono – dim kulja iz zemlje kao dim iz peći! (Post. 19:27–28, SSP)

Druga Petrova poslanica kaže da Bog posebno upotrebljava uništenje Sodome i Gomore kao upozorenje za buduće generacije. Rečeno nam je da je Gospod „gradove Sodomu i Gomoru osudio na propast i uništio ih ognjem, učinivši ih primerom za ostale bezbožnike“ (2. Pet. 2:6). Tako su Sodoma i Gomora još jedan starozavetni primer na koji se oslanja Otkrivenje da bi se slikala složena slika o velikom gradu bludnici iz poslednjih dana.

JERUSALIM

Iako smo isključili Jerusalim, zajedno sa Rimom, kao primarne mete proročanstva Otkrivenja 17-18, bilo bi posve nemarno s naše strane ako ne bismo prepoznali da se proročanstvo jasno oslanja i na određene odlomke u Starom zavetu koji su se prvo bitno odnosili na Jerusalim. Prvo, vidimo da se u Bibliji, kao što smo već rekli, naziv 'bludnica' vrlo često vezuje za Izrael (npr. 2. Dn. 21:11; Jez. 16:15; i sl.). Kao što je Bijejl napomenuo:

Zaista, slika bludnice iz Otkrivenja 17 takođe se oslanja i na prikaz Izraela kao bludnice u Jer. 2:20–4:30. Tamo se za

Judu kaže da je bludnica (2:20) sa „čelom bludne žene“ (3:3, LB) koja druge poučava svojim grešnim putevima (2:33). Na njenoj odeći se „nalazi krv nedužnih siromaha“ (2:34), ona se „oblači u skerlet“, i „kiti zlatnim nakitom“ (4:30), a njeni ljubavnici je preziru i pokušavaju da je ubiju (4:30).¹⁵⁹

Drugi su istakli da je za pravljenje prvosvešteničke haljine Mojsiju naloženo da upotrebi „zlato i ljubičastu, skerletnu i tamnocrvenu tkaninu“ (Izl. 28:5), što podseća na bludnicu iz Otkrivenja, koja je „bila obučena u porfiru i skerlet, i okićena zlatom“ (Otkr. 17:4).¹⁶⁰

SLOŽENA SLIKA GRADA BLUDNICE

Dakle, ono što možemo da odgovorimo onima koji su prihvatili gledište po kojem će se drevni grad Vavilon ponovo pojaviti, jeste da iako je istina da se Otkrivenje 17-18 uveliko oslanja na Isaiju 13-14 i Jeremiju 50-51, to ne mora značiti da Otkrivenje govori o doslovnom gradu Vavilonu u Iraku. Umesto toga, Otkrivenje ukazuje na one gradove koji mogu da nas upute na jedan drugi, tajanstveni grad, koji se do tada još nije pojavio. Umesto da gledamo isključivo na Vavilon, ili bilo koji drugi od ovih gradova, kad je u pitanju ovo proroštvo, trebalo bi sve ove bezbožne gradove sagledati zajedno, jer oni sačinjavaju jednu složenu sliku poslednjeg velikog bezbožnog grada.

ZAHARIJA 5

Četvrti i poslednji argument za slučaj budućeg doslovno obnovljenog Vavilona vrti se oko proročanstva Zaharije 5:5-11, koji smo ranije kratko dotakli. Ovo proročanstvo govori o ženi koja se naziva „bezbožnost (ĐĐ)“ koja je stavlјena u efu, tj. korpu, i odneta u „zemlju Senar,“ gde će joj sazidati „kuću“ (što je verovatno hram) a zatim postaviti na njen pijedestal. Ova žena, tvrdi se, predstavlja veliku bludnicu, koju odnose u

Vavilon da tamo bude sve do poslednjih dana kada će se poka-zati kao poslednji Vavilon.

Pošto je ovo proročanstvo dato 519. pr. Hr. (vidi Zah. 1:7), dvadeset godina nakon pada Vavilona, nije sporno da ukazuje na nešto što će se dogoditi u „zemlji Senar“ nakon Zaharijevih dana. Tačnije, ukazuje na budućnost ove zemlje koja uključuje zlo i religiju. Međutim, ovde se nijednom ne pominje poslednje vreme. Iako može da se odnosi na te dane, proročanstvo to, zapravo, ne kaže. Takođe, umesto da kaže da je žena odneta u grad Vavilon, Zaharija koristi opšti pojam: „zemlja Senar.“ Iako bi ovaj pojam mogao da predstavlja jedno određeno mesto, ono na kojem se nalazio ovaj drevni grad, može da podrazumeva i mnogo širu oblast.

Zanimljivo je to što je u 8. veku grad Kufa, samo 56 km južno od Vavilona, na obali Eufrata, postao sedište Islamskog kalifata a samim tim i prestonica islamskog sveta oko dvanaest godina. Posle ovoga, kalifat je preseljen na sever, u Bagdad, gde je trajao oko 450 godina. Činjenica da se prestonica sedmog carstva zveri, iz koje se vladalo čitavim Bliskim istokom, nalazila tako blizu Vavilona, skoro pet stotina godina, svakako nije beznačajna. Da li je možda Zaharije o tome pisao? Iako nisam spremam da se potpuno posvetim odbrani ovog pogleda, moguće je da je to bilo dovoljno za ispunjenje Zaharijinog proročanstva i da ono ne zahteva doslovnu i potpunu obnovu grada Vavilona.

Druga, manje verovatna, mogućnost je da je grad Meka, koji je danas duhovno srce islamskog sveta, zapravo ispunio ovo proročanstvo. U Meki se nalazi hram u obliku kocke (Ćaba), prema kojoj se ljudi klanjaju i mole pet puta dnevno. Ovo je zaista grad u kome je postavljeno svetilište „bezbožnosti“ i već više od hiljadu i četiri stotine godina ima ulogu duhovne zvezde vodilje prema kojoj je okrenuto mnoštvo duša širom sveta. O ovom svetilištu i njegovom značaju razgovaraćemo mnogo detaljnije u nastavku. Ta mogućnost, naravno, u

potpunosti zavisi od toga koliko se široko može podrazumevati pojam „zemlja Senar.“ Većina biblijskih atlasa i rečnika pod Senarom podrazumevaju područje koje se prostire od današnjeg Bagdada do Persijskog zaliva, ali, tu ima i određenih nejasnoća, što potvrđuje *Holmanov ilustrovani Biblijski rečnik* koji priznaje da ovaj termin ima „neodređeno značenje, jer se koristi u raznim drevnim bliskoistočnim spisima sa, očigledno, drugačijim lokalitetima na umu.“¹⁶¹ Kao što sam rekao, ne bih da se upuštam u obranu ovog stava, mada je to možda jedino ispravno objašnjenje ovog biblijskog teksta.

Iako nas Zaharijino proročanstvo dovodi do nekih vrlo zanimljivih pitanja, ono ne može da pruži dovoljno čvrst temelj za slučaj drevnog grada Vavilona obnovljenog kao velika bludnica.

STVARNA SLIKA NA TERENU

Razmotrivši neke od poteškoća i slabosti glavnih argumenata za buduću ponovnu izgradnju grada Vavilona koji će potom uništiti Gospod, želeo bih da u zaključku istaknem još samo nekoliko poteškoća koje postoje kod ovog stava. Kao prvo, iako neki snažni svetopisamski argumenti govore u njegovu korist, ono što se u stvarnosti događa, stvarna slika na terenu, potvrđuje nam da je ovo zapravo najslabiji od svih stavova.

Kako danas stoje stvari, Vavilon, ili tačnije Hila, u Iraku, nije čak vredno pomenuti kao moguće ostvarenje Otkrivenja 17-18. Hila nije globalno religiozno središte niti ekonomski sila. Ne vlada nad zemaljskim carevima. Nije pijana od krvi svetaca. Ovaj stav se u potpunosti oslanja na ideju da se nešto može desiti u budućnosti, nešto za šta u ovom trenutku ne postoji nikakve osnove za skorije pojavljivanje na horizontu. Da li to znači da je nemoguće da se tako nešto desi? Naravno da ne. Ali bar za sada, ničeg od toga nema na vidiku.

Nakon američkog upada i desetogodišnje okupacije Iraka, i nakon što je ISIS preuzeo kontrolu nad mnogim iračkim ce-

ntralnim i severnim delovima, veliki deo države funkcioniše u režimu preživljavanja. Sa samoubilačkim napadima koji se odvijaju skoro redovno u glavnom gradu Bagdadu, Irak je daleko od toga da može da gradi metropolu vrednu da se smatra jednom od svetskih finansijskih prestonica, udaljenu samo osamdesetak kilometara od Hile.

Ipak, sve je moguće. Mnogo toga može da se odigra u narednih pet do trideset godina. Međutim, da budem iskren, sumnjam da je ostalo toliko vremena do Isusovog povratka. Ako stignemo do 2045. godine a Isus se ne bude vratio, biću malo iznenađen. Naravno, godine se svakako odvijaju na neki svoj način i nikad ne možemo biti u toj meri sigurni da možemo da tvrdimo da znamo šta budućnost donosi. Ceo svet je bio zaprepašćen kada je video u kojoj meri i koliko brzo su „arapsko proleće“ i događaji koji su usledili preobrazili Bliski istok i severnu Afriku. Ako bi se veliki regionalni rat (ili čak, svetski rat) razbuktao u narednim godinama, do čega mislim da može doći, onda bi to potpuno promenilo i geopolitički izgled Bliskog istoka i čitavog sveta. Dakle, da, skoro sve što je moguće.

Zagovornici ovog pogleda takođe mogu s pravom ukazati na to koliko brzo je izgrađen grad Dubai. Godine 1990, Dubai jedva da je bio grad, ne tako pogodan za život, koji je obuhvatao samo jedan uzan priobalni pojas sa nekoliko visokih zgrada i jednim aerodromom. Ipak, do 2009. godine pojavio se kao glavni grad čitave oblasti, sa desetinama nebodera, uključujući i najvišu zgradu na svetu, Burdž Kalifu. Danas, sa novim tehnologijama, novim tehnikama izgradnje i dovoljno kapitala, glavni grad bi se mogao izgraditi za samo deset do petnaest godina. Ako bi takav projekat počeo u narednih nekoliko godina, možda bi mogao biti završen do 2030. Dakle, ovaj razvoj događaja je svakako moguć. Ipak, barem za sada, ideja da će se Hila, u kojoj su ruševine Vavilona, uskoro pojaviti kao glavno religiozno i ekonomsko središte i tako ispuniti sve opise

proročanstva u Otkrivenju 17-18, nešto je u šta je zaista teško poverovati.

MISTERIJA? KAKVA JE ONDA TO MISTERIJA?

Još jedna od teškoća na koje nailazim kod ovog tumačenja jeste to što ono nije dosledno, a možda čak i protivreči, onom što tvrdi. Čudno izgleda to što anđeo ukazuje na ovaj grad kao na „misteriju“ ako to, u stvari, nije nikakva misterija. – Dame i gospodo, obratite pažnju sada! Rešenje ove velike vekovne misterije, odgovor na ono što je vekovima zbumjivalo teologe, biblijske stručnjake i učenike, sada će biti otkriveno. Da čujemo bubenjeve, molim. Ime velike misterije Vavilon poslednjih dana je... Vavilon! – Stanite malo. Šta kažete? Ako je misterija Vavilon poslednjih dana jednostavno i doslovno grad Vavilon, kakva je onda to mistrija?

ZAKLJUČNE MISLI

Iako je ideja da je velika bludnica jednostavno doslovan grad Vavilon možda jača od stavova o kojima smo do sada govorili, ipak ima neke svoje nedostatke, od koji su neki, izgleda, kobni. Kao i uvek, Bog zna najbolje, i vreme će uskoro otkriti šta je istina. Do tada, moramo ostati ponizni i usredsređeni na značiove dok se pojavljaju pred nama.

NEVESTA ILI BLUDNICA?

Pre nego što zaključimo ovo poglavlje, kao usputnu belešku spomenući predloženi projekat za Basru, grad oko 480 km južno od Hile, Vavilona, što može biti prilično zanimljivo. Basra je irački lučki grad u Persijskom zalivu. Njen drugi naziv je „Nevesta zaliva.“ Ono što se u njemu trenutno planira jeste izgradnja „vertikalnog grada,“ masivne zgrade, koju njegovi planeri jednostavno zovu „Nevesta“¹⁶². Britanski *Gardijan* nam daje fascinantne detalje o tome šta bi se uskoro moglo započeti u gradu Basri:

Navikli smo da krunišemo „najviše zgrade na svetu“ koje su ujedno i poslovni centri prema kojima gravitira svet: tokom većeg dela 20. veka prednjačile su SAD, zatim Daleki istok (malezijske *Petronas kule*, tajvanski *Tajpej 101*), a sada Dubai, sa *Burdž Kalifom*, koju bi trebalo da zameni *Kraljevska kula* u Saudijskoj Arabiji, možda već 2019. godine. Ali se najavljuje i izgradnja kule u Iraku koja će ih sve nadvisiti. Da, dobro ste pročitali: najviša zgrada na svetu trebalo bi da bude u Basri, na jugu Iraka. Dobila je naziv *Nevesta zaliva*, i imaće 230 spratova i 1.152 metara visine. To je otprilike kao da je za glavu viša od Burdž Kalife... Južna fasada najvišeg tornja zgrade biće skoro u potpunosti prekrivena „Velom,“ ogromnom nadstrešnicom koja će prekrivati čak i niže zgrade, kao i javne površine na tlu. Nevesta i veo? ... Ako u glavi još uvek imate sliku Basre kao ratne zone, što je bila 2003. godine, kada su britanske i američke trupe ušle u Irak, očigledno je da je potrebno da uredite ažuriranje. Basra je danas prosperitetan i uglavnom miran grad koji „više liči na Kuvajt nego na Bagdad.“ Od Islamske države je udaljen najmanje 600 km. Tu je i naftni novac koji se troši u velikoj meri. Na novim putevima voze se novi automobili. Nedavno su otvoreni hoteli sa pet zvezdica i novi sportski stadion (očigledno je da Basra obožava fudbal). Vlada radi na novom master planu za rastući grad i sve finansije su usredsređene na *Nevestu*. *Nevesta zaliva* je zapravo drugo ime za ovaj grad. Basra se nekada smatrala jednim od najlepših i kosmopolitskih mesta u Zalivu pre nego što je Saddam Husein desetkovao većinsko šiitsko stanovništvo a irački rat doneo dodatne promene. Na tom mestu, kako se prepostavlja, nalazio se Edenski vrt.¹⁶³

Da li je moguće da biblijski opis Vavilona poslednjih dana ispuni grad na Eufratu koji je skoro 500 km južno od izvornog Vavilona? To ne možemo u potpunosti isključiti. Teško je ne pomisliti da je ova priča možda povezana sa nekim prorочanstvom. Zar ne bi bilo normalno da Satana svojoj prestonici dâ ime „Nevesta“ umesto „bludnica,“ kako ju je Gospod na-

zvao? Čak i ako se grad izgradi, još uvek je teško zamisliti da će postati verska prestonica i svetski ekonomski centar. Iako su ovakve pretpostavke prilično zanimljive, za sada je to sve samo teorija. Ovaj grad trenutno postoji samo u glavama planera. Izgradnja još uvek nije započeta. Bez obzira na to, sam potencijal da se obnovi grad Vavilon svakako nam govori da je to nešto što treba posmatrati u godinama koje su pred nama.

TREĆI DEO
POSLEDNJI VAVILON

MEKA I SAUDIJSKA ARABIJA

U OVOM POGLAVLJU RAZMOTRIĆEMO MIŠLJENJE da proročanstvo o velikoj bludnici ukazuje na Meku i Kraljevinu Saudijsku Arabiju. Ako prvi put čujete za ovo tumačenje, možda vam izgleda neverovatno i strano, pa čak i vrlo sumnjičivo. To u potpunosti razumem. I ja sam bio vrlo sumnjičav kada sam počeo razmišljati o ovom tumačenju. Ali pošto sam ga proučio i uporedio sa Biblijom, zaključio sam da zaista ima čvrste osnove. Evo zašto.

U ovoj knjizi smo pokušali da se držimo principa da nije dovoljno pronaći tumačenje koje ispunjava jedan, nekoliko ili čak više uslova koje Biblija postavlja, dok ostale ne. Samo je tumačenje koje ispunjava sve biblijske zahteve zadovoljavajuće. Od svih mogućih stavova, ovaj je jedini koji ih izgleda ispunjava. U stvari, uklapa se toliko dobro da prosto zapanjuje.

Hajde, dakle, da počnemo da razmatramo različite zahteve i opise koje nalazimo u Otkrivenju 17-18 i uporedimo ih sa stvarnim političkim, finansijskim, religioznim, moralnim, čak i geografskim karakteristikama grada Meke i Kraljevine Saudijske Arabije.

DOSLOVAN GRAD

Očigledno je da je Meka vrlo stvaran, opipljiv grad, a ne samo neka nejasna ideja, kao što su „svetski poredak“ ili „globalno otpadništvo.“ Ako se pitamo u kojem je carstvu Meka duhovno središte, onda nema nikakve sumnje da je to Kraljevina Saudijska Arabija. U još širem smislu, Meka je duhovna prestonica čitavog muslimanskog sveta. Da pojasnimo, ovde se ne radi o tumačenju koje samo Meku vidi kao Vavilon, već i Kraljevinu Saudijsku Arabiju, uključujući njene glavne ekonomske gradove Rijad, Džedu, pa čak i budući Ekonomski grad kralja Abdula. Kao što smo već rekli, u biblijsko vreme, veliki gradovi su uvek bili srce neke veće regionalne sile, države ili carstva. To je svakako važilo za drevni Vavilon, kao i za drevni Rim, koje treba sagledati kao najznačajnije proročke prototipove poslednjeg Vavilona.

VELIKI GRAD

Meka je kolevka, srce i središte prema kojem duhovno gravitira čitav islamski svet, i u tom smislu ispunjava ulogu „velikog grada“ iz Otkrivenja 17-18. Setite se, veličina „velikog Vavilona“ ne zavisi toliko od broja visokih zgrada koje ima ili od površine koju pokriva. Proročanstvo se više usredsređuje na njegov dalekosežan i širok uticaj koji ima na careve, države, narode i plemena. Postoji nekoliko značajnih razloga zbog čega se Meka može smatrati velikim gradom. Počnimo sa najočiglednijim.

KOLEVKA I SRCE ISLAMA

Prvo, grad Meka je mesto na kojem je islamska religija nastala. Svi značajniji događaji u ranom razvoju islama pod Muhamedom dogodili su se u Meki ili na Arapskom poluostrvu. U Meki je Muhamed rođen, odrastao, pokrenuo svoju ranu „proročku“ karijeru i počeo da propoveda novu religiju, i, na kraju krajeva, tamo je islam doživeo najveći uspeh. Saudijska Ara-

bija je dom Meke i Medine, dva grada u kojima je Muhamed proveo veći deo svog života.

Zbog Muhamedove povezanosti sa Mekom i Medinom, to su nesumnjivo dva najsvetija grada muslimanima širom sveta. Nemuslimanima čak nije dozvoljen ulazak u ove gradove. Dakle, ne samo što su Meka i Saudijska Arabija, kolevka, već i samo srce islama i muslimanskog sveta. Proročanstvo opisuje bludnicu kao najznačajniji centar globalnog idolopoklonstva koji je ikada postojao. Za Vavilon se posebno kaže da je „majka bludnicâ,“ to jest velika majka lažnih religija. Meka zaista zaslужuje naziv „duhovna prestonica“ više od bilo kog drugog grada u svetu. Razmislite o sledećem. Vrlo često čujemo da kada se govori o epicentru nečega, to naziva „mekom“ toga, šta god da je u pitanju. Holivud je, na primer, „meka“ filma. Vol striit je „meka“ finansija i investicija. Naziv „meka“ je praktično sinonim za glavno sedište. Međutim, grad Meka nije glavno sedište filma ili finansija, već najveće lažne religije koju je svet ikada upoznao.

Danas Meka služi kao duhovni centar za 1,6 milijardi muslimana. To je duhovna prestonica druge po veličini religije u svetu, ona kontroliše sve države koje okružuju Izrael. Ako uzmemo u obzir da je Sveti pismo duboko izraelocentrično, ta činjenica je od izuzetne važnosti. Naravno, islam ne kontroliše samo narode na Bliskom istoku i u severnoj Africi, već mnogo više od toga. Njegov uticaj se sve više oseća u narodima širom sveta. U 2016. godini u Londonu je izabran prvi musliman gradonačelnik. Bez sumnje, uticaj i prodiranje islama na globalnom nivou i dalje će se osećati u narednim godinama. Pet puta dnevno, ogromno mnoštvo muslimana iz skoro svake države u svetu moli se okrećući svoja lica prema Meki. Islamske prodavnice prodaju razne elektronske kompase i časovnike, čija je namena da pomognu muslimanima da uvek znaju vreme za molitvu i pravac ka Meki – bez obzira gde da se nađu. Štaviše, od svakog muslimana se očekuje da bar

jednom u svom životu ode na hodočašće u Meku. Masdžid el Haram, ili Velika džamija, u kojoj se nalazi Ćaba (vidi poglavje 16), najposećenija je lokacija u svetu. Nesporno je da je Meka geografsko i duhovno središte čitavog islamskog sveta. Kojem gradu u svetu bolje pristaje opis bludnice koja upravlja carevima i „narodi(ma), ljudi(ma), narodnosti(ma) i jezici(ma)" (vidi Otkr. 17:15).

KOLEVKA I SRCE RADIKALNOG VEHABIJSKOG ISLAMA

Saudijska Arabija je kolevka i vehabizma – ili salafizma, kako više vole da ga nazivaju. U osamnaestom veku, kada se Ibn Saud, patrijarh plemena El Saud, borio da ujedini plemena, on je izdejstvovao savez sa osnivačem savremenog radikalnog sunitskog islama, Muhamedom el Vehabom. Od tih dana plemena Saud i Vehab su nerazdvojiva. Kako je to opisao jedan pronicljivi posmatrač: „Saud i Vehabi, Vehabi i Saud, to je ono što i dalje vlada Saudijskom Arabijom.“¹⁶⁴

Vahabizam – salafizam je u suštini pokret sunitske reformacije s ciljem da se vrati praksi prvih muslimana. Salafisti teže da pročiste islam od svih kasnijih dodataka, tj. novotarija (arapski: *bida*), za koje tvrde da kvare najčistiji oblik islama koji su Muhamed i njegovi najbliži i najraniji sledbenici propovedali i sprovodili. Zbog toga, vehabizam ispoljava najstrože oblike islama i pravac je koji slede mnogi radikalni sunitski muslimani širom sveta. Al Kaida, ISIS, talibani, Boko haram i nekoliko drugih radikalnih džihadističkih pokreta, proizvod su salafizma i poistovećuju se s njim.

Godine 2016, u okviru jednog britanskog istraživanja pod nazivom *Celovitost Ujedinjenog Kraljevstva* (Integrity UK), za koje je angažovano više stručnjaka, prevedena je izjava šejka Adela el Kalbanija, bivšeg imama Velike džamije u Meki. Prema rečima El Kalbanija, islam je odobrila i široko primenila Vlada Saudijske Arabije i ona „sledi istu misao (kao ISIS), ali je primenjuje na prefinjen način. Svoje ideje izvlače iz onoga

što je napisano u našim sopstvenim knjigama, iz naših sopstvenih principa... Mi ne osporavamo ideju na kojoj se (ISIS) zasniva.“¹⁶⁵

I to nije sve. Stvari postaju još gore kada shvatimo da Saudijska Arabija nije samo osnovni ideoološki izvor za radikalne muslimane, već je i glavni izvor finansiranja radikalnog vehabizma širom sveta. Ovim pitanjem pozabavićemo se u nastavku mnogo detaljnije. Za sada, osim što uviđamo da je Saudijska Arabija kolevka i samo srce islamskog sveta, moramo shvatiti da je Saudijska Arabija to isto i za najgnusniji, najkrvoločniji, najnasilniji, najtvrdi i najopasniji oblik radikalnog islama koji je svet ikada upoznao.

Ako Meka i Saudijska Arabija zaista predstavljaju veliku bludnicu, onda uopšte nije teško shvatiti zašto se kaže da je veliki deo sveta opijen njenim činima i uticajem. Kad je u pitanju uloga misterije Vavilon kao najvećeg izvora verskog uticaja na zemlje u svetu i širenja najgoreg i najkrvoločnjeg oblika lažne religije sa kojom se čovečanstvo ikada susrelo, Meka i Saudijska Arabija savršeno ispunjavaju taj opis. Danas se zabluda i opojno vino bludničinog čaranja brzo šire po celom svetu, jer su ISIS i slične grupe preuzele čitave narode i na neki način radikalni džihadizam učinili popularnim među milionima mlađih muslimana širom sveta. Kada samo pomislim da ISIS može da regrutuje blizu trideset hiljada najčešće mlađih muslimana, koji će ostaviti sve iza sebe i krenuti u Siriju da bi tamo možda poginuli, lako je shvatiti zašto je anđeo rekao: „Stanovnici zemlje napiše se njenog bludničkog vina“ (Otkr. 17:2). Shvatajući da „bludništvo“ u proročanstvu predstavlja idolopoklonstvo i lažnu religiju, i da je Kraljevina Saudijska Arabija odgovorna za širenje najgoreg, demonskog oblika radikalnog islama, možemo opravdano reći da je ona ta za koju se kaže: „Jer svi su se narodi napojili žestokim vinom njenoga bludničenja“ (Otkr. 18:3).

DVA SUKOBLJENA GRADA

Kao što smo spomenuli u poglavlju 9, knjiga Otkrivenje je u velikoj meri priča o dva velika grada. To je priča o sukobu između bludnice i neveste, grada Satane i grada velikog Cara. Pošto je tron cara Davida bio na gori Sion u Jerusalimu pre više od tri hiljade godina, grad Jerusalim je bio grad o kojem se prorokovalo i koji je epicentar jevrejskih religioznih očekivanja. Tu je car Solomon izgradio jevrejski hram, a potom i Irod. Pobožni Jevreji očekuju da na tom mestu Mesija ponovo uspostavi obnovljeni tron Davidov – odakle će se Njegova vladavina i blagoslov proširiti na čitav svet. Evo kako je to prorok Isaija najavio:

Bez kraja će rasti vlast i mir na prestolu Davidovom i u carstvu njegovom da se uredi i utvrdi sudom i pravdom od sada doveka. To će učiniti revnost Gospoda nad vojskama. (Is. 9:7, ĐD)

Isto tako, knjiga Otkrivenje opisuje dan kada će obnovljenim, nebeskim Jerusalimom vladati Jošua (Isus), jevrejski Mesija. Njegovo vladavina će se proširiti na čitav svet i, ponovo navodeći Isaiju, kaže da „će zemlja biti puna poznanja Gospodnjeg kao more vode što je puno“ (Is. 11:9, ĐD). Prorok Mihej je možda najbolje opisao ovo doba, kada će mesijanski tron u Jerusalimu biti prestonica čitavog sveta. Tokom ovih skoro dve hiljade godina provedenih u rasejanju, Jevreji nikada nisu zaboravili ova proročanstva:

Ali će u poslednja vremena biti utvrđena gora doma Gospodnjeg navrh gora i uzvišena iznad humova, i narodi će se sticati k njoj. I ići će mnogi narodi govoreći: Hodite, da idemo na goru Gospodnju i u dom Boga Jakovljevog, i učiće nas svojim putevima i hodićemo Njegovim stazama; jer će iz Siona izaći zakon i reč Gospodnja iz Jerusalima. I sudiće među многим narodima, i pokaraće jake narode nadaleko, i oni će raskovati mačeve svoje na raonike, i

koplja svoja na srpove; neće dizati mača narod na narod, niti će se više učiti ratu. (Mih. 4:1–3, ĐĐ)

Iz tog odlomka su mnogi pesnici i sanjari crpili svoju inspiraciju. Svakako govori o dobu za kojim čeznu svi koji volje istinu i traže mir.

Za Jevreje i za hrišćane Jerusalim predstavlja vrhunac svih verskih očekivanja, čežnji i nadanja. To je grad mira – Jahvin grad. Sa druge strane, muslimani imaju sasvim drugačiji grad na koji gledaju kao duhovni centar sveta. To je grad Meka – Alahov grad. Iako muslimani očekuju dan kada će vladati Jerusalimom, on im nije glavni „sveti“ grad. Tu poziciju drži Meka. Jerusalem je tek treći najsvetiji grad u islamu.

U Knjizi proroka Jezekilja, čitamo izjavu o Izraelu i Jerusalimu kao centru sveta koju je dao sam Jahve: „Govori Gospod Bog: to je Jerusalem! Postavio sam ga usred naroda, sa zemljama oko njega“ (Jez. 5:5). Kasnije u Jezekilju, Gospod ponovo kaže da Jerusalem „živi usred zemlje“ (38:12). Možda još izraženiji, jevrejski midraš Tanhuma opisuje mesto Jerusalima u jevrejskoj misli kao početak i središte Božjeg stvaralaštva:

Kao što je pupak smešten u središtu ljudskog tela, tako je i zemlja Izrailja pupak sveta... smeštena u središtu sveta, i Jerusalem u središtu zemlje Izrailja, i svetilište u središtu Jerusalima, i sveto mesto u središtu svetilišta, i Kovčeg u središtu svetog mesta, i kamen-temeljac ispred svetog mesta, jer je svet iz njega stvoren.¹⁶⁶

Ne čudi to što poznavaoци jevrejske i islamske istorije tvrde da su muslimani u ranim vekovima islama usurpirali pojmove kao što su „prvenac [Božjeg] stvaralaštva“ iz jevrejskih predanja i primenili ih na Meku.¹⁶⁷ U islamskom prikazu nije Jerusalem, već Meka centar i sam „pupak sveta.“ Muslimansko predanje tvrdi da je dve hiljade godina pre stvaranja,

grad Meka bio samo jedna tačka koja pliva na vodama koju je Alah rastegao i od nje stvorio svemir.

Duh suparništva koji Meka ispoljava posebno prema Jerusalimu jeste očigledan. Da bismo razumeli duhovni sukob na Bliskom istoku, moramo razumeti muslimanski način razmišljanja, posebno u vezi sa Izraelom i Jerusalimom. Primećujemo dva glavna načela u muslimanskoj misli. Jedno je kruto, koje sve vidi crno-belo. Drugo je ideja po kojoj islam ima božansko pravo da vlada svetom. Sa takvim načelima, radikalnom islamskom umu je nepodnošljiva činjenica da na Bliskom istoku postoji još jedan grad koji tvrdi da je religiozni ili duhovni centar sveta. Ako je Izrael trn u oku muslimanskog sveta, onda je Jerusalim njegov otrovni šiljak. Muslimanski svet ne može imati mira sve dok pulsirajući bol koji izazva Jerusalim ne prestane. Kao što je prorok Zaharija jasno ukazao, Jerusalim će u poslednjim danima biti kao čaša opojnog pića od koje će se okolni narodi zateturati opijeni duhom ljubomore i besa (Zah. 12:2). Ovaj pijani bes se primećuje u beskrajnoj zapaljivoj retorici, kakvu možemo videti i u sledećoj hamasovoj izjavi: „Objavljujemo rat protiv sinova majmuna i svinja, koji se neće završiti sve dok se ne podigne islamska zastava u Jerusalimu“¹⁶⁸ ili kada je Safvat Hagazi rekao na egipatskoj televiziji na vrhuncu prve egipatske revolucije: „Naša prestonica... biće Jerusalim, sve biva Alahovom voljom. Naša pesma će biti: 'Milioni mučenika će marširati prema Jerusalimu!'“¹⁶⁹

Koja druga religija u svetu toliko opija svoje sledbenike da ih poneše razularena ljubomora prema Jerusalimu sa takvom demonskom željom da zaposednu Zemlju Izrael i sa takvom mržnjom prema jevrejskom narodu? Nema takve religije. Osim Meke, duhovnog srca islama, nema nijednog drugog grada kojem tako savršeno pristaju reči: „Stanovnici zemlje opiše se“ (Otkr. 17:2, DS)?

Danas vidimo kraj jednog doba i duhovnu borbu koja se odigrava svuda u svetu. To je sukob između mnogih naroda,

između dve religije, dve knjige i – bogova dva različita grada. To je borba do smrti za duhovni primat nad Bliskim istokom, a zatim i nad čitavim svetom. Duhovni sukob između svetog i zlog, između Jerusalima i Meke, isuviše je ozbiljan da bi se zanemario. Priča o Jerusalimu jednog dana će se pretočiti u radost čitavog sveta, a na grad velikog Cara (Ps. 48:2), glavni izvor nade i iščekivanja, usredsređena je sva pažnja u čitavoj Bibliji. Kao gradu koji predstavlja promišljeno i neprestano demonsko delovanje kako bi se ti planovi onemogućili, Meki nema ravne.

VELIKI PAGANSKI GRAD

U OVOM POGLAVLJU, nastavićemo da razmatramo mogućnost da su grad Meka, Kraljevina Saudijska Arabija i, u širem smislu, sama islamska religija, zapravo velika bludnica iz Otkrivenja. Dok razmišljamo o ovom pogledu, moramo vrlo pažljivo preispitati Meku, kao i usred nje pomalo tajanstveni hram koji se zove Ćaba, ili Kocka. Tajna i polemike okružuju Ćabu. Kako je ona nastala i šta danas znači muslimanima?

Prema islamskoj istoriji, ovaj hram je prvobitno izgradio Adam, a kasnije su ga obnovili Avraam i Ismailo. Muslimanski veb sajt Al-Islam.org to opisuje ovako:

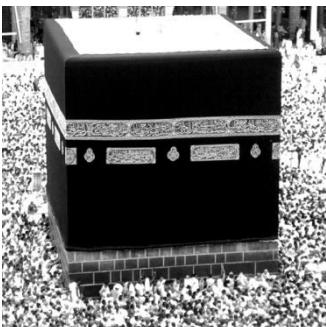
Istorija kaže da kada je Alah Ibrahimu naredio da izgradi hram za molitvu... on je otkrio prvobitne temelje Ćabe koje je izgradio Adem. Ibrahim je uz pomoć svog sina Ismaila podigao novi hram na istom temelju.¹⁷⁰

Prema Kurantu, Avraam je izgradio svetilište za obožavanje jedinog Boga:

I kada smo kao pribegnuli Ibrahimu pokazali mesto gde je Hram, rekli smo: "Ne smatraj Nama nikoga ravnim, i očisti ovaj Hram Moj za one koji će ga obilaziti, koji će tu u blizini njegovoj stanovati, i koji će molitvu obavljati." (Kuran 22:26, prevod Besima Korkuta)

Muslimani uče da su ubrzo nakon Avraamove smrti, pagani preuzeli Ćabu i počeli da je koriste kao idolopokloničku

kuću.¹⁷¹ U vreme Muhamedovog odrastanja u Meki, Ćaba je bila dom za 360 različitih idola! Kasnije, nakon što je osvojio Meku, Muhamed je izjavio da je Ćabu očistio od svakog idola i posvetio je isključivo obožavanju njegovog boga, Alaha.

Danas je Ćaba kocka visine 17 metara i širine 17 metara. Vrata su uzdignuta oko dva metara iznad zemlje i okrenuta prema severoistoku. U donjem istočnom uglu, na oko metar i po od zemlje, uokviren srebrnim okvirom, smešten je veliki crni kamen.

Ćaba ili „Kocka“

PAGANSKO POREKLO ĆABE

Dok istorija islama potvrđuje da je Ćaba dugo služila kao pagansko svetilište, ne postoji stvarni dokaz da ju je prвobitno izgradio Avraam. Upravo suprotno, postoje mnogi pokazatelji da je Ćaba od samog svog početka bila pagansko svetilište. Razmotrimo neke dokaze.

Mnogi ћe se iznenaditi kada čuju da je Ćaba zapravo bila hinduističko svetilište u kojem se nalazilo 360 idola, koje je moguće bilo posvećeno Šivi. Neki smatralju da je reč Ćaba, odnosno Kaba, možda nastala iz tamilske reči Kabaališvaran, u prevodu 'hram posvećen Šivi'. Tamilski jezik, koji se smatra jednim od najstarijih jezika, govori se u južnoj Indiji i još južnije, u Sri Lanki. Danas je jedan veliki hram posvećen Šivi (ponekad se naziva i hram Kapališvarar) u gradu Milapor, u Čenaju, u indijskoj državi Tamil Nadu.¹⁷²

Šiva je jedan od tri glavna boga hinduizma, često se naziva „uništitelj sveta.“¹⁷³ Među primarnim simbolima koji se koriste u ikonama i slikama Šive jesu: treće oko na čelu, velika zmija oko njegovog vrata i polumesec iznad glave. Može li Šivin polumesec imati neku istorijsku vezu sa polumesecom koji se tako istaknuto pojavljuje u islamskoj simbolici i nalazi se na vrhu džamija svuda u svetu? Ne možemo biti potpuno sigurni u to, ali kao što ćemo videti, simbol polumeseca je tokom istorije često bio povezan sa različitim paganskim bogovima širom drevnog Bliskog istoka.

Šiva: Hinduistički bog razaranja sa polumesecom na glavi

Vredno je pomenuti da je najpoznatiji simbol hinduizma *Aum*, zapravo to su Šiva, Brama i Višnu, tri glavna boga hinduizma. Gornji deo *Auma* koji predstavlja Šivu i samo je kaligrafsko oslikavanje polumeseca i zvezde.

Hinduistički Aum. Šiva je predstavljen polumesecom na vrhu.

BLISKOISTOČNI ASTRALNI BOCOVI RATA

Širom drevnog Bliskog istoka, razni bogovi i boginje plodnosti, rata i nebeskih tela imali su Sunce ili Mesec za svoje glavne simbole koji su ih predstavljali. Arheološka iskopine različitih hramova širom Turske i čitavog drevnog Asirskog carstva obezbedili su nam brojne idole, novčiće i rezbarije koji to potvrđuju. Nije teško videti kontinuitet između ovih drevnih astralnih i ratnih bogova i boga Kurana, čiji je simbol polumesec i koji pozivaju na džihad ili „sveti rat.“

Drevni idol Astarte, ili Afrodite, sa polumesecom na glavi.

POLUMESEC U BIBLIJI

Mnogi su, takođe, iznenađeni kad saznaju da čak i Biblija pominje polumesec; na primer, u Sudijama 8, kada je Gideon porazio Midijane. Evo te priče (zapazite šta je bilo među plenom):

I ustavši Gedeon pogubi Zaveja i Salmana [madijanski carevi], i uze *mesečiće*¹ koji behu o vratovima kamila njihovih. Potom rekoše Izrailjci Gedeonu: Budi nam gospodar ti i sin tvoj i sin sina tvog, jer si nas izbavio iz ruke madijanske. A Gedeon im reče: Neću vam ja biti gospodar... Jedno će iskati od vas: da mi date svaki grivnu od plena svog. A grivne imahu zlatne, jer behu Ismailjci. I odgovoriše: Daćemo drage volje. I razastrvši haljinu baciše na nju grivne, svaki od plena svog. I beše na meru zlatnih grivana što iziska hiljadu i sedam stotina sikala zlata, osim *mesečića* i lančića i haljina skerletnih, što nošahu carevi madijanski, i osim litarova, što behu oko vrata kamila njihovih. (Judg. 8:21–26; ĐD, naglasak dodat)

Fascinantno je videti da su još za vreme Gideona, hiljadu godina pre Muhameda, pustinjski Ismailci pagani već stavljali na sebe i svoje kamile znak polumeseca.

Hebrejska reč koja se koristi za „polumesec“ je *saharonim*. Ova reč je usko povezana sa reči *sahar*, koje se kasnije pojavljuje u Isajiji 14, u delu u kojem Gospod Satani kaže: „Svetlonošo, sine Zorin“ (ĐD) ili, u drugim prevodima – onaj koji je pao sa neba, „zvezda Danica, sin zorin“ (hebr. *hejlal hejlal ben sahar*) (st. 12, SSP). Na arapskom, za polumesece postavljene na džamije kaže se *hilal*, što odgovara jevrejskom *hejlal*. Dakle, sam naziv koji se koristi u hebrejskim knjigama za Satanu, „zvezda Danica“ („zvezda sjajna“ ili „jutarnja zvezda“), na arapskom jeziku označava polumesec, koji se nalazi skoro na svakoj muslimanskoj državnoj zastavi i na vrhu skoro svake džamije širom sveta. To što simbol islama Biblija

¹ „...mesečiće“ ili tačnije: „ukrasi u obliku polumeseca.“

koristi za Satetu svakako nije nebitno i zato ga ne bi trebalo zanemarivati.

KRUŽENJE OKO ĆABE

Još jedan muslimanski običaj koji potiče od paganske preislamske istorije jeste kruženje ili hodanje oko Ćabe. Ovaj ritual, koji je sastavni deo muslimanskog svetog hodočašća u Meki, naziva se *Tawaf*. Oko Ćabe se kruži više od bilo koje druge građevine u svetu. Oko nje hodočasnici kruže bukvalno dvadeset četiri sata dnevno, izuzev pet puta na dan kada stanu da bi se prema njoj klanjali u molitvi.

Ali ritualno kruženje je takođe uobičajena praksa u hinduizmu i budizmu, i ona se zove *pradakšina* ili *parikrama*. Jedna hindu veb stranica objašnjava njegovu versku svrhu:

Pradakšina (sanskrit), što znači kruženje, sastoji se od hodanja okolo, „ukrug,“ kao vid bogosluženja u hinduističkim ceremonijama u Indiji. Poklonici šetaju oko *garbhe grihe*, središnje odaje svetišta u koje je smešteno hramsko božanstvo. To se radi oko svete vatre (Agni), isto tako i drveća i biljaka... Pradakšina ili parikrama, obavljaju se i u najznačajnijim mestima hodočašća.¹⁷⁴

Drevna rezbarija na kojoj Hindusi obavljaju pradakšinu oko hrama

Nema ničeg jevrejskog, hrišćanskog ili bilo čega biblijskog u ovom običaju. To je u potpunosti paganski običaj. Dakle, ovde imamo još jedan primer islamskog rituala koji, ne samo što je uobičajen među današnjim paganskim religijama, već je i proizšao iz drevnog paganizma.

RAMAZAN I HADŽ

Na spisku preislamskih paganskih običaja koje su Muhamed i njegovi sledbenici jednostavno prisvojili nalazi se godišnje hodočašće u Meku poznato kao *hadž*, kao mesec posta i kao *Ramazan*. U Muhamedovo vreme, jednom godišnje, tokom Ramazana, različiti neznabоšci koji su živeli širom Arabije postili bi, dodali beli hodočasnički ogrtač i pošli na put u Meku da bi se tamo poklonili svojim bogovima u Čabi. Nakon osnivanja islama, Muhamed je nastavio ovaj običaj. Zato je danas hodočašće jedan od pet glavnih „stubova“ islama. Svaki muslimanski vernik koji je u stanju da prikupi neophodna sredstva, barem jednom u životu treba da ode na hodočašće u Meku tokom Ramazana. Kuran spominje Ramazan i tvrdi da ga je Alah dao čovečanstvu (Kuran 2:185). Da bi preneo koliko je moćno iskustvo hadža, jedan diplomata iz Saudijske Arabije rekao je da bi to bilo isto kao „dvadesetak finalnih fudbalskih utakmica koje će se odigrati na jednom stadionu kada će doći dva miliona ljudi i... kada i ova dva miliona, takođe, zaigra.“¹⁷⁵

Neki su čak tvrdili da je samo ime Ramazan izvedeno iz imena hinduističkog boga Rame ili, tačnije, objavlјivanje boga Višnua ljudima. Muslimani, međutim, tvrde da naziv dolazi od arapske reči „spaliti,“ jer se u ovom mesecu spaljuju gresi muslimana. Kao što imam Al Kurturbi kaže: „On (ovaj mesec) je nazvan Ramazan jer spaljuje grehe ljudi koji imaju pravedna dela.“¹⁷⁶

HODOČAŠĆE U HILJADUGODIŠnjem CARSTVU

Nakon što je opisao vojno okupljanje naroda protiv Jerusalima u poslednjim danima i nakon što se Isus vрати na Maslinsku goru, пророк Zaharija nastavlja своје пророčанство откривавући детаље величанственог ходоčašća, које ће се одрžавати сваке године када ће многи народи путовати у Јерусалим да би се поклонили Исусу и прославили Празник сеница или шатора (хеб. *Sukot*). Реке људи ће се сваке године сливати у Јерусалим на прославу. Узмите у обзир ову моћну слику будућег јеврејског карства:

Сваки преžивели, из свих народа који су дошли да нападну Јерусалим, долазиће из године у годину да се поклони Цару, Господу над војскама, и слави празник Сеница. А оним земаљским народима који не буду долазили да се поклоне Цару, Господу над војскама, неће падати киша. Ако се египатски народ не дође горе, не појави се, ни njemu неће падати киша. Снаći ће пошаст којом ће Господ да удари народе који неће долазити да прославе празник Сеница. (Zah. 14:16–18)

I Isaija дотиче ову тему: „И иći ће многи народи говoreći: ‘Hodite da idemo na goru Gospodnju, u dom Boga Jakovljevog, i učiće nas svojim putevima, i hodićemo stazama Njegovim’“ (Is. 2:4).

HADŽ: OPONAŠANJE PRAZNIKA SUKOTA

Naravno, teško је замислiti слику мноштва људи из свих народа како сваке године пристиžu у Јерусалим да се поклоне пред Исусом а да се не setimo hadža, на mnogo načina satanskog falsifikata будућег velikog ходоčašća, које ће се odvijati сваке године у време празника Sukota. У ствари, постоји mnogo упеčatljivih sličnosti između Sukota i hadža. За време hadža, ne ide сe u Јерусалим, као и за време Sukota, već u Meku. I umesto да се поклоне Jahveu, Богу Библије, они odlaze да се klanjaju Alahu, bogu Kurana.

Svake godine, desetine hiljada šatora podignuto je oko Velike džamije kako bi se smestili muslimanski hodočasnici koji su došli na hadž.

Milioni muslimanskih hodočasnika, kao reka sливаву se prema Ćabi u centru Velike džamije u Mekiji.

CRNI KAMEN

Vrhunac ritualnog hadža je čin ljubljenja ili trljanja crnog kamena, koji je ugrađen u jedan od uglova Ćabe. Brojni istoričari su primetili da su crni meteoriti u drevnom svetu često bili povezivani sa obožavanjem paganskih bogova i boginja. Crne meteoritne stene najčešće su se pojavljivale sa različitim kipovima božanstava kao što su Venera (ili Afrodita) u Pafosu, Sibela u Rimu, Astarta u Biblosu i, naravno, čuvena Artemida (ili Dijana) iz Efesa. Zato se za Artemidin „kip“ u knjizi Dela apostolska smatralo da je pao sa neba:

„Građani Efesa! Nije li svakom čoveku poznato da je grad Efes čuvar hrama velike Artemide i njenog kipa koji je pao sa neba?“ (Dela 19:35)

Odakle se pojavio crni kamen Ćabe? Ne bi trebalo da nas iznenadi što je, poput crnog kamena upotrebljenog za izradu glave velikog Artemidinog kipa, i crni kamen koji muslimani poštuju, prema njihovom sopstvenom predanju, takođe, pao sa neba:

Ibn Abas prenosi da je Poslanik, mir mu i blagoslov od Alaha, rekao: „Crni kamen je spušten iz raja.“¹⁷⁷

Ko će negirati da je ovaj crni kamen, koji je glavno obeležje muslimanskog hadža, zapravo preostala veza sa drevnim preislamskim paganizmom Ćabe? Sada razmislite o verovanju muslimana da ovaj kamen, zapravo, ima sposobnost da upije i oprosti grehe svih onih koji ga poljube ili dodirnu tokom hadža:

„Bio je belji od mleka, ali je pocrneo od ljudskih greha.“¹⁷⁸

Dakle, prema islamskom učenju, svi gresi muslimana počinjeni do tog trenutka u njihovim životima, izbrisani su. Ovo očišćenje je vrhunac i cilj čitavog hodočašća:

Ibn Omer prenosi da je Poslanik, mir mu i blagoslov od Alaha, rekao: „Dodirivanje Crnog kamena briše grehe.“¹⁷⁹

Čak je rečeno i da će crni kamen oživeti, dobiti oči i usta, i da će stajati kao svedok u dan suda, kada će oslobođiti krivice one čije je grehe upio a osuditi ostale:

Ibn Abas prenosi da je Poslanik, mir mu i blagoslov od Alaha, rekao: „Crni kamen biće poslan na Sudnjem danu. Imaće dva oka kojima će videti i jezik s kojim će govoriti. Svedočić će o svakome ko ga iskreno dodirne.“¹⁸⁰

Idolatrija ovog čina nije prošla nezapaženo. Samo trideset godina nakon što je islam nastao, Jovan Damaskin, hrišćanski monah iz Sirije, pisao je o crnom kamenu kao o očiglednom idolopoklonstvu:

Osim toga, oni nas optužuju da smo idolopoklonici, jer imamo poštovanja prema krstu, koji oni odbijaju. A mi im odgovaramo: „Odkud to da se vi klanjate pred kamenom u vašoj Ćabi, ljubite ga i grlite?“¹⁸¹

Neverovatno, ali Jovan je dalje rekao da je crni kamen Ćabe bio samo komad jednog drevnog idola nikog drugog do boginje ljubavi i plodnosti!

Kip Dijane ili Artemide, sa glavom od izrezbarenog crnog meteorita.

Kamen o kome govore je glava Afrodite koju su obožavali i koju su nazvali *habar*. Čak i danas, tragovi rezbarenja na njemu su vidljivi pažljivim posmatračima.¹⁸²

Jovan spominje glavu Afrodite, koja je napravljena od crnog meteorita, jer je bila uobičajena u čitavoj regiji, gde su od crnih meteorita rezbarene glave za kipove kao što su Artemida, odn. Dijana, Afrodita i druge boginje plodnosti, rata i raznih zvezda.

Upotreba crnih kamenja kao objekata bogosluženja među neznabrošcima na Bliskom istoku takođe je dobro potvrđena. U Pafosu, na Kipru, pronađen je veliki crni kamen koji je gotovo identičan crnom kamenu u Ćabi. Ovaj kupasti kamen sada je izložen u muzeju grada Kouklia. Bio je poštovan kao lik Venere, ili Afrodite.

Crni kamen u Pafosu

Oni koji su posmatrali Crni kamen takođe su primetili da čudno srebrno okruženje koje ga zaklanja izgleda kao da je dizajnirano da liči na ženski seksualni organ, što vrlo dobro potvrđuje da vodi poreklo od neke od mnogih paganskih boginja plodnosti koja je obožavana u regionu.

Dakle, još jednom, samo da istaknemo snažan kontrast ovde. Dok Biblija govori o predstojećem danu kada će se ljudi iz svih naroda sjatiti u Jerusalim da bi se poklonili Isusu, Jedinom koji može zaista oprostiti grehe, danas muslimani iz svih naroda odlaze na hodočašće u Meku svake godine da poljube crni kamen koji je nekad pripadao kipu paganske boginje,

Crni kamen Ćabe, u svom srebrnom okviru

verujući da će im to doneti oproštaj grehova. To je čak i danas očigledno najizrazitiji oblik drevnog idolopoklonstva. Kao što je crni kamen, u suštini, veliki falsifikat Hristove krvi, tako je i islamski hadž veliki Satanin falsifikat Sukota, pravog hodočašća koje je Bog uspostavio za vreme kada će svi narodi svake godine ići u Jerusalim.

VEO

Vredi napomenuti da je Ćaba prekrivena velom kao muslimanka. Četiri spoljna zida Ćabe pokrivena su onim što je u suštini ogromna burka. Kao i potpune burke koje nose najstrože obučene muslimanke, zavesa koja pokriva Ćabu napravljena je od crne tkanine. Kao i većinu ukrasnih marama, veo Ćabe takođe kralji šahada, ili islamsko ispovedanje vere („Nema drugog osim Alaha, a Muhamed je Alahov poslednji prorok“), koje je zlatnim nitima utkano u tkanini. Otprilike na oko dve trećine prema vrhu nalazi se još jedna zlatom vezena traka na kojoj je ispisani tekst iz Kurana. To što je Ćaba u suštini „obučena“ kao žena, može biti još jedan dodatni dokaz da ona potiče od nekog drevnog paganskog hrama koji je bio posvećen bliskoistočnoj boginji plodnosti.

MUSLIMANSKA KOSMOLOGIJA ĆABE

Danas, uprkos očiglednoj paganskoj prirodi Ćabe, muslimani smatraju da ona ima sličnu ulogu kao Šator od sastanka i Svetinja nad svetnjama u judaizmu. Iako se Ćaba nalazi u maloj dolini, islamska kosmologija smatra da je Ćaba najviše mesto u svetu i da ništa drugo nije bliže nebu.¹⁸³ Ćaba, kako se podučava, predstavlja zemaljsku sliku samog Alahovog prestola neposredno iznad Ćabe u Mekiji, i anđela koji neprestano kruže oko njega.¹⁸⁴ Kao što je muslimanski istoričar Muhammed Vajid Akter rekao: „Neposredno iznad Ćabe na nebu imamo istu takvu sliku.“ Zbog svoje navodne neposredne blizine Alahovom prestolu, Ćaba se naziva i „kapijom neba,“ ili *bab*

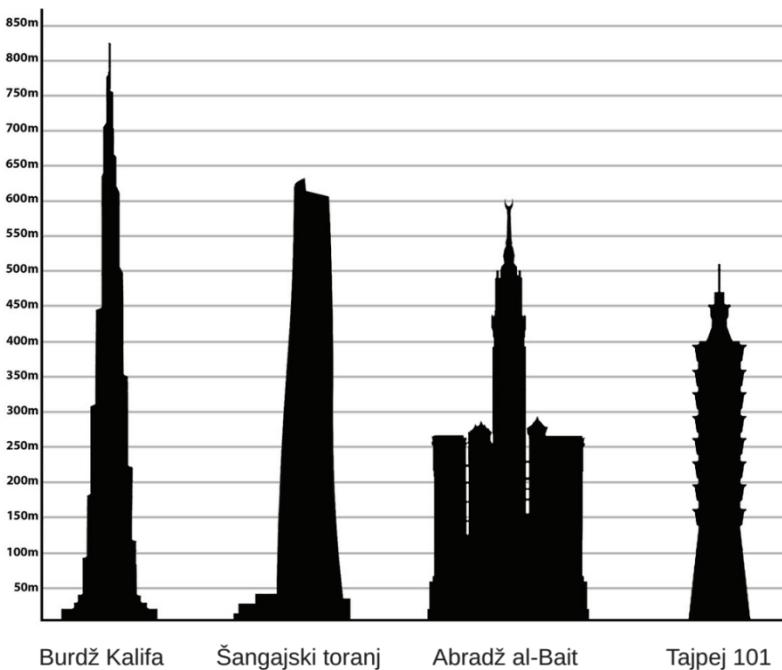
al-Džana na arapskom. Ovo je, naravno, plagijat biblijskog prikaza o šatoru koji je sagradio Mojsije, kome je uzor bio šator na nebu. Kako nas podseća autor Poslanice Jevrejima, zemaljski hram i različiti obredi koji su za njega vezani jesu „tek slika i senka nebeske Svetinje. Jer kada je Šator trebalo podignuti, Mojsije je dobio stroga uputstva. Bog mu je rekao: 'Gledaj da sve napraviš prema nacrtu koji ti je pokazan na gori.'“ (Jevr. 8:5). Ovo je još jedan primer kako Ćaba služi kao Satanin falsifikat pravog hrama u Jerusalimu.

ABRADŽ AL BAIT

Saudijska Binladin grupa je 2012. godine završila izgradnju Abradž al Baita, poznatog i pod nazivom *Kraljevski hotel Sat kula*. Abradž al Bait je masivni sedmozgradni objekat sa najvišim svetskim satom toranjem u sredini, na čijem su vrhu ogromni polumesec i Alahovo ime ispisano arapskom kaligrafijom. Izgradnja je započeta 2002. godine, nakon što su Saudijski srušili Adžjad, osmanlijsku tvrđavu iz osamnaestog veka, koja je stajala na malom brdu i nadgledala Veliku džamiju, što je izazvalo ogroman protest Turske. Iako nije najviša zgrada na svetu, Abradž al Bait je označen kao najveća zgrada na svetu, jer pokriva mnogo više prostora od bilo koje druge kule.

Godine 2014, svet biblijskog proročanstva uzdrmao je članak koji je tvrdio da se Abradž nalazi na vrhu „planine Babel“ i zato mora da je on ta „Vavilonska kula“ poslednjih dana. To je, međutim, netačno. Brdo se zapravo naziva Bulbul, po slavuju, ptici pevačici koja se često viđa na Bliskom istoku. (Malo je trebalo da bulbul postane nacionalna ptica Izraela.) To što je Abradž al Bait najveća građevina na svetu, vidno ukrašena paganskim simbolima i polumesecom, svakako je fascinantno i zato neko može da pomisli da je sagrađena na mestu gde je nekad zidana drevna Vavilonska kula. Međutim,

ime brda na kojem je izgrađen nema nikakav veze sa imenima Babel ili Vavilon.¹⁸⁵

Abradž al Bait u poređenju sa tri zgrade koje su trenutno najviše u svetu.

ZAKLJUČAK

Sada, kada smo shvatili u kojoj su meri običaji i simboli povezani sa Ćabom paganski, zapanjuje činjenica da se prema tom svetilištu 1,6 milijardi muslimana okreće i moli pet puta dnevno. Gde god se nalazili u svetu, od muslimana se očekuje da se mole okrenuti prema Ćabi. Kao što je Akter rekao: „Na Zemlji nijedno mesto nije časno, centralno ili sveto za toliko mnogo ljudi kao što je Meka. Hiljade ljudi kruži oko svete Ćabe u centru Časnog hrama 24 sata dnevno... Ćaba je epicentar Meke.“¹⁸⁶ Ovo je paganski hram za koji Kur'an kaže: „Okreni zato lice svoje prema Časnome hramu (Sveta dža-

mija)! I ma gde bili, okrenite lica svoja na tu stranu“ (Kuran 2:144).

Već duže vreme, mnogi protestantski profesori gledaju na Rim i Katoličku crkvu kao na glavni centar globalne lažne religije. Nasuprot tome, gradu Meki posvetili su minimalnu pažnju. Kao da je Meka bila nevidljiva za njihov radar. Iako je većina bila svesna njene vodeće uloge i značaja za muslimane, nisu primetili do koje mere upravlja carevima i narodima koji okružuju Izrael sa svih strana. Pre svega, pogrešno je tvrditi da svaki ritual i običaj Katoličke crkve predstavlja savremeni oblik drevnog „Vavilonskog“ paganizma, a pritom ne prepoznati umešanost grada čiji običaji neposredno vode poreklo od drevnog paganizma, za šta postoji jasan dokaz sve do današnjeg dana. Za razliku od pet stotina godina vođenja polemika i ukazivanja na Rim, mnogi protestanti su propustili da uoče ono što bi trebalo da bude očigledno – gotovo svi običaji koji su vezani sa grad Meku, verovatno najuticajnijim verskim gradom u svetu, u potpunosti su paganski. Veliki grad bludnicu, koji upravlja srcima i umovima najvećeg dela Bliskog istoka gledamo a, zapravo, ne vidimo. Sada kada žestoki džihad i terorizam nastavljaju da bukte zapadnim svetom i dobijaju sve veću važnost, grad Meka, samo srce i kolevka najnasilnije antisemitske, antihrišćanske i paganske religije koju je svet ikada upoznao, konačno je počeo da zaokuplja našu pažnju. Iako nije nemoguće da se u budućnosti pojavi drugačiji grad koji će zameniti Meku kao veliki paganski grad lažne religije, нико не може osporiti da je Meka zaista jedan od velikih gradova bludnica, paganski grad koji do ovog trenutka nije imao sebi ravnog tokom čitave ljudske istorije.

CARSKI RASKOŠ

JEDNA BITNA OSOBINA velike bludnice koja je opisana u tekstu Otkrivenja 17-18 jeste da ona uživa u preteranom bogatstvu i raskoši. U Otkrivenju 18:3, čitamo o njenoj „silnoj raskoši.“ Samo nekoliko stihova kasnije, rečeno nam je da se ona „razmetala sjajem i raskoši“ (18:7, SSP). Bilo bi gotovo nemoguće zamisliti bolji opis dinastije Saud, kraljevske porodice iz Saudijske Arabije.

OD DRONJAKA DO BOGATSTVA: PRIČA O SAUDIJSKOJ KRALJEVSKOJ PORODICI

Početkom tridesetih godina prošlog veka, nakon mnogih godina sukoba i borbi za prevlast nad svima ostalima, Muhamed ibn Saud, arapski pustinjski beduin, uspeo je da učvrsti svoju plemensku nadmoć nad čitavim arapskim poluostrvom i nazove ga po sebi: Saudijska Arabija. On je to uradio u pravom trenutku. Godine 1933. godine, samo godinu dana nakon što je pleme El Saud došlo na vlast, Ibn Saudu su „data široka prava na istraživanja kompanije *Standard Oil* iz Kalifornije.“¹⁸⁷ Tri godine kasnije, 1936, nafta je potekla iz budućih najbogatijih i najeksploatisanijih naftnih polja u svetu. To je omogućilo osnivanje naftnog mega konzorcijuma nazvanog *Aramco* (Arapsko-američka naftna kompanija). Sklopljeno je više državnih i korporativnih saveza između SAD-a i plemena El Saud. Drugi svetski rat se smirivao, a svet je postao otvoreno tržište za

Saudijce. Nikada nije bilo bržeg uspona na sam vrh liste svetskih bogatih i uticajnih porodica. Kao preko noći, zabačena bliskoistočna pustinja transformisana je u rastuću industrijsku mrežu naftnih izvora, rafinerija i cevi. Isto tako, dugo podeljena pustinjska plemena pojavila su se kao jedinstvena i ogromna, međunarodno priznata *Kraljevina Saudijska Arabija*. Za samo jednu deceniju pojavila se nova kraljevska porodica. Od tih dana, kao što je pokojni francuski neokonzervativac Loren Muravijek (Laurent Murawiec) sarkastično izjavio da članovi porodice saudijske kraljevske porodice „u toku jednog dana čuju 'Vaše kraljevsko visočanstvo' više nego drugi još od vremena Kralja Sunca.“¹⁸⁸ Bivši agent CIA i pisac Robert Baer opisao je praktične rezultate transformacija u dinastiji Saud:

Ibn Saudovi potomci, i njihovi potomci, postaće jedni od najbogatijih ljudi na svetu, poznati po svojoj rasipnosti od kazina u Monte Karlu do bordela u Londonu; vlasnici su palata vrednih i po milijardu dolara, najboljih jahti, donatori univerzitetskih stolica i laboratorijskih, kupuju uticaj u svakoj prestonici na zapadu, spremni da se u svakom trenutku razbacuju novcem širom sveta putujući privatnim mlaznjacima iz svojih flota.¹⁸⁹

BASNOSLOVNO SAUDIJSKO BOGATSTVO

Što se tiče bogatstva saudijske kraljevske porodice, skoro da je nemoguće opisati do koje mere se razmeću njime. Kada neki izučavaoci Biblike dođu do ovog dela proročanstva o misteriji Vavilon i prekomernog materijalizma kojim se bludnica razmeće, oni u njoj odmah vide Sjedinjene Države. Ovo je razumljivo. Amerika je najuticajnije materijalističko društvo koje svet može zamisliti. Nema sumnje da ima mnogo aspekata američkog društva koji se sasvim opravdano mogu kritikovati, a materijalizam je svakako jedan od najistaknutijih problema. Međutim, bez obzira na nečuvene primere preterivanja, koji se mogu naći u američkom društvu, gotovo svi oni blede u pore-

đenju sa onim što vidimo, ne kao pojedine slučaje, već kao pravilo u saudijskoj kraljevskoj porodici. Zapravo, sve se radi bez ustezanja, jer je to odlika saudijske elite. Mogu se napisati čitave knjige sa anegdotama koje govore o tome. Međutim, u naše svrhe razmotrićemo samo nekoliko ilustrativnih primera.

Počnimo sa pokojnim kraljem Fahdom. Davne 1974. godine, Fahd je proveo jedno kockarsko veče u Monte Karlu. Za jednu noć, on je prokockao skoro pet miliona dolara. To je bila 1974. i tadašnjih pet miliona danas bi vredelo oko dvadeset pet miliona. Kada ste čuli za nekog iz holivudske elite, nekog američkog ekscentričnog izvršnog direktora, sportsku ili muzičku zvezdu, nekog američkog predsednika ili senatora da je prokockao dvadeset pet miliona dolara za jedno veče samo da bi se zabavio? Da li su Bil Gejts ili Voren Bafet poznati po tome? Da li su se Ronald Regan ili Barak Obama ikada ponašali tako? Čak i kad bi se poredili sa preterivanjem najbogatije i najmoćnije američke elite, rasipanje Saudijaca je za klasu više.

Nedavni članak objavljen u *Dejli mejlu* istakao je raskošan životni stil dvadesetrogodišnjeg saudijskog milijardera Turkija bina Abdula. Abdula je poznat po tome što je najbolji prijatelj američke rep legende dr Drea i po tome što je posetio London sa svojom malom flotom zlatnih automobila. Naravno, to nisu bili bilo koji automobili već Mercedes G63 sa šest točkova i cenom od 500.000 dolara, Rolls Royce Phantom Coupe od 500.000 dolara, Lamborghini Aventador od 500.000 dolara i prilagođeni Bentley Flying Spur, kao najefтинiji iz gomile, sa cenom od 300.000 dolara.¹⁹⁰ Da ponovim, ovaj momak ima samo dvadeset i tri godine, i to je samo ono što ima sa sobom dok je na putovanju.

Džerald Pozner (Gerald Posner), pisac knjige *Tajne Kraljevine*, obrađivao je bogatstvo saudijske kraljevske porodice nabrajajući samo nešto od onog što je posedovao pokojni kralj Fahd. Iz priče u priču on opisuje kolika je razlika između američkog bogatstva i bogatstva Saudijaca. Kralj Fahd je za

sebe izgradio „nekoliko ogromnih palata... svaka sledeća je veća od one prethodne.“¹⁹¹ Jedna palata bila je, zapravo, replika Bele kuće, ali nakon što su ga posavetovali da nije dobro da u njoj živi kralj, jer bi to prenelo pogrešnu poruku, sada se ona uopšte ne koristi. Pozner je nastravio:

Njegova „službena“ palata podsećala je na vreme kada su prvi saudijski kraljevi živeli u gradovima koji su bili opasani zidovima. Ona je u suštini je bila mali Vatikan, sa bogatim nameštajem i zidovima koji su je okruživali. Arhitekte koji su radili na palati procenili su da je vredela nekoliko milijardi dolara u to vreme, osamdesetih godina prošlog veka.¹⁹²

Danas tih nekoliko milijardi vrede skoro trideset milijardi. Ovo je samo vrednost jedne od kraljevih palata. Pokojni kralj je imao još mnogo kuća, uključujući:

Kuću sa sto soba u Marbelji, u Španiji; spektakularno imanje van Pariza koje je prvobitno izgrađeno za francuske kraljeve osamnaestog veka; ogromno zdanje blizu Londona, na koje je potrošio gotovo šezdeset miliona dolara da bi ga obnovio; i palatu za opuštanje u Ženevi, u kojoj je, kako se hvalio, imao na raspolaganju preko 1.500 telefonskih linija. Leteo je između gradova u privatnom 747-SP koji je opremljen sa ogromnom ružičastom spavaćom sobom, zlatnim kupatilima, liftom od mahagonije, saunom i kristalnim Bakarat lusterima. Fahdova raskošna jahta, veličina luksuznog lajnera, košta pedeset miliona dolara, i preko dvadeset Rolls Royce-a, opremljenih sa ukrasima od zlata, koje je smestio u više svojih kuća.¹⁹³

Pozner je kao još jednu zanimljivost istakao da je neka britanska firma za Fahda prepravila Rolls Royce Camargue u jedinstvenog pustinjskog bagija. Rolls Royce – pustinjski bag! Ako ni to nije dovoljno, pogledajte ovo: Omiljeni sin kralja Fahda, Abdul Aziz, poznat u kraljevskoj porodici kao Azouzi

(„Dražesni“), sagradio je sebi dom koji izgleda kao zabavni park sa islamskom tematikom i koji ga je koštao više od 4,6 milijardi dolara. Ne miliona, već milijardi.¹⁹⁴ Ovo je, kao što smo rekli, samo jedan od njegovih domova. Razmislite samo koliko je to novca. U svetu nema mnogo kuća kojima je proračunata vrednost veća od sto pedeset miliona dolara.¹⁹⁵ Azouzijeva islamska verzija „Nedodije“, ranča Majkla Džeksona iznosila je preko četrdeset puta više od orginala. Daleko od toga da je princ Aziz izuzetak među saudijskim prinčevima, koji sebe okružuju luksuzom preko svake mere. U martu 2005. godine magazin *Forbs* opisao je palatu princa Alvalida bin Talala Alsauda u Rijadu, koja je, između ostalog, imala 317 soba. Princa je njena izgradnja koštala preko sto trideset miliona dolara. „Sa ukupno 400.000 kvadratnih metara, ona ima fudbalsko igralište, osam liftova i više od 500 televizora.“¹⁹⁶ To svakako ne zvući kao opis jedne prijatne porodične kuće. Ovo je nedostižno čak i za Donald Trampa – ime koje je praktično sinonim za bogatstvo – koji je dobio „samo“ devedeset pet miliona dolara za palatu koju je imao u Palm Biču.¹⁹⁷

ZAKLJUČAK

Jedna od najvažnijih opisnih karakteristika velike bludnice jeste njen raskošni stil života. Za zagonetni Vavilon se kaže: „Koliko se razmetala sjajem i raskoši“ (Otk. 18:7, SSP). Iako bismo mogli navoditi primere razmetanja Saudijaca unedogled, uvek sa novom anegdotom i još neobičnjim glavnim likom koji nadmašuje sve svoje prethodnike, svrha je bila da se pokaže da opis bludnice nikome ne pristaje tako dobro kao beskrajno imućnim sultanima, kraljevima luksuza, poznatih pod zajedničkim nazivom: saudijska kraljevska porodica.

BLUDNICA ZAVODI NARODE

PORED HRIŠĆANSTVA, jedino islam od velikih svetskih religija ima značajniji misionarski pohod. Naravno, nije potrebno mnogo da bi se uvidelo da vodeći globalni zadatak širenja poruke islama ima *Odeljenje za islamske poslove Saudijske Arabije*. U svojoj ličnoj biblioteci imam nekoliko islamskih knjiga i knjižica, uključujući veliki, tvrdoukoričeni Kuran i sve mi je poslato besplatno zahvaljujući Ambasadi Saudijske Arabije. Bilo je dovoljno samo da odem na veb stranicu Ambasade Saudijske Arabije i popunim jednostavnu porudžbenicu.¹⁹⁸ Ništa od toga nije trebalo platiti. Ubrzo mi je stiglo vrlo prikladno izdanje Kurana i kutija knjiga i knjižica od kojih je svaka govorila o čudima, izvanrednosti i lepoti islama – i naravno, o nedostacima i propustima hrišćanstva, judaizma i drugih „korumpiranih“ religija. Možete li da zamislite kako bi bilo da Amerika, Engleska ili bilo koja druga zapadna zemlja svima u svetu obezbedi besplatne Biblije i hrišćanske evanđeoske materijale?

Ne samo što je Meka rodno mesto islama, već su i današnji vladari Saudijske Arabije nastavili da budu glavni izvor ideološke i finansijske podrške brzom širenju islama u svetu. Prema popularnom domaćinu i komentatoru Saudijske televizije, Davudu el Širijanu, saudijska kraljevska porodica potrošila je desetine milijardi dolara, što je oko 90 procenata ukupnih „troškova za širenje vere.“¹⁹⁹ Dopustite da to prefor-

mulišem: 90 posto novca za širenje sunitskog islama u svetu dolazi iz Saudijske Arabije. Isto kao što Sjedinjene Države služe kao najveći izvor finansijske podrške globalnoj hrišćanskoj misiji, Saudijska Arabija služi kao najveći izvor finansiranja islama.

Saudijski program za dosezanje sveta je jednostavan. Prvo se finansiraju osnivanje i izgradnja medresa, islamskih centara i džamija gde se isključivo promoviše strogi saudijski vehabijski islam. Grade ih po celom svetu. Ako u gradu imate veliku džamiju, najverovatnije je njenu izgradnju platila Vlada Saudijske Arabije. Pored izgradnje džamija, Vlada Saudijske Arabije takođe obučava, šalje i finansira uleme (islamske učenjake i nastavnike), misionare vekhabizma, širom sveta. Hiljade ovih misionara se finansira u mnogo većoj meri nego što bi hrišćanski misionari mogli i da sanjaju. Prvo se izabere zemlja, a onda u njoj osnivaju i podržavaju različite saudijske islamske centre i isturene organizacije, kao što su Svetska skupština muslimanske omladine (WAMY) ili Svetska muslimanska liga (WML). Loren Muravijek, pokojni autor knjige *Princ tame: Saudijski napad na Zapad*, ovako je opisao prirodu saudijskog uticaja na svet:

Rijad finansira islamske centre, džamije i škole Kurana koje podučavaju isključivo vekhabisku doktrinu; podmićuju se univerziteti; misionari sa ogromnom materijalnom potporom redovno propovedaju od Maroka do Indonezije, od Nigerije do Uzbekistana; bogati Saudičci drže monopol nad međunarodnom štampom na arapskom jeziku; međunarodne arapske organizacije rade na stvaranju jedinstvene slike.²⁰⁰

Na kraju, saudijska vlada opskrbljuje džamije, islamske centre i škole svojim knjigama, knjižicama i obrazovnom literaturom. Kakav je materijal koji šalju?

NAMETANJE VEHABIJSKOG UČENJA SVETU

Prilično sveobuhvatni izveštaj iz 2005. godine pod nazivom *Saudijiske publikacije pune ideološke mržnje, preplavile su američke džamije*, koji je objavila grupa za ljudska prava *Freedom House*, odnosi se na literaturu koju je odobrila saudijska vlada da bi tako promovisala vehabijski radikalni islam koji se širi po američkim džamijama. Izveštaj je pratilo dugogodišnje istraživanje koje je preispitalo više od dve stotine knjiga i knjižica pronađenih u džamijama u Los Andjelesu, Dalasu i Ouklendu, Hjustonu, Čikagu, Njujorku i Vašingtonu.²⁰¹ Svi ovi materijali daju podstrek muslimanima koji žive u Americi: „Ponašajte se kao da ste u misiji iza neprijateljskih linija.“²⁰² Dok se onima koji se preobrate u hrišćanstvo ili judaizam poručuje: „Ako se ne pokajete, otpadnici ste i trebalo bi vas ubiti zato što ste odbacili Kuran.“²⁰³ Prema Nini Šej (Shea), direktorki *Freedom House*:

Pregled uzorka zvaničnih saudijskih udžbenika za islamske studije, koji se koriste u tekućoj akademskoj godini, otkriva da, sasvim suprotno izjavama saudijske vlade, ideologija mržnje prema hrišćanima, Jevrejima i muslimanima koji ne slede vahabističke doktrine ostaju u ovom području sistema javne škole.²⁰⁴

Sledeće izjave su pronađene u literaturi koju je odobrila saudijska vlada:

- u udžbeniku za prvi razred: „Sve religije osim islama su pogrešne.“
- u udžbeniku za četvrti razred: „Ispravno verovati znači... da mrziš mnogobošce i nevernike.“
- u udžbeniku za šesti razred: „Kao što su u prošlosti muslimani zajedničkim naporom uspešno proterali hrišćanske krstaše iz Palestine, Arapi i muslimani će izvojevati pobedu, kako je Božja volja, protiv Jevreja i njihovih saveznika, samo ako stoje zajedno u istinskom džihadu za Boga, jer se on vodi u Božjoj sili.“

- u udžbeniku za osmi razred: „Majmuni su Jevreji, narod subote; dok su svinje hrišćani, nevernici Isusovog pričešća.“
- u udžbeniku za deveti razred: „Sudar između ove [muslimanske] zajednice (ume) i Jevreja i hrišćana ostao je i nastaviće se dokle god Bog bude to hteto,“ i: „Deo je Božje mudrosti to što borba između muslimana i Jevreja treba da se nastavi sve do časa suda.“
- u udžbeniku za dvanaesti razred: „Džihad je put Božji – koji se sastoji od borbe protiv nevere, ugnjetavanja, nepravde i onih koji to čine – i on predstavlja vrhunac islama. Ova religija se širi džihadom i u džihadu je njena zastava visoko podignuta. To je jedno od najplemenitijih dela koja približavaju Bogu i jedno je od najlepših dela poslušnosti Bogu.“²⁰⁵

Izveštaj takođe navodi:

Da je saudijska vlada umešana, odmah se videlo po pečatu i imenu vladinog odeljenja, koji ukrašavaju naslovnu stranu literature. Uočeno je i da su ispitani materijali poreklom iz Ambasade Saudijske Arabije u Vašingtonu, iz Ministarstva obrazovanja, Odeljenja vazduhoplovnih snaga Saudijske Arabije i drugih ogrankaka saudijske vlade.²⁰⁶

Zato moramo da shvatimo da kada Saudijska Arabija širi islam po svetu, to nije bilo koji islam, već njegova glavna struja – radikalni vehabijski islam. Ovakav materijal se ne šalje samo u Sjedinjene Države. On se, zapravo, rastura po čitavom svetu. Pisac Žil Kepel (Gilles Kepel) je o tome napisao: „Od afričkih ravnica do pirinča u Indoneziji i udomljenih muslimanskih migranata u evropskim gradovima, iste knjige mogu da se nađu i sve troškove platila je Vlada Saudijske Arabije.“²⁰⁷

SAUDIJSKO ZAVODJENJE

Ono o čemu smo već razgovarali samo je vrh ledenog brega velikog saudijskog zavođenja. Čitave knjige obrađuju ovu temu, i kao što ćemo videti, lepljivi prsti gospodara petroislama

stigli su do svakog kutka planete. Tokom 2005. godine Alvalid bin Talal, basnoslovno bogati princ koga smo već pomenuli, donirao je Univerzitetu Harvard dvadeset miliona dolara i još dvadeset miliona Univerzitetu Džordžtaun, kako bi uspostavili dva programa islamskih studija u Sjedinjenim Državama.²⁰⁸ Još četiri takva centra osnovana su na Univerzitetu Kembrič, Univerzitetu u Edinburgu, Američkom univerzitetu u Kairu i Američkom univerzitetu u Bejrutu. A sada da vas pitam: Kako onda ove institucije mogu da kritikuju državno uređenje onih, čije su im ruke dale najveću privatnu donaciju u istoriji škole? Ovaj novac kupuje više od samog Centra za islamske studije; on kupuje i pokornost.

Prilikom najavljivanja donacije na Harvardu, Alvalid je održao govor u kojem je rekao: „Izgrađivanje mostova razumevanja između Istoka i Zapada važno je za mir i toleranciju.“²⁰⁹ Molimo vas, zastanite malo i zapitajte se: da li ima više netolerancije i nerazumevanja hrišćanstva u Saudijskoj Arabiji ili netolerancije i nerazumevanja islama na Univerzitetu Harvard? Program hrišćanskih studija na bilo kojem univerzitetu u Saudijskoj Arabiji bio bi nezakonit. Apsurdnost ovoga je još veća kad saznamo da je ovaj isti princ samo godinu dana ranije darivao dvadeset sedam miliona dolara za podršku porodicama islamskih bombaša samoubica u Izraelu.²¹⁰ Više o tome ćemo govoriti u poglavlju 22, ali za sada razmišljajmo o stepenu licemerja koji je potreban da se saudijski princ pojavi na Univerzitetu Harvard i održi govor o potrebi Amerikanaca da imaju više razumevanja i religijske tolerancije, dok je njegova zemlja jedna od religiozno najisključivijih u svetu. U njoj nijedna religija, osim islama, ne može biti javna. Zapravo, tamo je legalno odrubiti glavu neverniku. Samo nošenje krsta oko vrata, hrišćane suočava sa strogim kaznama saudijskog zakona. Jevrejima je, praktično, bilo zabranjeno da čak i stupe na saudijsku zemlju sve do 2002. godine. Povrh svega toga, samo mesec dana pre Alvalidovog govora, 12. no-

vembra 2005. godine, nastavnica hemije u Saudijskoj Arabiji je osuđena na 750 udaraca bićem zato što je na svom času „govorila pozitivno o Jevrejima.“²¹¹ Kako je to smela da uradi? Da li je ovo vrsta verske tolerancije koju princ Alvalid želi da Zapad uči na univerzitetima u Harvardu, Džordžtaunu, Kembridžu i Edinburgu?

Uprkos Harvardovoj reputaciji da je bastion visokog uma i tolerancije, za dvadeset miliona dolara oni su se radosno prostituisali sa najstrožim religioznim sistemom u svetu. Kako saudijska bludnica navodi svet da sa njom čini nemoral i podrži njeno bludničenje? Svako ima svoju cenu, a u većini slučajeva Saudiјci mogu i hoće da je plate.

BLUDNICA I NJENA VELIKA PROPAGANDA

Dakle, koliko Saudiјci troše za širenje poruke islama? Bivši američki direktor CIA Džeјms Vulsi (James Woolsey) izneo je 2005. godine pred *Komitetom američkog izaslaničkog doma za reformu vlade* da je „nekih 85 - 90 milijardi dolara potrošeno iz saudijskih izvora u poslednjih trideset godina da bi se širilo vahabijsko verovanje po svetu.“²¹² Prema rečima Jusefa Bata (Yousaf Butt), nuklearnog fizičara i seniora višegodišnjeg istraživačkog tima u *Centru za tehnologiju i politiku državne bezbednosti* na Univerzitetu za odbranu države:

Tačni brojevi nisu poznati, ali se smatra da je mnogo više od sto milijardi dolara potrošeno na izvoz fanatičnog vahabizma u zemljama sa malim brojem muslimana samo u poslednje tri decenije. Možda je taj broj duplo veći. Poređenja radi, Sovjeti su potrošili oko sedam milijardi dolara za širenje komunizma širom sveta za sedamdeset godina, od 1921. do 1991. godine.²¹³

Zastanite i razmislite malo o brojevima. Odbor međunarodne misije Južnih baptista (IMB) jedna je od najvećih protestantskih misija u svetu. Njihov godišnji budžet iznosi oko trista miliona dolara godišnje.²¹⁴ Ako su Saudiјci potrošili sto

milijardi dolara u toku tridesetogodišnjeg perioda širenja radikalnog vеhabizma na globalnom nivou, to znači da su trošili otprilike godišnji budžet IMB-a svake četvrte nedelje, trideset godina bez prestanka. Saudijska kampanja za dosezanje nacija sa porukom islama, doslovno je najveća propagandna kampanja za koju je svet ikada znao. Ništa drugo nije čak ni blizu. Prijatelji, da li je opravdano kada kažemo da ovo kraljevstvo ispunjava ulogu „velikog grada“ koji širi svoj uticaj i lažnu religiju po čitavom svetu?

ZAKLJUČAK

Za Saudijsku Arabiju, kao najistaknutijeg i najvažnijeg predvodnika u islamizaciji sveta, zaista može da se kaže da zavodi svet svojim zlatom koje bukvalno šiklja iz zemlje. Ona zavodi svet i širi svoju lažnu religiju koja je, iako predstavljena kao „religija mira,“ u samoj osnovi totalitarna i po prirodi nasilna, ekstremna i antihrišćanska do same srži. Kao bludnica koja ponosno drži visoko svoju zlatnu čašu, pozivajući ceo svet da joj se pridruži u ispijanju gadosti, Saudijska Arabija poziva svet da prihvati ono što ona naziva jedinom istinskom religijom. A istina je da Saudiјci svetu nude čašu gadosti i krajnje nečistote istinske paganske i beskrajno demonski inspirisane religije.

BLUDNICA KORUMPIRA CAREVE

U OVOM POGLAVLJU RAZMOTRIĆEMO ogroman uticaj Saudijske Arabije na globalnom nivou preko bogatog naftnog bogatstva. Na to nas podseća pisac Džerald Pozner:

Saudijska Arabija deluje kao i svaka druga zemlja koja pokušava da zadobije podršku Sjedinjenih Država i utiče na spoljnu politiku u pitanjima koja smatra važnim... Ali ono što Kraljevstvo čini drugačijim od mnogih drugih zemalja sa sličnim ambicijama jeste moć novca. U tome je daleko ispred drugih zemalja.²¹⁵

Jednostavno rečeno, ima mnogo dokaza da kraljevska porodica iz Saudijske Arabije kupuje uticaj, usluge i privilegije; život iznad svakog zakona; i onda, kad se neki posao završi, kupuje zataškivanje. Saudijska kraljevska porodica – koja sada ima više od četrnaest hiljada članova – predstavlja jednu od najpovlašćenijih porodica u svetu. Zbog zaista basnoslovne količine novca, koji im je na raspolaganju, oni su takođe najveći izvor korupcije unutar Vlade Sjedinjenih Država. To mnogo govori.

Nekoliko godina unazad, *PBS Frontline* je snimio dokumentarni film *Crni novac*, u kojem su intervjuisali bivšeg ambasadora Saudijske Arabije u Sjedinjenim Državama, princa Bandara. Kada su ga konkretno upitali o astronomskom iznosu saudijskog gotovinskog novca, koji se svake godine gubi zbog

korupcije i podmićivanja, Bandar je jednostavno odgovorio: „Šta s tim? Nismo mi izmislili korupciju.“²¹⁶ Ono što treba razumeti jeste da to što je saudijska korupcija Vlade SAD na najvišem nivou, nije samo nusprodukt njihovog ogromnog bogatstva; već je sam temelj vrlo svesnog i proračunatog diplomatskog pristupa. Ni najmanje ne pokušavajući da prikrije bilo šta od toga, Bandar se zapravo dičio saudijskim pristupom: „Ako Saudijski imaju reputaciju da se brinu za prijatelje koji više nisu na svom visokom položaju, bili biste iznenađeni da vidite koliko je bolji prijatelj onome koji upravo stupa na položaj.“²¹⁷ Grubo rečeno, saudijski kraljevi su 'tatice' zemaljskim carevima i skoro svakom visokom američkom političaru koji vam padne na pamet. Pisac Loren Muravijek je to jasno naveo:

Saudijska Arabija... kupuje političare, vladine službenike, novinare, akademike, diplome, pukovnike, generale i obaveštajce. Kupuje „stručnjake“ po povoljnim cenama i bezbroj propagandista i lobista. Kad se to obavi, zahteva da televizijski programi budu cenzurisani. Preplavila je krugove moći svojim petrodolarima. Zahteva od američkih kompanija da prihvate njene političke uslove kako bi mogla da posluju čak i u suprotnosti sa Ustavom SAD-a.²¹⁸

Penzionisani agent CIA Robert Baer daje veoma srdačan doprinos Muravijekovim tvrdnjama:

Svaki prosečni vašingtonski birokrata zna da, ako se na ovaj ili onaj način stavi na raspolaganje poslovima Saudijsaca, moći će da se hrani iz saudijskog korita. Konsultantski ugovor sa Aramcoom, predsednikom američkog univerziteta, posao sa Lokidom – nebitno. Teško da postoji bivši pomoćnik državnog sekretara za Bliski istok, direktor CIA, neko od osoblja Bele kuće ili član Kongresa koji na ovaj ili onaj način nije završio na platnom spisku Saudijske Arabije ili bar tako izgleda. Kada znaju koliki novac čeka tamo, naravno da američke birokrate nemaju snagu da se odupru Saudijskoj Arabiji.²¹⁹

On zatim nastavlja:

Na korporativnom nivou, skoro svaka ličnost Vašingtonu koja je vredna pominjanja pojavila se u odboru najmanje jedne kompanije koja je sklopila sporazum sa Saudijskom Arabijom, a praktično svaki sporazum sa Saudijcima je vrlo nejasan, kao da se gubi u nekoj pustinjskoj oluji u blizini glavnih izvora novca.²²⁰

Mnogo je dokaza koji svedoče o činjenici da saudijska korupcija duboko prodire u Sjedinjene Države. Tamo gde je Baer stao, Pozner je nastavio:

Saudijski petrodolari koji su preplavili SAD tokom poslednjih trideset godina uticali su na američki biznis, politiku i društvo. Taj novac je saudijskoj dinastiji kupio željeno mesto za stolom korporativne i političke elite Amerike i Saudijci su se usredsredili na moć i pristup koji su rezultat ogromnih priliva gotovog novca.²²¹

Međutim, ogromna količina saudijskog novca nije korumpirala samo američke političare. Problem je, nesumnjivo, globalni. Kao što je Muravijek izjavio:

Porodica El Saud je iskoristila ogromnu moć i bogatstvo koji su dolazili od nafte kako bi kupila zemlje, savest, političke partije, poznate ličnosti i plaćenike. To nije slučaj samo u muslimanskom svetu. Korupcija je odigrala veliku ulogu posebno na Bliskom istoku. Međutim, porodica El Saud bila je dovoljno pametna da proširi svoju kupovinu i izvan muslimanskog sveta: trulež je, takođe, ušla u Evropu i Sjedinjene Države.²²²

U 2011. godini, ubrzo nakon izbijanja „arapskog proleća,“ pojavio sam se kao gost na emisiji Glen Beka (Glenn Beck) na *Foks njuzu*. U potezu bez presedana, Bek me je pozvao na jedan od najistaknutijih programa u zemlji, u udarnom terminu, kako bismo razgovarali o ulozi islama i Antihrista u poslednjim danima. Neposredno pre nego što smo krenuli uživo, pogledao

sam Glena i rekao: „Unapred se izvinjavam za bilo kakve sutrašnje posledice ovog razgovora.“ Uopšte me nije iznenadilo što je za samo nekoliko nedelja objavljeno da će Bek napustiti Foks njuz. Iako su postojali različiti razlozi za javnost zbog čega je na kraju napustio Foks, iza scene mi je rečeno da je to u velikoj meri zbog činjenice da je princ El Valid bin Talal vlasnik velikog dela u matičnoj kompaniji Foks njuza, *Njuz korporejšn*²²³, i da je Bek bio prisiljen na taj korak. Očigledno je da je naša emisija bila jedna od poslednjih. Da li je to tačno ili ne, ne mogu sa sigurnošću reći, ali bi u velikoj meri trebalo da alarmira Amerikance to što čovek koji je poklonio skoro trideset miliona dolara da podrži samoubilačke bombaške napade u Izraelu, poseduje najveći ideo u svima znanoj američkoj novinarskoj kući.

Čitajući nekoliko knjiga koje otkrivaju odnos između Saudijske Arabije i Sjedinjenih Država, bio sam zapanjen u kojoj meri izjave ovih sekularnih autora podsećaju na ono što opisuje knjiga Otkrivenje. Dok Biblija govori o velikoj bludnici „koja je kvarila zemlju svojim bludom“ (Otkrivenje 19:2), Baer je pisao o „nafti koja je podupirala njihovo prostituisanje i korupciju.“²²⁴ Biblija kaže: „Svi su se narodi napojili žestokim vinom njenoga bluda“ (Otkrivenje 18:3). Baer kaže: „Vašington nas je naterao da legnemo sa đavolom. Razmestio je krevet, prekrio ga čaršavom i pozvao đavola da dođe. Šaputali smo mu na uvo i rekli da ga volimo.“²²⁵

BLUDNICA PODKUPLJUJE CAREVE

Idemo dalje, razmislite o uticaju koji Saudiisci ostvaruju ucenjivanjem i potkupljanjem, ne samo američkih korporacija, univerziteta i različitih političara, već i pravih „careva,“ kako to proročanstvo više puta ponavlja. Da li je ruka korupcije dinastije Saud stigla i do najviše političke kancelarije u svetu, do one u kojoj sedi predsednik Sjedinjenih Država?

PREDSEDNIK DŽIMI KARTER

Počnimo sa predsednikom Džimijem Karterom. Nekoliko pisaca i novinara do detalja je opisalo Karterove vrlo kompromisne finansijske odnose sa saudijskom kraljevskom porodicom. Bez obzira da li se radi o uzimanju izuzetno povoljnih kredita kako bi se spasla propala farma kikirikija, ili o preko sto miliona dolara poklonjenih Karterovom centru, ovaj predsednik je bukvalno prodao svoju dušu Saudijcima.²²⁶ Prema knjizi *Lažno svedočenje Džimija Kartera – Palestina: Mir, a ne apartheid*, koju je objavio *Odbor za tačnost izveštavanja o Bliskom istoku u Americi* (CAMERA):

Džimi Karter zavisi od arapskog finansiranja od ranih poslovnih veza iz 1970-ih sve do današnjih dana. Donacije koje su pristigle broje se milionima dolara koji su legli na račun Karterovog centra u Atlanti, u Džordžiji. Godišnji izveštaj Centra za 2006. godinu otkriva ukupnu neto imovinu od 412.393.757 dolara, što je izuzetno velika brojka za neprofitnu organizaciju.²²⁷

Razmišljajući o takvima izveštajima, profesor sa Harvarda Alan Deršovic rekao je da je Karterov centar kupljen milionskim donacijama arapskih vlasta koje odbijaju da priznaju Izrael i od arapskih vladara koji aktivno promovišu mržnju prema Jevrejima na Bliskom istoku i drugde. Novinari su istražili i otkrili koliko je prilikom osnivanja Centra

„uloženo“ arapskog i islamskog novca. Karterov centar, filantsropska fondacija koju je bivši predsednik osnovao nakon što je napustio funkciju, primio je donacije od preko milion dolara iz Saudijske Arabije, Ujedinjenih Arapskih Emirata i Sultanata Omana; i grupa i pojedinca koji imaju bliske veze sa tim vladama, uključujući OPEK, Saudijsku građevinsku grupu Binladin i pokojnog saudijskog kralja Fahda, jednog od „osnivača“ tog centra.²²⁸

Džon Keli (John Kelly) je to vrlo precizno izjavio: „Vladičari arapskih naftnih država nisu ni filantropi ni nezaintere-

sovani pokrovitelji... Oni očekuju nešto zauzvrat.“²²⁹ Ako je predsednik Karter zaista kupljen, šta su Saudijci dobili u zamenu za svoja ulaganja? Odgovor je naravno – predsednik Karter je zauzvrat postao žestoki kritičar Izraela! S obzirom na to da dolaze od bivšeg američkog predsednika i dobitnika Nobelove nagrade, njegove kritike Izraela imaju ogromnu težinu. Njegova antiizraelska retorika postigla je svoj vrhunac kada je napisao knjigu *Palestina: Mir, a ne apartheid*. Nakon što je objavljena, knjiga je naširoko kritikovana kao „umobilna“ (magazin *Slejt*), „antiistorijska“ (Vašington post) i „smešna“ (San Franciskov Dnevnik).²³⁰ Karter je sa ovom knjigom u toj meri preterao da je petnaest članova Karterovog Savetodavnog odbora podnelo ostavku, uključujući i Keneta Stejna, koji je bio u Upravnom odboru Karterovog centra više od dvadeset tri godine. U otvorenom pismu, Stejn je napisao da je Karterova osuda Izraela „bila puna činjeničnih grešaka, kopiranih materijala, čiji izvori nisu navedeni, površnosti, očiglednih propusta i potpuno izmišljenih delova.“²³¹ Kakav je bio Karterov odgovor na ostavku toliko članova odbora? Lažno je tvrdio da su svi oni otišli zato što su bili Jevreji pod pritiskom jevrejskog lobija. Zapazite ovo krajnje licemerje ovde. Predsednik Karter je izneo brojne optužbe i pogrešne zaključke u vezi sa uticajem „jevrejskog novca“ u američkoj politici, dok prema *Odboru za tačnost izveštavanja o Bliskom istoku u Americi*:

To što je saopšteno da su stotine miliona dolara doprinosa iz saudijskih i zalivskih izvora ušle u Karterov centar, kao i da su ogromne količine arapskog novca donirane američkim univerzitetima, organizacijama koje se bave razvojem i sprovođenjem političke misli, lobijima, verskim i svim drugim ustanovama koje oblikuju mišljenja, za Džimija Kartera nisu nikakav znak arapskog uticaja na američku spoljnu politiku.²³²

Znamo koliko savremeni antiisraelski zagovornici i teoretičari zavere govore o moćnom „izraelskom lobiju,“ a koliko često čujemo za „saudijsko lobiranje“? Ipak, saudijski lobi ne samo što postoji, već je finansijski daleko moćniji od svih ostalih, ne samo u Vašingtonu, već i u čitavoj istoriji sveta!

Pored toga što je uporno napadao Izrael neprestano optužujući jevrejsku državu za svako moguće kršenje ljudskih prava, Karter je ostao potpuno nem kada su u pitanju beskrajni, vrlo dobro dokumentovani slučajevi najgoreg kršenja ljudskih prava u Saudijskom Kraljevstvu. Dakle, ne samo što dinastija Saud bukvalno kupuje američkog predsednika da joj služi kao glasnogovornik za njihovu kampanju protiv Izraela, već, takođe, plaća da ta ista usta ostanu zatvorena kada dinastija to želi. Kako se ono kaže „igranjem kako ti drugi sviraju.“

PREDSEDNICI DŽORDŽ HERBERT VOKER BUŠ I DŽORDŽ V. BUŠ

U ovom trenutku, neki čitaoci će verovatno krivca za Karterovu korupciju videti u njegovom liberalnom političkom usmerenju. Međutim, Saudijci podmićuju i demokrate i republikance. Zapravo, koliko god da je ogromno bogatstvo koje je predsednik Karter izvukao od Saudijaca, porodica Buš ga je uveliko nadmašila. U svojoj knjizi *Porodica Buš i porodica Saud: Tajna veza između dve najmoćnije dinastije u svetu*, iz 2004, autor Krejg Anger (Craig Unger) detaljno i vrlo pažljivo opisuje dugu istoriju veze između Bušove porodice i članova saudijске kraljevske porodice. Anger je sistematski prolazio kroz isprepletenu mrežu kompanija, firmi, banaka i prijateljskih zajmova, čiji je krajnji rezultat jedna i po milijarda dolara, koji su iz Saudijskih ruku prebačeni na račun porodice Buš. Anger je napisao:

Sve u svemu, najmanje 1,476 milijardi dolara stiglo je Bušovoј porodici i njenim pridruženim kompanijama i institucijama od Saudijaca. Sa sigurnošću se može reći da u istoriji nije zabeleženo da je bilo kandidata za predsednika

– a još manje kandidata za predsednika i njegovog oca, bivšeg predsednika – sa toliko finansijskih i ličnih veza sa vladajućom porodicom druge, strane sile. Nikada ranije nije zabeleženo da su lično bogatstvo predsednika i javna politika bili tako duboko povezani sa drugom državom.²³³

Anger zapravo kaže da je broj od 1,47 milijardi dolara neka zastarela procena i da je to samo količina novca koja može da se dokaže. Ponovo bih da vas zamolim da na trenutak zastanete i razmislite o onome što je ovde rečeno. Ne govorimo o lobiranju neke firme koja je dala veliku donaciju nekom političaru. Govorimo o oko milijardu i po dolara, koji su preneti na račune dva američka predsednika direktno od jedne inostrane vlade, koja je najveći izvoznik radikalnog islamizma u svetu. Kako to da se o ovome ne govari na sav glas? Kako možemo i da pomislimo da ovakav novac nema uticaja na donošenje odluka i spoljnu politiku? I kako je moguće da u tome ne vidimo ispunjenje Otkrivenja 18:9 gde se kaže da su „carevi sveta... uživali u njenoj raskoši“?

Pre nego što nastavim, želim da budem jasan da ja nikako nisam neko ko tvrdi da zna istinu o 11. septembru. Verujem da su napad izvršili islamski teroristi. Međutim, bilo je očigledno da je administracija Džordža V. Buša neke stvari prikrila 11. septembra, kao i u danima, nedeljama, mesecima i godinama koje su usledile. Konkretno, mislim na odnos između visokih zvaničnika saudijske vlade i napadača. Tek su januara 2016. godine u javnost izašli podaci da je Bušova administracija zapravo uklonila dvadeset osam stranica iz kongresnog izveštaja zajedničke istrage o napadima 11. septembra. Prema *Časopisu za spoljnu politiku*:

Za tajnih dvadeset i osam stranica izveštaja Kongresa SAD o napadu 11. septembra, tvrdi se da sadrže podatke o značajnoj podršci koju su otmičari aviona dobili od Saudijaca. Administracija Džordža V. Buša nije iznела tajne stranice u javnost, niti je to kasnije učinila Obamina.

Samo je nekolicini članova Kongresa bilo dozvoljeno da ih čita u prisustvu straže, ali im o njima nije dozvoljeno da govore.²³⁴

Kada su te vesti doprle do redakcije, britanska novinska internet stranica *Gardijan* objavila je intervju sa Džonom F. Lemanom (John F. Lehman), koji je bio član kongresne komisije od 2003. do 2004. godine:

„Postoje dokazi da su Saudičci značajno pomogli otmičarima aviona, a neki od njih su radili za saudijsku vladu,“ rekao je Leman u intervjuu, sugerujući da je komisija možda pogrešila, jer to nije jasno iznela u izveštaju. „Uopšte nije smelo da se desi da naš izveštaj navede na pomisao da se Saudijska Arabija oslobođa krvice.“²³⁵

Kao što sam rekao, ne samo što novac iz Saudijske Arabije kupuje uticaj i privilegiju; on takođe kupuje i čutanje. Nijedna druga nacija u svetu ne bi mogla da se izvuče kao Saudičci tog dana. Zapamtite: petnaest od osamnaest otmičara bili su državljeni Saudijske Arabije. Ako bi trebalo navesti državu za čije državljanine možemo reći da su sumnjivi, to je svakako Saudijska Arabija. Ipak, dogodilo se upravo suprotno; na nebu iznad Sjedinjenih Država nije bilo letova, jedini avioni, kojima je bilo dozvoljeno da se vinu u vazduh, bili su oni u vlasništvu saudijskih prinčeva. Saudijski prinčevi su dobili posebne privilegije, koje čak ni američki lideri iz Vlade nisu imali! Oni su jedino društvo potpuno izuzeto od zakona. Sve se to dogodilo pod Bušovom administracijom, i tu nema greške.

Onoliko koliko se uzdigla i živila raskošno, toliko će se na nju sručiti zla i žalosti; zato što u svom srcu kaže: „Sedim na prestolu kao carica, nisam udovica i žalosti neću iskusiti.“ (Otkr. 18:7)

U zloču svoju i ti si se pouzdala govoreći: „Ne vidi me niko.“ Mudrost tvoja i znanje tvoje, one te zavedoše, te govorиш u srcu svome: „Ja sam i druge nema.“ (Is. 47:10)

BIL I HILARI KLINTON

Hajde da razmotrimo i uticaj Saudijaca na Bila i Hilari Klinton. U vreme izbora 2016. godine, mediji su se uzburkali kada je otkriveno da su Saudijska Arabija i arapske države iz Zaliva donirale ogromne količine novca fondaciji Clinton. Kao što je izveštaj na konzervativnom sajtu *Dejli koler* objasnio:

Bil i Hilari Clinton su primili najmanje 100 miliona dolara od autokratskih država Persijskog zaliva i njihovih lidera, što bi moglo potkopati tvrdnju predsedničkog kandidata Hilari da može da sproveđe nezavisnu politiku na Bliskom istoku. Kao kandidat za predsednika, iznos stranog gotovinskog novca koji su Clintonovi dobili iz zalivskih zemalja „jednostavno je bez presedana,“ kaže Patrik Pul (Patrick Poole), analitičar nacionalne bezbednosti.²³⁶

Međutim, sto miliona dolara došlo je samo od nekoliko arapskih državica u Zalivu. Prema podacima Politifakta, donacije Saudijske Arabije bile su blizu trideset pet miliona dolara.²³⁷ Ova brojka ne uključuje donacije koje su dali pojedinci ili društva poput *Prijatelja Saudijske Arabije* ili *Islamske svetske konferencije*.

Zašto bi saudijski prinčevi donirali desetine miliona dolara Fondaciji Clinton? Da li zaista verujemo da su Saudiisci toliko posvećeni različitim humanitarnim projektima Clintonovih? Ili su te donacije imale veze sa, na primer, kolosalnom prodajom oružja Saudijskoj Arabiji koju je Hilari Clinton nadzirala dok je služila kao državni sekretar? Prema časopisu *Mader Džons*:

Godine 2011, Stejt department je razjasnio dogovor o prodaji ogromne količine oružja: pod vođstvom Boinga, američki vojni ugovarači obezbedili bi napredne borbene avione Saudijskoj Arabiji, vredne dvadeset devet milijardi dolara, uprkos zabrinutosti zbog problematičnog stanja ljudskih prava u toj državi. Prema istraživanju *Internešnal biznis tajmsa* objavljenom u utorak, u godinama pre nego što je Hilari Clinton postala državni sekretar, Saudijska

Arabija je pomogla Fondaciji Clinton sa deset miliona dolara, a samo dva meseca pre nego što je dogovor o mlaznjacima okončan, Boing je donirao 900.000 dolara. Saudijska transakcija je samo jedan primer zemalja i kompanija koje su donirali Fondaciji Clinton u vidu proširenja ugovora o naoružanju dok je Hilari Clinton bila državni sekretar SAD.²³⁸

Saudijci znaju kako se ova igra vodi. Oni znaju šta žele, i znaju kako to da dobiju. Neko bi rekao da je kancelarija predsednika Sjedinjenih Država izvan domašaja lobiranja države koja sponzoriše terorizam, ali kao što smo mogli videti, moćni i ubedljivi pristup, koji dinastija Saud ostvaruje prema svakom američkom predsedniku, jednostavno je besprimeran.

ZAKLJUČAK

Napisane su čitave knjige sa detaljnim opisom saudijske korupcije američkog političkog sistema sve do samog njegovog vrha. Posledice ove korupcije variraju od sprovođenja islamskog antiizraelskog programa Saudijaca do ignorisanja njihovog nemilosrdnog kršenja ljudskih prava, od zadobijanja privilegije da žive izvan zakona do multimilionske trgovine oružjem, i ko zna čega još? Saudijski imaju sredstva i znaju kako da dobiju sve što žele. Na nesreću, svako ima svoju cenu, uključujući praktično svakog predsednika Sjedinjenih Američkih Država u proteklih nekoliko generacija. Kada ponovo uzimemo u obzir opis velike bludnice kao one „sa kojom činiše blud carevi zemaljski“ (Otkr. 17:2, DS), koja „vlada nad carevima zemaljskim“ (17:18), koji su „uživali u njenoj raskoši“ (18:9), vidimo da joj saudijska kraljevska porodica u potpunosti odgovara. Zapravo, mogu slobodno da tvrdim da se nijedan drugi verski ili politički subjekt u svetu ne uklapa tako dobro u ovaj opis.

OPIJENA KRVLU SVETIH

JEDNA OD NAJVAŽNIJIH OPISNIH OSOBINA Vavilona poslednjih dana jeste da je on veliki progonitelj svetih. Među prvim zapažanjima apostola Jovana jeste da se bludnica „opija krvlu svetih i krvlu Isusovih svedoka“ (Otkr. 17:6, EČ). Iako se kroz istoriju ovo već događalo, proročanstvo prvenstveno govori o mučeništvu u poslednjim danima. U vreme progona, koji će velika bludnica sprovoditi, doći će do vrhunca Sataninog besa koji se protiv svetaca izlivao tokom čitave biblijske istorije. Zbog toga se proročanstvo završava izrazito snažnom napomenom: „U njemu je nađena krv proroka i svetih i svih koji su zaklani na zemlji našli su se u vama“ (Otkr. 18:24, SSP). Da li Meka, Saudijska Arabija i islam ispunjavaju ovaj opis?

RANA ISLAMSKA OSVAJANJA

Posle Muhamedove smrti, juna 632. godine posle Hrista, njegov najbolji prijatelj, Abu Bakr, postao je njegov naslednik. Pod vođstvom Abu Bakra i njegovog generala, Halida ibn al Valida, poznatog kao *Saif Alah al Maslul* („isučen mač Alahov“), muslimani su nagrnuli preko severnog dela Arapskog poluostrva i počeli da osvajaju Bliski istok – oblasti današnjeg Jordana, južne Sirije i Iraka. Posle dve godine, Abu Bakr je umro a nasledio ga je Omer, još jedan od Muhamedovih bliskih prijatelja. Omer je vladao deset godina. Tokom

njegove vladavine, islam se proširio bez presedana, osvajajući Persiju, veći deo Severne Afrike i više od dve trećine Vizantijskog carstva.²³⁹ Treći Kalifat, pod Osmanom, osvojio je sve do Avganistana, a na severu do Jermenije. Ako pažljivo prođete kroz istoriju svega što se odvijalo tokom tih godina, bićete zapanjeni brojevima uništenih hrišćanskih gradova, pobijenih hrišćana i njihovih žena i dece koji su pretvoreni u robeve.²⁴⁰ Ovo je razdoblje istorije o kojem se danas retko čuje na sekularnim univerzitetima, koji izgleda da su čvrsto odlučni da se posvete prepravljanju istorije da bi se islam predstavio u boljem svetlu.

Ovo su činjenice: Za četiri godine nakon Muhamedove smrti, preko tri stotine hiljada hrišćana je pobijeno. Tokom narednih deset godina ubijeno je još milion ljudi. Nakon šest stotina godina crkve, koja se proširila čitavim Mediteranom i Bliskim istokom, u toku samo jedne generacije njen glavni centar je skoro potpuno zbrisana. Sve velike drevne prestonice i gradovi hrišćanski misionarski centri, koji su slali hrišćane u sve kutke tog dela sveta, potpali su pod islamskom vlašću. Antiohija, Jerusalim, Aleksandrija, kao i Efes i ostalih šest crkava iz Otkrivenja, svedeni su na male hrišćanske zajednice koje su se borile da prežive. Za manje od sto godina, pedeset odsto globalnog hrišćanstva potpalo je pod islamsku vlast.²⁴¹

ISLAMSKI RAT PROTIV JEVREJA

Islamska osvajanja nisu prijala ni Jevrejima. Uzmite u obzir svedočenje Majmonida, čuvenog jevrejskog mudraca, koji je živeo u Španiji i Egiptu, države koje su se nalazile pod islamskom vlašću tokom srednjeg veka:

Narod Ismailov... proganja nas žestoko i smišlja načine da nam naškodi, da nas ponizi... Niko nas toliko ne ponižava i vređa kao on. Uradili smo kako su nas savetovali naši mudri starci, koji su podnosili laž i besmislice Ismaila. Poslušni smo i ne prigovaramo... Uprkos tome, nismo

pošteđeni njegove žestine, koja može da se ispolji u svakom trenutku. Naprotiv, što više trpimo i trudimo se da mu udovoljimo, on se još više ustremljuje na nas.²⁴²

SAUDIJSKI RAT PROTIV IZRAELA I JEVREJA

Dok Zapad tek počinje da oseća žaoku terorizma, Izraelci, koji su muslimanskom svetu oduvek bili prvi front, taj bol već dugo podnose. Saudijski najčešće pokušavaju da sakriju vezu sa teroristima širom Evrope i Sjedinjenih Država (kao na primer, 11. septembra), ali kada je u pitanju Izrael, svoju podršku islamskim teroristima uopšte ne kriju. Preko *Saudijskog odbora za podršku Al Kuds Intifade* (SCSQI) Saudijski su godinama obezbeđivali nadoknadu porodicama palestinskih bombaša samoubica od dvadeset pet hiljada dolara.

Još 2002. godine, Saudijska Arabija je držala nacionalni televizijski maraton za prikupljanje sredstava za SCSQI. Saudijski princ Alvalid bin Talal izdvojio je dvadeset sedam miliona dolara. Domaćin televizijskog maratona bio je istaknuti sveštenik Vlade Saudijske Arabije šejk Saad el Burajik, koji je prilikom televizijskog prenosa publici rekao:

Ja sam protiv Amerike dok se ovaj život ne završi, do Dana suda, ja sam protiv Amerike do mog poslednjeg daha. Moja mržnja prema Americi je neizmerna kao svemir. Ona je izvor svakog zla i poroka na Zemlji... Muslimanska braća u Palestini, nemajte milosti, ne žalite Jevreje, njihovu krv, njihov novac, njihova tela. Njihove žene su po zakonu vaše, uzmite ih. Bog ih je vama predao. Zašto ih ne uzmete da vam budu robinje? Zašto ne vodite džihad? Zašto ih ne pljačkate?²⁴³

Ukupan doprinos saudijske kraljevske porodice iznosio je oko 50 miliona dolara. Nakon glasnih protesta iz Amerike, jedan drugi saudijski princ, ministar unutrašnjih poslova Saudijske Arabije od 1975. do 2012. godine, Najif bin Abdulaziz, prkosno je izjavio: „Odbor će nastaviti da pruža

neposrednu pomoć porodicama palestinskih mučenika i ranjenika, koji su pružili otpor okupaciji.“²⁴⁴ Jula 2003. godine, *Istraživački institut bliskoistočnih medija*, objavio je izvještaj o finansijskoj podršci porodice Saudijske porodice Palestincima od 1998. do 2003. godine. U izveštaju se navodi:

Decenijama je kraljevska porodica Kraljevine Saudijske Arabije bila glavni finansijski podržavalac palestinskih grupa koje se bore protiv Izraela stvaranjem dva glavna odbora. *Narodni odbor za pomoć palestinskim mudžahedinima, Komitet za podršku Intifade u Al Kudsu i Fond Al Aksa* do sada su dali više od petnaest milijardi saudijskih rijala (četiri milijarde američkih dolara) i navodno obećali Palestincima još milijardu dolara za finansiranje nastavka Intifade, koju saudijski zvaničnici vide kao „džihad“ i „otpor.“²⁴⁵

Često čujem da je istinski problem na Bliskom istoku Izrael: „Da na Bliskom istoku Izrael nije bio obnovljen, muslimani i Jevreji živeli bi u miru.“ Ovo mišljenje zanemaruje očiglednu činjenicu da se islamska antisemitska istorija proteže do samog Muhameda. Antisemitizam je osnova islamske doktrine, zbog čega je 1937. godine, pre nego što je Izrael formiran kao država, Ibn Saud, osnivač moderne Saudijske Arabije, rekao jednom novinaru: „Božja reč nas uči – a mi u nju verujemo bezrezervno – da ako musliman ubije Jevreja ili Jevrejin ubije njega (u džihadu), to mu osigurava trenutni ulazak u nebo i uzvišenu prisutnost Boga Svesilnog.“²⁴⁶

Naravno, mržnja i krvožednost bludnice nisu usmereni samo prema jevrejskom narodu, već i prema hrišćanima i konačno – prema čitavom svetu (vidi Otkr. 18:24).

OPIJENA KRVLJU

Danas najnasilnije džihadističke terorističke organizacije u svetu imaju svoje ideološke korene u Saudijskoj Arabiji. Bez obzira da li govorimo o Al Kaidi (globalno), ISIS-u (Sirija,

Irak, Libija, Sinaj), Talibanim (Avganistan), Abu Sajafu (Filipini), Laškar-e-Taibi (Pakistan), Džabat Al Nusri (Sirija), Al Šabab (Somalija) ili Boko Haram (Nigerija), to su sve salafiska društva, čiji se ideološki korenii dolaze iz Kraljevine Saudijske Arabije. Ako bismo hteli da izdvojimo državu koja je u poslednjih nekoliko decenija najviše kriva zbog terorističkih napada, koji se i dalje događaju širom sveta, to je, svakako, Saudijska Arabija.²⁴⁷

Dobro je dokumentovano da su mnogi iz saudijske kraljevske porodice finansijama ili na drugi način podržali radikalni vahabijsko-salafiski islam i džihad. U svom izlaganju o životu u Saudijskoj Arabiji, *Zašto je Amerika zaspala*, Džerald Pozner opisuje vrlo fascinantnu priču. U ranim danima rata u Avganistanu, neposredno nakon 11. septembra, američke trupe su zarobile (u to vreme) trećeg čoveka Osame bin Laden, po imenu Abu Zubaida. Američka vojska je osmisnila plan za koji su verovali da će naterati Zubaidu da progovori. Odveden je u objekat CIA u Avganistanu koji je napravljen da liči na unutrašnjost vojnog zatvora u Saudijskoj Arabiji. Zubaida je naveden da poveruje da je predat vlastima u Saudijskoj Arabiji. Dvojica američkih Arapa specijalaca su ga ispitivali. Misleći da će, ako poveruje da je stvarno u pritvoru u Saudijskoj Arabiji, strah od teške torture Zubaidu naterati da progovori i sarađuje sa (daleko manje okrutnim) Amerikancima.

Ali dogodilo se nešto neočekivano. Čim je Zubaida „shvatio“ da se nalazi u pritvoru u Saudijskoj Arabiji, potpuno se opustio. Jednostavno je rekao svojim ispitivačima da pozovu jedan od dva broja mobilnih telefona koji je napamet znao. „Pozovite,“ Zubaida ih je uveravao, „i on će vam reći šta da radite.“

„Nisu ni malo oklevali,“ napisao je Pozner. CIA je bila šokirana kada je saznala da su brojevi telefona pripadali princu Ahmedu bin Salmanu Abdul Azizu, nećaku tadašnjeg kralja Fahda. Aziz je bio biznismen obrazovan na Zapadu i jedan od

najbogatijih saudijskih prinčeva. Njegov otac je bio guverner Rijada, glavnog grada Saudijske Arabije, više od četrdeset godina.²⁴⁸

PRIKUPLJANJE PRILOGA ZA DŽIHAD

Godine 2006, *Cambridge University Press* objavio je nerevoran rad Dž. Milarda Bara i Roberta O. Kolinsa (J. Millard Burr, Robert O. Collins), *Milostinja za džihad: Dobrovoljni prilozi i terorizam u islamskom svetu*. Ova prilično iscrpna knjiga dokumentuje brojne primere finansiranja terorizma od istaknutih članova saudijske kraljevske porodice i vlade. Uopšte ne iznenađuje što je Halid Salim A. Bin Mahfuz, saudijski milijarder, bankar i bivši direktor Nacionalne komercijalne banke, za koga se zna da je finansijer Al Kaide, tužio izdavača i zahtevao da se knjiga povuče iz opticaja. Sasvim neočekivano, izdavač se složio i knjige su povučene iz knjižara i biblioteka. Danas je knjigu gotovo nemoguće pronaći među brojnim piratskim odlomcima na Internetu. Iz ovoga možemo izvući važnu pouku. Ne samo što se saudijskim novcem podržavaju globalne terorističke organizacije, već se njime i učutkavaju uzbunjivači. Zapravo, povezanost saudijske kraljevske porodice sa radikalnim islamskim džihadom, možda je jedna od najpoznatijih činjenica, ali o njoj se u Vašingtonu i UN najmanje diskutuje. Na jednom sastanku u Pentagonu 2002. godine, predstavnik Savetodavnog odbora Ministarstva odbrane Sjedinjenih Američkih Država ukazao je na Saudijsku Arabiju sa više smelosti od bilo koga drugog u Vašingtonu koji se ikada usudio da o njoj govori u javnosti:

Saudijska Arabija određuje pravac, smer i intenzitet arapske krize. Saudiјci su aktivni na svim nivoima terorističkog lanca, od planera do finansijera, od kadrovika do pešadije, od ideologa do podstrekača.²⁴⁹

Dok je predsednik Džordž V. Buš s pravom izjavio da „novac omogućava da se terorističke operacije sprovedu,“ prema

jednom izveštaju koji je upućen Savetu bezbednosti UN: „Saudska Arabija je za deset godina, počevši od 1992. godine, prebacila pola milijarde dolara na Al Kaidu.“²⁵⁰ Pogledajte današnji svet. Pogledajte severnoafričke države. Uzmimo u obzir Nigeriju, gde je Boko Haram samo 2014. godine pobjio gotovo sedam hiljada ljudi. Razmislite o velikom broju crkava koje su napadnute, o broju žena koje su kidnapovane. Razmislite o strašnom krvoproliču koji je izvršio ISIS širom Sirije i Iraka. Kada vidimo smrt koju Talibani seju širom Avganistana, ili terorističke napade kojih je sada sve više u Evropi i Sjedinjenim Državama, i kako se svi oni mogu povezati sa jedinstvenim oblikom islama koji se ogromnim količinama izvozi iz Saudske Arabije. Pitajte ljude što je primarni izvoz Saudske Arabije i skoro svako će vam reći da je nafta. Međutim, ono što ona najviše izvozi jeste radikalni islam.

Kada proučavamo biblijski opis velike bludnice, otkrivamo da, umesto da oseća krivicu za krv koju je prolila, ona se ponosi, opija i traži još. Ona visoko drži svoju zlatnu čašu, pozivajući čitav svet da joj se pridruži u razvratu i ispijanju gadosti – njene lažne religije. Ko bolje odgovara tom opisu od Saudske Arabije i njene svirepe državne, sada sve više globalne, religije – islama?

ODRUBLJIVANJE GLAVE – MUČENIŠTVO POSLEDNJIH DANA

Postoji još jedan jezivi detalj koji treba uzeti u obzir dok proučavamo biblijske opise velike bludnice, zveri i poslednjih dana. Ne samo što će Božji narod biti mučen tokom ovog razdoblja; njima će biti „odrubljene glave“:

Video sam i duše onih kojima su odrubljene glave, jer su svedočili za Isusa i zbog Božje reči, i one koji se nisu poklonili Zveri, ni njenom kipu; oni koji nisu primili žig na svoju ruku i na svoje čelo. (Otkr. 20:4)

Ovo je svakako jedinstvena činjenica. Da li možemo da očekujemo da Vatikan počne da odrubljuje glave hrišćanima

širom sveta, naročito zbog toga što „svedoče za Isusa“? Da li ima nagoveštaja da će Sjedinjene Države početi da to sprovođe? Ili bi bilo razumnije očekivati da muslimanski svet, sa tako dubokim uticajem saudijskog vehabizma, bude odgovoran za odrubljivanje glava svetaca?

Tridesetog maja 2016. godine, Vlada Saudijske Arabije pogubila je devedeset pet osoba, što je mnoge navelo da se zabrinu zbog velikog broja pogubljenja u tom delu sveta. Godine 2015, odrubljene su glave 158 ljudi zbog različitih krivičnih dela. Među krivičnim delima koja se kažnjavaju odrubljivanjem glave jeste napuštanje vere.²⁵¹ Tačno tako. U Saudijskoj Arabiji, ako neko napusti islam da bi postao hrišćanin, njemu ili njoj po Zakonu preti odrubljivanje glave.

Zašto smo tako odlučni da tražimo neku novu, još ne-definisani religiju, koja će se pojaviti i početi da odrubljuje glave vernicima, kada takva religija već postoji? Da ponovim, Kraljevina Saudijska Arabija savršeno odgovara biblijskom opisu velike bludnice Vavilona.

PUSTINJSKA PROSTITUTKA

PO ONOME ŠTO SMO DOSAD NAUČILI iz Pisma i prethodnih poglavlja jeste da za grad bludnicu iz Otkrivenja 17-18 rečeno da se nalazi u pustinji. Naravno, Saudijska Arabija se prostire na velikoj Arabijskoj pustinji. Međutim, ono što je još interesantnije je to što Faran, tradicionalni naziv za Meku, najsvetiji grad saudijskog kraljevstva, upućuje na Faransku pustinju^m iz Starog zaveta (vidi Post. 21:21). Ovaj islamski grad se savršeno uklapa u proročanstvo.

Naravno, proročanstvo, takođe, misteriju Vavilon opisuje kao lučki grad, dok se sama Meka nalazi nekih osamdesetak kilometara udaljena od Crvenog mora. Međutim, na isti način na koji Rim i Vavilon iz prošlosti nisu bili samo gradovi, ni Vavilon poslednjih dana verovatno neće biti samo grad. Bez sumnje, ovo proročanstvo govori o široj geopolitičkoj sferi uticaja.

Osamdeset kilometara zapadno od Meke nalazi se lučki grad Džeda. Ne samo što je Džeda glavna verska luka Kraljevine u koju svake godine stigne više miliona hodočasnika koji putuju u Meku i Medinu, već je ona i najvažnije komercijalno središte. Kao jedan od najrazvijenijih gradova u Saudijskoj Arabiji, Džeda se ističe svojim bleštavim nizom visokih zgrada i luksuznih hotela koji su poređeni na obali

^m „Faranska pustinja“ – u nekim prevodima „Paranska pustinja“

Crvenog mora. Godine 2013, Saudijski su počeli izgradnju velike Kule Džede, koja bi trebalo da postane najviša zgrada na svetu do 2020. godine; nadviše čak Burdž Kalifu u Dubaiju. Kula Džeda će postati centralna i prva faza predloženog razvoja grada poznatog kao „Džeda Ekonomski Grad.“ Deo većeg plana uključuje i izgradnju još jednog velikog grada na severu udaljenog devedeset kilometara, poznatog kao *Kralj Abdula Ekonomski Grad* (KAEC). U izgradnji od 2005. godine, danas je KAEC isprepletena mreža dizalica i desetine delimično završenih visokih građevina. U izveštaju BBC Njuza, grad je opisan: „*Kralj Abdula Ekonomski Grad* će na kraju biti metropola neznatno veća od Vašingtona i koštaće sto milijardi dolara, uglavnom iz privatnih sredstava, i njemu neće biti ravnog.“²⁵² Izvođač radova, opisujući plan budućeg grada, nazvao ga je „mega lukom.“²⁵³ Namjeru je da kako Džeda Ekonomski Grad, tako i Kralj Abdula Ekonomski Grad budu urađeni kao najsvremenije komercijalne luke sa najnaprednjom tehnologijom, koje bi zamenile Dubai kao komercijalni centar u regionu na jednoj od najprometnijih transportnih ruta u svetu. KAEC će takođe biti dom „Finansijskog ostrva,“ koje bi trebalo da postane najveći regionalni finansijski centar za vodeće svetske banke i investicione kuće.

Gradovi Džeda, Meka, Medina i KAEC biće povezani *Haramainovom brzom prugom*, poznatom i kao „Zapadna železnica.“ Ovaj voz će putovati trista kilometara na sat i omogućiti pristup bilo kom od ova tri grada za manje od trideset minuta.

Zapadna obala Saudijske Arabije

Jasno je da gradovi Džeda i KAEC, koji se nalaze na samoj obali Crvenog mora, potpuno ispunjavaju opise moćne luke iz Otkrivenja. U narednim godinama, ukoliko planovi Saudijaca nastave da se ostvaruju, to će sigurno postati sve očiglednije. Iako ima onih hrišćana koji iščekuju da se moćno ekonomsko čvorište preko noći pojavi u Vavilonu, možemo videti da je u ovom trenutku takav projekat već u toku na obali Crvenog mora. Više od sto dvadeset milijardi dolara je izdvojeno za ovaj projekat. Biće potrebno manje od sat vremena vožnje prema istoku da se iz ove buduće finansijske prestonice stigne u najveći idolopoklonički grad za koji je čovečanstvo ikada znalo. Sve ovo će biti povezano visokim naprednim transportnim sistemom, što će ih u suštini učiniti jednim dosad neviđenim megapolisom. Sve je ovo, svakako, od proročkog značaja. Zapravo, kad pomislimo šta će ovaj regionalni proje-

kat postati tokom naredne decenije, izgleda kao da imamo skoro savršeno ispunjenje proročanstva. Dok je Meka bez sumnje religiozni centar prema kojem čitav region gravitira, Džeda i KAEC, kada bude završen, najznačajniji su centri za trgovinu na Crvenom moru. Dok se u regionu ne pojavi neki drugi megapolis, koji bi mogao da se nadmeće sa Mekom i Džedom kao verska i finansijska globalna prestonica, jednostavno nema razloga razmišljamo o nečem drugom. Za sada, prometna obala Crvenog mora i Meka, veliki grad bludnica, izgleda da ispunjavaju biblijske opise misterije Vavilon.

CARSTVO KOJE TROŠI, A NE PROIZVODI

U poglavlju 11 naglašeno je da je misterija Vavilon pre svega potrošač, a ne proizvođač. Dok se trgovci bogate prodajom robe koju ona kupuje i uvozi, čini se da je jedina roba koju izvozi njena lažna religija. Kao pustinjska država čije je bogatstvo skoro isključivo dolazi od prodaje nafte, resursa koji izlazi iz zemlje, Saudijska Arabija uvozi gotovo sve. Loren Muravijek je napisao:

Pošto je dinastija Saud diktirala porast cena nafte preko OPEC-a, 1973. i 1974. godine, i ponovo 1978. i 1979. godine, zgrnuli su gotovo nezamislivi iznos od dva biliona dolara, odnosno u proseku od skoro 80 milijardi dolara godišnje... Ogromne sume novca se slivaju u rezervu; bogatstvo koje se stvara bez napora, bez rada, bez ulaganja, bez naučnih istraživanja, bez tehnoloških inovacija. Sve drugo navedeno se uvozi.²⁵⁴

ROBOVLASNIČKO CARSTVO

U drugom poglavlju spomenuo sam da će Vavilon poslednjih dana biti uvoznik, između ostalog, i „robova i ljudskih duša“ (Otkrivenje 18:13). Svakako, trgovina ljudima može se videti u ovom stihu. Možda to nije sve. Možda postoji još neko, dublje

značenje koje podrazumeva ova rečenica – nešto što bi dodatno moglo ukazati na Saudijsku Arabiju kao na veliku bludnicu?

Ni za jednu drugu državu u svetu ne možemo reći da ima neverovatno veliki procenat stanovništva koji nisu njeni državljeni. Saudijska Arabija je država prepuna stranih državljenja i radnika iz inostranstva. Zapravo, jedan od trojice koji žive u Saudijskoj Arabiji nije njen državljanin. Preko devedeset odsto svih nevladinih poslova obavljaju strani radnici.²⁵⁵ Prema mišljenju saudijskog ministra rada, dr Gazija al Gosajbija, u Saudijskoj Arabiji ima oko devet miliona stranih radnika.²⁵⁶ Imajmo na umu da se manje od 19 miliona stanovnika vode kao državljeni Kraljevine Saudijske Arabije.

Uslovi sa kojima se suočavaju mnogi od tih stranih radnika stalan su izvor kritike društava za zaštitu ljudskih prava. Od mučenja do nepravednih suđenja, prinudnog zatvaranja, fizičkog zlostavljanja i silovanja; o svemu je naširoko izveštavano. Razmislite o sledećoj izjavi predstavnice *Hjuman Rajts Voča*, Sare Lije Vitson (Sarah Leah Whitson): „Pronašli smo muškarce i žene koji žive i rade u uslovima sličnim ropstvu... Svi slučajevi, redom jedan za drugim, pokazuju da Saudijci zatvaraju oči pred sistematskom zloupotrebom stranih radnika.“²⁵⁷ Muravijek je pisao o:

...šest miliona doseljenika koji imaju posao – Amerikanci, Evropljani, Indijci, Pakistanci, Filipinci, Egipćani i Palestinci, Jemeni, Korejci, lišeni su osnovnih prava, oni su doslovno robovi koji drže mašineriju u pokretu, koji sastavljaju, popravljaju, upravljaju i konstruišu... Kraljevstvo je potrošač... Saudijci preziru one koji proizvode.²⁵⁸

Mnoge saudijske porodice zapošljavaju strane državljenje kao sluge i sluškinje za obavljanje kućnih poslova, npr. kuhanje i čišćenje. Mnogi od ovih stranih radnika dolaze iz siromašnih azijskih zemalja. Veliki broj se angažuje iz Sri Lanke i Filipina. Njihovo zapošljavanje podleže ugovoru koji omogućava „gazdi“ da kod sebe drži njihove pasoše tokom trajanja

ugovora; radnicima, zauzvrat, daju veoma niske plate. Takođe, radnik ne može napustiti zemlju bez dozvole sponzora, a žene ne mogu napustiti zemlju bez muške pravnje. Ima mnogo prijavljenih slučajeva seksualnog uzinemiravanja i silovanja žena.

Neko će reći da je preterano to smatrati ropstvom i da ropstvo uopšte nije u skladu sa Saudijskom kulturom i njenim zakonima! Zapravo, godine 2003. istaknuti saudijski šeik Saleh al Fauzan vrlo drsko je izjavio da je „ropstvo sastavni deo islama.“²⁵⁹ Kada saznamo ko je Al Fauzan, još više će nas zapanjiti njegova izjava. Iсторијар и коментатор Danijel Pajps nas podseća: „Al Favzan nije izuzetak.“ On je član Višeg veća klerika, najviše verske organizacije Saudijske Arabije, i Veća religijskih ukaza i istraživanja; on je imam istaknute džamije princa Mitaba u Rijadu, glavnom gradu Saudijske Arabije i profesor na Islamском Univerzitetu Imam Muhamed Bin Saud.²⁶⁰

Do današnjeg dana, Vlada Saudijske Arabije neprestano odbija da potpiše sporazum Ujedinjenih nacija o ropstvu ili o drugim pitanjima ljudskih prava, jer ne želi da bude podložna takvim odredbama. Oni neće potpisati ugovore o isporučivanju krivaca čak ni sa Vašingtonom. Neprestano izjavljuju kako kod njih nema ropstva, ali odbijaju bilo kakvu međunarodnu istragu, koja bi mogla dokazati drugačije.

HAREMI I SEKSUALNO ROBLJE

Previše je primera otalice i međunarodne trgovine ljudima u Saudijskoj Arabiji radi seksualne eksploracije i ropstva da bismo se ovde mnogo zadržavali. Pre nekoliko godina formirana je organizacija *Amerikanci protiv Saudijskog zavodenja Vašingtona*, koju čine uglavnom roditelji onih koji su ubedeni da su njihova deca odvedena u Saudijsku Arabiju kao robovi za seks. Kratak izveštaj sa veb stranice *Saudijskog zavodenja* govori o sinu bivšeg kralja Fahda i njegovo umešanosti u trgovini ljudima:

Sinovi kralja Fahda nadziru seksualnu eksplotaciju dece iz svojih vila na Beverli Hilsu. Oni su naučili lekciju iz seksualnih skandala u Al Fasijevoj vili na Beverli Hilsu tokom osamdesetih godina prošlog veka i sada iznajmljuju motele daleko od svojih palata da bi orgijali sa decom koja im se obezbeđuju. Oko motela imaju kordon američkog obezbeđenja. Unutrašnji kordon se sastoji od ličnih telohranitelja prinčeva, često stranaca. Što je dete mlađe to je poželjnije. Raznim kanalima ova deca se dovode do mesta gde se predaju kupcima ili se šalju pravo u Saudijsku Arabiju. Nakon završene kupovine, decu u limuzinama voze direktno u avion nekog saudijskog princa na aerodromu u Los Andelesu. Kao što smo spomenuli u nekim našim ranijim biltenima, Vašington dozvoljava saudijskim prinčevima i njihovoj pratnji da zaobiđu carinu, i zato im za decu, njihove seksualne robeve iz SAD, nisu potrebna nikakva dokumenta. Avionima saudijskih prinčeva deca lete u Saudijsku Arabiju i o njima se više ništa ne zna.²⁶¹

Mnoge užasne istinite priče mogu se pronaći na sajtu ove organizacije koja opisuje slobodu delovanja koju saudijski prinčevi uživaju ne samo u Sjedinjenim Državama, već i širom sveta. Oni su izvitoperili pravdu i korumpirali najviše nivo političke vlasti u Sjedinjenim Državama, dok na svet gledaju kao na svoje lično tržište koje im pruža seksualno zadovoljstvo. Nije ni čudo što se o bludnici govorи kao о gradu koji doslovno trguje „robovima i ljudskim dušama“ (Otkr. 18:13).

ZAKLJUČAK

Na kraju, da zaključimo: bilo da govorimo o velikom broju stranih radnika u građevinarstvu, koji su često zlostavljeni i žive u neljudskim uslovima, koje noću zaključavaju u prikolicama kao da su privatna svojina, bilo o milionima sluškinja i sluga, koji su, takođe, tretirani kao robovi, i o nebrojeno konkubina i seksualnih robova, Kraljevina Saudijska Arabija je prava „slika i prilika“ bludnice Vavilon. Iz tog razloga, Gospod

upućuje poziv Svom narodu da pobegne odatle pre nego što se Njegov konačni sud sruči na nju:

Izađi iz nje, moj narode, da ne budeš saučesnik u njenim gresima, i da te ne snađu njene pošasti. Jer, njeni gresi su se nagomilali do neba i Bog se setio njenih zlodela. (Otkr. 18:4–5, SSP)

OMRZNUTA BLUDNICA SA BLISKOG ISTOKA

POSTOJI JOŠ JEDAN DEO proročanstva o bludnici iz Otkrivenja 17-18, koji se tiče prirode njene propasti. Iako je jasno da se na bludnicu gnev izliva sa Božjeg prestola, kao što smo ranije videli, ironično je i potpuno neočekivano to što presudu sprovodi zver koju ona jaše:

I deset i rogova koje si video i zver, ti će mrzeti bludnicu, i učiniće da ona bude pusta i gola, i poječe joj meso, i spaliće je vatrom. Jer Bog dade u njihova srca da izvrše Njegovu misao. (Otkr. 17:16–17)

Zver u ovom odlomku, kao što je ranije pomenuto, predstavlja savez deset careva koji će sebe i svoje narode potčinuti Antihristu. Ovo je oživljeno carstvo Antihrista. Ako je ovo carstvo islamsko, kako sam tvrdio, zašto bi se takva koalicija ikada okrenula protiv Saudijske Arabije? Ako je Kraljevina Saudijska Arabija primarni ideoološki i finansijski izvor globalnog islamskog preporoda, zašto bi onda bilo koja koalicija muslimanskih naroda bila protiv nje? Iako na prvi pogled ovo može izgledati pomalo neobično, sve se, kao što ćete videti, savršeno uklapa.

ZAŠTO JE SAUDIJSKA KRALJEVSKA PORODICA TOLIKO OMRZNUTA

Mnogi zapadnjaci nisu svesni da je mišljenje o saudijskoj kraljevskoj porodici na Bliskom istoku, naročito pobožnijih muslimana, veoma negativno. Kao prvo omrznuti su zbog prijateljskog odnosa sa Sjedinjenim Državama. Prema knjizi *Spanje sa đavolom* autora Roberta Baera:

Na Bliskom istoku je prisutna neverovatna mržnja prema Zapadu, Rijadu i dinastiji Saud. Nju posebno osećaju u Rijadu i na Džednim bazarima, jer je uverenje da su naftni novac i sav drugi prihod nepovratno pokvarili vladajuću porodicu i da su lideri Saudijske Arabije oskrnavili veru time što su dopustili američkim trupama da budu prisutne na saudijskom tlu. Ukoliko bi se oslobodili američke vojske, mogli bi se poboljšati odnosi sa okolnim muslimanskim državama. Međutim, ozlojeđenost koja se u narodu oseća prema vladajućoj porodici nije samo zbog njene veze sa Sjedinjenim Državama.²⁶²

Ovde je, jednostavno, u pitanju klasna zavist. Bez obzira gde god da odete, kao po nekom nepisanom pravilu, videćete da većina ljudi mrzi bogate. Kako se sve više širi ogromni finansijski jaz između vladajuće klase i prosečnog građanina Saudijske Arabije, tako se širi i mržnja prema kraljevskoj porodici. Oni koji prate kretanje saudijskog društva, upozoravaju da su u svakom trenutku mogući revolucija i ustanci. Baer opisuje Saudijsku Arabiju kao „bure baruta koji čeka trenutak kada će eksplodirati.“²⁶³

Posle neodobravanja saudijskog odnosa sa Sjedinjenim Državama i klasne zavisti, poznato je da svi mrze licemere – posebno religiozne. U svetu religioznog licemerja, pripadnici saudijske kraljevske porodice su zaista kraljevi. S jedne strane, oni promovišu i finansiraju globalno širenje najradikalnijih i najčistijih oblika islama, a s druge strane, žive načinom života kakav je opisan u noveli *Hiljadu i jedna noć* – životom punog

nemirnog hedonizma, krajnje perverznosti i potpune korupcije. Čuju se razne glasine i pričaju anegdote koje govore o tome kako Saudičci stvarno žive iza zatvorenih vrata. Priče o alkoholizmu (alkohol je zabranjen u Saudijskoj Arabiji), beskrajnoj zloupotrebi droge, redovnim silovanjima, orgijama, homoseksualnosti, zlostavljanju dece, i o drugim svakojakim duboko neislamskim aktivnostima, koje izgleda cvetaju unutar saudiske kraljevske porodice. Prema uvaženom novinaru i piscu Saиду Aburišu, kralj Saud, koji je vladao kraljevstvom od 1953. do 1964. godine, bio je ozloglašeni alkoholičar i pedofil homoseksualac.²⁶⁴ Iako je kralj imao više od sto žena mlađih od pedeset godina, to je mu nije bilo dovoljno da ugasi svoju požudu.²⁶⁵ Prema istraživanju koje je sproveo novinar Džerald Pozner, Saudov otac Ibn Saud, u jednom od retkih izlazaka iz zemlje, kada je posetio Egipat, rekao je egipatskom ministru inostranih poslova: „Ova zemlja je puna lepih žena i ja bih voleo da kupim neke od njih i odvedem ih kući. Koliko mogu da ih dobijem za sto hiljada (egipatskih funti)?“²⁶⁶ Isto tako direktno, unuci Ibn Sauda, kada stignu u Pariz i London, plaćaju prostitutkama satovima od čistog zlata, na kojima je ugravirana slika njihovog oca kralja Sauda.²⁶⁷

Godine 2002, jedan od saudijskih prinčeva, Najif bin Sultan bin Favaz al Šaalan, izведен je pred narodni sud u Floridi pod optužbom da koristi svoj lični avion da bi iz Karakasa do Aprisa prebacio preko dve tone kokaina.²⁶⁸ Baer je pisao o brojnim privatnim imanjima, koja su saudijski prinčevi kupili duž Mediterana, pre svega radi zabave sa prostitutkama i razuzdanim žurkama daleko od domašaja saudijske verske policije ili, tačnije, *Komiteta za promociju vrline i zaštitu od poroka*. Naveo je jezivu priču iz Maroka, koju je čuo dok je radio za CIA:

Jedan saudijski princ, čiji su prijatelji dobro pozicionirani u Vašingtonu, odgrizao je dojku mladoj Marokanki u svojoj pijanoj sumanosti. Kralj Hasan [iz Maroka] brzo je prikrio

incident. Porodici devojčice je plaćena odšteta, a njoj je zaprećeno da o tome nikome ne govori, ili će u suprotnom, provesti ostatak života u zatvoru.²⁶⁹

Baš kao što priča o preterano raskošnom načinu života među sudijskim prinčevima ima napretek, i o perverziji, korupciji i ogromnom licemerju neprestano se priča. Dok sebe predstavljaju kao primere islamske vrline, oni žive mnogo gore od većine nevernika.

Ovo nas dovodi do još jednog veoma važnog razloga zbog čega mnogi islamisti žele da vide kraj saudijskoj vladavini. Saudijska kraljevska porodica je kraljevska samo zato što sami prinčevi to kažu. Pre prošlog veka, u Saudijskoj Arabiji nije bilo nikakvog „kraljevstva.“ Koncept monarhije se posmatra kao zapadni ili čak paganski oblik vlasti koji nema legitimno mesto unutar istinskog islamskog društva. Oni koji se trude da poštuju načela islama traže islamsku vladu – kalifat, a ne kraljevstvo. Mnogi islamisti ne žele ništa drugo, već samo da islamski oblik vlasti preuzme kontrolu nad ogromnom kolonijom naftnog bogatstva koju je trenutno monopolizovala monarhija Saudijska Arabija.

IRAN

Pored razumevanja duboko ukorenjene želje radikalnih vekhabija da smaknu saudijsku kraljevsку porodicu s vlasti, potrebno je shvatiti i pretnju koja dolazi od njihovih protivnika šiita. Danas je Bliski istok duboko podeljen. Sa jedne strane su muslimani sunuti (oko 87% ukupnog muslimanskog sveta), a sa druge strane šiiti (oko 12% muslimanskog sveta). Trenutno vidimo Saudijsku Arabiju kao glavnog predvodnika sunitskog sveta, dok nije sporno da je Iran na čelu šiita. Ovo suparništvo je mnogo dublje nego što većina misli, ono postoji od samog početka islama. Danas mnoge vekhabije smatraju da su šiiti gori od najgorih nevernika. U delovima Sirije i Iraka koje kontroliše ISIS, jednom šiitu preti veća opasnost nego hrišćaninu. Većina

šiita koji žive u Saudijskoj Arabiji rade u istočnim provincijama na naftnim bušotinama duž obale. Godine 2016, protesti su počeli da se šire istočnom pokrajinom koju su podsećali na slične proteste u toj pokrajini tokom arapskog proleća 2011. Narod je uzvikivao parole: „Ljudi žele da režim padne,“ kao i: „Dole sa porodicom Al Saud.“²⁷⁰ Kao odgovor na to, saudijska vlada je pogubila četrdeset sedam muslimana šiita sa njihovim visoko cenjenim sveštenikom šeikom Nimrom al Nimrom. Čim su vesti stigle u Iran, demonstranti su napali Ambasadu Saudijske Arabije u Teheranu i zapalili je. Iranska vlada je takođe preimenovala ulicu u kojoj je bila Ambasada Saudijske Arabije. Nazvana je po šeiku Nimru al Nimru. Jedna iranska radio-stanica objavila je da je njegovo smaknuće „učinilo da se krvoločna Vlada Saudijske Arabije približi svom kolapsu.“²⁷¹ Već duže vreme se Saudijska Arabija i Iran takmiče za vođstvo u regionu. Pomisao da bi napad na Saudijsku Arabiju mogao da dođe iz Irana, uopšte nije bez osnova. Zapravo, sada kada Bliski istok sve više tone u haos, takav sukob je verovatno ne-izbežan.

TURSKA

Možda je za Saudijsku Arabiju još veća pretnja Turska. Turci su, u vreme Otomanskog carstva, vladali velikim delom Bliskog istoka približno pet stotina godina. Dok se Otomanski kalifat nije raspustio 1923. godine, Turci su kontrolisali Hijaz – čitavu zapadnu obalu Saudijske Arabije, uključujući gradove Meku, Medinu i Džedu. Turci, takođe, dugo pamte, i kako konzervativna islamskička stranka AKP u Turskoj sve više jača, mnogi se prisećaju onoga što je nekada bilo njihovo. Isto kao što bi Iran želeo da potpisne Saudijce, tako i Turska žudi za danom kada će ponovo kontrolisati Arapsko poluostrvo.

Ne bi trebalo da nas iznenadi to što postoji mnogo biblijskih dokaza da je Turska ta koja će postati predvodnik budućeg Antihristovog Islamskog carstva. Zašto verujem tako,

detaljno sam opisao u svojim knjigama *Zver sa Bliskog istoka* (WND, 2012) i *Islamski Antihrist* (WND, ponovo izdata 2009). Zapravo, još 2004. godine (kada je izašao *Islamski Antihrist*), napisao sam da možemo očekivati da će se Turska podići upravo onako kako smo to posmatrali tokom proteklih trinaest godina. Godine 2004. izjavio sam:

Iako trenutno ne postoji određen razlog da se Turska vidi kao vođa buduće svetske imperije, to je ipak ono što je Jezekilj prorokovao... Tursko carstvo je bilo sedište Islamskog kalifata. Tek je 1923. godine zvanično ukinut. Danas Islamski svet očekuje obnovu tog kalifata. Biblija uči da će jednog dana Tursko carstvo biti oživljeno.²⁷²

Ako je to slučaj, onda to daje savršeni smisao, jer kada Antihrist učvrsti svoju vlast nad deset careva, obratiće pažnju na Saudijsku Arabiju. U stvari, pažljivo čitanje Jezekilja 38-39 otkriva da će ovo buduće Antihristovo carstvo uključiti Iran, što čini da napad na Saudijsku Arabiju postane još verovatniji. Nema sumnje, upravo je to razlog zašto Sveto pismo kaže sledeće: „Deset rogova i zver, oni će mrzeti bludnicu, opustošiće je i ostaviti golu, pojesti njeno meso i spaliti je“ (Otkrivenje 17:16).

OTKRIVANJE KARATA – SAUDIJSKA VOJSKA

Saudijska kraljevska porodica je potpuno svesna svoje situacije. Iz tog razloga, isto kao David Koreš i „Loza Davidijanaca“, oni su se naoružali do zuba pripremajući se za taj dan. Tokom proteklih decenija, Saudiisci su bili toliko zauzeti kupovinom i skladištenjem oružja da su američki trgovci oružjem užurbano radili da obezbede sve što im se poručivalo. Saudiisci troše ogroman procenat svog BDP-a na vojsku. Prema Robertu Baeru:

Saudijska vlada verovatno troši na oružje više nego bilo koja druga zemlja na svetu. (Ona priznaje da troši samo

trinaest odsto bruto domaćeg proizvoda, međutim, polovina prihoda namenjeno je vojsci.)²⁷³

Radi poređenja, SAD troše samo oko četiri procenta svog bruto domaćeg proizvoda godišnje na vojne snage.²⁷⁴ Izgleda da Saudijski imaju oružja koliko i zrna peska. Iako im to što su dobro naoružani pomaže da izbegnu regionalne ratove, povećavaju se šanse da ih neka država žestoko i naglo napadne, što bi preraslo u rat širokih razmara. Da li je moguće da će Kraljevina Saudijska Arabija jednog dana doživeti nuklearni napad? Ako su naftna polja na istočnim obalama Saudijskog kraljevstva, razumno je predpostaviti da će to teško pogoditi čitavu zapadnu ekonomiju, ako ona uopšte i preživi. Zanimljivo je to što je ovako snažan i nagli udarac u skladu sa opisom koji nalazimo u knjizi Otkrivenje, gde se govori o gradu koji „u jedan dan... biće spaljen vatrom“ (18:8, EČ), „i neće ga se više naći... dim njen diže se u sve vekove“ (18:21 i 19:3, EČ).

KRATAK PREGLED I ZAKLJUČAK

U OVOM POGLAVLJU ĆEMO UKRATKO IZNETI sve razloge zbog kojih Meka i Saudijska Arabija odgovaraju biblijskim kriterijumima i opisima grada-bludnice iz Otkrivenja.

STVARNO MESTO: Bludnica Vavilon poslednjih dana je potpuno stvarna i prepoznatljiva geopolitička celina. Isto tako su i grad Meka i Kraljevina Saudijska Arabija.

PUSTINJSKI GRAD: Grad-bludnica se nalazi u pustinji. Očigledno je da i Meka i Saudijska Arabija savršeno odgovaraju ovom opisu.

LUKA ILI GRAD U BLIZINI MORA: Biblija ukazuje na to da je grad-bludnica lučki grad, ili je bar blizu mora. Meka se nalazi osamdeset milja u unutrašnjosti od Džede i ekonomskog grada kralja Abdula koji su trenutno u izgradnji da bi postali najnaprednije i najaktivnije morske luke na svetu. Ova tri grada formiraju trougao i relativno su blizu jedan drugog, povezani sistemom brzih vozova koji omogućavaju putovanje iz jednog od tih gradova u bilo koji od druga dva za tridesetak minuta.

POTROŠAČ, A NE PROIZVOĐAČ: Bludnica Vavilon sve uvozi. Ona se ne ističe kao veliki proizvođač kada je u pitanju industrija ili poljoprivreda. Svetski trgovci su se obogatili jer su joj prodavali svoju robu. Ovo je savršen opis Saudijske Arabije.

Osim nafte, ona proizvodi vrlo malo i mora da uvozi gotovo sve.

NAJVEĆI IDOLOPOKLONIČKI GRAD: Za Vavilon „Veliki“ se kaže da je „majka svih bludnica i... gadosti“ (Otkr. 17:5). Ona je najveći izvor lažne religije i idolopoklonstva za koji se ikada znalo. Pošto je islam druga po veličini religija u svetu, sa 1,61 milijardi muslimana, grad Meka je apsolutno najveći idolopoklonički grad koji je ikada postojao. Nijedan drugi grad u istoriji čovečanstva ne može se uporediti sa njim.

VERSKA PRESTONICA I MISIONARSKI CENTAR: Vavilon poslednjih dana je misionarska sila, on širi svoju lažnu religiju po celom svetu i pod njenim uticajem potpali su „carevi... narodnosti, mnoštva, narodi i jezici“ (Otkr. 17:2, 15, SSP). Tokom proteklih četrdeset godina, Kraljevina Saudijska Arabija potrošila je preko sto milijardi dolara za širenje islama po celom svetu. Nijedna verska, politička, nacionalna ili propagandna kampanja u istoriji čovečanstva ni približno nije uložila za širenje svojih interesa.

ZAVODI CAREVE I NARODE. Da bludnica „vlada nad carevima zemljskim“ (Otkr. 17:18) i da su oni „s njom bludničili“ (Otkr. 18:3) jasno stavlja do znanja da je uticaj ovog grada zaista globalan. Saudijska Arabija sprovodi svoj uticaj na veliki deo sveta ili preko islama ili preko otvorenog podmićivanja i učenjivanja naftom. Za proteklih nekoliko generacija nijedna korporacija, država ili banka u svetu nije dala toliko novca koliko je nekolicina prethodnih američkih predsednika dobilo od saudijske kraljevske porodice.

GRAD PRETERANOG RASKOŠA. Bludnica poslednjih dana je grad preteranog raskoša i materijalizma (Otkr. 17:4; 18:7). Saudijska Arabija se, za razliku od drugih država, ističe svojim preteranim raskošom i materijalizmom. Od pozlaćenih toaleta

do flote prerađenih Rols Rojseva, raskoš saudijske kraljevske porodice je neuporediv i u svetu čuvan.

ZAVODI SVOJIM BOGATSTVOM. Bludnica Vavilon se svojim bogatstvom služi da još više zavodi i da svoj uticaj proširi mnogo dalje od onoga što ostvaruje preko svoje religije. I „trgovci“ i „svi koji su imali brodove na moru“ obogatili su se od njenog silnog raskoša (18:3, 19). Sve ovo materijalno bogatstvo je direktno uticalo da se carevi zemlje pridruže njenoj duhovnoj korupciji i opijanju krvlju (17:2; 18:3). Suvišno je reći, Saudijska Arabija nije samo pokvarila „zemljanske careve,“ već je zavela i nebrojene banke, korporacije, „svetske moćnike,“ zapravo, „sve narode“ (18:23).

GRAD KOJI UVOZI ROBOVE. Vavilon poslednjih dana je uvoznik „robova i ljudskih duša“ (Otkr. 18:13). Bukvalno jedna trećina celokupne populacije Saudijske Arabije jesu inostrani radnici, od kojih su mnogi tretirani gore nego robovi. Sekularna društva za ljudska prava izveštavaju o beskrajnim primerima zlostavljanja, zatvaranja, silovanja i lošeg postupanja prema mnogima od oko devet miliona stranih radnika koji žive u Saudijskoj Arabiji.

GRAD KOJI UBIJA JEVREJE I HRIŠĆANE. Sveti pismo navodi da je bludnica „pijana od krvi svetih i od krvi svedoka Isusovih. ...i kod nje se nađe krv proraka i sviju koji su pobijeni na zemlji“ (Otkrivenje 17:6; 18:24, LB). Saudijska Arabija nije samo najveći finansijer palestinske intifade, već i najveća lobiistička sila u UN koja se zalaže protiv Države Izrael, kao i primarni ideološki i finansijski izvor gotovo svih radikalnih islamičkih organizacija u svetu. ISIS, Al Kaida, Boko Haram i druge džihadističke grupe koje ubijaju hrišćane, sve su proizvod globalnog uticaja vеhabija iz Saudijske Arabije.

PREDSTAVLJA SE KAO MONARHIJA. Bludnica je „obučena u porfiru i skerlet, i okićena zlatom, dragim kamenjem i bise-

rima" (Otkr. 17:4). Ove boje i nakit predstavljaju ženu sa kraljevskim dostojanstvom.

SKRIVEN OD POGLEDA. Bludnica se hvali: „Sedim na prestolu kao carica“ (Otkr. 18:7). Ovo je neposredno podsećanje na Isaiju 47, gde se odražava stav Vavilona poslednjih dana, koji u svojoj zloći takođe kaže: „Niko me ne vidi“ (Is. 47:10). Ovde se oslikava grad kojim upravljuju arogancija i tajnost. Uprkos svim svojim obilnim gresima, on nekako uspeva da promakne radarima većine. Ovi stihovi Saudijsku Arabiju opisuju gotovo savršeno. Osim što su potkupili gotovo sve glavne američke političare, saudijski prinčevi kontrolišu i razne medijske kuće. Tako su Saudičani korumpirali najmoćniju naciju na svetu, a potom su platili da se o tome ne govori.

DUHOVNA I FINANSIJSKA PRESTONICA ISLAMSKOG SVETA. Sveti pismo otkriva da je Vavilon glavni grad sedmog i osmog carstva zveri, što se verovatno odnosi na Islamsko carstvo, jedino koje je usledilo nakon Rimskog carstva. Ako je Islamsko carstvo zaista poslednje carstvo zveri na zemlji, onda je lako otkriti koji grad ima ulogu poslednjeg Vavilona. Dovoljno je samo potražiti duhovnu i finansijsku prestonicu islamskog sveta. Meka je religiozno središte islamskog sveta, a Saudijska Arabija je finansijsko središte muslimanskog sveta, jer finansira preko 90 odsto globalnog islama.

ZAKLJUČAK

Kao što sam rekao na početku ove knjige, moja najiskrenija nada bila je da ovaj rad doprinese daljoj diskusiji o velikoj bludnici. Pošto smo pažljivo procenili proročanstvo i razmotrili glavna tumačenja koja su ponuđena, verujem da postoji dovoljno pokazatelja da Meka i Saudijska Arabija ispunjavaju sve biblijske zahteve koji proističu iz opisa bludnice Vavilon. Jasno je da to ne znači da se u budućnosti ne može pojavitи još jedna opcija, potpuno novi grad. Za sada, međutim, smatram da

mišljenje po kojem je Meka Vavilon poslednjih dana nije samo legitiman pogled, već, kako stvari stoje, izgleda da je to i najbolja opcija. Naravno, čak i da Kraljevina Saudijska Arabija nije veliki Vavilon poslednjih dana, ona je očigledno jedno od najvećih ispunjenja u ljudskoj istoriji i najveći „Vavilon“ do današnjeg dana. Suvršno je reći da ono što verujemo ima i svoje duboke eshatološke, pastoralne i misiološke posledice.

Moram da kažem još nešto. Ako ste pročitali čitavu knjigu, onda vam je verovatno očigledno da sam njenim pisanjem, oslovio zver po njenom imenu i verovatno sam se time izložio svim mogućim protivudarima, bilo da su to duhovni, finansijski ili neki drugi. Naravno, ništa od ovog ne bih napisao da ne mislim da je od presudne važnosti da crkva razume ono što se u svetu događa. Čvrsto sam ubedjen da živimo u vremenu kada čutanje jednostavno nije opcija. Postoje pitanja o kojima niko ne govori, a na koje svi moraju da daju svoj odgovor. Verujem da je ovo jedno takvo pitanje. Zatražio bih od vas da se molite za mene i za moju porodicu. Iz svega srca sam zahvalan svima vama koji to činite.

Gospod da vas blagoslovi i sačuva sve do dana Isusovog povratka!

POGOVOR

SVE ŠTO JE DOSAD NAPISANO BILO BI NEPOTPUNO ako ne zaključimo ovu knjigu sa vrlo praktičnim i pravilnim odgovorom na sve informacije koje su u njoj iznete. Želim da prvo da se neposredno obratim onim čitaocima koji svoj život još uvek nisu predali Isusu Hristu. Iako se ova knjiga uglavnom bavi tumačenjem proročanstva iz Biblije, znam da mnogi koji je čitaju ne moraju nužno biti hrišćani. Možda vam je neko dao ovu knjigu ili ste je vi nabavili zato što su vas zanimali podaci o Saudijskoj Arabiji ili, pak, tražite odgovore na neka važna politička pitanja. Koji god da je razlog, verujem da vam je Sam Bog ovu knjigu dao sa određenom namerom.

Ako ste to vi, onda sasvim jednostavno, odgovorite tako što ćete svoj život i svoje srce dovesti u ispravan odnos sa svojim Tvorcem. Ovo je mudro i vrlo jednostavno. Činjenica je da „svi mi moramo da se pojavimo pred Hristovim sudom, da svako primi svoju platu za ono što je za života činio u telu, bilo dobro bilo зло“ (2. Kor. 5:10). Dolazi dan za koji je rečeno: „Bog će svako delo dovesti na sud, svaku skrivenu stvar, bilo dobro ili зло“ (Prop. 12:14). Isus je rekao: „Nema ničeg što je skriveno, da se neće otkriti, niti tajnog da se neće doznati. Jer, što ste rekli u tami, čuće se na svetlosti dana, i što ste rekli iza zatvorenih vrata, razglasice se sa krovova“ (Lk. 12:2-3). Pokažeće se ko je kakav bio, svi životi će se pojaviti pred svemoćnim i svetim Bogom.

U prvi mah, to jesu zastrašujuće i užasne vesti. Istina je da ni vi i ni ja nismo čisti. Apostol Pavle je ispravno izjavio: „Svi su sagrešili i lišeni su Božje slave“ (Rim. 3:23), ili kako je prorok Isaija opisao: „Svi smo mi kao ovce zalutali, svaki je krenuo svojim putem“ (Is. 53:6). Još je gore od toga, Sveti pismo izjavljuje da je „plata za greh smrt“ (Rim. 6:23). Rečeno je da kada dođe taj dan onaj „čije se ime ne nađe zapisano u Knjizi života, taj bi bačen u ognjeno jezero,“ gde će „biti mučen u ognju i sumporu pred svetim anđelima i Jagnjetom. A dim njihovog mučenja dizaće se odsad i doveka, neće imati počinka ni danju ni noću“ (Otkr. 20:15; 14:10-11). Sam Isus je opisao ognjeno jezero kao mesto „večne kazne“ (Mat. 25:46), gde „će biti plač i škrugut zuba,“ večno žaljenje i gorko kajanje (Mt. 13:42).

BOG JE TOLIKO ZAVOLEO SVET...

Međutim, dobra vest je zaista – dobra vest! To je doslovno najbolja vest koja je ikada izrečena – samo ako hoćemo da je čujemo. Ova dobra vest je potpuno jednostavno iznesena u čuvenom biblijskom stihu: „Bog je toliko zavoleo svet, da je Svog jedinorodnog Sina dao, da ko god poveruje u Njega, ne propadne, nego da ima večni život“ (Jn. 3:16). Naš Stvoritelj nas toliko duboko i strastveno voli da je dao Svog Sina za nas. Drugim rečima: Njegova suština se pojavila među nama, u ljudskom telu; postao je jedan od nas da bi na kraju stradao umesto nas i ispaštao zbog naših grehova. Biblija kaže da je On „ranjen za naše prestupe, izbijen za naša bezakonja; kar beše na Njemu našeg mira radi, i ranom Njegovom mi se iscelismo... A Gospod je zlodela svih nas natovario na Njega“ (Is. 53:5-6, SSP).

Apostol Petar je pozvao svoje zemljake:

Pokajte se, pa neka se svako od vas krsti u ime Isusa Hrista za oproštenje greha; onda ćete primiti dar: Duha Svetog. Njega je Hristos obećao vama, vašem potomstvu i onima

koji žive daleko odavde, svima koje pozove Gospod Bog naš. (Dela 2:38–39)

Za sve koji žele da se izbave od ropstva grehu i da ne završe u ognjenom jezeru, postoji samo jedan način. Biblija nam govori da moramo priznati i ostaviti naše grehe. To je ono što pokajanje podrazumeva. U sklopu našeg javnog ispovedanja vere, krštavamo se u vodi i na taj način objavljujemo da smo odlučili da naše staro grešno biće umre, i dok ustajemo iz vode, mi se podižemo u novi život. Isus je rekao: „Ko poveruje i krsti se, biće spasen, a ko ne poveruje, biće osuđen“ (Mk. 16:16). Moramo prebaciti našu veru i pouzdanje sa „naše pravde (koja je) kao nečista haljina“ (Is. 64:6, ĐĐ) na Isusa Hrista, stavljajući svu našu veru u Njegovu prolivenu krv i otkupljuće delo koje je dovršio za nas na krstu. Na ovaj način, i samo na ovaj način, gresi nam mogu biti oprošteni. Ko tako uradi, primiče Svetog Duha. To je Božji Duh koji svedoči „da smo deca Božja“ (Rim. 8:16). On će vas osnažiti da živite svetim životom, ugodnim Bogu i potvrдиće da ćete u dan suda biti podignuti u večni život, jer je „dao Svog Duha u naša srca kao zalog“ (2. Kor 1:22). Nećete doživeti „sramotu i večni prezir“ (Dan. 12:2).

Ako to ranije niste uradili, a želite da napravite ovu najvažniju odluku, molim vas da kontaktirate sa mnom putem moje veb stranice, joelstrumpet.com, radovaću se molitvi s vama i pomoći vam da započnete novi život kao učenik Isusa Hrista. Uveravam vas da će vaša odluka, iako je možda teška, biti najbolja odluka koju ste ikada doneli. Ako Sveti Duh dodirne vaše srce, ne zanemarite Njegov glas. Ne propustite ovaj trenutak. Pisac Poslanice Jevrejima sve nas podseća:

Gledajte da ne odbijete onoga koji govori: jer, kad oni nisu utekli koji su odbili onoga koji je govorio na zemlji, a kamoli ćemo mi, ako se uklanjamo od onoga koji govori s neba. (Jevr. 12:25, VK).

Zajedno sa apostolom Petrom, pozivam vas najiskrenije:
„Izbavite se od ovog izopačenog naraštaja“ (Dela 2:40).

HRIŠĆANSKI ODGOVOR

Sada bih želeo da se obratim onima koji su već Isusovi sledbenici. Siguran sam da je veliki procenat onih koji su pročitali ovu knjigu – među kojima ste možda i vi – to učinili jednostavno zato što imaju neodoljivu želju da razumeju biblijska proročanstava, ili zato što ih, jednostavno, zanima ova tema. Činjenica je da proučavanje biblijskog proročanstva nije samo dosezanje tajnog znanja ili razotkrivanje misterija. Kao i svaki drugi vid biblijske teologije, ova tema ima vrlo stvarnu primenu i ona će, svakako, uticati na način na koji živimo.

Nažalost, odgovor na ono što smo saznali o ulozi islama u poslednjim danima, sasvim prirodno, jeste da dozvolimo da se strah i užas onoga što je na pomolu useli u naše srce. Ako je teorija predstavljena u ovoj knjizi tačna, onda je činjenica da se islam neće povući sa scene sve dok se Isus ne vrati. Terorizam neće prestati. Sasvim suprotno, islam će nastaviti da se širi i nameće svetu. Postaće sve gore. Sviđalo se to nama ili ne, u svetu neće biti mesta na kojem će moći da se sakrije od onoga što dolazi. Muslimanski svet i Bliski istok nastaviće da vrše prisak na sve nas. Bez obzira da li govorimo o ratu u Siriji, globalnoj migrantskoj krizi, transformaciji Evrope ili ko zna šta će biti sledeće, obrisi poslednjeg vremena, kako su ga opisali biblijski proroci, zasigurno sve više ulazi u jasan fokus.

ODBACITE STRAH I MRŽNJU

Neke od najvažnijih upozorenja u Svetom pismu nalaze se u Isusovoj propovedi na gori. Prvo upozorenje tiče se straha. Govoreći o poslednjim danima, Isus je rekao: „Pojaviće se znaci na suncu, mesecu i zvezdama. Narodi na zemlji biće skrvani brigom i neizvesnošću zbog buke mora i huke talasa. *Ljudi će premirati od straha i iščekivanja zbog onog što će snaći svet,*

jer će se sile nebeske uzdrmati“ (Lk. 21:25–26, naglasak dodat). Drugo upozorenje tiče se našeg najdubljeg bića, upozorenje, koje je, zapravo, najvažnije. Govoreći o poslednjim danima, Isus nas ponovo upozorava: „Zbog velikog bezakonja *ohladneće ljubav mnogih*“ (Mt. 24:12, SSP, naglasak dodat). Ja sam potpuno uveren da će jedan od glavnih razloga zbog kojih će ljubav mnogih ljudi zahladiti biti ponajpre strah, koji će obuzeti svet. Jednostavno, strah se uvlači. Kada strah osvoji ljudsko srce, on potisne sposobnost da se voli onako kako je Isus voleo.

U ovom dobu, u kojem je sve više bezakonja, zla i krvo-prolića, moj iskren poziv svakome ko hoće da posluša jeste da se odupre iskušenju i ne dozvoli da strah ili mržnja uđu nje-govo srce. Sviđalo se to vama ili ne, možemo živeti svoj život bezbrižno ili možemo živeti kao Isus. Ne možemo istovremeno živeti oba života. U narednim danima, krvoproljeće će zahvatiti mnoge narode. Što se više ono bude rasprostranjivalo, sve će se više glasova pojaviti i tvrditi da govore mudro, da imaju sve odgovore, da znaju sva rešenja. Zahtev za uspostavljanje konzervativnijeg zakonodavstva i da se započne prava borba, sve više će se čuti kao poklič širom Zapada. Da budem jasan, ja jesam konzervativac. Smatram da rukovodstvo ima svoju odgovornost. Biranje neporočnih vođa, zalaganje za donošenje pravednih zakona i mudrih vojnih odluka, to su stvari koje su za mene veoma važne. Mogu da govorim naširoko o oslo-bađanju od zavisnosti od bliskoistočne nafte i odvajajanju od koruptivnog uticaja Saudijske Arabije. Mogli bismo detaljno govoriti o mudroj migracionoj politici i sigurnosti granica. Svakako, sve su to stvari od izuzetne važnosti. Istina je, međutim, da ni vojna, ni pravna, niti politička rešenja nikada neće konačno rešiti probleme sa kojima se suočavamo. Biblija jasno kaže da je, ako izuzmem Isusov povratak, naša sadašnja situacija prilično beznadežna. To ne znači da ne radimo ono što u ovom vremenu treba uraditi. Međutim, mi se ne oslanjam na

te stvari. Naš oslonac je u Isusu i dobu koje s Njim dolazi. Isusov povratak je naša jedina nada. Dok se On ne vrati, moramo biti mudri kao zmije, verno rukovoditi sa svim onim što nam je Bog poverio, ali biću iskren, moramo prestati da verujemo u ideju da mi možemo spasiti ovaj svet. Da budem jasan, nikako se ne zalažem ni za predaju ni odustajanje. Samo kažem da naša nada ne bi trebalo biti usidrena u zalaganja i rešenja koja su privremena. Iako ne moramo da odustanemo od političkog aktivizma, trebalo bi da uvek imamo na umu da je nama hrišćanima Isus dao mnogo veći zadatak. Naš naglasak bi trebalo da bude na nečemu što je mnogo važnije i ima daleko veću postojanost.

STAVITE EVANDJELJE NA PRVO MESTO

Kao dosledni Isusovi učenici, naš primarni zadatok mora biti izvršenje Isusove zapovesti koja kaže: „Idite po celom svetu i propovedajte evanđelje svakom stvorenju“ (Mk. 16:15, SSP). Mi ćemo biti svedoci Dana Gospodnjeg, suda nad celim čovečanstvom, pomirenja koje je Isus obezbedio i slavnog carstva koje će doći. To su te dobre vesti! To je „Božija sila za spasenje“ (Rim. 1:16, SSP). Samo ova poruka može spasiti od greha. Samo ova poruka izbavlja od večnosti u ognjenom jezeru. Ponajpre nju, više nego bilo koju drugu, trebalo bi da naglašavamo – da ona bude naša goreća strast. Za deset hiljada godina, onaj ko će dobiti naredne izbore ili naredni rat, biće potpuno nevažno. Na kraju će biti najvažnije ko je pobedik u Hristu. Dakle, iako se većina može složiti da evanđelje treba biti na prvom mestu, istina je da ono nikad neće biti najvažnije, ukoliko ne budemo spremni da ponesemo krst.

PONESITE KRST

Postoji samo jedan put pred nama: put krsta, put stradanja. Put krsta, međutim, nije omiljena poruka, posebno ne u američkoj kulturi, uključujući američku hrišćansku kulturu. Jednostavno

rečeno, put krsta je polaganje svog života. Ovo je delom razlog zbog čega je Pavle govorio o „sablazni krsta“ (Gal. 5:11, SSP). Niko ne uživa u patnji. Niko ne želi da umre ili da se žrtvuje. Ipak, to je upravo ono na šta nas je Isus pozvao: „Jer, ko hoće da spase svoj život, izgubiće ga, a ko izgubi svoj život radi Me-ne i evanđelja, spašće ga“ (Mk. 8:35, SSP). Koliko tek sablažnjava to što nas Isus pozva da, zapravo, svoje živote položimo za svoje neprijatelje? On je rekao: „Volite svoje neprijatelje, i molite se za one koji vas progone. ...Činite dobro onima koji vas mrze“ (Mt. 5:44; Lk. 6:27, SSP). Razlog je jednostavan. Sveti pismo podučava da „dok smo bili Njegovi neprijatelji, bili (smo) pomireni smrću Njegovog Sina“ (Rim. 5:10, SSP). „Bog Svoju ljubav prema nama pokazuje ovako: dok smo još bili grešnici, Hristos je umro za nas“ (Rim. 5:8, SSP), i mi smo pozvani da se ugledamo na Njega. Petar je to zabeležio ovako: „Na to ste pozvani, jer je Hristos stradao za vas, ostavivši vam primer, da idete Njegovim stopama“ (1.Pt. 2:21, SSP).

Potpuno verujem da je islam ono o čemu je Gospod govorio kroz proroke i da ono što sada vidimo u celom svetu ispunjava proročanstvo. Verujem da će radikalni islam nastaviti da se sve više širi u svim narodima u narednim danima. Ipak, želim da naglasim, da ako vas ove informacije navedu da ustuknete zbog straha, mržnje ili želje da se nekako zaštите, onda niste odgovorili na način na koji vas je Gospod pozvao. Ako ste hrišćani, onda se ugledajte na Isusa i sledite Ga jer je to jedini odgovor. Pavle je sa najvećom ozbiljnošću upozorio vernike u Rimu:

Došao (je) čas da se prenete iz sna, jer nam je spasenje sada bliže nego kad smo poverovali. Noć je odmakla, a dan se približio. (Rim. 13:11-12, SSP)

Što više Sotona pokušava da podigne sopstvenu vojsku od Ismailovih sinova, nama, Isusovim sledbenicima biće prioritet da što je moguće više njih spasemo „grabeći ih iz ognja.“ Sada nije trenutak da svoju bezbednost postavimo za naš najveći

prioritet. Sada je čas kada moramo biti spremni da predamo sebe kako bi muslimani došli do vere, to mora postati jedan od najviših prioriteta Hristovog tela!

ZAKLJUČAK

Ako su stvari o kojima smo govorili u ovoj knjizi istinite, onda će naredni dani postati sve teži i teži. Kako su velike oluje poslednjih dana zahvatile narode, u zaključku se moramo podsetiti i obodriti završnim rečima iz proročanstva. U istoj meri u kojoj su stvari o kojima čitamo u knjizi Otkrivenje stvarne, i Gospodnja velika pobeda koja će uslediti jeste stvarna. Iz tog razloga se nakon pada Vavilona prolama opšta radost među anđelima. Zajedno sa anđelima, i mi se radujemo skorim dolaskom Božje velike pobeđe:

Aliluja, spasenje i slava i sila pripada Bogu našem, jer su istiniti i pravedni njegovi sudovi, što je osudio veliku bludnicu koja pokvari zemlju svojim bludom, i na njoj osvetio krv svojih služitelja. I po drugi put rekoše: aliluja, i dim njen diže se u sve vekove. I padoše dvadeset i četiri starešine i četiri živa bića, pa se pokloniše Bogu koji sedi na prestolu, govoreći: amin, aliluja. A od prestola iziđe glas koji je govorio: hvalite Boga našega svi služitelji njegovi i vi koji ga se bojite, mali i veliki. I čuh nešto kao glas mnogog naroda i kao šum mnogih voda i kao grmljavinu jakih gromova, kako govore: aliluja, jer se zacari Gospod Bog naš, Svedržitelj. Radujmo se i kličimo i odajmo mu slavu, jer dođe Jagnjetova svadba i žena njegova pripremi se, i dade joj se da se obuče u svetlo, čisto platno; platno, naime, to su pravedna dela svetih. reče mi: napiši: blaženi su oni koji su pozvani na gozbu Jagnjetovu. Reče mi još: ove reči su istinite reči Božije. (Otkr. 19:1–9, EČ)

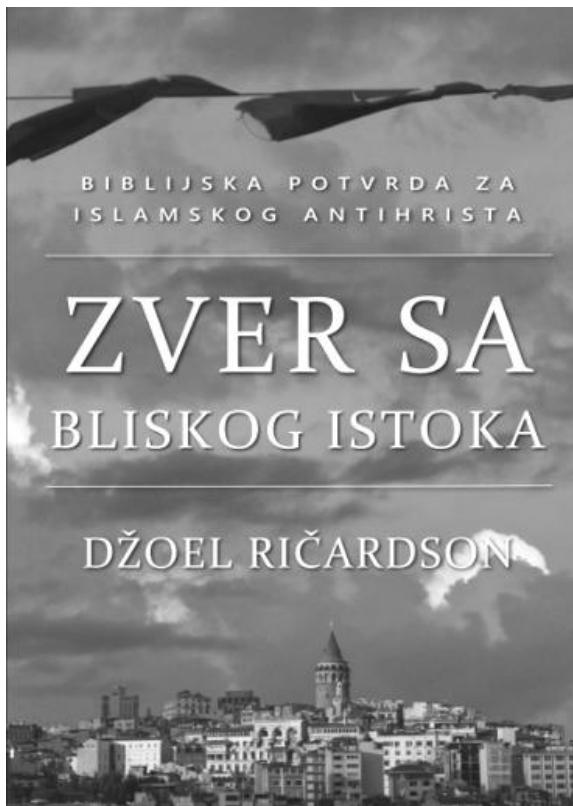
Na ovo možemo samo da se radujemo i bezbroj puta kličemo:
„Amin!“

KNJIGE DŽOELA RIČARDSONA KOJE MOŽETE PORUČITI PREKO
IZDAVAČA: MBM-PLAS, Novi Sad, 021-641-7301

Za više informacija posetite Facebook stranu *Hrišćanstvo: biblioteka (filmovi, knjige, brošure, članci...)*.

U *Islamskom Antihristu*, Ričardson zapadnom čitaocu otkriva islamska verovanja i predanja, i pritom nagoveštava da poslednja vremena možda i nisu tako daleko. Njegova knjiga će zgranuti čitaoce koji nisu svesni sličnosti Antihrista i „islamskog Isusa.“ Ovo je prava knjiga o najbrže rastućoj religiji i o budućnosti sveta u kojem živimo.

Dok većina izučavalaca Biblije već duže vremena smatra da će neka vrsta humanizma ili univerzalne religije iznediti Antihrista i omogućiti mu da dosegne svetsku moć, *Zver sa Bliskog istoka: biblijska potvrda za islamskog Antihrista* do tančina dokazuje da je dugoočekivani Antihristov poredak već sada na horizontu – a da ga Crkva, zapravo, nije ni svesna. Ovom znalački i teološki potkovanim, a ipak jednostavnom prezentacijom, Ričardson u potpunosti pobija sve prigovore kritike, neostavljujući mesta za sumnju kad je u pitanju biblijska potvrda za islamskog Antihrista. Nakon što pročitate Ričardsonovo delo, uverićete se da je na pomolu najveći izazov za Crkvu – islam.

Isus je propovedao „EVANĐELJE O CARSTVU.“ Šta tačno ono podrazumeva? Da li je Avraamov savez s Bogom značajan i danas? Da li je Stari zavet prestao da važi? Kako bi trebalo da se verujući nejvreji odnose prema nevernim Jevrejima? Šta je tačno supersepcionizam i zašto ga i muslimani i hrišćani imaju u svojim teologijama? U knjizi **KADA JEVREJIN BUDE VLADAO SVETOM** Ričardson odgovara na ova pitanja vrlo pažljivo vodeći čitaoca kroz najbitniji splet proročkih odlomaka u Bibliji od kojih svi govore o centralnoj ulozi Izraela za budućnost sveta. Dok Sotonin otpor Božjim planovima za Izrael nastavlja da se širi po čitavom svetu, pravi je čas za razborite hrišćane na svakom mestu da se naoružaju razumevanjem ovih duboko suštinskih stvari.

BELEŠKE

¹ Victorinus of Pettau, *Commentary on the Apocalypse of the Blessed John*, in *The Ante-Nicene Fathers*, vol. 7, *Fathers of the Third and Fourth Centuries: Lactantius, Venantius, Asterius, Victorinus, Dionysius, Apostolic Teaching and Constitutions, Homily, and Liturgies*, eds. and; trans. (Buffalo, NY: Christian Literature Company, 1886), 357–58.

² Marvin Richardson Vincent, *Word Studies in the New Testament*, vol. 2 (New York: Charles Scribner's Sons, 1887), 545.

³ Andrew of Caesarea, in *The Ancient Christian Commentary on Scripture, New Testament*, vol 12, ed. William C. Weinrich. (Downers Grove, IL: IVP, 2005), 226.

⁴ Nicholas of Lyra, *Nicholas of Lyra's Apocalypse Commentary*, trans. Philip D. W. Kay (Kalamazoo, MI: Medieval Institute Publications, 1997), 189.

⁵ *Ibid.*, 194.

⁶ William Tyndale, *The Obedience of a Christian Man*, in Richard Kenneth Emmerson, *Antichrist in the Middle Ages: A Study of Medieval Apocalypticism, Art, and Literature* (Seattle, University of Washington Press, 1981), 205.

⁷ Alexander Hislop, *The Two Babylons: The Papal Worship Proved to Be the Worship of Nimrod and His Wife*, repr. (London: S. W. Partridge, 1919), 218.

⁸ C. I. Scofield, ed., *The Scofield Reference Bible: The Holy Bible Containing the Old and New Testaments* (New York; London; Toronto; Melbourne; Bombay: Oxford University Press, 1917), 1347.

⁹ Douglas W. Kreiger, Dene McGriff, and S. Douglas Woodward, *The Final Babylon: America and the Coming of Antichrist* (Oklahoma City: Faith Happens, 2013), 59–60.

¹⁰ Cf. David Chilton, *The Days of Vengeance: An Exposition of the Book of Revelation* (n.p.: Dominion, 2006), 445–66.

¹¹ P. W. L. Walker, ed., *Jerusalem: Past and Present in the Purposes of God*, 2nd ed. (Grand Rapids: Baker, 1994), 58.

¹² Chris White, *Mystery Babylon: When Jerusalem Embraces the Antichrist: An Exposition of Revelation 17 & 18* (Ducktown, TN, CWM Publishing, 2013), back cover.

¹³ John F. Walvoord, “Revelation,” in *The Bible Knowledge Commentary: An Exposition of the Scriptures*, eds. J. F. Walvoord and R. B. Zuck, vol. 2 (Wheaton, IL: Victor Books, 1985), 971.

¹⁴ “False Ministries (2): Occult Hand Signs—Part 2” *Olivet Journal*, accessed January 30, 2016,
<http://hebraicprophecyforum.olivetjournal.com/viewtopic.php?f=2&t=371>, no longer accessible.

¹⁵ Ibid. Notes 281

¹⁶ Joel Richardson, “Standing Firm in the Face of Slander,” *World Net Daily*, August 7, 2012, <http://www wnd com/2012/08/standing-firm-in-the-face-of-slander/>. (The original comment has since been removed.)

¹⁷ “Joel Richardson: Double Secret Crypto-Jew?” *Incog Man* (blog), November 7, 2011, <http://incogman.net/2011/11/joel-richardson-double-secret-crypto-jew/>.

¹⁸ Ibid.

¹⁹ "False Ministries (2): Occult Hand Signs - Part 2" Olivet Journal, accessed January 30, 2016
<http://hebraicprophecyforum.olivetjournal.com/viewtopic.php?f=2&t=371>.

²⁰ Metafora (grč.) je stilska figura u kojoj reč, mesto svoga prvobitnog značenja, dobija drugo, zbog toga što je govornik u svom duhu uporedio dva predmeta; skraćeno poređenje u kome nije izričito kazano da je neka stvar poređena sa drugom, te je mesto reči koja treba da se poredi, prosto došla reč sa kojom se ona poredi, npr. „život je putovanje“ (u pravom značenju: 'Život je prolazan'); „glava porodice“ (umesto 'starešina doma' ili 'otac'); "glava države" (umesto 'vladalac'); "društveni talog" (umesto 'ološ'); "čelična volja" (umesto 'nepokolebljiva volja') itd.; slikovit izraz, prenosno značenje, prenosni smisao.

²¹ Robert L. Thomas, Revelation 8–22: An Exegetical Commentary (Chicago: Moody, 1995), 290, navodi: „To je grad, ali i ogroman religiozni sistem koji predstavlja sve što Bog ne toleriše.“

²² Reč „wilderness (divljina)“ koriste: ASV, ESV, KJV, NASB, NET, NIV, NKJV, RSV i mnogi drugi engleski prevodi.

²³ Robert L. Thomas, New American Standard Hebrew-Aramaic and Greek Dictionaries, upd. ed (Anaheim: Foundation Publications, 1998).

²⁴ Bijel objašnjava: „Zla pustinjska žena se pojavljuje kao kontrast Jagnjetovoj nevesti koju nalazimo u 21:9-10, gde je gora „velika i visoka“ povezana sa nebom, pogotovo zato što je sa nje Jovan mogao da vidi božanski grad koji se spušta sa nebesa. Vidi G. K. Beale, The Book of Revelation: A Commentary on the Greek Text, New International Greek Testament Commentary (Grand Rapids; Carlisle, UK: Eerdmans; Paternoster Press, 1999), 852.

²⁵ Beale, The Book of Revelation, 859.

²⁶ Vidi klasični rad E. W. Bullinger: *Figures of Speech Used in the Bible, Explained and Illustrated* (London: Messrs. Eyre and Spottiswoode, 1898), 613–52, na tu temu, koji ima trideset i devet stranica primera sinegdohe u Bibliji.

²⁷ C. D. Yonge, trans., *The Works of Philo: Complete and Unabridged* (Peabody, MA: Hendrickson, 1995), 231.

²⁸ Ibid., 157.

²⁹ Ibid.

³⁰ Ibid., 840.

³¹ Nevrod, pre I posle Biblije,
<http://www.michaelsheiser.com/PaleoBabble/NimrodHTR.pdf>.

³² Charles Duke Yonge with Philo of Alexandria, *The Works of Philo: Complete and Unabridged* (Peabody, MA: Hendrickson, 1995), 840.

³³ Ibid.

³⁴ Josif Flavije, Judejske starine, 20. i 21. strana (prevod sa engleskog Vladan Dobrivojević, Beograd: Dveri, 2008).

³⁵ Ibid.

³⁶ Ibid.

³⁷ Ibid, kako je citirao Josif, 21.

³⁸ Pseudo-Filon je Nevrodotovog dedu Hama nazvao „Čam“; njegovog oca, Kuša, „Hus“; a Nevroda „Nebrod.“

³⁹ M. R. James, ed., *The Biblical Antiquities of Philo* (New York: KTAV, 1971), 84.

⁴⁰ Ibid., 90–91. 282

⁴¹ Ibid.

⁴² Ibid., 90–95.

⁴³ Ibid

⁴⁴ Louis Ginseberg, *The Legends of the Jews*, vol. 1, Classic Reissues (Philadelphia: Jewish Publication Society, 2003), 161.

⁴⁵ Ibid

⁴⁶ Ibid., 162–63nn77–87.

⁴⁷ Aurelije Augustin, *O državi Božjoj/De Civitate Dei*, svezak drugi (knjiga XI–XVIII), S latinskog preveo: Tomislav Ladan, izdavač Kršćanska sadašnjost 1995, (prilagođeno srpskom jeziku za potrebe knjige). Knjiga 16, 4-5 str. 413

⁴⁸ The Apocalypse of Pseudo-Methodius: An Alexandrian World Chronicle, Dumbarton Oaks Medieval Library 14, trans. and ed. Benjamin Garstad (Boston, Harvard University Press, 2012), 85.

⁴⁹ Ponekad nosi naziv Apokalipsa Simonova, Klimentova, Zavet našeg Gospoda ili Zavet našeg Spasitelja. Tekst postoji na garšuni, arapskom i etiopskom jeziku i čini se da su ga napisali arapski hrišćani u Egiptu oko 800. godine.

⁵⁰ Kitāb al-Magāl or the Book of Rolls. One of the Books of Clement, accessed September 9, 2016. <http://www.sacred-texts.com/chr/aa/aa2.htm>.

⁵¹ Ancient Book of Jasher: A New Annotated Edition, ed. Ken Johnson (USA, Biblefacts Ministries/ CreateSpace, 2008), 21.

⁵² Ibid., 22.

⁵³ Ibid., 56–57.

⁵⁴ Enrique Baez, “Nimrod, Son of Cush,” ed. John D. Barry et al., *The Lexham Bible Dictionary* (Bellingham, WA: Lexham Press, 2012, 2013, 2014, 2015).

⁵⁵ Marginalne beleške uz Postanje 10:8–9, Ženevska Biblija iz 1599. godine. Vidi: <http://biblehub.com/commentaries/genesis/10-9.htm>.

⁵⁶ Martin Hengel, Judaism and Hellenism (Philadelphia: Fortress, 1981), 2.60n244.

⁵⁷ Ginzberg, Legends of the Jews, 162n77.

⁵⁸ John Chrysostom, Homilies on Genesis 29.29 kako je citiran u: Andrew Louth, ed., Ancient Christian Commentary on Scripture, bk. 1, Genesis 1–11 (Downer's Grove, IL: IVP, 2001), 165.

⁵⁹ Ephrem the Syrian, Commentary on Genesis 8.1.2.6 as quoted in Louth, Ancient Christian Commentary on Scripture 1.164.

⁶⁰ Aleksandar Hislop, Dva Vavilona ili papsko obožavanje dokazano kao obožavanje Nevroda i njegove žene (Dva Vavilona: II Objekti slavlja - I Trojstvo u jedinstvu internet izdanje), 33.str.

⁶¹ Hislop je, takođe, tvrdio da to što Nevrod vodi poreklo od Kuša znači da je bio crn. Međutim, biblijski izveštaj to ne kaže, niti logično sledi da su svi Kušovi potomci bili crni. Postoji mnogo dokaza da su Azijci, na primer, potomci Hama, Kušovog oca.

⁶² Hislop, The Two Babylons, 124.

⁶³ Ralph Woodrow, The Babylon Connection? (Palm Springs, CA: Ralph Woodrow Evangelistic Association, 1997), introduction.

⁶⁴ Vudrouove knjige se mogu poručiti preko: the Ralph Woodrow Evangelistic Association, <http://www.ralphwoodrow.org/>.

⁶⁵ Hislop, Dva Vavilona: II Objekti slavlja - I Trojstvo u jedinstvu, 43.

⁶⁶ Ibid.

⁶⁷ Ibid., 46.

⁶⁸ Ibid., 177. (prevod sa engleskog)

⁶⁹ Ibid., 178. (prevod sa engleskog)

⁷⁰ Ibid., 180.

⁷¹ Ibid.

⁷² „Da li je Isus umro na krstu“ Biblijska učenja Jehovinih svedoka, <https://www.jw.org/sr-cyril/библијска-учења/питања/да-ли-је-исус-умро-на-крсту/>.

⁷³ Woodrow, The Babylon Connection?, 60.

⁷⁴ Joshua J. Mark, “Semiramis,” Ancient History Encyclopedia, August 18, 2014, <http://www.ancient.eu/Semiramis/>.

⁷⁵ Ibid.

⁷⁶ Warren Wiersbe, The Wiersbe Bible Commentary: New Testament, new ed. David C. Cook (Colorado Springs: Wiersbe Bible Commentaries, 2007), 1073.

⁷⁷ John Walvoord, Every Prophecy of the Bible (Colorado Springs: Chariot Victor, 1999), 605.

⁷⁸ Paul McGuire and Troy Anderson, The Babylon Code: Solving the Bible’s Greatest End Time Mystery (New York: Faith Words, 2015), 172.

⁷⁹ Ibid., 76.

⁸⁰ Ibid., 45.

⁸¹ Ibid.

⁸² Walvoord, Every Prophecy of the Bible, 605.

⁸³ Lectures on Genesis 11.6 kako se citira u: John L. Thompson, ed., Reformation Commentary on Scripture Book I, Genesis 1-11 (Downer’s Grove, Illinois, IVP 2012), 329.

⁸⁴ G. K. Beale, The Book of Revelation: A Commentary on the Greek Text, New International Greek Testament Commentary (Grand Rapids; Carlisle, UK: Eerdmans; Paternoster Press, 1999), 857–58.

⁸⁵ Matthew Henry, Matthew Henry’s Commentary on the Whole Bible: Complete and Unabridged in One Volume (Peabody, MA: Hendrickson, 1994), 2481.

⁸⁶ The American Heritage Dictionary of Idioms, 2nd ed. (Boston: Houghton Mifflin Harcourt, 2013), 299.

⁸⁷ R. C. H. Lenski, *The Interpretation of St. John's Revelation* (Columbus, OH: Lutheran Book Concern, 1935), 490.

⁸⁸ Cf. Izl. 34:15–16; Lev. 20:5–6; Pon. zak. 31:16; 1. Dn. 5:25; Sud. 2:17; 8:27, 33; Jezek. 6:9; 16:17–21, 35–36; 20:30. Vidi, takođe: Beale, *The Book of Revelation*, 859.

⁸⁹ Beale, *The Book of Revelation*, 859.

⁹⁰ Lenski, *The Interpretation of St. John's Revelation*, 494.

⁹¹ Naziv „kćeri Vavilonska“ odnosi se na Vavilon. Sofonija 3:4, na primer, u više navrata koristi sličan izraz za Izrael i Jerusalim: „Pevaj, kćeri sionska; klikuj, Izrailju; raduj se i veseli se iz svega srca, kćeri jerusalimska!“ (vidi i 2. Car. 19:21; Is. 37:22; Plač. 2:13, 15; Mih. 4:8; Zah. 9:9).

⁹² Preterističko tumačenje, koje sedam glava pokušava da poistoveti sa Rimom iz prošlosti, i sa sedam rimskega imperatora, preplavljen je jezičnim i istorijskim problemima. G. K. Bijejl je u vezi s tim izjavio: „Poistovećivanje sedam careva sa određenim svetskim imperijama mnogo je bolje objašnjenje, jer je „sedam glava“ više u skladu sa Dan. 7:3-7, koje govori o četiri različite imperije. Prvih pet careva, koji su „pali“, prepoznati su kao Egipt, Asirija, Vavilon, Persija i Grčka; Rim je onaj koji je trenutno bio, a zatim još jedno nepoznato carstvo koje je tek trebalo da dođe.“ G. K. Beale, *The Book of Revelation: A Commentary on the Greek Text*, New International Greek Testament Commentary (Grand Rapids; Carlisle, UK: Eerdmans; Paternoster Press, 1999), 874

⁹³ Cf., Ernst Wilhelm Hengstenberg, *The Revelation of St. John: Expounded for Those Who Search the Scripture*, vol. 2, Classic Reprint Series (n.p.: Forgotten Books, 2016), 245–46; J. A. Seiss, *The Apocalypse*, 3rd repr. (Grand Rapids: Zondervan, 1957), 391–93; George Eldon Ladd, *A Commentary on the Revelation of John*

(Grand Rapids: Eerdmans, 1971), 227–29; John F. Walvoord, *Revelation*, rev. ed. (Chicago: Moody, 2011), 251–54; vidi takođe: Friedrich Hermann Christian Düsterdieck and Henry Eyster Jacobs, *Critical and Exegetical Handbook to the Revelation of John* (BiblioBazaar, 2009), 433–34, i starije nemačke pisce komentara, koji se takođe drže ovog pogleda.

⁹⁴ Detaljnije objašnjenje Danila 2 i 7 potražite u Džoelovoј knjizi *Zver sa Bliskog istoka: biblijska potvrda za islamskog Antihrista*.

⁹⁵ Iako su Parćani i Sasanidi kontrolisali region, to su bila persijska carstva koja treba posmatrati kao produžetak Persijskog, koje je prethodno osvojilo Vavilon. Islamsko carstvo je konačno pobedilo Persijance.

⁹⁶ R. C. H. Lenski, *The Interpretation of St. John's Revelation* (Columbus, OH: Lutheran Book Concern, 1935), 494.

⁹⁷ Ako ste zainteresovani za detaljnija objašnjenja, potražite Džoelovu knjigu *Zver sa Bliskog istoka: biblijska potvrda za islamskog Antihrista*.

⁹⁸ James E. Smith, *What the Bible Teaches about the Promised Messiah* (Nashville: Thomas Nelson, 1993), 38; Walter C. Kaiser Jr., *The Messiah in the Old Testament* (Grand Rapids: Zondervan, 1995), 38.

⁹⁹ Robert Jamieson, Andrew Robert Fausset, and David Brown, commentary on Numbers 24, in *A Commentary, Critical and Explanatory, on the Old and New Testaments*, vol. 1 (Hartford: S. S. Scranton, 1871), 113.

¹⁰⁰ John Walvoord, *Daniel: The Key to Prophetic Revelation* (Chicago: Moody, 1989), 68–69.

¹⁰¹ Po mom mišljenju, Danilo 9:26 govori o stvarima koje će se desiti pod budućom vladavinom Antihrista, a ne o događajima iz 70. godine. Uprkos tome, zbog preovlađujuće popularnosti preterističkog objašnjenja ovog stiha, nastojao sam samo da

pokažem da čak ako odlomak govori o 70. godini, on još uvek ukazuje na Bliski Istok, a ne na Rim.

¹⁰² Tacitus, *The History*, New Ed., bk. 5.1, ed. Moses Hadas; trans. Alfred Church and William Brodribb (New York: Modern Library, 2003).

¹⁰³ Flavius Josephus, *The Complete Works of Josephus, The Wars of the Jews or The History of the Destruction of Jerusalem*, bk. 3, chap. 1, par. 3.

¹⁰⁴ *Ibid.*, chap. 4, par. 2.

¹⁰⁵ Strabo, *The Geography of Strabo*, bk. 16, chap. 1, 739.

¹⁰⁶ Cassius Dio, *Roman History: Epitome of Book LXVIII*, par. 30, line 1.

¹⁰⁷ Ignatius of Antioch, “The Third Epistle of Ignatius to the Ephesians,” in *The Apostolic Fathers with Justin Martyr and Irenaeus*, ed. Alexander Roberts, James Donaldson, and A. Cleveland Coxe, vol. 1, *The Ante-Nicene Fathers* (Buffalo: Christian Literature Co., 1885), 103.

¹⁰⁸ Tertullian, “The Prescription against Heretics,” in *Latin Christianity: Its Founder*, Tertullian, ed. Alexander Roberts, James Donaldson, and A. Cleveland Coxe, trans. Peter Holmes, vol. 3, *The Ante-Nicene Fathers* (Buffalo: Christian Literature Co., 1885), 260.

¹⁰⁹ Irenaeus of Lyons, “Irenæus against Heresies,” in *The Apostolic Fathers with Justin Martyr and Irenaeus*, vol. 1, 461.

¹¹⁰ Unger’s *Bible Dictionary* 3rd ed. (Chicago: Moody, 1960), 850.

¹¹¹ Eusebius of Caesaria, “The Church History of Eusebius,” in *Eusebius: Church History, Life of Constantine the Great, and Oration in Praise of Constantine*, eds. Philip Schaff and Henry Wace, trans. Arthur Cushman McGiffert, vol. 1, *A Select Library of the Nicene and Post-Nicene Fathers of the Christian Church*, 2nd ser. (New York: Christian Literature Co., 1890), 116.

¹¹² Ovo svakako uključuje Sibilina proročanstva, knj. 5; Apokalipsu Baruhovu 11:1, a možda i 2. Jezdrinu (često se naziva 4. Jezdrina) 3:31; 15:43-60; 16:1.

¹¹³ James H. Charlesworth, *The Old Testament Pseudepigrapha*, vol. 1 (New York; London: Yale University Press, 1983), 397. For further discussion on the Sibylline use of the Babylon motif for Rome, vidi: G. K. Beale, *The Book of Revelation: A Commentary on the Greek Text*, New International Greek Testament Commentary (Grand Rapids; Carlisle, UK: Eerdmans; Paternoster Press, 1999), 903.

¹¹⁴ Beale, *The Book of Revelation*, 593.

¹¹⁵ William C. Weinrich, ed., *Tyconius's Commentary on the Apocalypse of John*, from *Ancient Christian Commentary on Scripture, New Testament*, vol. 12, *The Book of Revelation* (Downer's Grove, IL: IVP Academic, 2006), 225.

¹¹⁶ Kendell H. Easley, *Revelation*, vol. 12, *Holman New Testament Commentary* (Nashville: Broadman & Holman, 1998), 314.

¹¹⁷ *Ibid.*, 303.

¹¹⁸ R. C. H. Lenski, *The Interpretation of St. John's Revelation* (Columbus: Lutheran Book Concern, 1935), 493.

¹¹⁹ G. K. Beale, *The Book of Revelation: A Commentary on the Greek Text*, New International Greek Testament Commentary (Grand Rapids; Carlisle, UK: Eerdmans; Paternoster Press, 1999), 854.

¹²⁰ Marvin Richardson Vincent, *Word Studies in the New Testament*, vol. 2 (New York: Charles Scribner's Sons, 1887), 545.

¹²¹ Andrew of Caesarea, in *The Ancient Christian Commentary on Scripture, New Testament*, vol 12, ed. William C. Weinrich. (Downers Grove, IL: IVP, 2005), 226.

¹²² Opšti stav da se knjiga *Otkrivenje* ispunila u prošlosti, poznat kao preterističko tumačenje, u velikoj meri je odbačen zbog postavljanja kasnijeg datuma pisanja proročanstva – nakon pada Jerusalima.

Pogledajte doktorsku disertaciju iz decembra 2005. (Dallas Theological Seminary) pastora Marka Hičkoka o kasnijoj izjavi Otkrivenja, pod nazivom *A Defense of the Domitianic Date of the Book of Revelation*, na: <http://www.joelstrumpet.com/wp-content/uploads/2013/11/hitchcock-dissertation.pdf>.

¹²³ Grant R. Osbourne, *Revelation, The Baker Exegetical Commentary on the New Testament* (Grand Rapids: Baker Academic, 2002), 228.

¹²⁴ G. K. Beale, *The Book of Revelation: A Commentary on the Greek Text, New International Greek Testament Commentary* (Grand Rapids; Carlisle, UK: Eerdmans; Paternoster Press, 1999), 874.

¹²⁵ Sarah Eekhoff Zylstra, “Pope Francis Quiet on Catholic Persecution of Protestants in Mexico,” *Christianity Today*, February 18, 2016, <http://www.christianitytoday.com/gleanings/2016/february/pope-francis-catholic-persecution-protestant-mexico-chiapas.html>.

¹²⁶ Dave Hunt, *A Woman Rides the Beast: The Roman Catholic Church and the Last Days* (Eugene, OR: Harvest House, 1994), 74.

¹²⁷ International Theological Commission, “Memory and Reconciliation: The Church and the Faults of the Past,” December 1999, http://www.vatican.va/roman_curia/congregations/cfaith/cti_documents/rc_con_cfaith_doc_20000307_memory-reconc-itc_en.html.

¹²⁸ Steve Kloen, “Pope Repents, Seeks Forgiveness for Social Sins Through the Ages,” *Toronto Star*, March 13, 2000; Ontario Consultants on Religious Tolerance, “A Roman Catholic Apology for the Past Sins Of Its Members: Overview, the Document, Verbal Apology,” *ReligiousTolerance.org*.

¹²⁹ “Pope Apologises for Church Sins,” *BBC News*, March 12, 2000, <http://news.bbc.co.uk/2/hi/europe/674246.stm>.

¹³⁰ Associated Press, “Pope to Visit Sweden, Apologizes for Catholic Wrongs,” Daily Mail, January 25, 2016, <http://www.dailymail.co.uk/wires/ap/article-3415549/Pope-visit-Sweden-commemorate-500-years-Reformation.html#ixzz49E0w8oUh>.

¹³¹ Joel McDurmon, *Jesus v. Jerusalem: A Commentary on Luke 9:51–20:26, Jesus’ Lawsuit Against Israel* (n.p.: American Vision, 2016), as quoted in McDurmon, “Who is Babylon the Great, The Mother of Prostitutes?” American Vision, August 8, 2016, <https://americanvision.org/6461/babylon-the-great-the-mother-of-prostitutes/>.

¹³² N. T. Wright, *Jesus and the Victory of God* (Minneapolis: Fortress, 1996), 354, 356.

¹³³ Eusebius of Caesarea, “The Church History of Eusebius,” in *Eusebius: Church History, Life of Constantine the Great, and Oration in Praise of Constantine*, eds. Philip Schaff and Henry Wace, trans. Arthur Cushman McGiffert, vol. 1, *A Select Library of the Nicene and Post-Nicene Fathers of the Christian Church*, 2nd ser. (New York: Christian Literature Co., 1890), 138.

¹³⁴ G. K. Beale, *The Book of Revelation: A Commentary on the Greek Text*, New International Greek Testament Commentary (Grand Rapids; Carlisle, UK: Eerdmans; Paternoster Press, 1999), 889.

¹³⁵ Venerable Bede, *The Explanation of the Apocalypse*, trans. Edward Marshall (Oxford: James Parker, 1878), 121–22.

¹³⁶ J. A. Seiss *The Apocalypse*, 3rd repr. (Grand Rapids., Zondervan, 1957), 386.

¹³⁷ Beale, *The Book of Revelation*, 889–90.

¹³⁸ Vidi isto i 2. Dn. 21:11 i Jezek. 16:28.

¹³⁹ Beale, *The Book of Revelation*, 859.

¹⁴⁰ Paul McGuire and Troy Anderson, *The Babylon Code: Solving the Bible's Greatest End Time Mystery* (New York: Faith Words, 2015), 172–73.

¹⁴¹ Ibid., 124.

¹⁴² Douglas W. Kreiger, Dene McGriff, and S. Douglas Woodward, *The Final Babylon: America and the Coming of Antichrist* (Oklahoma City, Faith Happens, 2013), 59-60.

¹⁴³ Ibid., 60.

¹⁴⁴ Steve Cioccolanti, “Is America Mystery Babylon?” YouTube video, 19:11, iy serije propovedi pod názvom “21 Future Events Predicted in the Book of Revelation,” posted by Discover Ministries TV, January 16, 2014,
https://www.youtube.com/watch?v=nOL_Ozm4P90.

¹⁴⁵ Kreiger, McGriff, and Woodward, *The Final Babylon*, 45.

¹⁴⁶ Vudvard je ovu argumentaciju izneo u radio-debati koju smo on i ja imali na Southwest Network Radiju. Vidi: “The Antichrist: Islamic or Not? with: Larry Spargimino and Joel Richardson, S. Douglas Woodward,” YouTube video, 49:42, posted by Dave Flang, June 1, 2016, <https://www.youtube.com/watch?v=-B8yfgRZW2c>.

¹⁴⁷ Lexham Bible Dictionary, s.v. “Daughter of Zion” (Bellingham, WA: Lexham Press, 2012, 2013, 2014, 2015).

¹⁴⁸ Walter A. Elwell and Barry J. Beitzel, *Baker Encyclopedia of the Bible* (Grand Rapids: Baker, 1988), 2204.

¹⁴⁹ Mark Hitchcock, *The Second Coming of Babylon: What Bible Prophecy Says about Iraq in the Last Days* (Sisters, OR: Multnomah, 2003), 91.

¹⁵⁰ Joel C. Rosenberg, *Epicenter: Why the Current Rumblings in the Middle East Will Change Your Future* (Coral Stream, IL: Tyndale, 2006), 171.

¹⁵¹ Ibid., 173.

¹⁵² Alec Motyer, *The Prophecy of Isaiah: An Introduction & Commentary* (Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 1996), 140.

¹⁵³ Michael Brown, *The Expositor’s Bible Commentary: Jeremiah–Ezekiel* (Grand Rapids: Zondervan, 2010), 531.

¹⁵⁴ Herodotus, according to Brown, *The Expositor’s Bible Commentary, Jeremiah–Ezekiel*, 554.

¹⁵⁵ Easton’s Bible Dictionary, s.v. “Tyre” (New York: Harper & Brothers, 1893).

¹⁵⁶ Ancient History Encyclopedia, s.v. “Tyre,” accessed September 14, 2016, <http://www.ancient.eu/Tyre/>; “Countries: Tyre,” MiddleEast.com, accessed September 14, 2016, <http://www.middleeast.com/tyre.htm>.

¹⁵⁷ G. K. Beale, *The Book of Revelation: A Commentary on the Greek Text*, New International Greek Testament Commentary (Grand Rapids; Carlisle, UK: Eerdmans; Paternoster Press, 1999), 849–50.

¹⁵⁸ Ibid., 929.

¹⁵⁹ Ibid., 884–85.

¹⁶⁰ Chris White, *Mystery Babylon: When Jerusalem Embraces the Antichrist, An Exposition of Revelation 17 & 18* (Chris White Publishing, TN, 2013).

¹⁶¹ Holman Illustrated Bible Dictionary, s.v. “Shinar, Plain Of” (Nashville: Holman, 2003), 1489.

¹⁶² Stu Roberts, “The Bride: Basra’s Ambitious Vertical City to Become World’s Tallest Building,” *New Atlas*, November 25, 2015, <http://newatlas.com/bride-vertical-city-basra/40588/>.

¹⁶³ Steve Rose, “The world’s Tallest Building Planned—in Ex-Warzone Basra,” *Guardian*, November 20, 2015,

<https://www.theguardian.com/artanddesign/2015/nov/20/the-worlds-tallest-building-planned-in-ex-warzone-basra-iraq>.

¹⁶⁴ Laurent Murawiec, *Princes of Darkness: The Saudi Assault on the West* (Lanham, MD: Rowman and Littlefield, 2003), 145.

¹⁶⁵ “Leading Saudi Cleric Says IS and Saudi Arabia ‘Follow the Same Thought’” Assyrian Inter-national News Agency, January 28, 2016, <http://www.aina.org//news/20160128183033.htm>.

¹⁶⁶ Midrash Tanchuma, Qedoshim.

¹⁶⁷ E. J. Brill’s First Encyclopaedia of Islam, 1913–1936, ed. M. Th. Houtsma et al., vol. 4, (Leiden, NL: Brill, 1927), 590.

¹⁶⁸ Haaretz, September 6, 1995; Jerusalem Post, September 7, 1995.

¹⁶⁹ Barry Shaw, “Original Thinking: Palestinian Flags over Jerusalem” Jerusalem Post, January 3, 2013, <http://www.jpost.com/Opinion/Columnists/Original-Thinking-Palestinian-flags-over-Jerusalem>.

¹⁷⁰ S.M.R. Shabbar, “The Ka’aba, the House of Allah,” from the book Story of the Holy Ka’aba and Its People, Al-Islam.org, accessed June 10, 2016, <https://www.al-islam.org/story-of-the-holy-kaaba-and-its-people-shabbar/kaaba-house-allah>.

¹⁷¹ Ibid.

¹⁷² James Hurd, *Temples of Tamilnad: Travels in South India* (Bloomington, IN: Xlibris, 2010).

¹⁷³ Jayram V, “Hindu God Lord Shiva (Siva)—the Destroyer,” Hinduwebsite.com, accessed September 15, 2016, <http://www.hinduwebsite.com/hinduism/siva.asp>.

¹⁷⁴ Bharath K., “Why Do We Do Pradakshina or Parikrama? (Going around Deities and Temples),” IndiaDivine.org, May 14, 2014, <http://www.indiadivine.org/why-do-we-do-pradakshina-or-parikrama-going-around-deities-and-temples/>.

¹⁷⁵ Bahsarat Peer, "Modern Mecca: The Transformation of a Holy City," *New Yorker*, April 16, 2012,
<http://www.newyorker.com/magazine/2012/04/16/modern-mecca>.

¹⁷⁶ Tafseer al-Qurtubi 2/271, Fatul Bayan 1/293, in Sh. Abdullah Hasan, "The Meaning of the Word Ramadan," *muslimmatters.org*, July 22, 2012, <http://muslimmatters.org/2012/07/22/the-meaning-of-the-word-rama%E1%B8%8Dan/>.

¹⁷⁷ Et-Tirmizi, 877

¹⁷⁸ Et-Tirmizi, 877

¹⁷⁹ Ahmed, 2/3; Ebu Ja'fa 5663;

¹⁸⁰ Et-Tirmizi, 961; Ibn Madža, 2944.

¹⁸¹ John of Damascus, *Against Heresies*, Writings, The Fathers of the Church, vol. 37, trans. Frederick Chase Jr. (Washington, D.C.: Catholic University of America Press, 1958), 156.

¹⁸² Ibid., 157.

¹⁸³ E. J. Brill's First Encyclopaedia of Islam, 1913–1936, ed. M. Th. Houtsma et al., vol. 4, (Leiden, NL: Brill, 1927), 590, 590.

¹⁸⁴ "Ka'ba," Inter Religious Federation for World Peace, accessed June 10, 2016, <http://www.irfp.org/content/archives/000219.shtml>

¹⁸⁵ Shoshana Kordova, "Word of the Day Bulbul: Just Don't Confuse the Bird With the Man," Jul 13, 2014 *Haaretz*,
<http://www.haaretz.com/jewish/features/1.604755>.

¹⁸⁶ Muhammad Wajid Akhter, "Ten Things You Didn't Know about the Kaaba," *muslimmatters.org*, November 15, 2012,
<http://muslimmatters.org/2012/11/15/ten-things-you-didnt-know-about-the-kaaba/>.

¹⁸⁷ Gerald Posner, *Secrets of the Kingdom, The Inside Story of the Saudi-U.S. Connection* (New York: Random House, 2005), 23.

¹⁸⁸ Laurent Murawiec, *Princes of Darkness: The Saudi Assault on the West* (Lanham, MD: Rowman and Littlefield, 2003), 2.

¹⁸⁹ Robert Baer, *Sleeping with the Devil: How Washington Sold Our Soul for Saudi Crude* (New York, Three Rivers Press, 2003), 76.

¹⁹⁰ Najluđe kupovine saudijskih prinčeva, Ekomomski.net + Keiligh Baker, "EXCLUSIVE: Best friends with Dr Dre and an entourage of six 'minders' wherever he goes: How Saudi billionaire playboy, 23, with a fleet of golden cars spends his summer in London," DailyMail.com, upd. May 24, 2016, <http://www.dailymail.co.uk/news/article-3567339/MailOnline-meets-billionaire-Saudi-playboy-owns-gold-supercars.html#ixzz4ABtmoHlw>.

¹⁹¹ Posner, *Secrets of the Kingdom*, 74.

¹⁹² Ibid.

¹⁹³ Ibid.

¹⁹⁴ Baer, *Sleeping with the Devil*, 25.

¹⁹⁵ Sara Clemence, "The World's Most Expensive Homes" Forbes, August 2, 2005, http://www.forbes.com/2005/07/29/expensivehomes-world-realestate-cx_sc_0729home_ls.html.

¹⁹⁶ Forbes, "Billionaires Own Homes Worth Their Riches," NBC.com, March 18, 2006, http://www.nbcnews.com/id/11827230/ns/business-forbes_com/t/billionaires-own-homes-worth-their-riches/#.V9r8Y4YrKUk.

¹⁹⁷ Megan Willett, "The 11 Most Expensive US Homes Ever Sold," Business Insider, May 5, 2014, <http://www.businessinsider.com/the-11-most-expensive-us-homes-ever-sold-2014-5?op=1/#a-historic-bel-air-estate-was-scooped-up-for-94-million-2>.

¹⁹⁸ Nakon pritiska Sjedinjenih Država, Vlada Saudijske Arabije prekinula program besplatnog deljenja Kurana.

¹⁹⁹ Dawood al-Shirian, “What Is Saudi Arabia Going to Do?” Al-Hayat, May 19, 2003.

²⁰⁰ Laurent Murawiec, *Princes of Darkness: The Saudi Assault on the West* (Lanham, MD: Rowman and Littlefield, 2003), 200.

²⁰¹ Center for Religious Freedom, *Saudi Publications of Hate Ideology Invade American Mosques* (Washington, D.C.: Freedom House, 2005),
https://freedomhouse.org/sites/default/files/inline_images/Saudi%20Publications%20on%20Hate%20Ideology%20Invade%20American%20Mosques.pdf.

²⁰² Katherine Clad, “Group Cites Saudi ‘Hate’ Tracts,” Washington Times, January 29, 2005,
<http://www.washtimes.com/world/20050128-100245-8571r.htm>.

²⁰³ Ibid.

²⁰⁴ Ibid.

²⁰⁵ Kako je navedeno u Robert Spencer, “The Swine Are Christians and the Apes Are Jews,” FrontPageMag. com, May 23, 2006,
<http://archive.frontpagemag.com/readArticle.aspx?ARTID=4320>.

²⁰⁶ Clad, “Group Cites Saudi ‘Hate’ Tracts.”

²⁰⁷ Gilles Kepel, *Jihad: The Trail of Political Islam* (London: I. B. Tauris, 2006), 72.

²⁰⁸ “Prince Alwaleed Bin Talal Centers,” Georgetown University School of Foreign Service website, accessed September 15, 2016,
<https://acmcu.georgetown.edu/centers>.

²⁰⁹ Gitika Ahuja, “Saudi Prince Donates \$40 Million to Harvard, Georgetown Universities,” ABC News, December 13, 2005,
<http://abcnews.go.com/International/story?id=1402008>.

²¹⁰ Kenneth Timmerman, *Preachers of Hate: Islam and the War on America* (New York: Three Rivers Press, 2004), 119.

²¹¹ Saudi Tolerance Watch, “750 Lashes for Teacher Who Discussed Bible and Spoke Positively of Jews,” *Justify This* (blog), November 15, 2005, <http://justifythis.blogspot.com/2005/11/saudi-tolerance-watch-750-lashes-for.html>.

²¹² Rachel Ehrenfeld, “Saudi Dollars and Jihad,” *FrontPageMag.com*, October 24, 2005, <http://archive.frontpagemag.com/readArticle.aspx?ARTID=6835>.

²¹³ Yousaf Butt, “How Saudi Wahhabism Is the Fountainhead of Islamist Terrorism,” *Huffington Post*, January 20, 2015, http://www.huffingtonpost.com/dr-yousaf-butt-/saudi-wahhabism-islam-terrorism_b_6501916.html.

²¹⁴ Guest blogger, “IMB Questions (Thomas L Law),” *SBC Voices*, September 2, 2015, <http://sbcvoices.com/imb-questions-thomas-l-law/>.

²¹⁵ Gerald Posner, *Secrets of the Kingdom, The Inside Story of the Saudi-U.S. Connection* (New York: Random House, 2005), xi.

²¹⁶ Prince Bandar bin Sultan, quoted in Craig Unger, *House of Bush, House of Saud: The Secret Relationship Between the World’s Two Most Powerful Dynasties* (New York: Scribner: 2004), 87.

²¹⁷ Robert Baer, *Sleeping with the Devil: How Washington Sold our Soul for Saudi Crude* (Santa Barbara: Three Rivers Press, 2003), 60.

²¹⁸ Laurent Murawiec, *Princes of Darkness: The Saudi Assault on the West* (Lanham, MD: Rowman and Littlefield, 2003), 120.

²¹⁹ Baer, *Sleeping with the Devil*, 44.

²²⁰ Ibid., 54.

²²¹ Posner, *Secrets of the Kingdom*, xi.

²²² Murawiec, *Princes of Darkness*, 200.

²²³ Vidi: Kris Broughton, “Sharia Prince Owns Stake in FOX News Parent,” Big Think, accessed September, 16, 2016, <http://bigthink.com/Resurgence/sharia-prince-owns-stake-in-fox-news-parent>.

²²⁴ Baer, *Sleeping with the Devil*, xviii.

²²⁵ *Ibid.*, 212.

²²⁶ Vidi: the Carter Center Annual Report 1998–1999, <https://www.cartercenter.org/documents/520.pdf>, 30; the Annual Report for 2006–2007 (https://www.cartercenter.org/documents/annual_report_07.pdf), 60; and “Carter Center Featured Partner: The Alwaleed Bin Talal Foundation,” September 2011, <https://www.cartercenter.org/donate/corporate-government-foundation-partners/archives/alwaleed-bin-talal-foundation.html>.

²²⁷ CAMERA, *Bearing False Witness: Jimmy Carter’s Palestine: Peace Not Apartheid*, ed. Andrea Levin (Boston: CAMERA, 2007), 89.

²²⁸ Alan Dershowitz, *The Case Against Israel’s Enemies: Exposing Jimmy Carter and Others Who Stand in the Way of Peace* (Hoboken, NJ: John Wiley, 2008), 33.

²²⁹ Murawiec, *Princes of Darkness*, 51.

²³⁰ CAMERA, *Bearing False Witness*, 69.

²³¹ *Ibid.*, 40.

²³² *Ibid.*, 89.

²³³ Unger, *House of Bush, House of Saud*, 200.

²³⁴ Paul Craig Roberts, “9/11 Disinformation: Saudi Arabia Attacked America,” *Foreign Policy Journal*, May 28, 2016, <http://www.foreignpolicyjournal.com/2016/05/28/911-disinformation-saudi-arabia-attacked-america/>.

²³⁵ Philip Shenonm “Saudi Officials Were ‘Supporting’ 9/11 Hijackers, Commission Member Says,” *Guardian*, May 12, 2016,

<https://www.theguardian.com/us-news/2016/may/12/911-commission-saudi-arabia-hijackers>.

²³⁶ Richard Pollock, "Persian Gulf Sheikhs Gave Bill & Hillary \$100 Million," Daily Caller, May 11, 2016, <http://dailycaller.com/2016/05/11/exclusive-persian-gulf-sheikhs-gave-bill-hillary-100-million/>.

²³⁷ Tom Kertscher, "Hillary Clinton Took Money from the Kings of Four Countries, GOP Chief Reince Priebus says," Politifact, April 20, 2015, <http://www.politifact.com/wisconsin/statements/2015/apr/20/reince-priebus/hillary-clinton-took-money-kings-four-countries-go/>.

²³⁸ Bryan Schatz, "Hillary Clinton Oversaw US Arms Deals to Clinton Foundation Donors," Mother Jones, May 28, 2015, <http://www.motherjones.com/politics/2015/05/hillary-clinton-foundation-state-arms-deals>.

²³⁹ Albert Hourani, A History of the Arab Peoples (n.p.: Faber and Faber, 1991), 23.

²⁴⁰ Ovi brojevi potiču iz složene analize sledećih radova: Bat Ye'or, The Decline of Eastern Christianity under Islam: From Jihad to Dhimmitude (Cranberry, NJ: Fairleigh Dickinson University Press, 1996); Andrew Bostom, The Legacy of Jihad: Islamic Holy War and the Fate of Non-Muslims (Amherst, NY: Prometheus, 2005); i: Imam al-Waqidi, The Islamic Conquest of Syria (Ta-Ha, 2005).

²⁴¹ Ibid.

²⁴² Majmonid, kako ga citira Andrew Bostom u knjizi The Legacy of Islamic Antisemitism (Amherst, NY: Prometheus, 2008), front matter.

²⁴³ "Key Context Missing in Globe Article about Saudi Donor to Harvard and Georgetown," CAMERA, December 21, 2005, http://www.camera.org/index.asp?x_article=1043&x_con-text=2.

²⁴⁴ William Mayer and Beila Rabinowitz, “CAIR, Georgetown University, John Esposito and Keith Ellison Participate in Bin Talal Wahhabist Puppet Show,” PipelineNews.org, accessed September 16, 2016, <http://www.pipelinenews.org/2008/apr/08/cair-georgetown-university-john-esposito-keith-ellison.html>.

²⁴⁵ MEMRI Special Report—Saudi Arabia / Jihad & Terrorism Studies, July 3, 2003, no. 17, Steven Stalinsky, “The Saudis: \$4 Billion to the Palestinians (1998–2003),” Jewish Post, <http://www.jewishpost.com/archives/news/the-saudis-4-billion-to-the-palestinians.html>.

²⁴⁶ Gerald Posner, *Secrets of the Kingdom: The Inside Story of the Saudi-U.S. Connection* (New York: Random House, 2005), 44.

²⁴⁷ Edward Clifford, “Financing Terrorism: Saudi Arabia and Its Foreign Affairs,” Brown Political Review, December 6, 2014, <http://www.brownpoliticalreview.org/2014/12/financing-terrorism-saudi-arabia-and-its-foreign-affairs/>.

²⁴⁸ Posner, *Secrets of the Kingdom*, 4.

²⁴⁹ Vidi: Jack Shafer, “The PowerPoint That Rocked the Pentagon,” Slate, August 7, 2002, http://www.slate.com/articles/news_and_politics/press_box/2002/08/the_powerpoint_that_rocked_the_pentagon.html. Jaime Holguin, “Pentagon Blasts Saudi Arabia Report,” CBS News, August 6, 2002, <http://www.cbsnews.com/news/pentagon-blasts-saudi-arabia-report/>.

²⁵⁰ Robert Baer, *Sleeping with the Devil: How Washington Sold Our Soul for Saudi Crude* (Santa Barbara: Three Rivers Press, 2003), xxix.

²⁵¹ “Saudi Arabia Executes Nigerian Man, Marking 95th Execution This Year,” Al Bawaba News, May 30, 2016, <http://www.albawaba.com/news/saudi-arabia-executes-nigerian-man-marking-95th-execution-year-846196>.

²⁵² Sylvia Smith, “Saudi Arabia’s New Desert Megacity,” BBC News, March 20, 2015, <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-31867727>.

²⁵³ “#KAEC—King Abdullah Economic City 2015,” YouTube video, 8:29, posted by KAEC Saudi, January 19, 2015, https://www.youtube.com/watch?v=cjyn5BP38_4.

²⁵⁴ Laurent Murawiec, *Princes of Darkness: The Saudi Assault on the West* (Lanham, MD: Rowman and Littlefield, 2003), 3.

²⁵⁵ Robert Baer, *Sleeping With the Devil: How Washington Sold Our Soul for Saudi Crude* (New York, Three Rivers Press, 2003), 161.

²⁵⁶ Saudi Arabia: Foreign Workers Abused: Torture, Unfair Trials and Forced Confinement Pervasive,” Human Rights Watch, July 15, 2004, <http://hrw.org/english/docs/2004/07/15/saudia9061.htm>.

²⁵⁷ Human Right Watch Saudi Arabia: Foreign Workers Abused Torture, Unfair Trials and Forced Confinement Pervasive July 5, 2004

²⁵⁸ Murawiec, *Princes of Darkness*, 3.

²⁵⁹ Daniel Pipes, “Islamist Calls for Slavery’s Legalization,” Daniel Pipes Middle East Forum (blog), October 15, 2014, <http://www.danielpipes.org/blog/2003/11/saudi-religious-leader-calls-for-slaverys>.

²⁶⁰ Ibid.

²⁶¹ “Issue 12: Arabian Peninsula and the International Sex Slave Trade,” Saudsonction.com, accessed September 16, 2016, <http://www.saudsonction.com/issues/12>.

²⁶² Robert Baer, *Sleeping with the Devil: How Washington Sold Our Soul for Saudi Crude* (New York: Three Rivers Press, 2003), 161.

²⁶³ Ibid.

²⁶⁴ Gerald Posner, *Secrets of the Kingdom, The Inside Story of the Saudi-U.S. Connection* (New York: Random House, 2005), 41.

²⁶⁵ Ibid., 40.

²⁶⁶ Ibid., 33.

²⁶⁷ Ibid.

²⁶⁸ Baer, *Sleeping with the Devil*, 24.

²⁶⁹ Ibid., 28.

²⁷⁰ “Sheikh Nimr al-Nimr: Saudi Arabia Executes Top Shia Cleric,” BBC News, January 2, 2016, <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-35213244>.

²⁷¹ “Iran: Saudis Face ‘Divine Revenge’ for Executing al-Nimr,” BBC News, January 3, 2016, <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-35216694>.

²⁷² Džoel Ričardson, *Islamski Antihrist*.

²⁷³ Baer, *Sleeping with the Devil*, 11.

²⁷⁴ Ibid.